

КСАВИЕ ДЪО МОНТЕПЕН СИЛАТА НА ПАРИТЕ

Превод: Станислава Стоянова

chitanka.info

ПРОЛОГ

I

На двайсети септември 1874 г., към единайсет сутринта, обикновено спокойният град Орлеан изглеждаше много оживен.

В града бе влязъл хусарски полк, предвождан от музика.

Офицерите и войниците, получили адресите на квартирите си, скоро се пръснаха из целия град.

Един млад поручик, следван от вестовоя си, който водеше скъп, хубав кон, спря на усамотена улица пред вратите на великолепна аристократична сграда.

В лявата половина на старинната дъбова масивна врата бе изрязано малко прозорче, през което хората вътре можеха да разговарят с посетителя, преди да му отворят. Отдясно бе окачено изящно гравирано стоманено чукче; резбата му представляваше герб, увенчан с короната на маркиз. Същият герб бе изобразен и над самата врата.

Войникът вдигна чукчето и потропа. Отвори се една малка вратичка непосредствено до голямата, появи се нисък набит вратар, облечен в черно, и попита:

— Какво ще желаете, господин офицер?

— Нали това е замъкът дьо ла Тур дю Роа?

— Да, господин офицер.

— Моля, отворете вратата, за да вляза; разквартируван съм тук.

— Нима искате да влезете в замъка! — слисан възкликна вратарят.

— Разбира се, че искам да вляза! И трябва да вляза, защото съм разквартируван тук, както вече ви обясних. Можете да погледнете бележката от кмета.

— Моля за извинение, господин поручик... не знаех, ей сега ще отида да съобщя...

Вратарят се изгуби, след минута тежката врата се разтвори и младият офицер се озова в квадратен, подреден двор и се огледа. Замъкът бе дори още по-величествен и красив, отколкото изглеждаше откъм улицата. Основната сграда, съградена по времето на Луи XIII,

беше с по четиринайсет прозореца на всеки етаж; двете странични крила явно бяха строени по-късно, но в същия стил. Стълбището, което се разклоняваше на две, бе цялото в цветя и се събираше отново под стъклен калпак, предшествуващ вестибюла. Един ред портокалови дръвчета, грижливо подрязани като в Тюйлери, се точеха под прозорците на първия етаж, сега затворени. Покривът с плочник от шисти преливаше в синкав цвят, който чудесно хармонираше със златистите стени. Младежът с вид на познавач огледа зданието. „Какво великолепиe! — си рече той. — Утре, ако собствениците позволят, ще го нарисувам.“

Офицерът се запъти към стълбището. Докато изкачваше стъпалата, на входа се появи стар слуга, висок и плешив, също целият в черно. Той пристъпи и загледа въпросително младежа.

— Тук съм разквартируван... Моля, погледнете бележката от кметството.

Реакцията му бе като на вратаря:

— Разквартирувани сте в замъка! — плесна изумен с ръце слугата. — Боже мой! Кой би помислил! Обезумели ли са тези чиновници в кметството, или някой ни има зъб... — Стариият слуга се замисли печално за миг, сетне се обърна към младежа: — Моля, последвайте ме, господине, окажете ми тази чест. Всички трябва да се подчиним на закона.

Без да чака отговор, той се обърна и тръгна напред, сетне пред самата врата спря и пусна офицера да влезе пръв. После предложи на неканения гост да изчака във вестибюла с обещанието, че ще се върне най-много след пет минути.

Стените на вестибюла бяха покрити с прекрасни картини, а околоръст в подножието им бяха наредени пълни рицарски брони с шлемовете и щитовете. Високи мраморни статуи се извисяваха върху порфирови пиедестали.

„Виж ти! — си рече смаян поручикът. — Ако не бях толкова умерен, щях да остана сред този музей не пет минути, а часове!“

Очакването му обаче скоро свърши. След около две минути слугата се върна. Строгият му тон се бе сменил с извънредно любезен:

— С удоволствие ще ви отведа във вашето помещение, господин офицер. Разпоредих се вече и куфарът ви да бъде отнесен там.

Те поеха по коридора на първия етаж; прозорците му гледаха към прекрасен парк със стогодишни дървета. Слугата отвори една от вратите и офицерът пристъпи в стая, от която би останал доволен и най-капризният човек. Скулптурните корнизи на тавана преминаваха в изящна живопис. Фламандски тъкани покриваха стените. Завеси в същия орнамент се спускаха от двете страни на прозорците, образуваха и балдахин около леглото с резбовани дървени колонки. Цялата мебелировка бе също в стил Луи ХШ. Слугата доволно огледа стаята.

— Макар че не бяхме предупредени, господине, се надяваме, че тук ще намерите всичко необходимо.

— Сигурен съм — отвърна младежът, — предлагате ми кралско жилище! — и като извади визитна картичка от портфейла си, добави: — Предайте, моля, визитката ми на господаря на замъка и ме уведомете кога бих могъл да му се представя.

Щом чу тези толкова обикновени думи, слугата изненадан трепна.

— На господаря ли? — повтори той. — Значи не знаете нищо, господине?

— Но какво да зная? Нали току-що влязохме в града, не познавам тук никого... Какво имате предвид?

— Вие се намирате в къща, понесла страшна загуба... Само преди три дни ни сполетя жестока мъка: изгубихме нашия уважаван господар, маркиз дьо ла Тур дю Роа... Госпожа маркизата в скръбта си не излиза от своите апартаменти и не приема никого. При това положение госпожа маркизата помоли да предам извиненията ѝ, че не може да ви покани на своята трапеза. Ще моля да ми известите в колко часа бихте желали да вечеряте.

— Потресен съм, че случайността ме изпраща в дом, където присъствието ми е само пречка и тежба! Ако знаех, щях да отседна в някой хотел... Сега не мога да сторя нищо, ще остана, но дано не преча, пазил ме Бог!... Няма да ви безпокоя, защото местният гарнизон ни дава вечеря... Моля, погрижете се само за моя вестовой, скромно и добро момче.

— Желая ви приятна почивка, господин офицер. Ако поискате да напишете писма, ще намерите всичко необходимо върху писалището. Тоалетната стая е зад завесата. — Той посочи встрани. — А визитката

ви ще предам на госпожица Мариет, старшата камериерка, за да я представи на госпожа маркизата.

И слугата излезе.

Офицерът се зае да разгледа временното си жилище. Тоалетната стая също тънеше в разкош; в центъра ѝ се намираше изящна мраморна вана. В дъното на това помещение, цялото в килими, се виждаше още една врата, която явно водеше към друга стая. Поручикът натисна бравата, но тя се оказа заключена. Сетне пусна сребърния кран на ваната и си наплиска лицето. Освежен се върна в спалнята и се отпусна в голямото старинно кресло, тапицирано с червено кадифе. „Ако някога имам двеста хиляди годишен доход — си рече той с усмивка, — ще си наредя къща също като тази.“

Унесен в мислите си, незабелязано за себе си заспа, надвит от умората. Спа така към половин час, когато изведнъж се случи нещо много странно...

II

Само един поглед бе достатъчен на слугата, за да узнае от визитката, че поручикът се казва Марсел Ложие.

Той бе двацет и петгодишен младеж, издънка на уважаван нормандски буржоазен род. От имотите на майка си годишно получаваше към шест-седем хиляди франка, а след смъртта на баща си щеше да наследи доста по-голямо богатство и отлично състояние.

Младият офицер бе висок, русоляв, с мустаци, по-светли от косата. Лицето му бе загоряло от слънцето, черните му очи излъчваха ум и енергия. Бе учил живопис и познавачите смятаха, че е много талантлив художник.

Френско-германската война го направи военен.

Сега главата му красиво се очертаваше върху фона на тъмночервеното кадифе, клюмнала върху рамото, и разкриваща бялата кожа на шията му върху широките плещи. Ръката му спокойно се бе отпуснала върху ръчката на креслото, което бе точно срещу завесата, отделяща стаята от тоалетното помещение.

Внезапно, без да се чуе никакъв шум, завесата се раздвижи и сред диплите ѝ се показа изящна ръка, покрита с бляскави пръстени; в същия миг две дивно хубави очи се впериха в спящия младеж.

Марсел Ложие се размърда, без да се пробуди. Ръката се изгуби. Завесата все така безшумно зае предишното си положение. В стаята цареше тишина.

Поручикът продължи да спи спокойно още около час; после вдигна глава и скочи, освежен и отпочинал. Отново влезе в тоалетното помещение и с удоволствие се окъпа.

Като написа две-три писма, поручикът отвори куфара, извади нова униформа, ръкавици, облече се и преди да излезе, дръпна звънеца.

След две минути влезе предишният слуга.

— Какво ще желаете, господине?

— Нямам никакви желания — отвърна Марсел, — но тази вечер може да закъснея... Бих искал да се върна без да ви обезпокоя.

— Нищо сложно господине. Почукайте на вратаря и той ще ви отвори.

— Но после, когато вляза в двора?

— Аз ще ви чакам, господин офицер.

— Тъкмо това не искам. Ако ще трябва да ви безпокоя, по-добре да остана в някой хотел.

— Но така ще оскърбите гостоприемната ни господарка, господине.

— Тогава намерете някакъв изход от положението!

— Сигурен ли сте, че сам ще намерите своята стая?

— Напълно. Третата врата по коридора на първия етаж. Не е възможно да сбъркам.

— Тогава ще оставя една свещ да гори върху масата във вестибюла, а вратарят ще затвори входа след вас.

— Чудесно.

Марсел излезе, пусна писмата си и тръгна из непознатия град да търси уговореното за срещата на офицерите място.

Късният банкет, преминал в приятелска вечеря, бе весел и шумен. Марсел бе седнал до свой познат от Лоарската армия, двамата един през друг си спомняха предишните дни.

— Тук сте почти от година и сигурно познавате всички. Вероятно ще можете да ми кажете нещо повече по един въпрос, който се чудя на кого да задам — рече хусарят на приятеля си.

— На вашите услуги. За какво се отнася?

— Случайността ме отведе на квартира в един много изискан аристократичен замък, но доста скучен. Господарката на замъка, маркиза...

— Как се казва тя?

— Маркиза дьо ла Тур дю Роа. Явно дама на почтена възраст.

— Маркиза дьо ла Тур — на почтена възраст! — провикна се приятелят на поручика. — Напразно я корите, драги! Маркизата е само на двайсет години и е прочута с хубостта си.

— Само на двайсет години — пророни Марсел, — а вече вдовица?

— От три дни само... Старият ѝ съпруг бе добър, благороден човек, истински джентълмен, но се стремеше да живее като млад и тъкмо това стана причина за смъртта му. Той падна от кон и си строши

гръбнака. Ако е умрял в съзнание, ми е жал за него. Трудно е да се разделиш с живота, когато разполагаш с толкова милиони и с красавица съпруга.

— Сигурен ли сте, че е бил щастлив с маркизата?

— Щастлив беше, всички знаят това. Впрочем като всички хубави жени маркизата е малко кокетна, но дори най-злобните клюкари не могат да кажат нищо лошо за нея. Единствената мъка на маркиза беше, че все още не бе се сдобил с наследник, но той не губеше надежда.

— Наистина ли? — засмян попита Марсел.

— Не се смейте, приятелю. Тази надежда никак не изглеждаше смешна на всички, които познаваха маркиза. Но така или иначе, маркизата сега е свободна жена, при това много богата, защото покойният ѝ съпруг сигурно ѝ е оставил ако не всичко, поне по-голямата част от богатствата си.

— Сигурно е била бедна, когато се е омъжила за него.

— Е, не беше богата колкото съпруга си, но все пак, ако се вярва на мълвата, е от доста заможно семейство. Баща ѝ държал основния пакет с акции на Парижката банка.

— Защо едно богато момиче ще се омъжи за старец? — попита Марсел.

— Знам ли! Причините може да са най-различни, но никой нищо не може да твърди. Баща ѝ все пак е обикновен буржоа, може би хубавата му дъщеря да е бленувала за титла, за герб. Сега вече е маркиза, а може би мечтае да се издигне още по-високо. Ако бях херцог или принц, още утре щях да изляза в оставка и да стана неин обожател...

— Какъв ентусиазъм! — провикна се Марсел. — Да не сте влюбен в нея?

— Не съм толкова глупав! — възрази приятелят. — Не мога обаче и да отрека това. Няма човек, който да устои на обаянието ѝ; тя е неотразима, сам ще се убедите.

— Как?

— Нали сте в замъка? Поискайте да ѝ се представите.

— Вече ми отказа. Съпруга, изгубила мъжа си само преди три дни... Приличието не ѝ го позволява.

— Вярно! Може пък случайно да я срещнете... Но защо ли да я виждате! Щом не сте нито херцог, нито принц, само напразно ще изгубите спокойствието си, без шанса да замените първия ѝ мъж. Рисувате ли още?

— Рядко ми остава време.

— Ако не видите маркизата, можете да се утешите с друго. Помолете да ви покажат гостните на замъка. Това няма да ви откажат. Няколко поколения от рода дьо ла Тур дю Роа са изпълнили приемните с удивително красиви неща. Всеки музей би завидял на тази колекция.

Разговорът на приятелите продължи, но името на маркизата повече не бе споменато.

След банкета офицерите останаха на чашка и се разделиха чак след един през нощта. Приятелят му го изпрати до входа на замъка.

Когато Марсел се озова в двора и тръгна по стълбището, насреща му излезе познатият стар слуга със свещ в ръката.

— Нали ви помолих да не ме чакате! — извика младежът.

— Наистина, но сметнах за по-добре да не се подчиня на благосклонната ви заповед... Моля за честта да ви изпратя до вашата стая.

III

Както и сутринта, старият слуга почтително отведе Марсел до стаята и попита:

— Да запаля ли свещниците?

— Няма смисъл, веднага си лягам.

— Тогава ви желая лека нощ, господине.

Слугата остави свещта върху камината.

„Чудесно ще си отспя — помисли си офицерът, като хвърли оглед на грамадния креват, също стил Луи XIII. — Ужасно ми е горещо, ще трябва да отворя вратата на балкона; тъкмо ще изпуша и една пура навън.“

Марсел извади пура от табакерата си и понечи да я запали, когато внезапната поява на жена иззад завесата към тоалетната стая го спря. Тази жена, а може би млада девойка, бе на около двайсет години. Облеклото ѝ на камериерка не можеше да помрачи сияйната ѝ хубост. Стегнатият корсаж на черната ѝ рокля очертаваше тънка талия и грациозна фигура. Къдравата ѝ коса с цвета на мед се подаваше изпод мъничкото бяло боне с черна панделка. Големите ѝ зелени очи гледаха внимателно изпод кадифените вежди, очертаващи се върху нежната ѝ розова кожа, полуразтворените алени устни разкриваха дребни бели зъби.

Необикновената хубост на девойката поразил Марсел: колко решително бе влязла тя в късната нощ при непознатия гост! Но явно се смущаваше — подносът със сребърна чаша и две бутилки венецианско вино трепереше в ръцете ѝ.

— Какво има, госпожице? — можа само да каже Марсел.

Младата девойка отвърна решително:

— Дойдох да поправам грешката на стария Доминик... и ви донесох това.

Тя остави подноса върху масата. Марсел се усмихна.

— Как узнахте — попита я той, — че Доминик е допуснал толкова ужасна грешка?

— Забелязах пропуска му, защото аз приготвих постелята на господина.

„Значи тази красавица е изчакала всички да си легнат, за да влезе при мен — си рече Марсел. — Ако бях по-лекомислен...“ И попита на глас:

— Как се казвате, мило дете?

— Мариет, господине, на вашите услуги.

— Каква сте в този замък?

— Главната камериерка, господине.

Девојката стоеше пред него със сведени очи. След кратко мълчание тя добави:

— Разбирам, господине, че ви обезпокоих... Май не биваше да идвам... ей сега си отивам.

Обаче не се помръдна от мястото си и остана все така с наведен поглед.

Марсел разпалено възрази:

— Чудесно сторихте, че дойдохте... Колко ме зарадвахте! И сте много хубава! Сигурно често ви казват това?

Девојката не отговори.

— Защо мълчите?

Отново никакъв отговор. „Поразен съм! — си рече Марсел. — Тя не иска да говори. Може би трябва да действам.“ Той хвана ръката на Мариет и я покри с целувки.

— Дивна ръка! — извика той. — Какви дълги пръсти... с изящни нокти... Маркиза би завидяла на нежната ви кожа!

Камериерката си дръпна ръката и я скри под престилчицата. Марсел се приближи до нея и я прегърна през талията. Девојката цялата потрепери в ръцете му. Марсел се обезпокои и я пусна.

— Нима се страхувате от мен?

— О, не... — едва чуто избъбри девојката.

— Защо треперите?

— Не зная.

— Обичате ли някого, Мариет?

Камериерката отрицателно поклати глава.

— Искате ли аз да ви обичам?

— Шегувате се... но не ме обичате, нали?

— Обичам ви, Мариет! Да, кълна се, обичам ви... — Марсел не лъжеше, в тази минута той наистина я обичаше.

Необикновеното приключение и дивната хубост на тази девойка го бе замаяла.

— Заклех ви се — продължи той. — Вярвате ли, че ви обичам? И без да чака отговор, я притисна силно към себе си. Мариет се отскубна и застана до камината. След минута колебание бавно се приближи отново и прошепна:

— И аз ви обичам... затова дойдох.

Когато се събуди на сутринта, Марсел видя, че през пролуките на завесите проникваха слънчеви лъчи. Погледна наоколо... бе сам. Надигна се, хвърли поглед към масата — подноса го нямаше.

„Сънувал съм — си рече той с въздишка. — Ако можеше всяка нощ да ми се присънва все този сън!“

Вън се чу шум от колела. Великолепна карета излизаше през широко разтворената врата, следвана от друга, вероятно с багажа. Дворната врата се затвори и тишината се възстанови.

Марсел влезе в тоалетната стая. Първото, което забеляза, беше бялото боне с черната панделка.

— Значи не е било сън! — възкликна високо той. — Мариет съществува.

Хванал в ръка малкото боне, Марсел Ложие го гледа няколко секунди, пламнал от възмущение. Притисна го до устните си, но след миг си рече: „Колко съм смешен! Мога ли да вземам на сериозно чувствата на една камериерка?“

Но след минута размисъл добави полугласно:

— Защо не? Какво си въобразявам аз, големият благородник! Мариет е сред най-хубавите девойки, които съм срещал в живота си. Маркизата сигурно е истинска красавица, щом не се страхува да държи до себе си такова омайно създание. Тази нощ завинаги ще остане в паметта ми...

След този монолог Марсел взе внимателно бонето, грижливо го уви в лист хартия и го постави върху дъното на куфара, където се пазеха изсъхнали цветенца, дамски ръкавици, визитни картички и писма. Като затваряше куфара, Марсел философски рече:

— Всички жени са равни пред любовта.

След половин час старият слуга му донесе чаша с горещ шоколад.

— Добре ли прекарахте нощта, господине? — попита той.

— Чудесно — отговори поручикът — и още щях да спя, ако не ме беше събудил шумът на каретата.

— Каретата и другата пътна кола бяха приготвени от снощи... Госпожа маркизата замина — обясни Доминик, — ще прекара първите месеци на траура в извънградския замък.

— Сама ли замина госпожа маркизата?

— Прислугата я последва с пътната кола. Впрочем постоянно живеем в извънградския замък, тук дойдохме за няколко дни...

След кратко колебание Марсел пророни безразлично:

— Сигурно и камериерките заминаха заедно с маркизата.

Доминик го погледна учудено:

— Разбира се, господине — и продължи: — Защо ми оказвате честта да питате за тях?

— Просто така... случайно — избъбри младежът и поруменя. — А далеч ли е оттук извънградският замък?

— На трийсетина километра, към два часа път. Покойният маркиз държеше прекрасни коне, господине. Много ги обичаше и това стана причина за катастрофата!

И старият слуга избърса очите си с ръка.

— Сигурно и другият замък е много хубав?

— О, великолепен е! Най-хубавият покрай Лоара... Строен е от най-известния архитект на осемнайсети век... А паркът! Представлява петстотин декара гора, цялата оградена. Пълна е с елени и сърни. Ами фермите! Ами ливадите! Владенията на замъка носят в най-неплодородни години по седемдесет и пет хиляди франка доход.

— Значи маркизът е имал голямо богатство?

— Грамадно, господине. Годишният му доход надминава триста хиляди.

— Но няма деца, така ли?

— Уви!... Това бе единствената му мъка. Ако не беше си отишъл толкова внезапно от този свят, сигурно щеше да има. Биха му завидели много младежи, господине.

— Знаете ли кой наследява богатството му?

— На другия ден след внезапната му смърт бе отворено завещанието, но не зная със сигурност какво пише в него. Както ми се струва, маркизата го наследява. Той безумно обичаше жена си.

— Разправят, че госпожа маркизата е хубавица?

— Прави са... Едва ли има друга като нея. Покойният ми господар не щеше да чуе за женитба до шейсет и петгодишната си възраст, а се ожени за маркизата по любов.

— Маркизата си замина; дали ще е удобно в нейно отсъствие да разгледам гостните на замъка?

— Нищо по-лесно, господине. Почти всички чужденци, които посещават Орлеан, предпочитат нашия замък пред местния музей, уверявам ви. Когато господарите ги няма, се разрешава на вратаря да показва колекциите. Кога ще желаете да разгледате замъка?

— Сутринта ще отскоча до полка, ще се върна към девет.

— Ще ви очаквам, господине.

Не ще можем да опишем подробно всичко, каквото се намираше в гостните на партера, завършващи в единия край с овална стая за игра на карти. Ще споменем само, че всичко в тях, от старинните мебели до бронзовите украшения, до китайските вази и порцелана, беше удивително красиво и изящно. Много далеч от истинската цифра бяха хората, които оценяваха колекциите на маркиза с милион.

Марсел прекара два часа в трите гостни, като минаваше от предмет на предмет. Накрая остана да посети само овалната стая и той се запъти натам.

До грамадната камина от червен мрамор бе поставен мъжки портрет в цял ръст. Той изобразяваше висок мъж с горда осанка, в костюм за езда, с шпори и камшик в ръката. Лицето на неизвестния мъж бе красиво, с аристократични черти и изглеждаше младо въпреки снежнобялата коса и мустаци.

— Маркиз дьо ла Тур дю Роа ли е? — попита Марсел своя придружител.

Старият слуга само кимна с насълзени очи.

— Е, сега разбирам! Жена му е можела да го обича въпреки бялата му коса. Маркизът изглежда доста млад. Кога е правен портретът?

— Почти преди година. От другата страна трябваше да виси портретът на маркизата.

Марсел бързо погледна натам. На стената нямаше нищо.

— Извинете, господине, нейният, портрет остана върху статива. И Доминик посочи статива от черно дърво, заметнат със зелена тафта.

— Може ли да го видя?

— Защо не? Тогава сам ще се убедите, че приказките за красотата ѝ не са преувеличени.

И Доминик дръпна плата.

Лицето на Марсел мъртвешки пребледня; той се олюля като човек, на когото са нанесли внезапен удар. Питаше се дали не си е изгубил ума. И имаше защо...

Един поглед бе достатъчен, за да се убеди, че госпожица Мариет и маркиза дьо ла Тур дю Роа, камериерката и знатната дама — са едно и също лице.

Маркиза дьо ла Тур дю Роа можеше да промени облеклото си, но не и своето лице.

Доминик забеляза смущението на Марсел, но не можа да си го обясни.

— Видяхте ли, господине! И вие останахте поразен от красотата ѝ. Същото е с всички хора.

— Наистина маркизата е чудно хубава — промълви Марсел и потъна в съзерцание.

Когато младежът най-сетне излезе от малката овална зала, сякаш завинаги бе изгубил спокойствието си. Чувствуваше, че от сега нататък съдбата му зависи от решаването на загадката: защо тази дивна хубавица, дваисетгодишна знатна дама, вдовица само от три дни, се бе преоблякла като камериерка и се бе явила при него? Каква бе причината за странното ѝ държание? Да се пази ли от нея, или да я преследва? Той само си каза: „Трябва да я видя отново! Луд съм по нея...“

ПЪРВА ЧАСТ
ДЪЩЕРИТЕ БЕЗ ЗЕСТРА

I

Около две години преди приключението, което ви разказахме, банкерът Жул Лъору бе сред най-видните представители на френския финансов свят. Той действаше с размах. Рискваните му борсови операции го прославиха като умел и късметлия човек.

Къщата му с обширен двор и красива градина бе сред най-представителните на булевард „Осман“. Канцеларията и кабинетът му бяха настанени в съседна малка сграда, съединена с остъклен коридор с голямата къща.

Според слуховете на борсата имуществото на Жул Лъору надминаваше десет милиона и като снежна топка нарастваше всеки ден с невероятна скорост.

Над петдесетгодишният банкер нямаше нищо общо с онази категория далавераджии, за които всички средства са еднакво подходящи, щом се отнася първо до натрупване на капитал, а сетне — до увеличаване на цифрата му. Обикновената честност, под която се разбира уважение към поетите задължения и вярност на дадената дума, независимо дали е увековечена с подпис, или не, беше негово безспорно качество, но освен тази неизменна честност в сделките той едва ли имаше друга представа за нравственост и не се придържаше към никакви принципи.

Вдовец от десет години и напълно свободен човек, Жул Лъору беше колкото финансист, толкова и привърженик на удоволствията. Обожаваше разкоша във всичките му форми. Каретите и конете му бяха прочути. Виждаха го навсякъде, където хората диреха наслада, прекарваше свободното си време с мили дами без предразсъдъци.

Този милионер имаше три дъщери, и трите хубавици, но съвсем различни. От времето, когато започва нашият разказ, голямата, Лазарин, бе навършила осемнайсет години, втората — Рене, бе година по-малка, а третата — Жана, бе на шестнайсет.

Банкерът много обичаше дъщерите си, но по свой начин и твърде оригинално разбираше бащинските си задължения. Никога през ум не му мина да изпрати децата си в каквото и да било учебно заведение.

Дъщерите на Лъору се обучаваха в къщи от разни приходящи учители, скъпоструващи и грижливо подбирани, но тъй като никой не наблюдаваше как малките се трудят и не ги поощряваше да напредват в знанията, всъщност те учеха само тези неща, които им бяха приятни: танци, езда, малко живопис, малко музика.

Всъщност това се отнасяше за Лазарин и Рене. Жана по нищо не приличаше на по-големите си сестри.

Когато Жул Лъору случайно минеше през залата, превърната в учебна стая, обикновено казваше:

— Драго ми е, че се трудите, момичетата ми, но не бива да се преуморявате. Имаш ли красота и голямо богатство, ученето е излишно. Милионите са наука, дарена от небето, а вие ще ги имате — обещавам, че ще ви дам повече, отколкото ви трябва.

Нравствените му сентенции бяха от този род:

— Богатството е най-важната добродетел, деца мои. Всички останали произтичат от нея... Който може да гребче от златната река, естествено е честен и щедър без всякакви затруднения. Трябва да сме в крак с времето си, а ние живеем в епоха, когато единственият бог за всички е златото, а диктаторът, чиято власт е непоклатима — са парите!

Лазарин и Рене бяха напълно съгласни с него. Жана се отнасяше доста критично към разсъжденията му; струваше ѝ се, че не е редно да се мисли и да се говори така, но бе плахо, кротко момиче и само си мълчеше; знаеше, че колкото и да възразява, баща ѝ ще запази убежденията си, а сестрите ѝ само ще ѝ се присмеят.

Когато по-големите му дъщери навършиха едната осемнайсет, другата — седемнайсет години, Жул Лъору сметна, че вече са достатъчно образовани, и се разплати с всички учители. Момичетата разполагаха с неограничени средства за дрехи и развлечения, с пълна и неконтролирана свобода.

Лазарин и Рене бяха навсякъде: в залата за стрелба, на пързалката, на търговете, където вдигаха цените на възбог.

Възпитателната система на Жул Лъору не беше тайна за обществото; наричаха девойките безразсъдни, лекомислени, но чудно нещо — обикновено толкова рязко в преценките си, светското общество бе доста снизходително към тях. Смяташе се, че невинното им кокетство не водеше към нищо сериозно и зловредно.

Месец преди началото на разказа ни Лазарин бе героиня на кратък флирт с много бърза развързка, който не можем да премълчим, защото той оказва влияние върху по-нататъшната ѝ съдба.

Една от гостните на Лъору трябваше да бъде украсена с декоративна живопис. Бе поканен най-известният художник, а с него и ученикът му, който му помагаше. Този ученик се наричаше Хектор Бегур. Приятелите му го бяха нарекли Тотор; той олицетворяваше представата за хубав младеж. Беше на двайсет и три години, снажен, с тъмнокестенява къдрава коса, със засукани копринени мустаци, находчив и безгрижен като циганин — всички тези качества привличаха към него хубавиците.

— Ако поиска, Тотор ще стигне далеч с този свой талант и вкус — казваха приятелите му, — но за беля е твърде хубав. Жените го погубват...

Веднъж на връщане от разходка Лазарин влезе в гостната, където работеше Тотор, и огледа новата живопис. Заслепен от красотата на младата девойка, Тотор бързо блесна с остроумието, с добродушния си хумор и разсмя събеседничката си. От този ден Лазарин всеки ден наминаваше в салона и оставаше известно време с Бегур, когато бе сигурна, че никой няма да прекъсне веселия им разговор.

„Момичето е влюбено в мен, това е ясно — си рече Бегур. — Никак няма да е учтиво, ако остана безразличен... Впрочем знае ли се какво може да излезе от цялата работа!“

Затова, без много да му мисли, той се обясни в любов на младата девойка — полусериозно, полу на шега, та ако го отрежат, да си остави възможност за отстъпление.

Нищо подобно не се случи.

Шеговитото признание бе прието... Лазарин, разбира се, не обичаше Бегур, но го смяташе за красив като тенор от операта и се забавляваше от новото за нея положение. Ободрен от този свой успех и решен да не протака, Хектор ѝ пишеше писъмца, от които лъхаше плам, а девойката не отказваше да ги получава.

Не винаги човек може да се спре, когато поеме по такъв хлъзгав път.

Както тънеше в безделие и разполагаше с пълна свобода, Лазарин бързо щеше да тръгне по тайни срещи, ако поклонникът ѝ бе настоял. Какво щеше да се случи след това?... Но за щастие съдбата

пожела Лъору, който по принцип не обръщаше внимание на нищо в дома си, да забележи нещо.

Той сметна, че фантазиите на дъщеря му са надхвърлили границите на допустимото, прогони Бегур и за пръв път през живота си смъмри Лазарин. Галеното чедо плака два часа, въздиша до вечерта, а на другия ден вече не помисли за героя на флирта си; дори и да се сещаше за него, само вдигаше рамене при спомена за глупостта си. И все пак на този герой бе съдено да изиграе важна роля в бъдещия ѝ живот.

II

Всеки знае, че финансовият свят на Париж е изложен на чести и изненадващи катастрофи. Съвсем неочаквано, без никой да може да предвиди, рухват грамадни богатства, наглед осигурени от всякакви случайности.

Жул Лъору, опиянен от успехите си, залагаше на своя неизменен късмет и живееше сред кралски разкош, пилееше пари, без да ги жали. Но колкото и огромни да бяха разноските му, не биха го докарали до банкрут, ако не беше фалитът на един английски и един американски банкер, които го лишиха от четири милиона капитал.

И все пак пълното разоряване можеше да бъде избягнато, стига Жул Лъору да бе проявил повече предпазливост и пестеливост. За беля обаче Лъору не пожела да намали разноските си; каза си, че след толкова болезнени загуби не бива да променя начина си на живот, за да не го сметнат за разорен.

На всичкото отгоре и борсовите му начинания неизменно се проваляха. Той обаче не се отчайваше и продължи рисковано да играе на борсата.

Съдбата му обърна гръб.

Накратко, през един прекрасен ден, преди значителен платеж, Жул Лъору се убеди в своя фалит.

Както знаем, банкерът не беше безчестен човек и се ползваше с пълно доверие. „Трябва да ликвидирам всичко! — си рече той. — Ликвидацията обаче е срам с всичките му ужаси. Ако съм пръснал само своите пари, все още е половин беля... Но ако са засегнати капиталите на хората, които са ми оказали доверие — ще се застрелям.“

Ликвидацията даде резултати, които не беше очаквал. Всичко бе превърнато в пари. Продаде къщата на булевард „Осман“, имението в Нормандия, колекциите от картини и скъпоценности, конете, каретите...

Въпреки огромността си пасивът не надмина актива.

Всичко бе платено до последния сантим, а банкерът успя да запази имението си край Лоара и двайсет и пет хиляди годишен доход. „Но няма това е банкрут?“ — ще попитат мнозина читатели. Зависи от гледната точка. За човек, който годишно харчеше милион, положението бе мизерно.

Жул Лъору веднага реши, че не може да остане в Париж; скромните доходи щяха да му причиняват постоянни страдания, а самолюбието го караше да се противи на новите условия. Затова с дъщерите си и съвсем малко слуги се премести в имението си край Лоара.

Имението Вертфейл не беше голямо и особено доходно, но се намираще в живописна местност. Къщата, която по навик наричаха замък, беше просто двуетажна сграда, построена в края на осемнайсети век, и не представляваше нищо особено. Тя бе разположена на хълм, който полегато се спускаше към потънала в зеленина шир. Паркът бе разположен на осемдесет или сто декара, заобикаляше къщата отвред и слизаше до прохладния бистър ручей в подножието на хълма. Пред входа на къщата се ширеше зелена морава, изпъстрена с леки ярки цветя. Долният етаж на къщата се заемаше от две гостни, библиотека, пушалня, трапезария и широка билиардна. Мебелите не бяха разкошни, но твърде удобни, уютни и с хубава тапицерия. Спалните на домакините и гостите заемаха първия етаж.

За съжаление Жул Лъору, Лазарин и Рене, свикнали с парижки разкош, смятаха това жилище за мизерно. Тук бяха лишени и от всичките си развлечения; оставаше им само едно — ездата. Но се бе наложило да продадат хубавите си коне и да ги сменят със скромни понита. Дивните гледки в околността не предизвикваха възторзите им; ездата бе единственото им средство против скуката и те ѝ се отдаваха почти по цял ден.

Само Жана не бе се чувствала никога толкова доволна, колкото сега. Тя харесваше имението, близкото село, високите дървета, цветята и птиците. Всеки ден по няколко часа рисуваше в парка. Това обаче не поглъщаше напълно времето ѝ, затова се нагърби с ролята на икономка в къщата и въведе строга пестеливост в домакинството.

Жул Лъору бе отчаян не по-малко от големите си дъщери. Прехвърлил вече петдесетте, преди да се бе разорил, изглеждаше доста

по-млад. Висок, строен, силен брюнет, той бе доста подвижен и откритото му, усмихнато лице издаваше доволен от живота човек.

След загубата на богатството си Лъору посърна и заприлича на човек, едва привдигнал се след тежка болест. Косата му бързо окапа и главата му лъсна като топка за билиард; дори не си правеше труда да се бръсне всеки ден. Беше се лишил от всичко: от заниманията си, от врявата и блъсканицата на борсата, от разходките, от усмивките и поздравите на прочути парижани; нямаше дори с кого да седне на карти и изобщо му липсваше цялата среда, с която бе свикнал.

За да се отърве от самотата, би трябвало да завърже познанства със съседите по имения, а те не бяха малко. Някогашният банкер обаче не пожела. „Всички тези хора са богати, а аз — не — си казваше той. — Те ще ме потискат с разкошния си живот. Ще се държат учтиво, но винаги ще ми се струва, че искат да ме засегнат... Най-добре ми е сам.“

III

Във Вертфейл обядваха в единайсет, вечеряха в седем и камбанката събираше всичките обитатели в трапезарията. Една прекрасна сутрин, когато камбанката беше била доста време, в трапезарията влезе Жул Льору по домашни пантофи и сако от каша, с недоволен израз на лицето и небръснат.

— Къде са госпожиците? — попита той.

— Госпожица Лазарин излезе на езда, госпожица Жана отиде към селото, а госпожица Рене се разхожда в градината.

В тази минута вратата на трапезарията се разтвори и влезе запъхтяна Жана, най-малката от сестрите. На своите шестнайсет години тя бе твърде грациозно същество; пепеляворусата ѝ коса се къдреше около откритото ѝ чело, светлосинята рокля обгръщаше още детинската ѝ фигура. Тя се завтече към баща си, разцелува го и извика:

— Извинявай, татко, обещавам вече да идвам за обед пет минути по-рано!

— Не те извинявам, не защото закъсня, а защото подражаваш на сестрите си, които забравят да ми оказват уважението, което трябва да изпитват към мен.

— О, татко!

Вратата на трапезарията се отвори наново.

— Виж ти! — възкликна влязлата Рене. — Татко се кара днес на Жана! Колко интересно... Продължавай, татко! Какво е направила Жана?

Рене бе само година по-голяма от Жана, но наглед човек би ѝ дал повече от двайсет. Беше висока, с тънка талия, с широки рамене. За разлика от малката си сестра бе брюнетка с гарвановочерна коса и матово лице като креолка. Черните ѝ очи излъчваха мощна енергия. Проницателният ѝ поглед таеше нещо жестоко.

Фразата, произнесена от девойката, още повече развали настроението на Льору.

— Къде беше? — попита Льору, като се отдалечи от Жана.

— Татко, внимавай, ще си изпокъсаш нервите така...

— Защо не дойде навреме, когато камбанката удари?

— Имам оправдание... Бях заспала.

— В единайсет часа... вън... много правдоподобно, нали?

— Вярваш или не, това е истината. Толкова ми е скучно в тази колиба, че ще се побъркам. До гуша ми е дошла постоянната зеленина и вечно синьото небе. Затова спя... Спя винаги, когато мога. Поне понякога сънувам старите времена, когато ти още беше богат и не бе пръснал парите, които всъщност бяха наши...

— Сестро... Сестро! — промълви умолително Жана.

— Държете се лошо, госпожице! — извика Лъору.

— О, сега значи искаш да те уважаваме! — отвърна троснато дъщеря му. — Някога се отнасяше приятелски с нас, а сега, когато си като оскубан петел, настояваш за уважение. Стига празни приказки! Не е ли по-добре да седнем на трапезата и да си започнем бедния обед. Ако имаш нещо против, ще се прибера в стаята си.

Жул Лъору си знаеше, че решаващата дума няма да бъде негова, затова махна с ръка и седна на трапезата. Вратата отново се отвори и влезе Лазарин.

— Хайде, идвай — й каза Рене — да ти се скарат и на теб. Предупреждавам те, че милият ни татко е нещо вкиснат.

— Но какво се е случило? — попита Лазарин. — От какво е недоволен татко?

Рене посочи часовника.

— Единайсет и петнайсет! — отвърна тя. — От днес татко има намерение да въведе военна дисциплина. Който закъснее пет минути, остава на хляб и вода; закъснее ли десет — отива в ареста. Това е.

— В такъв случай да ми върне моята Нора, която ми отне и я продаде, за да си покрие дълговете, и няма да го притеснявам... С това нищожно пони не мога да отговарям за нищо... Но да почваме, че умирам от глад.

Вече споменахме, че Жана бе много хубава, Рене — също. Голямата дъщеря на Лъору обаче беше почти самото съвършенство. Дългата й коса с цвета на лъскава мед стигаше до кръста. Черните вежди и дългите ресници придаваха на зелените й очи някаква източна нега, всяко движение издаваше вродена грация. Нищо не бе в състояние да опише целия чар на усмивката й.

Жул Лъору неволно се поддаде на очарованието ѝ. Вместо да я смъмри, той само погледна голямата си дъщеря и премълча.

IV

Обедът започна сред мрачно мълчание. Недоволен от себе си и от другите, Жул Льору едва преглъщаше, Жана с усилие възпираше сълзите си, притеснена от неразбирателството в къщи, Рене почти не докосна ястията.

Единствено Лазарин си хапваше добре и отпиваше от бялото туринско вино. Тя първа прекъсна мълчанието.

— Татко — обади се тя, — тази сутрин срещнах един твой добър приятел.

Някогашният banker вдигна глава.

— Така ли? — избъбри той навъсено. — Имах някога приятели... Сега вече нямам.

— В такъв случай един от предишните ти приятели — продължи девойката. — Някога бяхте неразделни. Той се гордееше с твоите милиони, ти — с благородническата му титла. Досещаш ли се за кого става дума?

— Не. И не ме интересува.

— Все лак ще ти го назова. Беше вечно младият принц Годафроя дьо Кастел Виван.

Жул Льору неволно трепна. Това име му напомни за веселото, щастливо минало.

— Годафроя ли! — възкликна той. — Че какво ще прави тук? Ти разговаря ли с него?

— Не, яздеше с компания и ме поздрави най-учтиво. Един от дърварите в гората ми обясни, че гостувал наблизко, у маркиз дьо ла Тур дю Роа.

— Знам го, знатен благородник и един от най-богатите земевладелци покрай Лоара... — пророни Жул Льору. — На младини веднъж съм бил в замъка му, на двайсина километра отук; замъкът му също се нарича дьо ла Тур, ако не греша... Сега маркизът не ще да е твърде млад, май беше десетина години по-възрастен от мене. Не беше ли и той с принца?

— Да.

— Откъде узна?

— От същия дървар. Маркизът е с бяла коса и мустаци, но не изглежда никак стар. Знаеш ли дали има деца?

Рене вдигна глава и внимателно погледна сестра си — възбудата, с която тя говореше, ѝ се стори необичайна и не можеше да си я обясни.

— Не зная — отвърна Жул Льору, — не зная дори дали е женен. От двайсет и пет години нищо не съм чувал за него.

— Защо задаваш такива странни въпроси? — намеси се Рене с предизвикателен тон. — Какво те вълнува дали маркиз дьо ла Тур има деца? Да не мислиш, че някой от синовете му, маркиз милионер, ще дойде тук да поиска ръката ти! Мина това време... Да се намери кандидат за девойка без зестра е същинско чудо. Ако залагаш на зелените си очи и на дългата си коса — ще сбъркаш, драга.

Лазарин полека обърна глава, впери очи в Рене и рече иронично:

— Искаш да ме засегнеш, клета сестро, но само ставаш смешна! Не забравяй, че за момичета с моята външност дори невъзможното е възможно. Ще дойде ден и той може би е близо, когато ще разполагам с повече милиони, отколкото са минали през ръцете на баща ни, тогава ще си доволна да се намираш под мое покровителство и аз няма да ти го откажа. Обещавам ти! Защото не съм злобна.

Рене прихна, ала смехът ѝ прозвуча пресилено.

— Честна дума — пророни тя, — твоите фантазии ще те побъркат.

Трескавата възбуда на Лазарин, забелязана от Рене, действително имаше причина. Всяка сутрин Лазарин излизаше с бретонското си пони, чийто спокоен ход я караше горчиво да съжалява за предишната си кобила Нора. Понито обаче беше яко и никак не го плашеха разстояния от двайсет-трийсет километра. Потънала в мисли, тя отпускаше поводите и малкото конче спокойно се поспираше и пощипваше трева или откъсваше по някое листенце от ниските клони. Преди три дни от унеса я извади тропот на кон, но пред нея пътят завиваше и не можеше да се види нищо напред, тъй като буйната зеленина пречеше. Лазарин дръпна поводите и шибна понито, то препусна в галоп. Точно на завоя тя срещна конник на едър тъмнокафяв кон. Ездачът не беше млад, но седеше толкова свободно на коня, лицето му изглеждаше толкова изразително и красиво, че

Лазарин си помисли: „Какъв хубавец!“ Лазарин бе познавачка на коне и оцени коня на непознатия; според нея той струваше не по-малко от четиристотин златни франка.

Щом видя младата девойка, конникът свали шапка и в минутата, когато се разминаваха, ниско склони глава. Лазарин също кимна с присъщата си самоувереност и продължи напред. Женският инстинкт ѝ подсказа, че непознатият ще спре и ще я проследи с поглед и не сгреша — тропотът вече не се чу.

Когато се върна във Вертфейл, не каза на никого, а може би и забрави за тази среща.

На другия ден обаче, точно по същото време, както и преди, тя се озова на мястото на вчерашната среща. Конникът с побелели мустаци вече бе там; щом видя девойката, очите му блеснаха младежки. Той отново се поклони дълбоко и остана на мястото си. Сега обаче, когато наближи Вертфейл, девойката се обърна и забеляза, че непознатият мъж я следи — наистина отдалеч, почтително: явно искаше да узнае коя е възхитителната амазонка и къде живее.

И така продължи до деня, когато го бе видяла в компанията на принц Годафроа, приятеля на баща ѝ.

През същия ден, към четири следобед, Лазарин се бе отпуснала в креслото пред разтворения прозорец и мислено прехвърляше в ума си вероятността неизвестният мъж да потърси запознанство с нея, когато на двора се чу шум на приближаваща се карета и тропот на копита. Тя скочи с думите:

— Дали не е той! — и впери поглед през жалузите навън. Пред входа на къщата спря голяма карета с величествен вид: лакеят и кочияшът бяха с парадни ливреи. Великолепните коне бяха с по няколко рози над челата.

В каретата седеше само един пътник и се оказа принц Кастел Виван, тоест свързващата брънка между замъка дьо ла Тур дю Роа и къщата във Вертфейл. Лазарин вярно оцени посещениято му и тържествуваща усмивка трепна върху устните ѝ; тя се погледна в огледалото и пъргаво заслиза надолу.

Бърз и младежки подвижен, принцът едва не събори провинциалния лакей на Льору, който гледаше каретата със зяпнала уста.

— Тук ли е господин Жул Льору? — попита посетителят.

— Излезе, ваша милост — уверено заяви лакеят. — Той, разбира се, много, много ще съжалява, че не сте го заварили... Моля, оставете визитната си картичка.

В същата минута във вестибюла влезе Лазарин с изящна утринна дреха, косата ѝ се бе разпиляла върху раменете.

— Мили принце — извика тя, — влизайте, влизайте! Колко мило, колко чудесно, че сте си спомнили за нас! Когато ви зърнах сутринта, почти бях сигурна, че ще ни посетите, нали ви познавам като най-благородния човек...

Принц дьо Кастел Виван ѝ целуна ръката с малко старовремска почителност.

— О, най-сетне! — рече той шеговито. — Колко се радвам да ви видя, малка приятелко. Замъкът ви е истинска крепост, в него не се влиза лесно. Здравата ви пазят!

— Татко вече не е същият, както преди, от катастрофата насам е все в лошо настроение... Затворил се е и не иска никой да го вижда.

Докато разговаряха, Лазарин хвана принца под ръка и двамата минаха през обширния вестибюл, сетне влязоха в старинна гостна. Годефроа дьо Кастел Виван се приближи към терасата, намести си пенснето и се загледа в пейзажа, разстилащ се пред очите му.

V

— По дяволите! — изрече той шепнешком. — Не мога да си обясня лошото настроение на моя чудесен приятел! Какъв изглед, колко красив парк! Това селско усамотение е просто чудо!

— Ако повторите това на татко — усмихната рече Лазарин, — той няма да сподели вашето мнение.

— А вие, мила, ще го споделите ли?

— И да, и не... Тук е живописно, няма спор, но е уморително еднообразно и безкрайно скучно.

— Мъчно ли ви е за Париж?

— Съжалявам за Париж и за изгубените милиони — от все сърце...

— Търпение и мъжество, мила! Ще се завърнете в Париж и ще бъдете негова кралица!

— А милионите?

— Те се стопиха на едно място, но ще дойдат от друго.

— Принце, не ми разказвайте приказки. Не искам, не бива да ви вярвам Разочарованието би било ужасно!... Но ще отида да ви доведе татко.

И девойката, стройна и грациозна като нимфа, излезе от салона.

„Безспорно — си рече принцът — тази чаровница се нуждае от рамка от чисто злато. И ако не греша, аз нося тази рамка...“

VI

Годефроа дьо Кастел Виван бе представител на прочут и исторически род. Някога бе започнал дипломатическа служба, но от нея след бързата му раздяла с досадните задължения на секретар на посолство му бяха останали само няколко чуждестранни ордена. Богат наследник, получил от баща си милион и половина, той бързо бе пръснал капитала си, тъй като му се бе сторило, че само лихвите не са достатъчни за нуждите му. Беше се оженил за млада, хубава и богата жена, но възгледите им за семейния живот се различаваха из основи. Само след няколко години съпругата му се спомина, огорчена и тъжна; мъката му по нея бе доста силна, тъй като, на всичкото отгоре, богатството ѝ след нейната смърт премина към рода ѝ.

Сега, когато принцът влезе в нашето повествование, доходите му бяха едва няколко хиляди франка годишно, но и тях му изпращаше един състрадателен роднина. Въпреки това принцът живееше сред разкош; вечно бе канен по обеда и вечери, бе интересен събеседник, добър картоиграч, като печелеше на карти твърде често и умееше да спре играта навреме. Никой от познатите му не би го нарекъл блюдолизец, тъй като принцът бе тактичен, освен това бе и щедър към прислугата. Честността му бе пословична и той се държеше като истински благородник.

Един прекрасен ден на шумен прием към него се приближи богатият съдружник на виден парижки banker и фамилиарно го хвана под ръка. Принцът не обичаше този дебелак, но бе твърде изтънчен политик, за да изрази антипатията си. Двамата се запътиха към пушалнята.

— Драги принце — подхвана bankerът, — бихте ли искали да се сдобиеете със сто и петдесет хиляди годишен доход?

— Разбира се, нали някога ги имах и зная какви възможности дават. Но сигурно този, който ми ги предлага, иска да сторя нещо в замяна?

— Точно така. Предлагам ви ги аз и искам много лесно нещо — да се ожените. Една дама (ще подчертая, че е млада и хубава), с

богатство от три милиона, вложени сигурно, мечтае да стане принцеса и се обърна към мен... Обещах ѝ съдействието си. Какво да ѝ отговоря?

— Зависи от името на дамата, която, както казвате, мечтае да стане принцеса и очаква да осъществи мечтата ѝ.

— Не се ли досещате?

— Нима я познавам?

— Лоренс Тисе.

Принц дьо Кастел Виван леко пребледня, но под слоя помади промяната на тена му изобщо не се забеляза, той спокойно изрече:

— Прав сте, Лоренс е очарователна... Но досега си мислех, драги приятелю, че поддържате най-интимни отношения с нея.

— Не грешите, но ми предстои женитба и както сами разбирате, трябва да ликвидирам сериозните си връзки.

— Вие ги ликвидирате — продължи все така спокойно принцът, — като при това искате да превърнете любовницата си в принцеса, а тя в същото време бе любовница и на цял Париж. Блестяща идея! Достойна за самия Ришелю. Само че не е бивало да избирате мен за мишена на милата си шега, достойна за времето на Луи XV, да ме превръщате в палячо.

Слисаният банкер се дръпна.

— Май имате намерение да ме оскърбите!

— Мисля, че вече ви оскърбих — все така невъзмутимо парира Годефроа, — като само ви върнах дължимото. Няма защо да ми се извинявате. Моите секунданти ще ви посетят след два часа.

Дуелът се състоя на другата сутрин във Венсенската гора. Принцът бе на шейсет и две години, противникът му — на трийсет, но младият мъж пострада жестоко: бе му нанесена дълбока рана в рамото, която го държа на легло месец и половина.

Годефроа дьо Кастел Виван беше привърженик на свободните нрави, но не беше долен човек.

Старият аристократ по никакъв начин не би се съгласил да опетни гръмкото си име и все пак се надяваше да извлече полза от него. Веднъж той се провикна: „Еврика!“ — и от този ден във вестник „Фигаро“ веднъж на три месеца се появяваше следната обява: „Възрастен аристократ, издънка на прочут род, който може да угасне със смъртта му, предлага да предаде името и титлата си на младеж,

притежаващ големи капитали. Моля отговорете до поискване на Х.2.113.“

Няма защо да обясняваме, че оттогава започна да получава много писма. Принцът ги прочиташе най-внимателно, но още не бе открил необходимия човек. Без ни най-малко да се отчайва, продължи да отпечатва обявата, дразнеща любопитството на цял Париж, който гадаеше кой е нейният автор.

VII

Почти излишно е да добавяме, че облеклото на принца беше безупречно изискано.

През този ден дьо Кастел Виван беше с бял панталон, чер редингот и бяла жилетка, с тънка вратовръзка от син атлаз, върху която бе обърната яката на белоснежната му риза. Издължените му тънки ръце бяха със светлосиви ръкавици. Миниатюрна пъстра джуфка се подаваше от петлицата на редингота и тясна черна лентичка придържаше пенснето, през което се любуваше на пейзажа.

Щом излезе от салона, Лазарин пъргаво изтича до стаята на баща си. Той вдигна глава при появата на дъщерята.

— Каква беше тази карета, която пристигна преди малко? — попита троснато Жул Лъору.

— Имаш гост — отвърна Лазарин.

— Веднага ще уволня този дръвник Жозеф, ако го е пуснал да влезе! Как е можал да наруши изричната ми заповед! — изкрещя вбесен Лъору.

— Жозеф не е виновен, аз поканих принца да влезе — обясни Лазарин. — И ти трябва да слезеш при него, ако не искаш да изглеждаш провинциален дивак.

— В дома ми нахлуват пряко моята воля! Протестирам!

— Протестирай, колкото искаш, само слез.

— Как де се покажа с тази ужасна четина, с това облекло?

— Само няколко минути ти трябва, за да се обръснеш и да си смениш облеклото. Ще изтичам да правя компания на принц Годефроа и ще му кажа, че слизаш. Само не се бави, идвай по-скоро!

Без да дочака отговора на баща си, ядосан, но послушен на желанията ѝ, тя излезе от стаята му и се спусна като вихър по стълбището. През тези минути Лазарин, достигнала до пълно униние в селското си изгнаничество, възвърна парижката си пъргавина и неотразим чар. Тя хвана принца под ръка, отведе го до малкото диванче и седна до него.

— Татко ще слезе след пет минути — му каза тя. — Не се чудете, мили принце, че отначало толкова косвено проявява радостта си от вашето посещение. Повтарям ви, той много се промени... Вие имате толкова силно влияние върху него! С малко усилия можете да го ободрите, да подкрепите отпадналия му дух. Тогава ще бъдете най-добрият принц на света!

— Разчитайте на мен, малка приятелко; ще сторя, каквото е възможно.

— Значи всичко ще бъде наред... Но да поговорим за нещо по-приятно. Отдавна ли сте тук, край Лоара?

— От снощи; и както виждате, бързам да целуна вашата ръка.

— Вие се идеалният принц! А дълго ли ще останете?

— Смятам да се върна в Париж най-рано след месец.

— Кого сте ощастливили със своето гостуване?

— Нима не познавате господина, с когото яздех сутринта?

— Само съм го срещала по време на ездата си с моето пони, но не му зная името.

— Маркиз дьо ла Тур дю Роа.

— Така ли — равнодушно произнесе Лазарин.

— Нищо ли не ви говори това име? Маркизът е виден аристократ, богат като Крез и ваш страстен поклонник...

— Нима! — прихна девойката. — Позволете да не ви повярвам. Пък и нали не ме познава!

— Знае коя сте, при това днешната среща била четвъртата поред все на същото място... Не можете да си представите колко се зарадва маркизът, когато узна, че съм един от най-добрите приятели на вашия баща.

Лазарин премълча; не попита каква е причината за тази толкова силна радост, защото ѝ беше ясна.

След миг вратата се отвори и влезе ексбанкерът. Той бе доста прилично обръснат и облечен. Лицето му не изглеждаше особено любезно като на човек, принуден да извърши нещо въпреки желанието си. И все пак стисна доста радушно ръката на неканения си гост, а младото момиче, демонстрирайки добро възпитание и желание да остави двамата приятели свободно да разговарят, мълчаливо излезе от гостната.

Разговорът все не потръгваше, но най-сетне принцът успя да възвърне някогашния приятелски тон между двамата и след няколкото фрази за околностите и за очарователното имение на домакина произнесе усмихнат:

— Сега, стари приятелю, съм дошъл при вас като молител.

— Като молител ли? — неволно възкликна някогашният банкер, като също неволно се усмихна — нещо, което не беше му се случвало от месеци насам. — Ако имах предишните си милиони, щях да ви разбера. Но сега, когато съм разорен... Какво може да се очаква от един бедняк?

— Нещо съвсем лесно. Един от моите добри приятели, маркиз дьо ла Тур дю Роа, желае да ви бъде представен, и няма да скрия от вас, мили друже, че му дадох дума да...

Жул Льору скочи.

— Не е бивало да обещавате! Отказвам!

— Но защо?

— Много просто. След сгромолясването ми от предишното високо положение в тази посредственост, толкова близка до мизерията, реших да прекъсна всичките си предишни връзки и едва направих изключение за вас (макар че не съжалявам); но да завързвам нови познанства, да се срещам с нови лица...

— Изслушайте ме, не бързайте да отказвате.

— Вие сте мой гост. Учтивостта ме задължава да изслушам всичко, каквото пожелаете да ми кажете. Но ви предупреждавам, че словото ви ще се окаже глас в пустиня или по-точно, ще се натъкнете на непоклатимото ми решение.

— Ще видим... Искам да зная обичате ли дъщерите си, приятелю?

Някогашният банкер трепна.

— Обичам ги, разбира се — отвърна той бавно, — при това още повече, откак се чувствам толкова дълбоко виновен заради неочакваното им обедняване. Никога няма да си го простя, пък и те няма да ми го простят, особено двете по-големи. Ясно ми е.

— Добре тогава — продължи дьо Кастел Виван, сигурен, че бързо ще срази противника си, — защо тогава, като ви се предоставя случай поне отчасти да поправите причиненото от вас зло, вие се отказвате?

— Не ви разбирам... Какъв случай?

— Да омъжите Лазарин... тя да сключи толкова бляскав брак, за каквото трудно бихте мечтали дори на върха на някогашната си слава... Разбирате ли сега?

— Още по-малко от преди.

— Ще се изкажа съвсем ясно. Маркиз дьо ла Тур е влюбен в голямата ви дъщеря.

— Не може да бъде! Той дори не я познава.

— Напротив, чудесно я познава, срещал я е неведнъж по време на разходките си.

— Маркизът ли ви каза, че е влюбен в Лазарин?

— Не ми е споменал нито дума, но не беше необходимо: аз ли няма да разбера за какво се отнася! Дьо ла Тур буквално си е изгубил ума по Лазарин, което личи от всичките му действия. До вчера я проследявал тайно, а днес, когато узна, че сме близки приятели с вас, едва не ми се хвърли на врата. „Нали ще ме представите на господин Льору — извика той — и то веднага! Идете днес, мили принце, и уредете така нещата, че още утре да мога да го посетя!“ Едва ме остави да закуся и все ми натякваше, че съм много бавен. Каретата ме чакаше пред входа, но аз още малко се повъртях из стаята си и искрено се забавлявах, като наблюдавах нетърпението на маркиза. Не сте ли съгласен с мен, че желанието да ви бъде представен ясно издава намерението му да се ожени? Можете ли да ме оборите?... Е, да, мълчите; значи съм прав.

— Но, драги ми принце — възрази Жул Льору, — дори и да не грешите, Лазарин е само на осемнайсет години, докато маркизът...

— Е на шейсет и пет, зная — довърши дьо Кастел Виван, — но за договарящите се страни тези подробности са без значение. Към разликата от четирийсет и седем години маркиз дьо ла Тур дю Роа присъединява триста хиляди годишен доход, старинен род и титла, един от най-хубавите замъци във Франция и здравето си на трийсетгодишен мъж... Както виждате, тази възможност има доста хубави страни.

— Но трябва да поговорим с Лазарин — изрече тихо доскорошният банкиер.

— Вярвайте, красивата ездачка в тези минути по-добре от двама ни знае какво може да очаква от аристократичния си съсед...

Единственият въпрос, който веднага трябва да решим, е: убедих ли ви, желаете ли да се срещнете с маркиза?

— Какво да се прави! — изрече Жул Лъору след кратко мълчание. — Ще го приема... и постъпете така, както сметнете за добре.

VIII

Двамата приятели здраво си стиснаха ръцете и Жул Лъору тръгна да изпрати принц Кастел Виван до входа, когато Лазарин, останала явно някъде наблизко по време на разговора, влезе в гостната.

— Нима вече си тръгвате, мили принце? Истинско предателство от ваша страна. Толкова време не съм ви виждала — а бързате да си вървите. Останете заради мен, останете поне още четвърт час!

— Не мога, скъпа приятелко — отвърна Годафроа, — но утре...

— Нали ще дойдете и утре? Обещавате ли?

— Да, и не сам... Вашият татко ми позволи да му представя маркиз Робер дьо ла Тур дю Роа, чийто довереник съм, предавайки молбата му да бъде представен.

Принцът се наведе и целуна ръката на Лазарин. Тримата излязоха пред входа. Принцът запали пура, качи се в каретата на маркиза и още веднъж махна за довиждане.

— Какви коне, каква карета! — тъжно пророни Жул Лъору.

— Има и по-хубави неща! — заяви Лазарин.

— Какво например?

— Парите, които осигуряват такъв разкош!

— Права си. Парите са над всичко! Парите са силни! На осемнайсет години си и си много хубава. Дано да станеш богата...

На четири километра от Вертфейл принцът забеляза двамина конници, поели насреща му, на разстояние един от друг. „Виж ти! — избъбри принцът, — май Робер със слугата си е излязъл да ме посрещне. Значи е хлътнал здравата!“

Принцът не беше се излъгал. Само за няколко минути маркизът премина отделящото ги разстояние, скочи от коня до каретата и тревожно попита, като влезе в нея:

— Какво стана, драги ми принце?

— Засега, скъпи маркизе, всичко върви добре — моят приятел Жул Лъору се съгласи да направи изключение за вас. Вратата на Вертфейл, която едва се отвори пред мен, пред вас ще се разтвори широко!

— Но кога?

— Можем дори и сега да отидем, но ще е твърде неудобно... Очакват ни утре в четири.

— Как да ви се отблагодаря? — извика маркизът, като стисна развълнувано ръцете на принца.

— Много лесно. Удостойте ме с доверието си и ми кажете откровено защо толкова бързате да влезете в онзи дом.

— Не се ли досещате?

— Може би, но искам да чуя от вас.

— Добре тогава: влюбен съм — смутено произнесе маркизът, като отмести поглед встрани. — Дано не ви се сторя смешен... Влюбен съм до безумие — на моите години; и то в коя? В едно дете.

— Лазарин не е дете, навършила е осемнайсет — отвърна дъо Кастел Виван, — а вашето чувство никак не е странно. Човек, докато е жив, търси своето щастие.

— Щастие ли! — тъжно повтори маркизът. — Не смея дори да помисля за него. Как да се надявам, че молбата ми няма да бъде отхвърлена? Какво ще правя тогава?

— Не се опасявайте от такова нещо! Познавам Лазарин... тя е много разумна девойка.

— В такъв случай ще се омъжи за мен по сметка... и ще стане моя съпруга, без да ме обича.

— Защо да не ви обикне? — прекъсна го принцът. — Прекалено сте критичен към себе си. Изпълнен сте със сила и енергия — погледнете се само! Какво от това, че косата ви била побеляла? Повярвайте ми, много жени биха ви харесали — и тя ще ви хареса. Към физическите си качества присъединете и гръмката титла, старинното си име и грамадното си богатство: всяка жена би ви боготворила за тях. Освен това бъдете практичен: защо да искаме повече от живота, отколкото той може да ни даде... Вие копнеете за Лазарин, нали? Оженете се за нея — и тя е ваша!

Годефроя говори още дълго на същата тема, при това толкова сполучливо, че маркиз дъо ла Тур полека-лека се успокои и не гледаше вече толкова мрачно на бъдещето.

IX

След семейния обед Рене, за да превъзмогне скуката, а по-скоро и злобата, която я задушаваше, прибягна към изпитаното средство — към съня. Тя се отпусна в удобното си кресло — и заспа, като дори не узна за събитията през този следобед.

Когато слезе за вечеря, Рене остана поразена от огромната промяна у ексбанкера, както и от тържествуващото лице на Лазарин. Нима се беше случило нещо, докато тя бе спала? Рене не си позволи да попита, но се надяваше от някоя фраза да разбере причината за тези странни промени.

Надеждата ѝ се оправда.

— Утре — подхвана Жул Льору, като се обърна към голямата си дъщеря — трябва да наблюдаваш тези дръвници, които минават за наши слуги, за да не ни изложат.

Рене наостри уши.

— Бъди спокоен, татко — усмихната отвърна Лазарин. — Утре няма да познаеш тази трапезария, нашето скромно жилище ще изглежда много красиво. Ще предложим лека селска закуска, съвсем простичка и наивна. Сандвичи, пресен каймак, вафли — нали Марион ги прави толкова хубави, и бутилка шампанско: нищо повече не ни трябва. Нали имаш шампанско, татко?

Банкерът отрицателно поклати глава.

— Нямам, но още днес ще пратя в Орлеан да докарат.

— Спасени сме! Повечко цветя върху масата — и ето че малката ни закуска ще изглежда много оригинална!

Учудването на Рене достигна връхната си точка.

— Нима очаквате някого утре? — попита тя.

— Разбира се — отвърна ѝ Лазарин, като погледна присмехулно сестра си. — Две много важни личности: принц дьо Кастел Виван и маркиз дьо ла Тур дю Роа.

— Как узнахте — продължи да пита Рене, — че тези две развалини утре ще удостоят Вертфейл с присъствието си?

— Много лесно — отвърна Лазарин, като се намръщи, — едната развалина бе днес тук и поиска разрешение да ни представи утре другата.

— Значи къщата ни ще се превърне в старопиталище и вън на входа ще можем да поставим надпис: „Приют за изкукуригали стари ергени“. Явно маркизът ще положи в нозете ти своето сърце, своето гръмко име и титла — сигурна съм в това. Честито, маркизо!

— Приемам честитката ти, мила моя, и ти обещавам, че маркиза дьо ла Тур дю Роа, тази знатна дама и владетелка на шест милиона, ще изпълни дълга си и ще ти намери съпруг.

— Мъж ли!... Някой изкуфял старец! Някоя развалина! — извика Рене. — За нищо на света! Не искам такъв съпруг!

— Гроздето е кисело, нали? — иронично пророни Лазарин. Свадата щеше да се разгори буйно, ако Жул Льору не бе я прекратил със заплахата, че ако Рене не млъкне, ще я заключи за два дни в стаята ѝ. Ексбанкерът май сериозно бе решил да изпълни закана си и девойката, която на всяка цена искаше да присъства на утрешната среща с надеждата, че Лазарин ще остане излъгана в очакванията си, предпочете да остави тази тема и след вечерята бързо се качи горе.

На другата сутрин Лазарин изпревари изгрева, вдигна на крак провинциалния слуга, камериерката и дъщерята на градинаря. Изчисти с грижовността и старанието на фламандска домакиня потъмнелите от времето мебели, порови из шкафовете и откри изящни старинни вази от китайски порцелан, които сега струват луди пари и изключително се ценят. Трапезарията потъна в цвета, подредени с вкус и твърде изискано. Малкият салон не изглеждаше разкошен, но оставяше впечатление за свежест и празничност.

Когато Жул Льору слезе за обед, бе поразен и не скри одобрението си.

— Ти си вълшебница! — извика зарадван бащата. — Не мога да позная нашата унила трапезария!

Мълчаливата Рене само хапеше устни от яд. Възторгът на Жана бе най-искрен; тя рече, като прегърна Лазарин:

— Видя ли, мила сестро, че парите не винаги са решаващи... Нашата разкошна къща в Париж бледнее пред блясъка на тези свежи цветя.

— Сестра ти нищо не разбира от живота, мила Лазарин — намеси се Лъору убедено. — Съвсем скоро ще осъзнае, че парите са господар на света и са идол на хората. Това печално познание се добива от всекиго.

Малката Жана само наведе глава и премълча.

Към два следобед цялата къща бе готова за идването на гостите. На девойките им оставаха още два часа, за да се заемат с външния си вид. Жана реши да остане със светлосинята си рокля, с която и без това бе облечена, и спокойно тръгна към парка. Лазарин и Рене се качиха в стаите си. След обстояйни размисли Рене реши да се облече в черно. Дантелената ѝ рокля нежно подчертаваше белотата на кожата ѝ; тоалетът ѝ бе освежен от небрежно боднатата в черната коса алена роза.

Лазарин съвсем случайно се оказа в контраст със сестра си — избра разкошна бяла рокля, вдигна буйната си червеникава коса и я завърза със синя панделка. Черна кадифена лентичка изпъкваше върху бяло-розовата ѝ шийка. Лазарин се усмихна на омайния си образ в огледалото и рече високо:

— Ако маркиз дьо ла Тур не беше вече покорен, днес победата ми щеше да бъде безспорна.

Часовникът удари четири. Желязната врата на парка се разтвори и по алеята към къщата се устреми лек кабриолет с два коня, каран от маркиза, седнал до приятеля си, принц Годафроа.

Жул Лъору излезе да посрещне посетителите си.

Х

Лазарин тръгна от своята стая. В коридора срещна Рене, която явно също бе дебнала до прозореца. Двете си размениха погледи, които изразяваха чувства, далечни от дружеските. Сетне заедно влязоха в приемната, където Лъору вече бе поканил благородниците.

Маркизът бе като заслепен от Лазарин. Остана безмълвен около минута, за да преодолее вълнението си. Все пак успя бързо да се овладее и да подхване увлекателен разговор с девойките с такава подкупваща непосредственост, че спечели дори симпатиите на Жана, която не обичаше особено принца, но реши, че приятелят му, маркизът, е много по-мил човек.

Малката закуска, поднесена без всякаква претенциозност, се увенча с успех и самолюбието на Жул Лъору никак не пострада.

Гостите се сбогуваха чак в шест.

Преди да се качи в кабриолета, Годафроа многозначително стисна ръката на Лъору — този жест искаше да му каже, че бъдещият зет е осигурен. Откровено казано, Лъору не се съмняваше в това, а също и Рене, която с очите си се убеди в безспорния успех на сестра си.

След първото посещение последваха много други; маркизът пристигаше ту сам, ту в компанията на принца. Веднъж, две седмици по-късно, Годафроа дръпна настрана ексбанкера и припряно изрече:

— Тържествената минута приближава, скъпи мой Лъору. Робер е готов да признае чувствата си... В четвъртък ще дойдем отново — поканете ни тогава на вечеря.

— Но...

— Нито дума повече! Уверявам ви, няма защо да се безпокоите за вечерята. Влюбеният маркиз няма да разпознае кокошка ли яде, или фазан с трюфели.

Събитията се разгърнаха точно според програмата, предвидена от принца. В четвъртък гостите пристигнаха и бяха радушно поканени на вечеря; приеха с радост и скромната домашна вечеря се оказа чудесна.

Кафето след вечерята бе сервирано в парка, на лунна светлина, под клоните на габърите.

— Искам да споделя с вас една своя идея, драги ми господин Льору — подхвана маркизът, като се мъчеше да изглежда спокоен. — Ако я одобрите, ще бъда най-щастливият човек на света.

— Готов съм на всичко, за да бъдете щастлив, господин маркизе — отвърна усмихнат домакинът. — В какво се състои вашата идея?

— Прекрасните ви дъщери, пораснали в Париж, вероятно никога не са виждали истински лов с хрътки. Големият лов е нещо твърде интересно; предлагам в ден, който вие изберете, през следващата седмица, да организираме такъв лов, на който да дойдете вие и вашите толкова мили дъщери. След лова ви каня на вечеря в замъка... Нали ще приемете? Помислете, преди да ми откажете... Вашият отказ много ще ме огорчи.

— Опазил ме Бог да ви огорча... Но има една пречка — промълви домакинът. — Двете ми дъщери са прекрасни ездачки, а мен не ме бива в това отношение, Жана също почти не владее ездата. Ще ни трябва кола, притеснени сме също и с конете за езда...

— Какви дреболии! — извика дьо ла Тур. — Ще ви взема карета, а за двете ви дъщери ще изпратя коне, за чиито качества гарантирам.

— О! — възкликна разпалено Лазарин. — Пратете ми дори най-буйния си и непокорен кон, маркизе, наемам се да го укротя. Имам железна воля и железна ръка. Моята мила Нора толкова се противеше на всякакви ограничения, но само за месец стана кротка като агънце.

— Къде е вашата Нора, госпожице?

— Продадох я преди половин година... Горката Нора! Колко ми беше мъчно, когато я отведоха! За нищо не съжалявам толкова, колкото за любимата си Нора.

Настъпи кратко мълчание. Прекъсна го принцът:

— Тъй като моят приятел отстрани пречката с твърде практичното си предложение, да се надяваме, че въпросът е уреден.

— Поканата е твърде любезна и много привлекателна, за да я отхвърлим — отвърна Льору. — Приемам я, господин маркизе, от името на дъщерите си и от свое име.

Робер дьо ла Тур дю Роа стисна трогнат ръцете на ексбанкера. Уговориха се за следващия вторник. Жул Льору не възрази и маркизът,

получил желаното съгласие, прати за каретата с намерението да си тръгнат с принца.

На девет километра от къщата на Жул Льору пътят се раздвояваше: едното разклонение водеше към замъка на маркиза, а другото към Орлеан. Дьо ла Тур насочи конете към Орлеан.

— Не объркахте ли пътя, маркизе? — попита учуден принцът.

— Ни най-малко... Отиваме в Орлеан, трябва да изпратя бърза телеграма.

За по-малко от час бързите коне стигнаха в Орлеан и спряха пред телеграфа, който бе затворен поради късния нощен час. Маркизът нареди да намерят телеграфиста, щедро го възнагради заради прекъснатия сън и му връчи бърза телеграма с настояването веднага да я изпрати. С тази телеграма възлагаше на своя представител в Париж да узнае кой е купил ездитния кон на име Нора при разпродажбата, организирана преди половин година от банкера Жул Льору, да купи коня независимо от цената и да го изпрати веднага в замъка с извънреден влак под наблюдението на опитен коняр.

„Това е истинско кралско внимание — помисли си принцът, — но ако имах неговия годишен доход, щях да постъпя по същия начин... което съм доказвал някога, през безумното време на младините си.“ И дълбоко въздъхна.

XI

Във вторник, малко преди осем сутринта, фанфари известиха на обитателите на Вертфейл за приближаването на маркиза.

Лазарин се изправи на прозореца, за да наблюдава приближаването на ловния кортеж.

Маркизът, облечен по английската мода, яздеше чистокръвен едър кон начело на шествието. До него се движеше принцът.

Зад двамата аристократи двама слуги на коне надуваха фанфари, зад тях яздеха две малки момчета, които водеха два коня за госпожиците. Шествието приключваше с каретата, запретната с четири коня, карана от кочияш; отзад бе стъпил лакей с празнична ливрея.

— Това е истинският разкош! — помисли си младата девойка. — О, пари, колко велика е вашата сила!

Лазарин тръгна надолу по стълбището. Лъору и Жана бяха застанали пред входа. Маркизът и принц Кастел Виван вече се бяха спешили.

— Разрешете ми, госпожице, да ви представя коня, който съм приготвил за вас — промълви дьо ла Тур дю Роа, като притисна устни към малката ръка в тъмна ръкавица.

— Разрешавам, разбира се — отвърна Лазарин усмихната, драго ще ми бъде да го видя.

Рене също бе слязла вече; и четиримата Лъору впериха недоумяващ поглед в доведения от момчето кон.

— Но имам чувството, че виждам пред себе си Нора — нерешително произнесе Лазарин; — подобна прилика...

— Е невъзможна — продължи мисълта ѝ дьо ла Тур, — затова вие не грешите, госпожице...

Лазарин едва потисна вика си, втурна се, зацелува кобилата по изящната муцуна; благородното животно тихо изцвили.

— Тя ме позна! — извика девойката. — Маркизе, никога дори не съм сънувала радостта, която сега изпитвам!

— Щастлив съм, че ви зарадвах! — тихо произнесе маркизът, силно развълнуван.

— Колко сте добър и мил, господин маркизе! — пламенно изрече Лазарин и стисна двете ръце на своя благодетел. Маркизът изпита толкова силен потрес от нейната благодарност, че лицето му за миг пребледня, сетне кръвта нахлу в главата му. „Тази буйна страст ще вземе да му скрои някой лош номер — си рече принцът. — Току-виж удар тръшне маркиза точно в навечерието на сватбата! На нашата възраст човек трябва да се владее по-добре.“

Маркизът обаче бързо превъзмогна чувствата си и след няколко убедителни фрази Жул Льору, сигурен вече в предстоящия брак, се съгласи да приеме хубавата кобила като подарък.

Фанфаристите отново надуха фанфарите, конете се вдигнаха на задни крака, конниците и ездачките препуснаха в галоп, а каретата се устреми след тях. Слугите завършваха веселото шествие.

Горите, в които навлязоха нашите ловци, наистина представляваха живописна гледка през този сезон. Свеж, прохладен ветрец разклащаше листата, понесъл аромата на дивите цветя и на смолистите ели. Понякога тлъст фазан, разперил синкави криле, се устремяваше към долината, или зайче се шмугваше изпод краката на конете.

В края на гората чакаха стрелци и кучкари, повели великолепни хрътки. Пуснаха кучетата и те веднага потънаха в гъсталака.

— Напред! — изкомандува маркизът.

— Напред! — повтори Лазарин, отпусна поводите на Нора и се остави на лудешкия ѝ галоп, опиянена от звука на фанфарите, от лая на кучетата.

Няма да разказваме подробностите на този лов, където не се случи нищо особено. Към дванайсет часа всичко се свърши със смъртта на един елен, който понечи да се спаси в езерото и бе убит от маркиза.

Бе дадена закуска в края на гората, там бе спрял огромен фургон с ястия, с готвачи и лакеи. Всички си хапваха с апетит с изключение на клетата Рене, която оправдаваше лошото си настроение с мигрена.

Лазарин блестеше с остроумието си, но единствен събеседник ѝ беше принц Кастел Виван, защото маркизът, потопен в страстта си като влюбено момче, почти не се владееше.

XII

В два цялата компания се запъти към замъка на маркиза, който се намираше на осем или девет километра от полянката край гората. Грамадна липова алея, дълга цял километър, водеше от шосето до оградата на парка. До входа два разкошни павилиона поразяваха въображението на посетителите: в единия живееше вратарят, в другия — лесничият.

Четири стълбища в италиански стил водеха към терасата, заемаща цялата ширина на фасадата. Прозорците на долния етаж се отваряха към нея.

Замъкът бе построен през епохата на Луи XIII и бе типичен за времето му.

Щом се озова на стълбището за терасата, Лазарин изпита силно възмущение. Макар да бе смятала, че познава най-изискания френски разкош, не бе виждала нищо наподобяващо този замък и неговия парк. Смесицата от великолепието и поразително изискан вкус я смая.

Маркизът предложи на девойките да отпочинат до вечеря. Лазарин не се чувствуваше изморена, ала не посмя да възрази на своя домакин. Когато остана сама, излезе на балкона и се облакът на перилата, облечени в червено кадифе. „Това всичко е мое! — си рече тя. — Същински сън!... О! Рене, горкичката ми сестра; разбирам твоята завист, която не можеш да овладееш, и от сърце ти я прощавам.“

Докато маркизът бе зает и настаняваше гостите си по стоеите, Жул Льору се разхождаше по терасата и разговаряше с принц Кастел Виван. Двамата бяха запалили пури.

— Какво ще кажете за този замък, скъпи приятелю? — попита принц Годефроа.

— Безспорно е великолепен и заслужава славата си.

— А какво е мнението ви за маркиза?

— Струва ми се идеален джентълмен.

Годефроа понечи да продължи, но в този миг се появи един слуга и почтително му зашепна нещо на ухото.

— Добре — му рече принцът, — идвам.

— Маркизът ме вика и се досещам за какво — обърна се той отново към Лъору. — Ще ви оставя за пет минути и ще се върна бързо, надявам се да не съм сам. Помислете добре какъв разговор ви предстои и поемете ролята на родител, загрижен за своите деца.

И чевръстият принц бързо се обърна, след което влезе в замъка.

Робер дьо ла Тур дю Роа, много развълнуван, крачеше нервно по мраморните плочи на вестибюла. Принцът усмихнат го хвана под ръка.

— Да вървим вече, мили приятелю...

— Къде ще ме водите? — попита маркизът и се спря.

— Където отдавна трябваше да отидете! При Жул Лъору. Искam вече да се отърся от ролята на посредник. Да вървим.

— Почакайте малко — отвърна Робер, — нека да не бързаме...
Годефроа погледна учуден маркиза.

— Какво да чакаме? — попита той. — Да не се е случило нещо, което да не зная? Да не би тази странна любов, която ви обзе толкова внезапно, да е изгоряла като стиска слама?

— Не богохулствайте! — извика разпалено маркизът. — Обичам Лазарин повече от всякога! Ще умра, ако тя не ми стане жена! Ще я обичам цял живот!

— В такъв случай да идем и да ѝ поискате ръката.

— О, колко бих желал, Бог ми е свидетел! А също и да свърши всичко час по-скоро... Но се страхувам, не смея.

— Но от какво се страхувате?

— От отказ.

Принцът вдигна още по-енергично рамене и впери поглед в маркиза.

— Честна дума, скъпи маркизе, тази любов ще ви побърка! Може ли такава нещо: да се унижавате, като говорите по този начин! Безспорно Лазарин е чаровна и с право я обожавате. Но защо не забелязвате своите качества, защо ги пренебрегвате? Вие сте маркиз! Вие сте милионер и въпреки възрастта си оказвате нечувана чест на това семейство, което не би могло дори да мечтае за такава нещо! Не разбирате ли? Но стига приказки...

— Какво излиза — промълви Робер, — няма ли от какво да се страхувам според вас?

— Не! Хиляди пъти не!

— Вие ме ободрихте. Да вървим при баща ѝ.

Принцът отново хвана маркиза под ръка и го поведе към терасата, този път без никаква съпротива. Жул Лъору, който продължаваше да се разхожда по терасата, ги видя да се приближават и разбрал, че настъпва решаващата минута, се спря и хвърли пурата.

XIII

Маркизът също спря, смутен. Възцари се мълчание. „Дяволите го взели този влюбен! — си рече принц Годефроа. — Ако не се намеся, тази история никога няма да свърши.“

И като се обърна на висок глас към Жул Льору, изрече:

— Скъпи мой, стари приятелю! Маркиз дьо ла Тур дю Роа, нашият домакин и общ приятел, желае да ви направи едно предложение, което има толкова сериозно значение за него, че го виждате развълнуван...

— Какво трябва да сторя, за да ободря маркиза?

— По-смело! — прошепна Годефроа на ухото на приятеля си. Нямахше място за отстъпление. Маркизът разбра това и като вдигна поглед към бащата на Лазарин, промълви:

— Благодаря ви хиляди пъти, господин Льору, за добрината да ме ободрите... Но за съжаление молбата ми не зависи само от вас. И все пак много зависи от вас, затова се обръщам с думите: аз обичам с цялата си душа госпожица Лазарин и ви моля за честта да ми дадете ръката ѝ.

Жул Льору артистично изигра ролята си на изненадан баща.

— Нима обичате Лазарин, маркизе! — извика той.

— Да, обичам я до полуда!

— Кой би могъл да допусне... Искам да ви кажа, че е много трудно веднага да се отговори на толкова изненадващо предложение. Въпреки всичко трябва да изразя гордостта си, маркизе, че ни ощастливявате с предложението, което прави чест както на мен, така и на моята дъщеря.

— Приемате ли го? — побърза да попита маркизът.

— От моя страна вие няма да срещнете съпротива. Виждам във вас идеалния зет, убеден съм, че с вас Лазарин ще бъде щастлива. Но положението ми по отношение на моите дъщери е твърде особено и много деликатно... Дали поради нещастие, или поради неумение, но аз разорих децата си. Те са лишени от богатството, на което имаха

правото да разчитат, и им остава само едно: свободата по своя воля да изберат бъдещия си съпруг.

— Но — подхвана маркизът пряко сили — имате ли представа дали госпожица Лазарин е дала някому обещание?

— Няма нищо подобно.

— Сигурен ли сте, че сърцето ѝ е свободно?

— Напълно съм сигурен. То бе свободно, когато напуснахме Париж, а оттогава, откак се заселихме във Вертфейл, не е срещала никого.

— Смятате ли, че щом сърцето ѝ е свободно — продължи все по-развълнуван маркизът, — тя би могла да допусне мисълта да стане моя съпруга?

— Струва ми се, че имате право да се надявате.

— Дай Боже да не грешите. Нямам сили обаче да понасям тази неизвестност. Влезте в положението ми! Поговорете с госпожица Лазарин и моля ви, върнете се час по-скоро да ме успокоите.

— На вашите услуги, господин маркизе — изрече усмихнат Льору, — но позволете да ви дам един съвет: поговорете сам с Лазарин.

Маркиз дьо ла Тур дю Роа трепна.

— Аз ли! Аз самият да говоря с нея! Как си представяте това? Никога няма да събера смелост.

— Но точно така трябва да постъпите, драги ми Робер — намеси се и принцът, като за кой ли път недоумяващо вдигна рамене, — ако искате да си помогнете. Вие най-добре ще успеете да я убедите.

— Добре... Може би... Но по-късно тази вечер... или утре.

— О, не. Отлагането е само губене на време. Отивате и още сега се обяснявате с Лазарин.

Принцът хвана маркиза под ръка и го повлече към замъка, също както преди петнайсет минути го бе търлил към терасата. Маркизът безмълвно се подчини.

XIV

Младата девойка през това време бе продължила да стои на балкона, като се бе опряла на перилата и бе потънала в мечти. Шумът на отваряната врата не привлече вниманието ѝ, тя остана в същата поза, само свали шапката си и червеникавите ѝ къдрици се разпиляха по целия ѝ гръб. „Дявол го взел! Разбирам безумието на Робер... Хубостта на тази червенокоса магьосница може да побърка и по-яка глава от неговата“ — си рече принц Кастел Виван. Сетне той блъсна маркиза в стаята, тихичко затвори вратата отвън и на пръсти се спусна долу, за да не пречи на решаващия разговор.

При звъна на шпорите Лазарин се обърна и радост блесна в очите ѝ.

— Както видяхте, господин маркизе, аз се любувах на вашите владения и ви уверявам, че никога не бих се наситила на тази гледка. Каква красота! Не съм очаквала, че зеленината толкова добре се съчетава със строгото величие на един замък.

— Значи замъкът дьо ла Тур дю Роа ви харесва? — извика маркизът.

— О, разбира се! Повече от всичко на този свят. Той е истински рай на земята...

Маркизът, решен да пристъпи към обяснението и събрал всичките си сили, подхвана с глас, който напразно се мъчеше да овладее:

— Току-що поисках ръката ви, госпожице, от вашия баща и сега ви говоря с негово съгласие. Моля ви, не ми се присмивайте, когато ме изслушате. Уви! Косата ми е побеляла и напразно ме призовава да запазя мълчание. Лазарин, аз ви обичам! Обичам ви с целия плам на сърцето си, което е останало младо... Вие сте най-чаровната девойка и ще бъдете най-щастливата жена, ако се съгласите да приемете моето име. Ще приемете ли? Очаквам своята присъда.

Лазарин се отдръпна на две крачки и очите ѝ с удоволствие се спряха върху лицето на този благороден и красив аристократ, застанал треперещ пред нея и очакващ като роб милостта на своята владетелка.

— Не ми достига опит за решаването на много житейски проблеми — промълви тя след няколко секунди — и с въпроса, който поставяте пред мен, би трябвало да се обърнете към татко. Но волята на татко и вашето нетърпение ме изправят пред този проблем... Няма да ви карам да чакате. Към вас, маркизе, изпитвам чувство на преклонение, на безгранично уважение и гореща симпатия, която бързо може да се превърне в искрена привързаност... Дори това да не е любов, не е ли нещо по-скъпоценно от любовта? Вашето предложение е голяма чест за мен, с каквато би се гордяла всяка девойка, и съм ви крайно признателна. Освен това съм убедена, че маркиза дьо ла Тур дю Роа ще бъде най-щастливата жена.

Лазарин замлъкна. Робер се задъхваше.

— Кажете — извика той, — отхвърляте ли това щастие?

— Не — отвърна Лазарин с щастлива усмивка, — трябва да съм обезумяла, да съм неблагодарна, за да откажа... Приемам. И ако вашето щастие зависи от мен, надявам се да бъдете щастлив.

Робер с пъргавината на младеж грабна двете ѝ ръце и ги притисна първо към устните, после към сърцето си; лудетината също бе развълнувана, но само външно. Всъщност бе запазила хладния си разум и сега наблюдаваше маркиза.

Робер дьо ла Тур дю Роа побърза да извести принца и Жул Льору за своето щастие.

— Моля, не казвайте засега на сестрите ми — му каза Лазарин преди той да излезе, — помолете татко и принца да запазят тайна. Искам да ги изненадам, когато окончателно насрочим деня на нашата сватба.

Маркизът бе готов да обещае всичко, каквото би поискала неговата любима, а тя, след като разгледа внимателно замъка, излезе в парка и там се отдаде на сладки блянове, затова изгуби всякаква представа за времето и едва я намериха за вечеря.

Преди десерта принц Кастел Виван се наведе до ухото на Лазарин и тихо размени няколко думи с нея. Младата девойка поруменя, усмихна се и кимна в знак на съгласие. Годафроа вдигна чашата си, пълна с шампанско, и каза:

— Макар че не мога да бъда упрекнат в англomanия, нашите съседи англичаните имат прекрасни обичаи и като тях сега искам да

вдигна на здравица. Пия за кралицата на грацията и красотата, която съвсем скоро ще стане маркиза дьо ла Тур дю Роа!

— Принце — усмихната се обърна Лазарин към него, — бъдещата маркиза дьо ла Тур дю Роа ви благодари от сърце.

Жана изненадана и зарадвана запляска с ръце и се втурна да разцелува сестра си. Рене пребледня като стена, неволно изпусна чашата си, която падна и се строши със звън.

XV

Оставаше да определят деня на сватбата. В унисон с желанието на двамата сватбата бе определена за след три седмици и церемонията трябваше да бъде извършена в малката черква на Вертфейл, откъдето младоженците щяха да се отправят направо в замъка дьо ла Тур дю Роа. Жул Льору и останалите му дъщери бяха поканени да прекарат две седмици с омъжената си сестра. Робер дьо ла Тур се гордееше с хубостта на жена си и вместо да пътешества с нея, предпочиташе да даде няколко празненства в замъка и да я представи на местната аристокрация. Принцът бе изпратен в Орлеан да покани нотариус за подготвяне на брачния договор, освен това му бе връчен цял чувал семейни скъпоценности със заръката да ги остави при златаря, за да ги преправи по съвременната мода.

Дните до сватбата маркизът прекарваше от сутрин до вечер във Вертфейл. През хубавите дни Лазарин яхваше своята Нора и двамата с маркиза яздеха из околностите по пет или шест часа.

В един от тихите слънчеви дни по време на разходката, на около двайсет и пет километра от Вертфейл, маркизът и младата девойка излязоха от гората на поляна върху билото на хълм, откъдето се откриваше гледка на всички посоки. Дватамата спряха.

Очите на Лазарин се насочиха към грамаден замък, белязан с удивителната архитектура от времето на Анри III, разположен сред обширен парк.

— Какъв е този замък? — попита тя.

— Това е замъкът Горд. И оттук е красив, но отблизо е твърде впечатляващ.

— На кого принадлежи той?

— На граф дьо Горд.

— Надявам се, че е ваш приятел и ще го поканите в замъка?

— Доста е по-млад от мен, но се отнасям с голяма симпатия към него въпреки разликата във възрастта: той е само на двайсет и осем години. За съжаление има една непреодолима пречка да ви го представя: замина и Бог знае дали някога ще се върне тук. Знам само,

че е някъде в Италия, защото не си пише с никого от старите си приятели.

— Защо е тази тайнственост?

— Не я поддържа нарочно — просто търси самотата. А причината да замине оттук и да страни от всички е едно романтично приключение, което не е за ушите на млада девойка.

— Но, маркизе, само след седмица ще бъда ваша жена!

— Тогава ще ви го разкажа — отвърна засмян Робер.

Лазарин обаче бе толкова мила, толкова убедително помоли маркиза, че той отстъпи с въздишка: нали, каквото иска жената, иска го Бог.

XVI

— Моят съсед Раул дьо Горд — подхвана маркизът — бе сред най-високо ценените кандидати за женитба покрай Лоара: притежава един от най-хубавите замъци по поречието, а също и към осем-девет милиона капитал. Той обаче бе доста хладен с всички, докато преди две години и половина изневиделица се влюби... Виждате ли онова бяло петънце вляво от високите дървета в парка Горд? Това е един малък замък в имението Гранже, той и околните земи принадлежаха на младеж от знатен род, но без всякакви средства, на барон Анри дьо Брен, приятел на Раул дьо Горд от детските години. Дълго време баронът бе офицер, но останал засегнат от нещо, напусна и се засели в замъка заедно с младата си съпруга, Жулиет дьо Брен, за която се бе оженил само година преди това. Двайсет и две годишната жена бе изящно красива и прекрасно възпитана. Съпругът ѝ се гордееше с нея и се надяваше да живеят щастливо, макар и със скромни доходи. Между замъка Гранже и замъка Горд има само половин час път и след завръщането си младият офицер възстанови старото си приятелство с граф дьо Горд. Нито за миг не се усъмни той, че между младата му съпруга и приятеля му от детинство може да възникне опасно чувство...

— Нима това доверие не е било естествено? — възкликна Лазарин.

— Но граф дьо Горд почти веднага изпитал силна страст към красивата баронеса и не можал дълго да крие от нея своето чувство. Скоро вече цялата околност знаеше за тайната връзка между графа и баронесата, единствен съпругът оставаше в неведение. Но една прекрасна сутрин Раул дьо Горд пристигна в имението ми. „Нещо лошо ли се е случило?“ — попитах аз неволно. Не бях сгрешил — графът бе дошъл да ме помоли да му стана секундант. Колкото и да бе виновен графът, не можех да откажа на молбата му. Дуелът с барона бе уговорен за утрото на следващия ден.

Раул чувствуваше вината си и само се бранеше със сабята.

Това вбеси противника му, който го предизвикваше с упреци, докато в гнева си се втурна като бесен срещу му — и бе пронизан от сабята на графа. Когато падаше, само промълви: „Такава ли е волята Божия?“

Лазарин пребледня.

— Наистина ли баронът почина след това?

XVII

— Не, той бе тежко ранен; отнесоха го в замъка му и там за него дълго време се грижи лекар. Но нещастната му съпруга изгуби разсъдъка си: намериха я сгушена в една от малките стаи на замъка да гледа ужасено и да произнася несвързани фрази... Същата вечер графът напусна замъка и замина; със себе си взе и Жулиет дьо Брен, като се закле да се грижи за нея, докато е жива. Това е романтичната история, за която ви споменах.

— Благодаря ви, че удовлетворихте любопитството ми — рече усмихната Лазарин. — Искам само да попитам дали се е върнал разсъдъкът на баронесата.

— Едва ли... Макар че не знаем нищо със сигурност.

— А какво стана с нейния съпруг?

— Той почина половин година по-късно. Самотата и мъката го убиха. Какво да се прави? Обожаваше младата си съпруга...

Лазарин отново погледна натам, където замъкът дьо Горд и бялата сграда на ла Гранже тънеха сред буйната зеленина.

— Значи — пророни тя — сега и двете къщи са опустели... Колко тъжно, неволно ме побиват тръпки. Да си вървим, господин маркизе, да се отдалечим колкото може повече от това място!

XVIII

Освен многобройните покупки и подготовката на замъка маркиз дьо ла Тур дю Роа трябваше да уточни заедно с нотариуса Жомар и условията на брачния договор. Като опитен човек нотариусът настояваше сумата, която маркизът ще предостави за владееене на съпругата си, да не надминава един милион. Маркизът упорито се противеше.

— Но защо? — нетърпеливо възкликна най-сетне нотариусът. — Представете си, че имате едно, две, три деца, но ви сполети неочаквана смърт, не дай си Боже. Ами ако маркизата се омъжи повторно? Това, че не ѝ предоставяте цялото си богатство, защитава интересите на вашите деца!

Маркизът отстъпи неохотно и след продължителна съпротива, но все пак отстъпи. Жомар замина тържествуващ за Орлеан.

Брачният договор трябваше да бъде прочетен във Вертфейл малко преди деня на сватбата. Маркизът се появи смутен при бъдещите си роднини, но се успокояваше с аргументите на нотариуса, че особената клауза имаше за цел да осигури бъдещите му деца от всякакви изненади.

Голямото кресло пред овалната маса очакваше нотариуса Жомар, който пристигна навреме, спокойно седна, разтвори чантата си и извади от там книжа върху гербова хартия. Спокойният му, властен глас внушаваше доверие.

Лазарин слушаше внимателно; тя бе проучила най-подробно закона за брачните договори и сега чудесно се ориентираше в клаузите на своя брачен контракт. „Предоставя ми само милион — си помисли тя, — а има цели шест. Направо ужасно! Значи не е толкова влюбен в мен, колкото си мислех. Забравил е преклонната си възраст и не е помислил, че и аз трябва да я забравя. Не искам да го зная! Ще се откажа от брака!...“

Но в този момент си рече: „Не, ще доставя прекалено голямо удоволствие на Рене. Пък и Бог знае дали съдбата след това ще ми предложи дори този милион, който намирам сега. Какво толкова значи

този брачен договор? Ще видим как ще се измъкне този старец от влиянието ми, когато се ожени за мен! Това, което ми отказва в договора, ще ми бъде дарено в завещанието...“

Тази мисъл напълно успокои Лазарин и когато нотариусът приключи с четенето, маркизът възхитен видя радостната усмивка на своята годеница.

— Мили мой — произнесе тя, като му протегна ръката си, — прекалено много правите за мен! За какво ми е този милион? Нима е необходимо да бъда богата, щом вие сте богат? Знайте, че за мен няма нищо по-отвратително от парите.

Маркиз дьо ла Тур дю Роа побърза развълнуван да целуне ръката на младата девойка, сетне се обърна към нотариуса:

— Убедихте ли се, че тя е ангел?

— Не възразявам, при това наистина много прилича на ангел — учтиво отвърна опитният юрист.

XIX

Каретите бавно потеглиха една след друга към вратите на парка. Денят беше чудесен. Камбаните не преставаха да бият весело.

— Небето покровителства моя приятел Робер — си рече принц дьо Кастел Виван усмихнат. — Той е страстен ловец и е страстно влюбен, а Бог чу молитвите му и прати хубаво време както за лова, така и за сватбата му. Това е добра поличба.

Малкият кортеж от карети спря пред черквичката.

Към сто и петдесет жители на село Вертфейл се бяха насъбрали около черквата, привлечени повече от любопитство, отколкото от симпатия, тъй като почти не познаваха Жул Льору; единствена Жана с помощта, която оказваше на бедните и болните, бе популярна в околността.

Черквата днес бе украсена като за празник. Предишния ден маркизът бе изпратил нови сребърни свещници и нови одежди за свещениците — подарък по случай сватбата.

Като благослови младоженците, свещеникът съедини ръцете им, с явно възмущение произнесе кратка, но затрогваща реч.

От черквата се върнаха във Вертфейл, където вече бе приготвена закуска, продължила към три часа; след нея маркизът и младата маркиза се качиха в парадната карета и заминаха за замъка дьо ла Тур дю Роа, където, както знаем, Жул Льору, Рене и Жана трябваше да пристигнат на другия ден и да останат там две седмици. Откритата каляска, в която пътуваше принцът, се движеше след празничната карета.

Когато каретата излезе извън парка, маркизът хвана ръката на Лазарин и като я стискаше развълнувано в дланите си, каза:

— Скъпа моя, сега вече ми принадлежите и цел на моя живот ще бъде единствено вашето щастие... Нали и вие ще ми помагате?

— Не желая нищо друго — усмихната отвърна Лазарин, — само ще трябва да ме ръководите в тази насока.

— Доверете ми се напълно! Не крийте от мен нито една ваша мисъл, нито едно желание. Щастие за мен е да изпълня всяка ваша

прищявка дори. Не ми отказвайте това удоволствие!

Докато младоженците бяха потънали в интимния си разговор, каретата най-сетне влезе в широката липова алея, която водеше към замъка на маркиза. Сърцето на Лазарин трепна горделиво. Не само фермерите от имението, но и почти цялото население от околните села се бе събрало тук. От всички страни литнаха букети цветя към каретата, екнаха викове:

— Да живее маркизът! Да живее маркизата!

Най-сетне каретата спря пред главния вход на двореца. Принц Годефроа се втурна с бързината на младеж, за да помогне на Лазарин да слезе.

Цялата прислуга на замъка тържествено се бе наредила от двете страни на стълбището за главния вестибюл на замъка. Те не викаха и не гърмяха във въздуха като селяните, но позите им изразяваха дълбока почит и така, между двете редици пременени хора със сведени в поклон глави, маркизът и маркизата се изкачиха до терасата.

— Моя грациозна приятелко — тихичко рече зад Лазарин принц Годефроа, — преди да влезете в замъка, се обърнете и се поклонете на прислугата... Това е необходимо и ще предизвика бляскав ефект.

Лазарин последва благоразумния съвет на принца. Обърна се и притиснала ръка до сърцето си, се поклони на хората, наредени в шпалир от двете страни на широкото стълбище. Опитът на Годефроа и този път се бе оказал безценен.

Ефектът се оказа огромен и надмина всички очаквания. Екнаха викове. Хората размахаха шапки и кърпички, старинни кремъклийки и пищови дадоха оглушителен залп. От удоволствие принцът потри ръце. Сетне рече:

— Това се вика ентузиазъм! Много ще бъдете популярна, моето момиче! — После добави по-тихо: — Същото беше при завръщането на Бурбоните... и на сватбата на Наполеон III... О, ентузиазъм на тълпата! Няма нищо по-измамно от теб! Но все пак си необходим.

Маркизът бе предвидил това внимание на жителите от околността, на своята прислуга, затова на широката поляна пред замъка бяха наредени дълги маси, покрити с всевъзможни ястия. Майордомът на двореца се обърна към присъстващите с покана да се разположат на трапезата и да се гостят за здравето на младоженците. Радостни викове откликнаха на поканата му.

С падането на здрача светнаха фенери; цели светещи гирлянди очертаваха контурите на старинния замък, слугите донесоха кошници с шампанско, гръмна оркестърът, докаран от Орлеан, и балът започна.

В десет оркестърът замлъкна. Дойде ред на фейерверките. Когато излитна първата ракета, маркизът, развълнуван дълбоко, престъпи с младата си съпруга в спалнята за новобрачните.

XX

Жул Лъору и дъщерите му пристигнаха в замъка на другия ден. Маркиз дьо ла Тур дю Роа и Лазарин излязоха да ги посрещнат. Робер, щастлив като младеж, едва скриваше любовта и щастието си, изпълващи погледите му към неговата млада съпруга.

Принцът хвана под ръка Жул Лъору и му посочи с очи Робер:

— Погледнете го! Великолепен, честна дума! А Лазарин е самото очарование. Честито, приятелю, вашата дъщеря се държа чудесно!

От следващия ден замъкът започна да се пълни с гости, поканени за празненствата от маркиз дьо ла Тур дю Роа. Няма да се спираме подробно на баловете, които се редяха един след друг цели две седмици. Не спираха и концертите, спектаклите, надбягванията, големите вечери, закуските по време на лов в гората. През цялото това време Лазарин бе във възторг; чувствуваше се като риба във вода сред целия този разкош и блясък.

Никакви думи не могат да изразят нейния успех. Всички гости шумно изказваха удивлението и възхитата си, като не криеха завистта си към маркиза. А наистина ли бе щастлив Робер дьо ла Тур? И да, и не. Тържеството на Лазарин ласкаеше самолюбието и гордостта му, бе искрено удовлетворен, че има толкова красива и грациозна съпруга. Обаче от време на време смътно безпокойство обземаше маркиза. Лазарин сега му се струваше съвсем друга — не онази скромна, свенлива амазонка, която бе срещал из горите в околността. А, от друга страна, Лазарин, сигурна във властта си над своя съпруг, бе по-малко сдържана и предпазлива; но все пак красотата и вродената почтеност смекчаваха постъпките ѝ в очите на маркиза. „Това дете е опиянено от успеха си — мълвеше си той. — Какво по-естествено от това?“ И все пак му се струваше, че по време на танците Лазарин не може да вдъхне достатъчно уважение към себе си: тя се опираше силно върху ръката на кавалера, говореше му нещо, високо се смееше... Е, да, дреболии, но те безпокояха влюбения съпруг. Най-сетне той се реши да ѝ направи малка бележка. Младата маркиза го погледна учудено.

— Изобщо не ви разбирам, мили — рече тя. — Нима ме упрекувате в нещо?

— Не, но...

Лицето на Лазарин бе толкова открито, толкова ясно, че маркизът се смути, но все пак бързо се овладя и изказа опасенията си. Лазарин го изслуша и бавно, кротко отвърна:

— Не съм достатъчно опитна и никога не съм се движила в аристократичните среди, в които ме въведе вашата любов. Млада съм и исках всички ваши приятели, всички ваши гости да се веселят също от сърце. Но щом държанието ми е неприлично, както ми обърнахте внимание, от днес ще бъда сериозна, ще скрия от всички радостта и веселото си настроение. Няма да разговарям, нито да се смея, ще се държа далеч от кавалера си по време на танците и се надявам да бъдете доволен от мен.

— Лазарин, скъпа Лазарин — извика маркизът, — значи зле съм се изразил, щом не сте ме разбрали. Не съм казал повече да не се смеете! Това би било глупаво!

— Но понеже не мога да разбера в какво се състои моята грешка, най-добре да прекратим тези балове.

— Но вие с нищо не сте се провинили, мила моя! Хайде да приключим този разговор. Ползвайте се от свободата си, останете такава, каквато всички ви обичат. Не променяйте нищо в държанието си, вие сте очарователна!

Лазарин се усмихна, прегърна маркиза и обвила го с голите си ръце, обгърнала го с огнената си коса, тихо промълви:

— Говорите така, Робер, защото ме обичате. И с радост ще ви се подчиня, защото и аз ви обичам.

На другия ден маркизата още по-възторжено валсираше със своите кавалери... Нали бе получила разрешение от мъжа си! Маркизът я гледеше възхитен.

XXI

Когато най-сетне отминаха тези две седмици празненства и балове, когато и последните гости си заминаха, когато Жул Льору се отпрати с двете си дъщери за Вертфейл, маркизът си отдъхна. Самотата и тишината му подействуваха като балсам. „Най-сетне — си рече той — младата ми съпруга ще бъде само моя.“ Робер дишаше с пълни гърди и си отпочиваше.

За съжаление Лазарин мислеше другояче. Скуката полека-лека я завладяваше и я докарваше до отчаяние. Твърде умна и хитра, за да изрази пред своя съпруг настроенията си, тя искаше само да укрепи властта си върху него и да го накара да действа според желанията ѝ. Целта ѝ бе той да купи къща в Париж, където младата маркиза да прекара зимния сезон. Маркизата се захвана със стария си съпруг и му се умилкваше усилено.

Една сутрин, като прочете писмата от току-що донесената поща, Робер се усмихна.

— Помните ли, мило дете — обърна се той към Лазарин, — че ми обърнахте внимание върху празните овали в нашата официална гостна. Написах писмо до Париж и днес получих няколко реда от художника Лоран Ведел. Той е съгласен да се заеме с тях и пристига утре в десет сутринта; моли да му изпратя кола на гарата.

— Браво! Гостната ще стане възхитителна. Познавате ли лично този Лоран Ведел?

— Да. Бях се срещнал с него преди три години в замъка Горд, където го бяха поканили да работи.

— Какво представлява той?

— Приятен човек на четирийсет и осем или петдесет години, чудесно възпитан, ерген, успял с четката да си осигури прилично съществуване. Ако не възразявате, ще го поканя да се храни с нас. В противен случай ще му сервира в неговата стая.

— Поканете го, моля! — възкликна Лазарин. — Трябва да уважаваме художниците, хората на изкуството!

Мисълта, че нов гост ще се настани в замъка, какъвто и да е този човек, много зарадва Лазарин.

На другия ден, по време на обета, маркизът съобщи на Лазарин, че художникът е вече в замъка.

— Но има и нещо друго — подхвана Робер и замлъкна.

— Какво?

— Пристигнаха двамина гости вместо един.

Маркизата учудено впери очи в мъжа си.

— Двама ли? — попита тя изненадана.

— Да. Лоран Ведел сметнал за необходимо да доведе и свой ученик да му помага; младежът бил много талантлив и Ведел му предрича голямо бъдеще. Какво да правим с този младеж, когото не ми се иска да обидим?

— Казвате, че и той е талантлив художник? От добро потекло ли е?

— Не съм сигурен, но от няколкото разменени фрази ми се стори умен и с чувство за хумор. С приятна външност е и май добре съзнава това.

— Значи е някой самонадеян младеж! — засмяна рече Лазарин.

— Но нали за нас е все едно. Не виждам как бихме му отказали да се храни с нас, при това учителят му е поканен на нашата трапеза.

— Не смеех да ви помоля за това — благодарно й се усмихна маркизът. — С вашето решение премахвате неудобството, в което бихме изпаднали, ако не го поканехме.

Денят се стори твърде дълъг на маркизата, но ето че ударите на камбанката призоваха всички на вечеря.

XXII

С третия удар на камбанката Лазарин влезе в официалната гостна. Тя беше с изящен тоалет, който маркизът още не беше виждал. Дрехата ѝ бе дълга, с розово-бежов цвят, плътно прилепнала към тялото. Маркизът трепна — стори му се, че Лазарин е гола. Той овладя чувството си на недоволство и се обърна към съпругата си:

— Мила приятелко, представям ви господин Лоран Ведел, известния художник, чиито картини сте наблюдавали с удоволствие в Париж и който ни оказа честта да работи в нашия замък.

Лазарин се поклони леко.

— Много се радваме и се гордеем — каза тя, — че сте при нас, и можете да разчитате на нашата признателност, господин Ведел.

— О, госпожо маркизо, ако сте искрена, в което вярвам, има много лесен начин да докажете това. Разрешете да нарисувам портрета ви; бъдете сигурна, той ще затъмни всички други картини на изложбата.

— Ако моят съпруг позволи — отвърна засмяна Лазарин, — аз нямам нищо против.

Когато художникът се обърна за разрешение към маркиза, Лазарин погледна неговия помощник. Младежът бе вперил очи в нея и изглеждаше крайно смутен.

Лазарин пребледня, устните ѝ трепнаха. Но бързо се овладя и лицето ѝ възвърна предишния си бледорозов цвят.

След миг Ведел се обърна към нея:

— Простете, маркизо, в увлечението си по всичко прекрасно наруших добрия тон и правилата на учтивостта! Разрешете, мила маркизо, да ви представя моя ученик и приятел Хектор Бегур, млад художник с голямо бъдеще.

Хектор Бегур, когото читателите вероятно помнят от първите страници на нашето повествование, внезапно поруменя, направи две крачки и твърде недодялано се поклони, като произнесе няколко неразбираеми думи.

Лазарин отговори с малко високомерно кимване и с хладно безразличие, което толкова силно се различаваше от радушието, с което приветстваха Ведел.

Маркизът учудено погледна съпругата си, но не успя да каже нищо; в този миг майордомът се появи на вратата и извести:

— Госпожо маркизо, трапезата е сложена!

Лоран Ведел побърза да подаде ръка на дамата и тържествено я въведе в трапезарията. Маркизът ги последва, като пусна пред себе си Хектор, чиято недодяланост му се стори много странна. Впрочем смущението на младежа премина бързо; то бе породено от опасението, че някогашната героиня на флирта му, сега омъжена жена, може да му посочи вратата. Но явно не го заплашваше подобно нещо и скоро младежът с разказваните истории из живота на парижката бохема веселеше всички сътрапезници.

Хектор нито веднъж не се обърна направо към маркизата, но леката презрителна усмивка, раздвижила устните ѝ, не убягна от проницателния му поглед. Той обаче не се смути и все така весело поддържаше разговора до края на вечерята.

Кафето бе сервирано на терасата; макар вече да беше есен, вечерта се случи топла като през август. Скоро Лазарин промълви, че се чувства уморена, и се качи в стаята си. Маркизът скоро я последва.

— Как ви се виждат нашите художници, мила приятелко? — попита той съпругата си.

— Лоран Ведел много ми хареса, симпатичен човек е — отвърна тя, — но другият е просто непоносим.

— Не сте ли прекалено строги?

— Попитахте ме за впечатлението ми и ви отговорих откровено.

— Хектор Бегур е хубав младеж...

— Може и така да е. Не го загледах внимателно и ако го срещна, няма да го позная. Не ми харесва нахалното му държание. Какви глупости разправяше! Любувах се на вашето снизходително отношение към този палячо, приятелю мой. Ако всички художници от новата школа са такива, много жалко.

Маркизът се натъжи.

— Вярвайте, съжалявам, че допуснах този младеж да общува с нас. Но след като веднъж го поканихме, какво да правим сега?

— Не бива да променяме нищо. Струва ми се, че като забеляза моето отношение към бъривостта му, той ще си вземе бележка и ще се държи по-скромно. Няма защо да му отделяме толкова внимание — и без това прекалено дълго разговаряме за тази незначителна личност.

Маркизът само въздъхна и не каза нищо.

XXIII

През тази нощ маркизата заспа късно.

Всъщност никак не я ядосваше неочакваното присъствие на някогашната ѝ симпатия, а странно я безпокоеше. Художникът никога не бе ѝ вдъхвал сериозно чувство, но ѝ бе харесвал и сега, когато случаят отново ги бе събрал, ѝ се бе сторил все така мил с тъмните си къдрици и засмени очи. Потисканото вълнение, което неволно бе проявил в минутата на срещата им, я трогна дълбоко. Според нея то бе доказателство, че някогашният пламък тлееше в него и бе лумнал, разпален от погледа ѝ.

Харесваше ѝ новото положение, което според нея щеше да бъде изобилно със забавни усложнения. За опасността от него дори не помисляше. Не ѝ минаваше през ум и за възможни неприятни последици... Като скри от съпруга си, че познава Бегур, Лазарин всъщност направи първата стъпка по пътя на измяната, а жената рядко спира посред пътя, без да стигне докрай.

В същото това време и Хектор размишляваше, застанал пред отворения прозорец на стаята си. „Честна дума — си рече той, — сега тази прекрасна Лазарин е още по-хубава, но никак не е станала по-добра! Каква осанка на маркиза! Обаче ме гледа, сякаш никога не ме е виждала. Нима не превъзхождам нейния стар маркиз с неговите милиони? Млад съм и талантът ми е голямото ми богатство. Ех, ако можех аз, Хектор Бегур, да взема отново ума на прекрасната аристократка и да изместя този маркиз!...“

С въздишка си легна младият художник, заспа дълбоко и насън му се стори, че чува гласа на маркизата, която му казва:

— Съдбата отново ни среща, но този път любовта ни ще възтържествува.

Рано сутринта Лоран Ведел намина в стаята на помощника си и го събуди с весел възглас:

— Ставайте, мързеливецо! Да не си въобразявате, че сме дошли в този замък, за да спим до пладне.

В десет сутринта маркизът влезе в гостната, за да види как напредва работата. Господин дьо ла Тур дю Роа изглеждаше ведър и спокоен; учтиво поговори с двамата художници, като показва добри познания в живописа и изискан вкус, след това ги покани в дванайсет на обед.

— Всичко е наред — промърмори на себе си Хектор. — Лазарин не ме е издала.

Художниците отидоха да се приготвят за обед и Хектор обърна голямо внимание на облеклото си. Съжали само, че не може да придаде повече бледност на розовите си страни; реши обаче, че в присъствието на Лазарин трябва напълно да промени държанието си, да се въздържа от шумното веселие, което му бе присъщо, да изглежда плах влюбен, обзет от меланхолия, да играе ролята на запленена от любов душа.

За съжаление не можа да блесне в новото си амплоа, тъй като Лазарин не слезе за обед: чувствала се уморена. А може би искаше да печели време, за да подготви своя план? Както и да беше, отсъствието на Лазарин предизвика неясно вълнение у Бегур и го накара да мисли още по-напрегнато за нея.

Вечерта обаче Хектор изпълни намерението си. На трапезата бе много сдържан, тактичен; остана почти безмълвен, замислен и почти мрачен.

Маркизата, смаяна от това негово ново държание, изпита съчувствие към него. „Сигурно съм била твърде жестока към гордия младеж — си помисли тя. — Явно много страда, за да е толкова тъжен! Вчера веселото му настроение е било престорено. Днес вече няма сили да играе тази комедия...“

И на два или три пъти с мила усмивка се обърна към Бегур, които всеки път и отговаряше съвсем кратко с глас, треперещ от мнимо вълнение.

След вечерята Лазарин както и преди се оттегли рано, но този път не се прибра в стаята си, а слезе в парка. Луната още не беше изгряла, но нито едно облаче не се виждаше по небето. Слабият светлик на примигващите звезди смекчаваше нощния мрак. Внезапно младежът трепна с цялото си тяло. Той инстинктивно се досети, че бялото видение сред бухналата зеленина, сред нощните сенки е младата жена. Той се промъкна между качетата с олеандри, поставени

по терасата, така, че да не го забележат художникът и маркизът. Сетне се запъти към мястото, където се бе мернал белият призрак. Заобиколи алеята, по която се движеше бялото видение, избърза напред и тръгна срещу него. След минута двамата трябваше да се срещнат.

Едва сега Лазарин разбра, че самотата ѝ е нарушена. Тя възкликна уплашена:

— Кой е тук?

Трябва да отбележим, че ако бялата рокля на Лазарин ясно се очертаваше в мрака, белият панталон на Бегур също се открояваше и Лазарин предварително бе наясно кой е пред нея.

— Не се плашете, госпожо — промълви Бегур, — аз съм ваш приятел.

— Вие ли сте, господин Хектор! — продължи маркизата с прекрасно изиграно учудване.

— Така ли вече се обръщате към мен? — промълви горчиво живописецът.

— Не съм с толкова къса памет... Познах ви още веднага, от пръв поглед...

— И можахте толкова жестоко да се държите с мен!

— Какво друго да сторя, поставена изненадващо в толкова трудно положение? На мое място всяка жена би постъпила по същия начин: престорих се, че никога не съм ви виждала.

— Но трябваше ли да демонстрирате толкова явно пренебрежение към мен?!

— Когато човек поема непозната роля, винаги е склонен да преиграва.

— Значи не ме пренебрегвате наистина?

— Нима трябва да ви уверявам в обратното? Защо да ви пренебрегвам? За мен вие сте един добър приятел.

— Нима само толкова?

— Не... Но нещата се промениха.

— Така е! Сега сте маркиза и владетелка на шест милиона, озовахте се на върха на обществената стълбица. А аз си останах бедняк, неизвестен художник, тоест в подножието, на първото стъпало може би. Някога единственото ми богатство беше безгрижният и весел характер, а сега вече изгубих и него! Моят престорен смях, измамното

ми весело настроение е само маска и ако още се смея, правя това, колкото да не заплача!

Хектор издекламира импровизираната си тирада с такъв плам, на който биха завидели мнозина от първите любовници на сцената.

XXIV

Маркизата и Хектор поеха един до друг по алеята, ръцете им почти се докосваха. Понякога дъхът на младата жена парваше лицето на художника; ароматът на дивната ѝ коса го обгръщаше като вълшебен облак.

Внезапно Лазарин забеляза, че в прозорците на фасадата се мярка светлинка, която минава от стая в стая.

— Търсят ме — припряно изрече тя, — тичам. Довиждане... Не се връщайте в къщи веднага, изчакайте към половин час.

— Довиждане! Колко хубава дума! — изрече Бегур, като ѝ хвана ръката. — Ще се видим отново, нали?

— Да, ако бъдете умен...

— Но кога, кога?

— Утре... по същото време. Обаче не ви гарантирам, защото не разполагам напълно със себе си.

И без повече да слуша своя поклонник, който не искаше да я пусне, без да ѝ целуне ръката, тя хвана роклята си и забърза към замъка.

Бегур, който по заповед на маркизата трябваше да остане още известно време в парка, тръгна обратно по алеята, запали пура и рече полугласно:

— Нямам грешка! Наистина ме бива за ролята на сериозен дълбоко влюбен младеж. Маркизата се хвана на въдицата! Не толкова оригинална, както преди, но е хубава и при това е маркиза. Лошо ли е любовницата ти да е маркиза!

Госпожа дьо ла Тур дю Роа забави крачка и съвсем полека се изкачи по стъпалата към входа на замъка. На терасата бе седнал само нейният съпруг.

— Знаете ли, мило дете — промълви той гальовно, — вече бях започнал да се безпокоя за вас.

— За мен ли? — възкликна Лазарин. — Но защо?

— Нямах представа къде сте и напразно ви виках.

— Разходих се из парка...

— Сама, в това късно време! Не се ли страхувахте?

— Смела съм, и от какво да се страхувам! — отвърна усмихната младата жена.

— Защо не ми казахте да ви придружа? Щях с радост да дойда с вас.

— Вие разговаряхте с господин Ведел. Защо да ви безпокоя? Пък и дирех тишина и самота... Беше започнала да ме боли главата.

— А сега?

— Разходката чудесно ми подействува. Вече ми е доста по-добре.

Маркизът изпрати жена си до нейната стая и преди да излезе, защото мнимото главоболие изискваше пълна почивка, попита на прага:

— Промени ли се вашето мнение за горкия младеж поне отчасти?

— И да, и не. Все още ме дразни, но сега по друг начин. Отначало се държеше доста разпуснато, а сега навява досада. Превзетото му мълчание и видът му на плачеща върба по време на вечерята бе доста смешен. Но все пак сега е по-поносим. Да не би да сте се обърнали към господин Ведел да го смъмри?

— Нищо не съм казвал на Лоран Ведел, уверявам ви.

— Значи сам е разбрал, че след като за пръв път е допуснат в аристократичен дом, трябва да си затваря устата.

Маркиз дьо ла Тур дю Роа се засмя.

— Горкият Хектор — промълви той усмихнат, — вие наистина го мразите!

Лазарин вдигна рамене.

— Аз — да го мразя? — рече тя преспокойно. — Твърде голяма чест за него! Единственото, което заслужава, е безразличието, и аз не му го отказвам.

Следващия ден Бегур изживя сериозно разочарование. Следобед небето се свъси, надвиснаха тежки облаци и заваля, като дъждът направи немислима каквато и да било среща под дърветата. Прекараха вечерта в малката гостна; маркизът и Лоран Ведел се захванаха с безкрайна шахматна игра, а Лазарин не размени дори дума с младия художник.

На другия ден следобед небето възнагради надеждите на двамата млади. Маркизът искаше реванш от господин Ведел и докато вървеше

разпалената шахматна борба, маркизата бе на среща с Хектор в зашумената алея.

Безкраен половин час Бегур с най-нежен глас упражнява красноречието си пред Лазарин толкова омайно, че според него никоя не би могла да устои... Младата жена се наслаждаваше на нежните излияния, но в останалото бе непреклонна. Толкова упорита съпротива от страна на жена, търсеца развлечения, може да изглежда странна, но тя имаше логичното си обяснение. В тези срещи Лазарин виждаше само забавление и рисковано приключение. Всъщност Бегур бе много далеч от целта, която смяташе за толкова лесно постижима. Въпреки всичко чувство на увереност в близката победа над Лазарин го изпълваше докрай и през всяка от трите вечери, на раздяла с Лазарин, която не му позволяваше дори да я целуне, си казваше убедено:

— Е, добре, но утре!...

След тези три дни обаче се случи нещо, което из основи промени отношенията между нашите герои.

XXV

Една прекрасна сутрин, седмица след пристигането на господин Ведел и на неговия помощник в замъка, маркизът и Лазарин бяха излезли сутринта да поездят.

Когато се върнаха към десет часа, завариха на терасата Ведел с пура в ръката. През това време неочаквано пристигна и някогашният banker, на когото му бе доскучало във Вертфейл. Маркизата небрежно целуна баща си, попита го за здравето на сестрите си и се качи, за да смени амазонската с домашна рокля.

През това време маркизът представи Ведел на своя тъст, който пожела да види работата на двамата парижки художници. Тримата тръгнаха към официалната гостна, където Ведел бе заел мястото си на високата стълба; на друга стълба бе кацнал помощникът му и усърдно работеше. Щом зърна Лъору, младежът разтревожено си рече: „Лоша работа! Ако ме познае, ще вдигне скандал! А как няма да ме познае!“ И уж увлечен в работата си, закри лице с палитрата също както дама — с ветрилото.

Това очевидно смущение на младежа изненада маркиза, който тъкмо се бе накарал да го представи на господин Лъору. През тези няколко минути Лъору, като се полюбува на работата на Ведел, се приближи към младежа, вгледа се внимателно в него и възкликна:

— По дяволите! Господин Бегур, вие сте тук!

— На вашите услуги, господин Лъору — можа само да промълви художникът, лишен от възможността да запази своето инкогнито.

— Нима се познавате? — учуден попита маркизът.

— Да, да... Познаваме се, и то много добре — иронично отбеляза бащата на Лазарин. — Господин Бегур работи в къщата ми на булевард „Осман“ преди година и половина.

За да превъзмогне смущението си, Хектор промълви:

— Тогава бях още твърде неопитен в живописа.

— Оттогава сте отишли далеч, господин Бегур! — все така саркастично продължи Лъору. — Моите поздравления!

— Много сте добър, господин Льору, и сте снизходителен към моите постижения — отвърна доста неуместно художникът.

— Не бих казал. Само съм справедлив и вие сте се убедили вече в това.

Хектор наведе глава, но в смущението си изпусна четките и слезе от стълбата да ги вземе. Маркизът неспокойно слушаше странния диалог и не знаеше какво да мисли. За пръв път от сватбата насам в душата му се промъкна недоверие, съмнение... Младият художник преди година и половина е работил в къщата на Льору. Защо тогава Лазарин каза, че не го познава? Защо от своя страна Хектор бе скрил, че е работил в дома на някогашната госпожица Лазарин? Каква може да бъде причината за тази тайнственост, за тази лъжа? Робер си задаваше неспокойно тези въпроси и не можеше да намери отговора. Той хвана под ръка Жул Льору, изведе го навън и му предложи да се разходят из парка, където развълнуван го попита:

— Разрешавате ли да ви задам няколко въпроса?

— Разбира се, колкото желаете.

— И ще ми отговорите ли откровено, без да криете нищо?

— Безспорно.

— Може би не съм разбрал добре тона, с който се обръщайте към господин Бегур, но имам чувството, че младежът е оставил неприятни спомени във вашия дом.

— Не грешите, скъпи маркизе.

— Какви са причините за вашето недоволство от него? За мен е много важно да узная с какво този младеж, когото приемам на трапезата си, е предизвикал вашето недоволство. Може би не е работил добросъвестно?

— Не, не — отвърна припряно някогашният banker, — той е добър и трудолюбив художник.

— Но какво е сторил тогава?

— Какво е сторил ли... — Жул Льору замлъкна. Мисълта, че издава Лазарин на нейния съпруг, го порази; той се упрекна заради непредпазливостта си. — Че какво може да е сторил? — повтори отново той, като печелеше време, за да обмисли отговора си, — трудно е да се обясни накратко.

— Но защо?

— Ами защото не мога съвсем точно да определя неприятното впечатление, което имам от него. Мнението ми за този младеж се оформи от много незначителни неща, от дребни постъпки, които, взети заедно, създават неблагоприятния му облик. Навиците, възгледите на този художник никак не ми харесаха. Поразпитах за него и събрах все критични отзиви. Присъствието му в почтен дом е компрометиращо.

— Това важи, ако го приемат като приятел; но ако е по работа, нима е важно какво представлява той самият?

— И все пак не е добре, уверявам ви. Попитахте за мнението ми, казах ви го — и толкова.

— В такъв случай съветвате ли ме да го отстраня от дома си?

— Да, смятам, че така ще е най-добре.

— Но подобно нещо ще ме затрудни, нямам причина да му откажа възложената работа.

— Поемам тази мисия върху себе си — успокой го Жул Льору. — Ще поговоря с него след обедата и ви уверявам, че още тази вечер той ще изчезне оттук.

— Не бих посмял да ви моля за такова нещо, но ще ви бъда много признателен.

— Значи, решено — ще говоря с него и проблемът ще приключи. Трябва обаче да му се плати за извършената работа, при това щедро. Ако му дадете две хиляди франка... Доколкото разбрах от вас, толкова сте му обещали за месец работа, но при сегашното положение ще е добре да му платите всичко веднага.

— Много великодушно, но наистина сте прав! Ще сторя, както ме съветвате.

Разговорът премина на друга тема и макар че Жул Льору се мъчеше да го разнообрази, продължи с големи паузи и доста вяло чак до обедата.

Маркизът остана с убеждението, че тъстът му крие нещо от него и че тъкмо тази тайна е причината за недоволството му от Бегур. На връщане към замъка маркизът привидно безразлично попита:

— Лазарин и сестра й Рене още ли бяха в пансиона, когато Бегур работи у вас?

Жул Льору не бе очаквал тази нова клопка.

— Грешите, драги маркизе, доброто ми материално положение даваше възможност да плащам на частни учители и дъщерите ми

винаги са се обучавали в къщи, без да напускат бащиния дом.

Маркизът леко пребледня. Стори му се абсолютно невъзможно Лазарин да не познава поне в лице художника, работил в дома ѝ продължително време. И така младата жена бе разобличена в лъжа... Дори мисълта за подобно нещо предизвикваше ужас у маркиза.

Ако Жул Льору се бе надявал да превъзмогне скуката си в замъка на маркиза, горчиво се бе излъгал. Обедът премина сред всеобщо мрачно настроение.

Лазарин поруменя, като видя баща си да седи на трапезата, срещу Бегур, и с ужас размисли за последиците от тяхната среща. Нервни тръпки пробягваха по тялото ѝ; тя бе толкова смутена и обърквана, че почти нищо не виждаше и не чуваше.

Нито един симптом, обвиняващ младата маркиза, не убягна от погледа на нейния съпруг. Някогашният банкиер горчиво се разкайваше за непредпазливостта си и се бе загледал в чинията си, приведен под тежестта на упреците, които сам си отправяше. За какво му беше така донкихотски да брани интересите на своя зет? Хиляди пъти по-добре би било да се престори, че нищо не вижда и нищо не знае.

Смутеният вид на Бегур говореше против него. Мълчаливият, мрачен маркиз оглеждаше лицата на сътрапезниците си и напразно си блъскаше главата да намери разгадката. Единствен Лоран Ведел бе на трапезата такъв, какъвто бе винаги.

След закуската Лазарин поиска разрешение да се качи за малко в стаята си, за да си отпочине. Художниците отидоха да продължат работата си. Маркизът предложи на тъста си да изиграят една шахматна партия.

— С удоволствие — отвърна Жул Льору, — но нека по-напред да извърша това, за което говорихме... Предоставете ми две хиляди франка.

И на свой ред се запъти към голямата гостна.

XXVI

Когато го видя да влиза сам, Бегур предугади близка неприятност.

— Господин Ведел — обърна се към маестрото Лъору, — разрешете да отнема за малко вашия ученик, трябва да поговоря с него.

— Хектор и аз сме винаги на вашите услуги — отвърна Ведел.

— Ще желаете ли да ме последвате? — обърна се ексбанкерът към младежа.

— Разбира се, с голяма радост — отвърна иронично младият художник.

Бащата на Лазарин отвори вратата на гостната.

— Къде ще идем, господин Лъору?

— В парка. Там е много удобно за разговори.

Без да кажат повече нито дума, двамата стигнаха до зашумената алея, в която вечер художникът се срещаше с прекрасната маркиза. Жул Лъору се спря.

— Тук никой няма да ни чуе... Надявам се, спомняте си какво се случи между нас преди година и половина?

Хектор отвърна, като се запъваше:

— Помня само, че бяхте прекалено строг към мен, господин Лъору.

— Вие заслужавахте много по-сериозно наказание! — възрази Лъору.

— Господине! — извика художникът. — Господине, какво си позволявате!

— По-тихо! — прекъсна го някогашният банкер. — Не се преструвайте пред мен на невинно оскърбен, няма смисъл! Когато един младеж без петак в джоба, със съмнително минало и още по-сомнително бъдеще, си позволява да говори за любов на шестнайсетгодишно момиченце, дъщеря на милионер... а аз тогава бях милионер — той е просто долен тип в пълния смисъл на думата! Отречете, ако можете! Добре разбирате, че съм прав, като ви говоря така!

Дълбоко оскърбен, Хектор наведе глава.

— Тогава ви изгоних от къщи — продължи Льору — и това бе мое право, мой дълг и се надявах да не ви видя повече... как се озовахте тук сега?

— Господин Ведел ми предложи ангажимент и пристигнах заедно с него. Какво лошо има в това?

— Знаехте ли, че маркиза дьо ла Тур дю Роа е моята дъщеря Лазарин?

— Представа си нямах, честна дума.

— Когато я видяхте, как постъпихте?

— Престорих се, че не познавам госпожица Лазарин... тоест госпожа маркизата. Тя самата ми даде пример за това.

— Сигурен съм, че сте се срещали тайно с нея.

— Нито веднъж, повярвайте!

— Дори да е така, не можете да останете повече тук. Вашето присъствие компрометира дъщеря ми. Трябва да заминете още днес.

— Но как ще обясня заминаването си на господин Ведел?

— Ваша си работа. Всички смятат, че художниците имат богато въображение. Тъкмо ще го използвате.

— Заповядвате ли ми, господин Льору?

— Именно, господин Бегур.

— А ако откажа да ви се подчиня?

— Тогава ще предупредя маркиза, че преди година и половина сте имали нахалството да съблазнявате дъщеря ми.

Хектор изпъчи гърди и храбро извика:

— Ако маркизът сметне, че е оскърбен, може да ме извика на дуел.

Жул Льору вдигна рамене.

— Съвсем безумна идея, господине. Подобна фантазия, че е възможен дуел между вас и господин маркиза, е близка до лудостта. Маркиз дьо ла Тур дю Роа просто ще заповяда да ви изхвърлят и нищо повече.

Бегур кипна.

— Господин Льору — заяви той възмутен, — отдавна не живеем в онези феодални времена, когато лакеите на някой знатен господар можеха да посегнат на човек без титли. Сега, господин Льору, художникът е равен с всекиго! аз съм гражданин...

— Разправяйте тези приказчици на лакеите, когато дойдат тук с тояги в ръцете... Сбогом, господин Бегур.

И Жул Льору направи крачка към замъка.

Младежът, сигурен, че всеки възникнал скандал ще се обърне против него, удържа Льору и намери достоен предлог за съгласието си, за да не урони своето достойнство.

— Съгласен съм — каза той — не защото ме е страх от маркиза, а защото може да бъде забъркано името на младата жена, която дълбоко уважавам.

— На добър час тогава, господин Бегур — отвърна Льору, — благодарен съм ви за проявеното благородумие. Вие постъпвате като почтен човек. Каретата на моя зет ще ви откара до Орлеан.

— Преди да потегля, позволете да довърша работата, която бях подхванал.

— Колко време ще ви отнеме тя?

— Към два часа. Тъкмо ще мога и да обясня причините за внезапното си заминаване на господин Ведел.

— Съгласен съм. Часовникът ми показва два и половина. Каретата ще ви чака пред входа в пет. Сега още нещо... Зет ми, който не подозира за причината, поради която настоях за вашето заминаване оттук, ми възложи да ви връча... — и извади пачка пари от джоба си.

— Какво е това?

— Две хиляди франка.

Хектор поклати глава и не взе парите.

— Извинете, но има някаква грешка.

— Смятате, че сумата е малка ли?

— Напротив, прекалено е голяма. Тъй като работих вместо четири седмици една, мога да получа само петстотин франка. Да не мислите, че ще взема пари, за да ме изритате като безсловесно говедо? Тогава наистина бих бил долен тип, господин Льору! Няма що, хубаво мнение имате за мен! Затова ще взема петстотин франка и нито сантим повече.

— Заповядайте.

— Желаете ли разписка? Не? Отивам тогава да довърша работата си.

Бегур кимна леко и се запъти към замъка, като остави някогашния банкиер крайно слисан от изненадващото му държание.

Льору изрази изумлението си със следните думи:

— Че е разпътен младеж — няма съмнение, но се оказа по-свестен, отколкото го мислех.

Жул Льору се върна при зет си, който нетърпеливо го очакваше в малката гостна.

— Какво стана? Лесно ли го убедихте?

— Напротив, много трудно. Наредете каретата да го чака пред входа в пет часа, за да го откара в Орлеан. И ето ви хиляда и петстотин франка, не пожела да вземе повече. Както и да е, оказа се младеж с представа за чест и почтеност. Сега, ако желаете, мили маркизе, можем да поиграем шах.

Тъстът и зетят бяха прекарвали повече от час до шахматната масичка, когато влезе разтревожен слуга и съобщи, че един от горските пазачи на маркиза е бил убит от браконieri на дванайсет километра от замъка по посока на Орлеан. Полицията от града вече била пристигнала на мястото на убийството.

— Присъствието ми там е необходимо! — възкликна маркизът. — Доведете ми коня по-бързо! Не желаете ли да дойдете с мен? — обърна се той към тъста си.

— Ще остана да се видя с Лазарин, тя сигурно вече скоро ще слезе, и искам да изпратя младия художник.

— Ще ви заваря ли тук?

— Съмнявам се. Смятам малко след пет да тръгна за Вертфейл, защото дъщерите ми ще ме чакат и няма да седнат за вечеря без мен.

Маркизът стисна ръката на господин Льору, покани го да посети в най-скоро време замъка заедно с дъщерите си, яхна коня и препусна по пътя за Орлеан. Лазарин изненадана видя през прозореца, че маркизът в галоп се отправя нанякъде, и веднага слезе.

— О, татко — обърна се тя към Льору, — в какво досадно затруднение поставихте всички нас!

— По дяволите! — възкликна някогашният банкиер, — зная, че ужасно сглупих! По-добре да си бях мълчал. Но всъщност не съжалявам за стореното, защото по този начин ти оказах сериозна услуга.

— Услуга?... На мен?... — възнегодува младата жена.

— Огромна и безспорна! Рано или късно, моето момиче, ти щеше да се компрометиращ с този Бегур; маркизът те обожава, но при

най-малкото съмнение ще се превърне в изверг, сигурен съм. Благодарение на мен тази опасност е напълно премахната.

— Но как?

— В пет следобед Бегур насочва полета си към други краища... Но какво ти е?

Лазарин го прониза с гневен поглед, пребледня, но бързо се овладя.

XXVII

Жул Лъору забеляза вълнението на дъщеря си, изчака няколко минути тя да се овладее и каза:

— Зная, че си умна, и най-вече умееш правилно да преценяваш. Никога не съм ти досаждал с нотации, мое мило дете; няма да те поучавам и днес, защото семейните ти работи не ме засягат, но ти си любимата ми дъщеря и си позволявам да ти дам един съвет: знай, че Бегур бе пречка в твоя живот. Сега благодарение на мен се отърва от него; той повече не бива да съществува за теб. Ако някога има нахалството да прекрачи през пропастта, която го отделя от маркиза дьо ла Тур дю Роа, една от най-богатите жени, ако понечи да се бърка в живота ти, бъди безмилостна! Мъжът ти няма никакви сериозни съмнения и не може да ги има, но е нащрек. Съвсем малко е необходимо, за да последва взрив. Ако маркизът те попита как така не си познала Бегур, отговори му без всякакво колебание, че просто никога не си му обръщала внимание и затова не си го запомнила.

Малко преди пет се чу шум и Жул Лъору, застанал до прозореца, видя каретата, която трябваше да откара Бегур.

— На добър час! — промърмори Лъору. — Или по-точно: върви по дяволите!

Той се обърна към Лазарин.

— Искях с очите си да видя, че заминава; няма защо повече да се безпокоя. Заповядай да доведат моя кон — всъщност твоето предишно пони. Почти всеки ден го яздя и съм много доволен от него.

Лазарин изпрати баща си и отново се качи в стаята си, за да се съвземе след новите вълнения. Тъкмо влезе в стаята, когато погледът ѝ беше привлечен от някакво писмо, оставено до камината. „За госпожа маркизата дьо ла Тур дю Роа“, като в долния край на плика бе добавено: „Лично!“

Лазарин си помисли, че вероятно се отнася до някоя молба, с каквито я засипваха, и равнодушно разкъса плика. Когато извади писмото и го зачете, черните ѝ вежди се свъсиха. То бе подписано: „Хектор“.

— Той ми е писал!... Имал е нахалството да ми пише! — избъбри маркизата. — Каква дързост! Как бих обяснила аз появата на това писмо на съпруга си, ако бе влязъл тук преди мен!

Младата жена обаче се досети, че Бегур е знаел за внезапното заминаване на маркиза. Поуспокоена, зачете писмото. След многобройните уверения в пламенна любов Хектор пишеше:

„Ще се върна довечера, Лазарин! Ще се прехвърля през оградата на парка, когато падне нощта, закрилницата на влюбените, и ще ви чакам в тъмната алея, свидетелка на моите клетви и надежди.

Ще дойдете, нали? Поне за няколко минути, за да ви се закълна отново във вярна и неизменна любов, върху която няма власт времето и разстоянието. С нея ще напусна този свят, при това много скоро, защото, ранено ли е сърцето и няма ли то надежда, младостта угасва...

До довечера, обожаема Лазарин!... До довечера, най-прекрасна маркизо! Надявам се и чакам!

Ваш Хектор.“

Маркиза дьо ла Тур дю Роа два пъти прочете тази странна проза: първия път с усмивка, втория — с мила гримаса.

— Този младеж някога бе много забавен, не приличаше на другите... Но защо пише такива глупости?

След тази преценка, която Бегур би сметнал за оскърбителна, Лазарин изгори писмото, след него и плика. После се отпусна в креслото.

— Да отида ли на тази последна среща? Опасността не е кой знае колко голяма. Защо да не се сбогувам с него! Но има време да помисля — нощта е далеч...

XXVIII

През това време маркизът бе пристигнал при простреляния горски надзирател, който все пак не бе убит и лекарят смяташе, че ще оздравее. Полицаите на носилка откараха ранения у дома му, Робер връчи значителна сума на разтревожената му жена и към пет тръгна отново към замъка.

Щом премина няколко километра, насреща му се зададе собствената му карета, за негово учудване — съвсем празна. Кочияшът спря конете при срещата си с господаря.

— Накъде така, Батист? — попита маркизът.

— За Орлеан, господин маркизе.

— Кой ви изпрати?

— Вашият камериер ми нареди в пет да откарам за Орлеан младия художник и неговия багаж.

— А защо сте сам?

— Багажът е в каретата, но художникът слезе на около четири километра от замъка.

— Трябвало е да го изчакате.

— Предложих му, но той отказа. Рече: „Няма защо да бързам, обичам да ходя пеш, ще стигна до града, преди да се е стъмнило.“ Не ми оставаше друго освен да потегля. Може би ще го срещнете скоро, господин маркизе.

— Добре... Заминавайте.

Маркизът остана неподвижен няколко минути насред пътя. Неясните му съмнения се разрастваха, превръщаха се в увереност. Странното държание на Хектор Бегур, който трябваше да замине, а е останал, хвърлиха зловеща светлина върху всичко, което досега му се струваше неясно. Сега вече сметна за сигурно, че Лазарин и Хектор Бегур са се познавали отдавна, че между тях е съществувала някаква уговорка... Щом е останал, при това тайно от всички, значи вече са си уредили среща за довечера.

Маркизът пришпори коня, като повтаряше все по-гръмогласно:

— Ще ги убия!... Ще ги убия!...

Силната му възбуда скоро се изпари, той успокои коня и се замисли. „За да им отмъстя, трябва да ги разоблича! За да ги разкрия, трябва да използвам хитрост. Те ме мамят — ще действам тайно и аз.“

В този момент маркизът беше на около осем километра от замъка. След малко свърна по тясна пътека, отделяща се от пътя, и стигна до къщата на един от горските си надзиратели. Излязоха да го посрещнат жената и малкият син на неговия служител.

— Добре дошли, господин маркизе! Съпруга ми ли търсите? Той е в гората и ще се върне късно довечера — рече жената.

— Не се безпокойте, драга Урсула — отвърна маркизът. — Трябва ми перо и хартия, ще помоля също сина ти да отиде до замъка и да отнесе една бележка. Да я предаде на слугата Доминик.

С тези думи Робер седна и с няколко изречения извести маркизата, че следствието по прострелването на горския надзирател е започнало, доста се е усложнило и той ще остане в гората до късно; да не се безпокои за него и да не го чака за вечеря — той ще се върне късно през нощта.

След няколко минути малкият Пиер вече подскачаше с бележката на маркиза по пътя за замъка.

— Урсула — обърна се отново маркизът към домакинята, — вашият съпруг има револвер, нали?

— Да, да, дори два, както всички ваши надзиратели, господин маркизе. Рядко ги взема със себе си.

— Заредени ли са?

— Не зная, но имаме патрони за тях.

— Тази вечер ще остана до късно в гората, все пак трябва да имам някакво оръжие. Дайте ми единия револвер, Урсула.

— Ей сега, господин маркизе.

Когато взе револвера в ръце, маркизът след миг се убеди, че всичките шест куршума са на място в револвера, пусна го в джоба на редингота си и рече:

— Благодаря и довиждане, Урсула.

— Довиждане, господарю — отвърна Урсула и малко колебливо добави: — Добре ли сте, господин маркизе?

— Защо питате?

— Бледен сте, господин маркизе... Може би да си пийнете чаша вино?

Робер благодари, яхна бавно коня си и замина. До падането на мрака се лута из гората; с първия здрач потегли към замъка. Спря в тъмнината край една от вратичките в оградата, за която имаше ключ, влезе и върза коня си за едно дърво. Сетне пое към най-зашумената алея, в която Лазарин няколко пъти се беше срещала с младия художник.

Защо се бе насочил именно към нея? След кратък размисъл бе решил, че тя е твърде романтична с живописните си храсти под дърветата, с малката полянка в средата; освен това неведнъж се бе убеждавал, че маркизата харесва най-много нея и постоянно я избира за следобедните си разходки.

XXIX

Робер се скри в гъстия храсталак и нетърпеливо зачака. Някъде удари осем. На съвсем ясното небе трепкаха безброй звезди. В далечината се очертаваше тъмният силует на замъка. Прозорците на трапезарията и на билиардната хвърляха снопове светлина върху дърветата пред терасата.

Не след дълго по пясъчната алея се чуха леки и бързи стъпки; пред очите на маркиза се мярна някаква фигура и той реши, че е Хектор Бегур. „Не съм сгрешил, значи наистина се срещат тук!“ — си рече мрачно маркизът и ръката му стисна револвера в десния му джоб. След няколко секунди стъпките утихнаха, чу се шумолене на клони — явно също като маркиза нощният посетител искаше да се скрие някъде. Сетне отново се възцари тишина.

Удари осем и половина, сетне — девет. Светнаха няколко прозорци на първия етаж, сред тях и прозорецът на маркизата. „Защо ли се бави? — помисли си Робер. — Сама е, сигурна е, че няма да се върна скоро...“ Докато се питаше така, усети облекчение — стори му се, че опасенията му няма да се оправдаят. В този миг пак се чуха стъпки. „Ето я!“ — си рече маркизът и ръката му отново стисна револвера. Но бе сгрешил — идващият пушеше пура и стъпваше тежко. Беше Лоран Ведел, излязъл на кратка разходка, преди да си легне.

Робер продължи да чака. Незнайният часовник удари десет. Наблизо отново прошумоляха клони, на алеята се появи Хектор Бегур и нервно се огледа. Застанал наблизо, промърмори ядосано:

— Тя просто ми се подиграва! Дявол да ги вземе всичките жени!... Никоя не ме интересува!

И като свърна по една странична алея, бързо се отдалечи.

Думите на Бегур, достигнали до маркиза, му подействаха като успокоителен балсам. Спокойствие смени тревогата му, сърцето му заби по-равномерно. Ядът на влюбения достатъчно оправдаваше маркизата и не даваше поводи за сериозни обвинения. Лазарин се бе присмяла на Бегур!... Нали той самият го каза току-що. Младата жена

може да беше кокетка, непредпазлива, но не беше престъпна. Маркизът, отърсил се от бремето на толкова продължителните подозрения, изобщо нямаше намерение да преследва Бегур и да му иска обяснения. Какво го интересуваше този пройдоха, когото вече едва ли щеше да срещне?

Най-добре бе да се престори, че нищо не е узнал за това приключение...

Маркизът се върна при коня, отведе го в конюшната и след това се запъти в замъка. Във вестибюла срещна верния си слуга.

— Доминик — попита го той, — получихте ли едно писмо от мен?

— Да, господин маркизе, около седем. Донесе го синът на горския надзирател Лебино. Веднага предадох писмото на маркизата. Ще вечеряте ли, господин маркизе? Приборите ви са сложени и готвачът чака.

— Изморен съм, качете в стаята ми студено говеждо и бутилка бордо.

Робер се качи на първия етаж. Между стаята му и покоите на маркизата имаше обща врата, скрита зад драперия. Робер понечи да отвори, но вратата бе заключена. Той тихо почука.

— Вие ли сте, Робер? — попита Лазарин.

— Да, мило мое дете, аз съм.

— Ей сега ще ви отворя! Колко съм разсеяна, легнах и забравих да отключа.

Лазарин отвори, боса и по нощница прегърна маркиза, разцелува го по двете страни, сетне се върна в леглото си. До малката нощна лампичка имаше разтворен роман.

— Как прекарахте вечерта, мила?

— Ужасно! Съжалих, че не оставих татко да пренощува... След получаването на вашето писмо вечеряхме с господин Ведел, сетне поиграхме билиард...

— Може би Бегур ви е липсвал? — равнодушно пророни маркизът.

Лазарин устреми зелените си очи към него, поклати глава и с лека гримаса отговори:

— Как би могъл да ми липсва? Горкият младеж никак не беше забавен! О, чудесно минах без него.

Тези думи бяха казани толкова мило и непосредствено, че напълно успокоиха Робер, който вече се укоряваше заради напразните вълнения.

Маркизата си нямаше представа каква опасност бе избягнала благодарение на щастливата си звезда. Когато оставихме маркизата да се колебае, преди да отиде на последната среща с Бегур, тя почти бе готова да слезе след вечеря в парка, убедена още повече, че маркизът ще остане за дълго в гората. Но в последния момент си спомни за думите на баща си и си рече:

— Татко е прав! Този младеж, само ще ми обърка живота. Рано или късно ще трябва да му кажа: не искам да ви зная. Щом е така, защо само да усложнявам положението? Това, че днес няма да се видя с него, ясно ще му каже, че наистина не искам да го зная.

И с тези разсъждения тя се убеди сама, че няма смисъл да слиза в парка, където дебнеше ревнивият ѝ съпруг.

След събитията маркизът се убеди, че Лазарин е невинна, затова известно време се чувства напълно щастлив и спокоен.

Но ревнивецът си е винаги подозрителен и винаги се съмнява, независимо дали има причина, или не. След няколко дни отново стана угрижен и мрачен. Непрекъснато се връщаше към дните, през които младият художник бе в замъка, премисляше наново всеки час и все не можеше да намери покой. Не допускаше, че Лазарин му е изменила, но я смяташе за лесно увличаща се, за малко вятърничава и най-вече за лишена от нравствени принципи, които най-добре пазят жената от погрешни стъпки. Това строго и както знаем, справедливо мнение за жена му не му пречеше да я боготвори; може би любовта му ставаше още по-пламенна поради страха да не я изгуби. Като умен човек Робер реши да стори всичко възможно, за да опази Лазарин от грешки. Затова, когато Лазарин подхвана старото си настояване да купят къща в Париж, където да прекарат зимния сезон, той отвърна, че няма защо да бързат и че неговите планове са съвсем други.

— Но селският живот е приятен само през лятото! — възкликна огорчена маркизата.

— Бъдете сигурна, че няма да ви карам да живеете тук, нито в Орлеан — отвърна усмихнат маркизът. — Ако нямате нищо против, ще прекараме зимата в Италия.

Тази магична дума веднага ободри Лазарин, която познаваше само няколко френски курорта.

— В Италия ли? — повтори тя. — Във Флоренция или във Венеция?

— А също и в Рим и Милано. Ще отидем, където пожелаете, и ще останем там, докато ви е приятно. Приемате ли подобно пътешествие?

— На драго сърце! — отвърна младата жена. — Вие сте най-добрият съпруг! Кога ще заминем?

— Можем да тръгнем веднага, но тъй като трябва все пак да се приготвим, смятам да отложим за следващата седмица.

— Чудесно!

— Помислете за багажа си, вземете повече хубави тоалети, защото ще ни канят навсякъде.

Робер писа на Жул Льору и го покани да прекара един ден в замъка заедно с дъщерите си. Когато Льору узна за предстоящото пътуване на маркиза и маркизата, той попита зет си:

— Не смятате ли, че Лазарин ще скучае далеч от родината, без семейството си? Че ще има нужда от близка приятелка?

— Мисля, че няма да я оставя сама нито за миг... Но какво имате предвид?

— Може би не ще е лошо да вземете и Рене, втората ми дъщеря, за да ѝ прави компания.

— Да, разбира се, и се надявам, че Лазарин ще остане много доволна.

След като се споразумяха, Льору отиде при Лазарин.

— Чуй, трябва да ти направя едно предложение. Моля те, приеми го. Не обичаш твърде Рене, която, откровено казано, ти завижда, но все пак ти е сестра... Побърква се от скука във Вертфейл. Тук никога не ще си намери съпруг! Ти можеш да ѝ помогнеш. Вземи я със себе си в Италия, помогни ѝ, въведи я във висшето общество! Ти си знатна дама, а Рене е хубава... Нали ще направиш това, Лазарин?

Маркизата се замисли.

Да, тя не обичаше Рене и никак не бе ѝ приятна перспективата да я вижда непрестанно до себе си, но мисълта да покровителства завистливата девойка доста силно ласкаеше самолюбието ѝ. Рене напълно ще зависи от нея! Лазарин реши бързо и каза:

— Съгласна съм, татко, ще изпълня вашето желание, стига моят съпруг да приеме.

— Тогава всичко е наред — възкликна Жул Льору, — говорих вече с него и той няма нищо против. Ще кажа на Рене да те прегърне и да те разцелува!

— Недейте, татко — усмихната го възпря Лазарин. — Когато сестра ми ме целува, зная, че ѝ се иска да ме удуши. Не я подлагайте на такова изкушение.

XXX

В началото на следващата седмица Жул Лъору остана във Вертфейл само с Жана. Той постепенно си бе възвърнал интереса към живота, отново се бе почувствувал предишния щастлив егоист, който не познаваше несполуки. „Лазарин прекрасно се нареди — си мислеше той, — парите, които трябваше да дам за зестра, си останаха в ръцете ми. Дано омъжат сега и Рене за някой милионер, за когото зестра от стотина хиляди франка би била без значение. Остана ми Жана... Но тя е толкова чудесен малък ангел, който винаги от всичко е доволен, усмихнат... Никога не е имало друго дете, което тъй малко да обременява родителите си! Значи всичките ми дъщери са щастливи или ще бъдат щастливи, затова е време да помисля за себе си. Не мога да се затворя тук само на петдесет и шест години! Трябва отново да видя парижките булеварди, да стисна ръцете на старите си приятели... Ще си дам отпуск от един месец!“

Щом взе това решение, Лъору писа на принц дьо Каstel Виван, за да извести за пристигането си, и го помоли да му ангажира две стаи в Грандхотела, писа и на шивача си да му ушие няколко костюма.

Оставаше само да предупреди Жана.

— Мило дете, ти не скучаеш тук, нали?

— Добре знаете, татко — отвърна учудена младата девойка, — че в речника ми няма такава дума... Освен това знаете, че обожавам селския живот и че тук ми харесва повече, от където и да било.

— Ами ако и аз замина?

Жана вдигна поглед към баща си.

— Нима ще заминете? — попита тя. — И ще ме оставите тук сама?

— Налага се — отвърна престорено натъжен баща ѝ, — неотложна работа ме вика в Париж.

— А аз си мислех, че вече сте приключили с всички делови въпроси! Но щом е необходимо... ще се примиря. Само че не ме оставяйте задълго.

— Ще отсъствам най-много три седмици, не повече.

— А кога смятате да заминете, татко?

— След два-три дни, когато получа необходимите отговори на писмата си.

Отговорите не закъсняха. Шивачът съобщаваше на господин Лъору, че поръчките му са изпълнени. Принцът одобряваше намерението на приятеля си да приключи с дългите пости и му известяваше номера на стаята, която му бе запазил в хотела.

Още на следващата сутрин Жул Лъору сложи в портфейла си десет банкноти по хиляда франка и прегърна покрусената Жана, чието вълнение бе толкова дълбоко, че дори в очите на закоравелия стар ветрогон блеснаха няколко сълзи на съжаление.

Подаръкът на Лазарин, малката хубава пътна карета, откара Лъору до Орлеан и преди да вземе влака, той прати на принца следната телеграма: „Пристигам днес. Вечеряме заедно. Ако можете, поканете милата Тата. Ако е заета, ангажирайте Нана“.

Когато каретата се скри зад завоя на пътя, Жана въздъхна дълбоко, избърса с ръка неудържимите сълзи и прошепна: „Сама останах! Съвсем сама! За пръв път в живота... Но татко тържествено ми обеща, че най-много след две седмици ще се върне. Даде ми дума. А две седмици ще минат бързо.“

Топлото слънце обливаше с лъчите си фасадата на скромната сграда и младата ѝ, самотна господарка.

Нещо като лека мараня се издигаше от зелената полянка и трептеше в прозрачния въздух, както се случва през най-горещите летни дни.

Жана влезе в просторната гостна, разтвори прозореца, отпусна се на един стол и извади от джоба си малко портмоне, като го загледа замислено и радостно.

— Колко много пари ми остави моят добър татко! — прошепна тя. — Цели петстотин франка! Такава огромна сума само за мен и то за толкова малко време. Разбира се, няма да похарча тези пари. Те всичките ще отидат за помощ на бедните от общината.

И без да се безпокои от твърде топлото време, малката дъщеря на ексбанкера сложи голяма сламена шапка върху къдравата си руса коса, пусна в джоба си двайсетина франка и се втурна навън. Във вестибюла я пресрещна Жозеф, селският им лакей.

— Госпожице Жана — обърна се той към девойчето, — Моник ме прати да ви попитам дали ще се храните в същите часове, както и досега, или ще има някаква промяна?

— Кажете на Моник, че няма да ѝ причинявам никакви грижи — усмихната отговори Жана, — няма да спазвам часовете за ядене, както при татко. Не е необходимо да ми сервирате в трапезарията, нито пък е нужно да се готви. Хляб, плодове, мляко... Късче студено месо... и нищо повече. Нали ме разбрахте?

— Да, госпожице Жана, напълно ви разбрах. Слава Богу, не съм някой дървенияк...

И грубият лакей се отдалечи, като си мърмореше под носа:

— Не било нужно да се готви! Хубава работа! Ако госпожица Жана иска да гине от глад, нейна си работа. Но да работя на празен стомах — няма да го бъде. И без това не ми харесва кой знае колко да съм на служба у човек, който съвсем се бил разорил, както разправят...

Жана тъкмо излезе от парка, когато откъм ъгъла срещу ѝ се зададе енорийският свещеник. Жул Льору и големите му дъщери не проявяваха кой знае каква набожност, отнасяха се съвсем безразлично към религията, като спазваха само задължителните обреди, но Жана честичко се явяваше в местната черква и поддържаше добри отношения с тукашния свещеник. Той ѝ посочваше болните и бедните в енорията, които се нуждаеха от помощ. Оскъдните средства на младото момиче не можеха кой знае колко да променят положението на нещастниците, но тя ги даваше толкова мило и с такива думи на съчувствие, че навсякъде я посрещаха най-радушно и сърдечно.

XXXI

— Здравейте, господин свещеник — усмихната се спря девойката пред местния духовник.

— Здравейте, госпожице Жана... Днес имам приятна новина за вас.

— Каква е тази новина? Толкова съм любопитна — моля ви, кажете ми я веднага.

— Откак се спомина нашият добър доктор Жандрон, за да намерим лекарска помощ, трябва да ходим на двайсетина километра оттук, при доктор Вердие. Не искам да кажа нищо лошо за него, но той е готов да пътува толкова километри, само ако е сигурен, че добре ще му заплатят. Доктор Жандрон, бездетен вдовец, завеща на далечни роднини малкия си капитал и къщата си в Рансей заедно с овощната градина към нея — на три километра от Вертфейл. Наследниците на доктора обявиха за продан къщата заедно с мебелите и с градината за осем хиляди франка — скромна цена, почти половината от истинската стойност на този малък имот. Доста време не се намираше купувач...

— А сега?

Къщата вече е продадена и купувачът ѝ я навести.

— Да не би новият ѝ притежател също да е лекар?

— Познахте, госпожице. Той е съвсем млад мъж, на двайсет и пет или двайсет и шест години. Учил е медицина в Париж, казва се Максим Жиро и живее с майка си. Надява се да се сдобие тук с пациенти, а също и да помага на бедните болни. Сигурен съм, че Максим Жиро ще ви се стори симпатичен човек.

— Но това е чудесно, отче! — плесна с ръце Жана.

— Надявам се, че скоро ще го срещнете до леглото на някой болник.

Девойката и свещеникът размениха още няколко думи и Жана Льору, като се сбогува с него, се запъти към къщите на своите бедни и тайничко се надяваше, че може да срещне там и доктора.

Но изминаха два дни, без Жана да види новия доктор.

Максим Жиро заедно с майка си подреждаше новия си дом в Рансей и все още не приемаше болни.

Сред болните, които се ползваха със специалното покровителство на Жана, беше и една още млада вдовица, майка на две малки момчета. След смъртта на мъжа си, дървар, жената бе останала без всякакви приходи, затова плетеше кошници и ги продаваше на пазара в Орлеан. За съжаление оскъдните средства от кошниците не стигаха и всяка сутрин момченцата, едното на девет, другото на седем години, тръгваха да просят из околността. С редки изключения френските селяни не са кой знае колко великодушни. Строги в бита си, безмълвно понасящи всякакви лишения, те не се трогват кой знае колко от чуждата бедност. Вечер момчетата се връщаха в къщи с няколко сантиметра в джобовете, пълни с корички черен хляб, толкова корави, че трябваше да се киснат в топла вода, за да се отчупи залъче от тях.

Къщата на вдовицата беше сред буйна зеленина и отвън изглеждаше спретната, хубава, за сметка на това гледката вътре вдъхваше истински ужас. Клетата жена се бе разболяла наскоро, лежеше върху изтърбушен сламеник, повалена от жестока треска. Освен одъра на болната имаше още няколко малки пейчици, два-три стола и клатушкаща се маса.

Младата девойка с всички сили се бе постарала да подобри участта на нещастното семейство. От известно време тя плащаше на една съседка да чисти и да готви на болната, поднови дюшека и завивките и децата, които нямаше нужда да се скитат по цял ден и да просят, и сега се грижеха за майка си.

На третия ден от срещата си със свещеника Жана се запъти да навести бедната вдовица. Едно от момченцата зърна отдалеч младото момиче, втурна се в къщи и извика:

— Мамо! Мамо! Добрата госпожица идва!

Жана с усмивка се запъти към отворената врата, но на прага се спря — до леглото на болната бе застанал непознат млад мъж и й мереше пулса.

XXXII

Младият мъж, застанал до постелята на болната, не беше красавец, но мургавото му лице с неправилни черти предизвикваше неволна симпатия. Тъмна коса обрамчваше високото му чело, а черните му очи излъчваха безкрайна доброта. Малко пълните устни също говореха за добродушен характер, а почти квадратната брадичка издаваше силна воля и твърдост.

Като пусна ръката на немоцната жена, младежът пристъпи към влязлата девойка и почтително ѝ се поклони:

— Госпожица Жана Лъору, не греша, нали?

— Да, уважаеми господине — отвърна девойката, чието смущение бързо се изпари, и добави: — Господин докторът Жиро, струва ми се?

— Да, госпожице — потвърди на свой ред докторът. — Още с пристигането си имах намерението да ви посетя във вашия замък, но от господин свещеника узнах, че баща ви не си е в къщи, затова се въздържах — помислих, че посещението ми може да ви се стори неуместно.

Жана премълча.

— Как ви се струва нашата клета Женевиев, докторе — след малко се обърна тя към лекаря.

— Тревогите и лишенията сериозно са подкопали здравето на младата жена, но се надявам, че с наша помощ тя скоро ще се привдигне. Състоянието ѝ не е опасно — с усмивка отвърна доктор Максим, на когото направи впечатление голямото внимание на девойчето към участта на болната.

— Как да ви благодаря, докторе! — възкликна момичето.

— Не е необходимо, госпожице — отвърна Максим, — това е мое задължение. Вие заслужавате благодарност заради помощта си, толкова необходима на бедните хора. А сега ще ме извините — трябва да побързам, защото ме очакват още много болни.

Максим Жиро отново се поклони и излезе.

Ободрена от хубавата новина, Жана остави половината от взетите пари до възглавницата на вдовицата.

— Пратете децата да ви купят по-силна храна — обърна се тя към жената, — а когато оздравеете, ще направя всичко възможно да ви намеря добра работа, която да не ви изтощава толкова и да можете да издържате децата си.

По хлътналите бузи на клетата жена потекоха горещи сълзи. Тя не можеше да продума от вълнение, само притисна трескави устни до ръката на своята закрилница.

Максим Жиро бе син на капитан в оставка, споминал се десет години преди времето, за което разказваме. Вдовицата му имаше малък капитал, към който се присъедини и половината пенсия след смъртта на съпруга ѝ. Въпреки волята на баща си, който настояваше Максим да завърши военното училище Сен Сир, младежът предпочете да последва влечението си и записа медицина. След години на упорит труд младежът получи лекарска диплома, изкара едногодишната практика в парижка болница и бе готов да поеме пътя си на самостоятелен лекар — стига да си намереше пациенти.

Сигурна в сина си и в бляскавото му бъдеще, госпожа Жиро продаде малкото си имение в провинцията и реши да заживее при Максим в предградието Поасониер край Париж. Там наеха малка къща, обзаведоха я; наемът поглъщаше две хиляди франка годишно — половината от средствата, с които разполагаха. Разочарованието настъпи дори по-скоро, отколкото бяха очаквали. Пациенти нямаше никакви и всичките трудности на начеващия лекар не отминаха младия Максим.

Очакванията и напразните надежди се проточиха цели три години. При младия лекар се вясваха нарядко само някои от обитателите на квартала, които плащаха твърде оскъдно или се мъчеха изобщо да не му платят.

Веднъж сред обявите на медицинския вестник Максим Жиро зърна обява от кмета на село Рансей (на Лоара), че се търси лекар за селото без конкуренция, че кандидатът ще има възможност да купи къщата на предишния доктор заедно с хубавата му овощна градина. Лекарят се посъветва с майка си, която рече:

— В провинцията се живее по-леко, сине, там всичко е по-евтино. Но няма ли да ти бъде мъчно, че ще се откажеш от

възможностите на парижки доктор и ще се погребеш в онзи затънтен край?

— Никак няма да съжалявам за Париж, мамо.

— Тогава замини за онова село, виж хората, къщата. Ако ти хареса, няма какво повече да говорим. Там ще живеем спокойно, а на мен ми е добре навсякъде, стига да съм до теб.

На следващия ден Максим замина за Рансей. Хареса му всичко — и живописната местност, и селото, и къщата. Кметът събщи на младия лекар на колко пациенти може да разчита из околните села и допълни, че липсата на медик е истинско бедствие за целия район.

Като се върна в Париж, той и майка му разпродадоха мебелите. Трите години напразни илюзии им струваха скъпо... но въпреки това Максим Жиро и майка му бяха запазили към три и половина хиляди годишен доход.

XXXIII

След първата си среща Жана и господин Жиро се виждаха ту в една, ту в друга къща почти всеки ден. Жана изпитваше сестринска привързаност към Максим и безкрайно доверие. Никой не се учудваше, когато ги видеше заедно — милосърдието, което ги свързваше, не предизвикваше съмнение. Селяните ги поздравяваха почтително и ги уважаваха.

Жана наивно разпитваше лекаря за неговото минало, за майка му.

— Колко ми се иска да се запозная с нея! — замислено промълви девойката веднъж.

Максим трепна.

— Надявам се, няма да се учудите, госпожице, че двамата с мама често говорим за вас... Тя ви се възхищава и също много би искала да ви види.

— Но как да се срещнем? — попита Жана.

— Ако желаете, мога да докарам мама да ви посети в замъка.

— Не, не бива да я безпокоите заради мен... Не е ли по-добре аз да дойда в Рансей?

— Няма никаква пречка. Кога бихте желали да ни гостувате?

— Утре, ако нямате нищо против.

— Мама ще бъде много доволна — рече Максим и леко поруменя.

На другия ден Жана в компанията на доктора се запъти към село Рансей, където още не беше ходила. То имаше около шестстотин жители; къщата на лекаря бе точно срещу черквата в центъра на селото, на площада, заобиколен от клонести липи. Къщата бе много хубава и показваше, че покойният ѝ собственик е ценял удобното си жилище.

Госпожа Жиро явно бе очаквала посещението на девойката, защото още с появата ѝ слезе по стълбището и я посрещна пред входа на градината. Майката на Максим бе наглед към шейсетгодишна, но всъщност бе пет години по-млада. Лицето ѝ не беше красиво, но издаваше спокойна доброта.

Синът ѝ я представи на госпожицата.

— Щастлива съм да се запозная с вас — сърдечно се обърна госпожата към своята гостенка, — моля, заповядайте в скромния ни дом.

Максим усмихнат слушаше думите на майка си. Госпожа Жиро хвана Жана под ръка и я поведе да ѝ покаже къщата. В приятната трапезария имаше фруктиера с плодове, кана с мляко и домашен плодов сладкиш.

— Доста път сте изминали от Вертфейл до Рансей — рече госпожа Жиро, — а времето е топло, макар че е късна есен. Надявам се, госпожице Жана, че няма да откажете да споделите скромната ни закуска.

— Никак няма да откажа — с присъщата си непосредственост възкликна Жана, — не смеех да ви призная колко ожаднях из пътя! С удоволствие ще опитам от всичко!

Госпожа Жиро просия радостно, Максим нежно се бе загледал в Жана.

Докато след закуската госпожа Жиро обясняваше на Жана какво се надяват да получат следващата година от плодовете на градината, Максим отрязва последните, вече бледи рози, и ги върза в букет.

Младата девойка прие цветята без колебание, без да сведе прстодушните си очи и свежото ѝ лице не усили руменината си.

— Благодаря, мили докторе — каза тя. — Тези рози много ще украсят стаята ми. Във Вертфейл нямаме такива.

Жана целуна госпожа Жиро, благодари за радушното посрещане, помоли да ѝ върнат визитата с посещение в замъка и двамата с доктора излязоха.

След около час Максим се завърна в къщи смутен, развълнуван, почти мрачен.

XXXIV

Майка му го посрещна усмихната на прага, но след миг, обезпокоена от промяната в настроението му, уплашено попита:

— Какво ти е? Изглеждаш ми много тъжен!

— Страхувам се, мамо, че случайността, която ме накара да избира именно това село, ще се окаже твърде жестока за мен.

— Не те разбирам... Нали Рансей ти харесваше много! Какво те накара да промениш мнението си? Случило ли се е нещо, което аз не зная?

— Мамо, днес като в отворена книга прочетох какво става в моето сърце. Над мен е надвиснало голямо нещастие... Аз обожавам госпожица Жана.

— Че какво от това? Госпожицата е чудесно дете. И аз я обожавам, все едно, че ми е дъщеря.

— Но из не изпитвам братско чувство към нея! — извика Максим отчаяно. — Разбираш ли, мамо? Обичам я от все сърце! Влюбен съм безумно в нея!

Госпожа Жиро си отдъхна.

— Това ли било? — само рече тя. — Пък аз си помислих какви ли не страхотии. Колко ме изплаши, момчето ми! Не виждам защо трябва да си толкова покрусен.

— Но аз я обичам безнадеждно! Тя никога няма да ме обикне!

— Кой ти е казал такова нещо? Ти си вещ в науките, но не разбираш нищо от чувствата на младите момичета. Тя е съвсем млада — на шестнайсет години любовта е нещо въображаемо, далеч от истинския смисъл на тази дума. И ти си млад. Изчакай да минат няколко месеца и може би първите трепети на нейното чувство ще бъдат посветени на теб.

Максим поклати глава.

— И дори да е така, никога не ще посмея да поискам ръката на тази девойка.

— Това вече е направо глупост! Защо се оценяваш толкова ниско? Баща ти беше офицер, честен човек, достоен за господин

Льору! Родът ни е неопетнен. Професията ти е хубава, една от най-достоините... Къде е пречката според теб?

— Господин Льору е богат...

— Говорят, че се е разорил.

— Е, може да е загубил по-голямата част от богатството си, но и сега доходите му са баснословни по сравнение с нашите. Освен това госпожица Жана е пораснала в дома на баща си милионер, където всеки неин каприз се е изпълнявал на минутата. Но дори и да приеме тя моята бедност, как бих могъл да се сродя с маркиза, съпруга на по-голямата ѝ сестра — аз, неизвестният селски доктор. Виждаш, мамо, че съм прав — сполетя ме най-голямото нещастие, което може да се стовари върху главата ми.

— Щом разсъждаваш така, ще е най-добре да превъзмogneш своето чувство, може би и да избягваш срещите с Жана.

— И да изгубя последната радост на живота си! Не, ще я виждам, както и досега, но ще скрия своето чувство дълбоко в сърцето си така, че никой дори да не подозира за съществуването му.

— Постъпи, както намериш за добре, мили синко. Но, вярвай, не бързай да се отчайваш, надявай се въпреки всичко!

Животът на майката и сина продължи, както и досега. Той вече не ѝ спомена за своята безнадеждна любов...

Когато заминаваше от Вертфейл, Жул Льору заяви, че ще отсъства най-много три седмици. След като те изминаха, той писа на дъщеря си, че поради внезапно възникнали причини не може да замине веднага от Париж... а след няколко дни. След още две седмици се получи ново писмо, но този път не от Льору, а от приятеля му принц дьо Кастел Виван. То гласеше:

„Чаровна малка приятелко,

Не се безпокойте, като видите моя недодялан почерк вместо изящните букви на чудесния си баща. Той не се чувствува особено добре и ме помоли да вляза в ролята на негов секретар, което с удоволствие изпълнявам.

Заболяването му е временно и непременно ще отстъпи пред чистия въздух на Вертфейл, но засега го

принуждава преждевременно да напусне Париж, макар че все още не е приключил всичката си работа тук.

Тръгваме утре, със сутрешния влак в десет; казвам «ние», защото и аз ще придружа моя мил приятел поради обзелата го временна слабост.

Моля ви, чаровна малка приятелко, изпратете карета за пристигането на влака, която да ни докара при вас във Вертфейл.

С радост си мисля, че ще ви гостувам цяла седмица по настояване на моя мил приятел. Той ме моли да ви изпратя целувки с това писмо, което с радост изпълнявам.

Вашият стар приятел,

Годефроа дьо Кастел Виван“.

Макар и написано в шеговит тон, това писмо много разтревожи Жана. Тя познаваше лекомислието на принца и се опасяваше, че положението на баща ѝ е доста сериозно.

Когато каретата се върна от Орлеан с двамата пътници, още от пръв поглед Жана се убеди, че действителността надминава дори най-мрачните ѝ предчувствия.

Ексбанкерът под купчина одеяла се бе свил в ъгъла на каретата, лицето му изглеждаше оловносиво, долната му устна някак безволно бе увиснала. Когато Годефроа го подкани да слезе, Льору сякаш изобщо не схващаше къде се намира и какво трябва да стори.

— Татко, мили татко — извика Жана просълзена, — целунете ме, кажете, че ме познавате!

В безжизнените очи на Льору сякаш трепна искрица, той изфъфли:

— Познавам те... мое добро дете... мила Жана...

XXXV

След пет минути ексбанкерът, като едва се движеше, стигна до спалнята си и там бе настанен в постелята сред куп възглавници и грижливо увит в многобройни одеяла. Жана, твърде неспокойна, отведе до прозореца принца и го попита:

— Моля, кажете ми откровено — какво му е на татко?

— Сили небесни! Аз винаги съм откровен с вас, мило дете... Татко ви се чувства малко изморен, не се пази достатъчно. Бе се заловил твърде усърдно с важните си работи в Париж и сега си плаща за твърде голямото усилие. Уверявам ви обаче, че няма никаква опасност и бързо ще се съвземе.

— Но нали по-рано — продължи младата девойка — работеше много напрегнато, а никога не е изпадал в подобно състояние?

— О, има разлика! Не забравяйте, малката ми, че се бе откъснал за дълги месеци от този тежък труд и сега напрежението се оказва непосилно за него. В Париж обаче го прегледа опитен лекар и сега имаме предписанието му, което бързо ще го изправи на крака, сама ще се убедите. Лекарството му е лесно... Наредете да разбият няколко яйца с малко захар и канела, да добавят към тях чаша херес... Имате ли херес? Баща ви да поема по глътка от тази смес на всеки два часа. Да му сварят и силен кокоши бульон, от който да си взема по лъжица на петнайсет минути. Само след два дни моят приятел ще бъде напълно здрав и свеж!

Някогашният banker се бе затъжил за предишния си разгулен живот и се бе мъчил да си навакса през тези шест седмици за неволното въздържание във Вертфейл. Резултатът се бе оказал печален. Озовал се отново в селската тишина, Лъору полека се съвземаше и привечер дотолкова се ободри, че пожела непременно да слезе в трапезарията за вечеря.

Не щеш ли, посред вечерята, без всякакви предварителни признаци, Жул Лъору промърмори нещо неразбираемо, лицето му от сиво стана мораво, очите му се изцъклиха... и той се стовари безпомощно на пода.

Годефроа, ужасен, се захвана да го пръска с вода, заразтрива слепоочията му със салфетка, натопена в оцет.

— Няма съмнение! — промърмори той. — Това е удар! Викайте бързо доктор!

Жана отведе принца до прозореца и му посочи далечината, където се съзираше камбанарията на Рансей.

— Побързайте, мили принце, доведете доктор Жиро! Принцът яхна кон, взе едно пони и се устреми към селото. Максим беше слаб ездач и за пръв път през живота му се случваше да препуска лудешки след истински спортист, но Жул Льору, бащата на милата Жана, бе в опасност и животът му може би зависеше от навременната медицинска помощ. Тази мисъл караше младия лекар да се удържа със сетни сили на седлото.

Само след половин час Годефроа и лекарят бяха вече в замъка. Според Жиро ексбанкерът бе във от сериозна опасност. Лекарят му пусна кръв и заедно с Жана прекара нощта до леглото му.

На заранта Льору бе вече по-добре, освеженият от спокойния си сън принц го ободри усмихнат.

— Вижте само от какви случайности зависи човешкият живот — философски отбеляза болният. — Ако съдбата не бе пратила доктор Жиро да се засели в Рансей преди месец, вече да ме няма на този свят! Докторе, от този ден съм неизменно ваш пациент, докато Господ ме търпи на тази земя... Ще разчитам на вас до стогодишната си възраст. Съгласен ли сте?

Максим почтително се поклони, дълбока радост изпълни сърцето му. Вертфейл разтваряше вратите си за него; кой знае, може би Жул Льору щеше да обикне неизвестния доктор и майка му да се окаже права, когато му бе казала: „Надявай се!“

XXXVI

Беше краят на февруари. Маркизът, съпругата му и Рене за четири месеца обиколиха почти цяла Италия, посетиха Флоренция, Торино, Рим, Неапол, като оставаха за по няколко дни или няколко седмици според желанието на Лазарин, на която принадлежеше решаващата дума.

Постоянните празненства и приеми много допадаха на Лазарин, макар че дълбоко в себе си тя би предпочела да е в Париж; това обаче не пречеше на младата жена да се забавлява добре с италианските си обожатели.

Рене, заобиколена от внимание и любезности, би била щастлива, ако можеше поне за миг да забрави, че дължи всичко това на сестра си, ако не беше страшната завист, разяждаща сърцето ѝ. На всичкото отгоре никой от тези, които толкова явно ѝ оказваха внимание, не поиска ръката ѝ „Е да, коя е Рене Льору в сравнение с маркиза дьо ла Тур дю Роа!“ — вбесена си мислеше девойката.

Към края на пътуването си пристигнаха във Венеция, където наеха един от дворците на Канале гранде. Маркизът тук ангажира готвачи, още няколко лакея, четирима гондолиери за гондолите, вързани в подножието на стълбището, спускащо се към канала.

Венеция веднага допадна на Лазарин. Тя прекарваше по-голямата част от времето си в гондолата, преминаваше от един канал в друг и се любуваше на старинните дворци и сгради. И тук празненствата не свършваха, но започнаха да се струват еднообразни на Лазарин, когато едно неочаквано събитие разпръсна леката ѝ скука и прикова вниманието ѝ.

Веднъж маркиз дьо ла Тур дю Роа влезе след разходка в гостната, където бяха седнали двете сестри. Рене свиреше разсеяно на малко разстроения роял, маркизата седеше на дивана и си почиваше след снощния бал.

Лицето на маркиза изразяваше силно вълнение.

— Знаете ли кого срещнах на канал Орфано? — обърна се той към жена си. — Невероятно! В една гондола, с която се разминахме,

зърнах младежа, за когото ви разказвах — граф дьо Горд!

Рене престана да свири и се приближи към сестра си.

— Граф дьо Горд ли — попита тя, — май съм чувала това име из околностите на нашия замък.

— Да, разбира се, замъкът на рода дьо Горд е съвсем близо до Вертфейл. Беше целият в черно... Какво ли се е случило? Не зная нищо за него, откак онази романтична драма го прокуди от родния край.

— Романтична драма ли? — възкликна Рене. — Много интересно. Нали ще ми я разкажете, мили маркизе?

Маркизът се подчини и повтори историята, която читателите вече знаят.

— Наистина е ужасна — замислено пророни младата девойка. — Интересно как ли е приключила... Дали Жулиет е още луда? Оженил ли се е графът за нещастната баронеса?

— Единствено той би могъл да ви разкаже каква е развързката.

— Дали ще можем да се срещнем с него във Венеция? — попита маркизата.

— Не зная къде е отседнал, но още утре ще намина към френското консулство — там може би ще знаят къде да го открия.

Не се наложи обаче маркизът да търси граф дьо Горд. На другата заран камериерът подаде на своя господар траурна визитна картичка с името на Раул дьо Горд и добавка, написана с молив: „Бих искал да стисна ръката на маркиз дьо ла Тур дю Роа“.

— Нима граф дьо Горд е тук? — възкликна Робер.

— Господин графът е в малката гостна — отвърна слугата.

— Поканете го тук час по-скоро!

След две минути графът се озова в прегръдките на Робер.

— Ако знаете, скъпи маркизе, колко утешителни за мен са топлите ви чувства! — промълви графът.

— Бъдете сигурен, че съм неизменен ваш приятел — отбеляза Робер — и винаги искрено съм ви обичал!

Той устреми поглед към приятеля си, който му се стори силно променен. Гъста брада закриваше половината му лице, челото му се бе набраздило от бръчки, макар да бе само на дваайсет и осем години, а устните му сякаш насила трепваха в усмивка.

— Не знаех, че сте във Венеция — рече графът, — но веднага след срещата ни на канала разпитах за вас и узнах, че сте наели двореца Кавело. Както виждате, побързах да ви посетя.

— Вие сте безкрайно желан наш гост — отвърна маркизът, като сърдечно стисна ръката на Раул. — Но защо сте в траур? Кой е починал?

— Младостта и любовта ми се спомина — отвърна сподавено графът. — Останах сам на този свят... Жулиет си отиде...

XXXVII

Графът обори глава. Последва мълчание. Маркизът се обади пръв:

— Позволявате ли да говоря за тази жена, ако това не наврежда сърдечната ви рана?

— Дори бих ви помолил за това, маркизе. Животът ми тук минава сред чужди и безразлични хора и е утеха за мен да разговарям с вас, с приятеля, който сподели страданията ми.

— Тя отдавна ли се спомина?

— Преди шест месеца.

— Във Венеция ли?

— Не, във Флоренция.

— Разумът ѝ възвърна ли се?

— Да. Временното умопомрачение отмина полека-лека, откак пристигнахме в Италия...

— Значи бяхте щастливи?

Раул въздъхна, лицето му се помрачи още повече.

— Животът ни бе непрестанна мъка... Аз обичах Жулиет повече от всякога, тя също, но с отминаването на душевната болест се засилваше чувството ѝ за вина. Горката жена не можеше да си прости, че ме е обикнала. Малкото щастливи мигове тя изкупваше с часове на сълзи и отчаяние. Все се надявах тази криза да отmine... Бях търпелив; доста по-късно ѝ казах: „Не скърбете, мила моя, вашата вина вече не съществува“. Тя ме попита: „Какво искате да кажете?“ Отговорих ѝ: „Сега вече имате право свободно да ме обичате... Анри дьо Брен е мъртъв!“

Раул замлъкна, бръчките върху челото му като че се очертаха още по-дълбоки.

— Едва произнесох тези думи — продължи той след малко, и Жулиет възкликна: „Да, вината ми не съществува — тя се превърна а престъпление! Вашата сабя не уби горкия Анри — аз го убих!“ Опитах се да успокоя Жулиет, но не можах. Тя все повтаряше: „Аз убих Анри!“ От този ден силите ѝ отпадаха все повече и повече, виждах, че смъртта

й приближава. Предложих й да се оженим тук, във френското консулство — за да я откъсна някак от черните мисли за миналото. „Би ли могла безчестната съпруга на барон дьо Брен да стане вярна и почитана жена на своя любовник граф дьо Горд? — извика горката Жулиет. — Благодаря ви, Раул, за вашето великодушие и състрадание, но искам докрай да изкупя своя позор.“

Няколко месеца по-късно тя издъхна в ръцете ми... Раул замлъкна. След продължителна пауза маркизът нерешително се обади:

— А как прекарахте месеците след нейната смърт?

— Лутах се из Италия, спирах ту тук, ту там с надежда да разсея някак мъката си. Но стига сме говорили за мен, скъпи маркизе; вчера узнах, че тук, във Венеция, не сте пристигнали сам... Значи сте се оженили?

— Да, през септември — отвърна Робер.

— Разрешете да присъединя моите поздравления към честитките, които вече сте получили, и да попитам какво име носеше вашата съпруга преди брака, от нашия край ли е тя?

— Семейството на жена ми е от парижката буржоазия — отвърна маркизът. — Ожених се по любов. Моминското име на съпругата ми е госпожица Льору, а баща й, Жул Льору, е собственик на замъка Вертфейл, където сега живее.

— Чувал съм за Жул Льору — промълви Раул дьо Горд, — за този парижки banker, щастлив съперник на Ротшилд.

— Вече не е... Щастieto го напусна, той загуби по-голямата част от богатството си. И слава Богу — усмихнат завърши Робер.

— Защо това ви радва?

— Защото съм богат за двама. Сега никой не ще може да отрече, че съм се оженил по любов. Направих тази стъпка, която мнозина смятат за лудост — ожених се за маркизата, която няма още двацет години и е истинска красавица. Но вие сам ще се убедите днес, когато ви я представя, а заедно с нея и балдъзата си Рене, прекрасна девойка на осемнайсет години.

— Погледнете ме внимателно! — възкликна Раул. — Бива ли да се показва пред жени толкова мрачно лице като моето? Нито ми се говори, нито бих могъл да забавлявам достойно дамите. Оставете ме в моята самота.

— Няма да преча на самотата ви, но все пак ще ви представя. Маркизата знае за вас и много ви симпатизира; тя няма да ми прости, ако не ви запозная с нея.

Раул се поколеба.

— Добре — промълви той, — не искам да ви огорчавам с отказ. Днес, в три, ще ви посетя, след това ще замина.

Маркизът изпрати графа чак до гондолата.

— В три ви очакваме, нали няма да забравите!

XXXVIII

Половин час след заминаването на Раул дьо Горд маркизът, Лазарин и Рене се събраха за обед в огромната трапезария, която свободно би могла да побере петдесетина сътрапезници. Тя бе украсена с розов и бял мрамор, със стенописи, изобразяващи библейски сюжети, а също и с високи статуи с кошници хлябове, плодове, дивеч и риба в ръцете.

— Трябва да ви съобщя — подхвана маркизът, — мили мои дами, че тази сутрин ме посети самият граф дьо Горд.

— Как, вие сте се срещнали с него, без да го доведете при нас! Протестирам!

— Твърде ранният час не ми даде тази възможност — възрази Робер, — но нищо не сте изгубили.

— Той ще дойде ли отново?

— Днес, в три следобед, специално за да ви бъде представен.

— Значи дори така ще е по-добре, напразно ви се разсърдих... Говорихте ли с него? Узнахте ли нещо повече за графа и за Жулиет?

Маркиз дьо ла Тур дю Роа повтори разказа на графа, описа и тежкото му състояние, близко до пълното отчаяние. Рене слушаше с огромен интерес, очите ѝ бяха добили някакъв странен израз.

— Графът е дълбоко покрусен — завърши Робер — и смята, че животът му е приключен. Мисля обаче, че греши: той е още толкова млад... Бъдещето на един млад мъж е твърде продължително и може да му предложи какви ли не изненади.

— Колко драматично! — възкликна Лазарин. — А аз толкова наивно си въобразявах, че подобни истории стават само в романите.

Рене не каза нищо, само сведе глава и си помисли: „Може пък този благородник да е моят шанс... Никой на този свят не би могъл да предвиди брака на Лазарин; току-виж е изгряла и моята звезда...“

Наскоро след обедата маркизата нареди да ѝ приготвят една от гондолите.

— Ще отида до площад „Сан Марко“ — каза тя, — там си харесах едно колие, искам да го купя. Ще дойдеш ли с мен, Рене?

Младата девойка отказа и двамата с маркиза преминаха в гостната.

— Обзалагам се, че в тази минута мислите за съдбата на Раул дьо Горд — промълви усмихнат Робер.

— Да, но по-скоро мисля за тази жена, която е била толкова силно обичана и сега е тъй горчиво оплаквана — за Жулиет дьо Брен. Познавахте ли я?

— Да, но слабо; по-скоро мога да кажа, че съм я виждал няколко пъти.

— Заслужаваше ли тя тези чувства?

— Не бих се решил да отговоря със сигурност... Баронесата постъпи нередно, но мъчителните ѝ страдания според мен изкупили вината ѝ.

— Не ме разбрахте — нетърпеливо го прекъсна Рене, — нравствената страна на въпроса не ме интересува. Искан да ви попитам дали Жулиет дьо Брен бе красива.

— Да, тя безспорно бе хубавица. Висока, мургава, с нежно матово лице. На ръст бе колкото вас и също толкова стройна и грациозна — усмихнат погледна балдъзата си маркизът. — Ахатовите ѝ очи подчертаваха нежната свежест на кожата ѝ.

— О, колко мил зет сте! — засмяна възкликна Рене. — Вие ме заблуждавате. Баронесата е била много по-хубава от мен, щом е била толкова горещо обичана, а, нали виждате, за мен никой дори не помисля.

— Не бързайте, моя мила, още не сте срещнали тогава, който ще ви обикне. Толкова сте млада още!

Рене само направи нетърпелив жест и не отговори нищо; след миг обаче отново попита:

— Ясно ми е вече, че баронесата е била красавица; но беше ли умът ѝ също толкова извисен, каквато е била хубостта ѝ?

— Едва ли — отвърна Робер. — Беше приятна жена, но не бих казал, че имаше бляскав ум... В това отношение вие значително я надминавате.

— Колко комплименти наведнъж, мили зетко! Не смея да ви питам повече, за да не излезе, че си изпросвам още.

Рене отново седна пред стария роял, като засвири валса, звучал на снощния бал.

В три без четвърт маркиз дьо ла Тур дю Роа седеше сам в малката гостна и четеше новите френски вестници, пристигнали през този ден. Маркизата се бе върнала със своята покупка и сега в стаята си довършваше един от малко ексцентричните си тоалети, които толкова ѝ отиваха.

Влезе Рене.

Както никога тя се бе облякла цялата в черно. Правата гладка рокля обрисуваше съвършената ѝ стройна фигура. Светъл костенурков гребен едва удържаше лъскавата ѝ черна коса; небрежната ѝ, свободна прическа ѝ придаваше нещо чисто, нежно, изпълващо с непреодолим чар цялата ѝ външност. Бе се променил и изразът на лицето ѝ: от горд, високомерен сега бе станал кротък и меланхоличен, очите ѝ гледаха замислено и малко тъжно.

Робер остави вестника и се взря в младата девойка.

— Рене — каза той, — какво се е променило във вас?

— Нищо, доколкото имам представа — недоумяващо вдигна рамене девойката.

Часовникът удари три, като ехо повториха тези удари и кулите на Венеция. Вратата се разтвори и лакеят извести:

— Негово сиятелство граф дьо Горд.

Робер стана да посрещне очаквания гост и му стисна ръката. Докато отговаряше на приятелския поздрав, Раул неволно устреми поглед към младото създание, застанало пред отворения прозорец. Побиха го тревожни тръпки, вълнение стегна гърлото му. Приликата на Рене с баронеса дьо Брен бе действителност. Разбира се, чертите на лицата им се различаваха, но изящният силует на Рене твърде точно напомняше за грациозната фигура на Жулиет. Раул пребледня, обзе го мъчителна тревога. Забравил за светските приличия, той протегна ръка напред и попита:

— Маркиза дьо ла Тур дю Роа, нали?

— Не — отвърна учуден Робер, — маркизата не е слязла още. Рене, разрешете да ви представя моя приятел граф дьо Горд... Уважаеми графе, пред вас е госпожица Рене Льору, сестрата на моята съпруга.

Докато траеше взаимното представяне, графът успя да се овладее.

— Извинете ме, госпожице! Сигурно съм ви се сторил странен, но вашата красота, а най-вече изненадващата прилика ярко и болезнено ми напомни за една дама, твърде близка на сърцето ми и отнета ми от смъртта. При вида на милия призрак се смутих и не знаех как да постъпя. Още веднъж моля да ме извините.

— Няма за какво да ми се извинявате — отвърна Рене с тих, мелодичен глас. — Моят зет ми разказа за сърдечната ви драма... Никой не може да облекчи страдания като вашите. Може само да присъедини сълзите си към вашите сълзи...

— О, колко сте добра, госпожице! — възкликна младежът. — Вашите думи са балсам за печалното ми сърце!

Раул дьо Горд нежно хвана малката ръка на Рене и усети неволния ѝ трепет...

XXXIX

Маркиз дьо ла Тур доста учудено наблюдаваше разигралата се пред него сцена. От една страна, му се струваше невероятен артистичният талант, с който Рене се бе престорила на развълнувана. От друга, бе склонен да приеме, че у младата девойка неочаквано се бе изявила неподозирана нежност и чувствителност, а нали досега я бе смятал за твърде голяма егоистка. Неволно се замисли дали не бе сгрешил в преценките си за своята балдъза: може би тя бе крила досега чувствителната си душа — но кой знае, може да беше просто умела лицемерка!

Появата на Лазарин прекъсна размишленията на Робер.

Благодарение на случайността, дала ѝ възможност да се срещне с дьо Горд преди появата на Лазарин, Рене беше сигурна, че нито бляскавата външност, нито увлекателните теми, които подхващаше сестра ѝ, ще заличат впечатлението, което бе направила на Раул със своето състрадание. Очарователното лице на девойката изразяваше все същата меланхолия, докато маркиза дьо ла Тур дю Роа се усмихваше на графа с цялата си лъчезарност и се мъчеше да разсее тъгата му с веселото си настроение.

Никога не е имало по-поразителен контраст.

Граф дьо Горд слушаше Лазарин и учтиво ѝ отговаряше, но погледът му често се обръщаше към мълчаливата и замислена Рене. „Каква разлика между тези две млади жени! — си мислеше той. — Едната е бляскава, умна, но студена и никога не ще узнае всичките радости и мъки на любовта, докато другата е с извисена душа и нежно сърце и е родена да живее чрез чувствата си... Първата ме стъписва с веселото си бърбене, а втората ме разбира и страда заедно с мен...“

Рене скришом наблюдаваше графа. „Ето мъж за мен — си рече тя. — Аристократ, граф, млад и хубав... по-богат дори от маркиза. Ако успея да го спечеля, каква победа ще бъде! Ще съм нещо повече от Лазарин!... Но дали ще мога? Ще се боря и ще победя!“

Уви, разочарованието ѝ не закъсня. След половин час граф дьо Горд стана.

— Дълбоко съм трогнат от милия ви прием, скъпа маркизо — продума той, — ще запазя най-светъл спомен за него...

— Което ще ни докажете със скорошно ново посещение — отвърна Лазарин.

— За съжаление това е невъзможно. Вие се завръщате във Франция, а аз оставам в Италия.

— Но ние ще прекараме още две седмици във Венеция — каза маркизата — и много ще се радваме, ако през това време не ни забравите.

— Моля за извинението ви, госпожо маркизо — отвърна графът, — защото утре вече няма да бъда във Венеция.

Рене пребледня. Дивните замъци на мечтите ѝ се сринаха.

— Защо бързате да заминете? — намеси се и маркизът.

— Нуждая се от самота.

— Грешите, самотата и постоянната тъга са убийствени. Останете с нас, Раул! Ние ще бъдем вашето семейство.

— Благодаря ви за добрите чувства, стари приятелю, благодаря от все сърце! Но нали сутринта обещахте да не ме спирате — напомни графът.

На сбогуване графът се приближи до Рене и с развълнуван глас изрече:

— Никога няма да забравя, госпожице, думите, излезли от сърцето ви. Споменът за тях ще бъде като слънчев лъч за мен.

Младата девойка безмълвно се поклони. Когато маркизът изпрати госта си и се върна, той рече като на себе си:

— Страхувам се клетият граф да не посегне на живота си в състоянието, в което се намира.

Маркизата вдигна рамене.

— Самоубийство на неговата възраст, при това богатство! Само защото е обичал жена, която е умряла. Ако графът постъпи така, никак няма да съжалявам за него, защото явно е луд.

— Безмилостна сте, скъпа — обърна се Робер към нея, — сърцето ви не вярвам да е толкова жестоко.

— Може и да сте прав — отговори Лазарин, — но не ми хареса този мрачен и навъсен младеж. Отчаяният му вид никак не е привлекателен; горката Жулиет дьо Брен вероятно е умряла не от мъка, а от скука заради присъствието на подобен влюбен.

— Лазарин! Лазарин! — възкликна укорно маркизът. — Ето, убеден съм, че сестра ви е на друго мнение.

— На моята възраст би било глупаво да съдя за подобни неща — само каза девойката. — Затова по-добре да не казвам нищо.

Недоволен от мненията, изразени от Лазарин и Рене, маркизът се върна към вестниците си.

Рене, разочарована от твърдата недостъпност на графа, плака и се ядосва цялата нощ и целия следващ ден.

Каква обаче бе изненадата ѝ, когато на другия ден, докато седяха в гостната с Лазарин и Робер, слугата извести:

— Негово сиятелство граф дьо Горд.

Маркизът възкликна радостно. Рене трепна. „Върна се! Върна се против волята си — значи заради мен!“ Този бърз преход от отчаяние към доволство от себе си предизвика вълнение у девойката. То не убягна от погледа на дьо Горд.

— Мили приятелю! — възкликна Робер, — след вчерашните ви думи сегашното ви посещение двойно ме радва!

— Послушах ви и не заминах за Флоренция — отвърна графът. — Ще замина оттук, когато вие си тръгнете за Франция.

— Домът ми е винаги отворен за вас — каза маркизът, — нека всички ние бъдем вашето семейство!

Върху устните на Рене трепна лека усмивка.

XL

От този ден посещенията на графа станаха всекидневни и често продължаваха от сутринта до вечерта.

Полека-лека присъствието на Рене се превръщаше в необходимост за него, не защото бе влюбен в младата девойка, а защото разтревожената му душа все повече губеше представа за въображаемо и действително; неясната прилика в очите му се разрастваше и за графа Жулиет дьо Брен се vyplъщаваше постепенно в Рене.

Девойката като опитна актриса продължаваше да играе избраната още от първия ден роля. Под привлекателната ѝ външност се криеше натура, достъпна само за злото, без то да се компенсира от каквото и да било положително качество.

Гордост, алчност, завист, коравосърдечие, неспособност да обича, отчаян егоизъм — всичко това бе съставна част от природата ѝ; засегната или почувствувала се унижена, тя бе готова жестоко да мъсти. Друга, по-несръчна, би сметнала за опасно да докосва болезнените рани на графа, но Рене умело поддържаше острата душевна болка на младежа, за да я утешава със сладки думи.

Графът често вземаше ръцете ѝ, притискаше ги до устните си и мълвеше:

— Колко сте добра, Рене!... Вие сте ангел, Рене!... Младата девойка впиваше замислен поглед в очите му и си казваше: „Днес според него съм ангел, а утре ще каже, че ме обожава“. Но нито на следващия ден, нито по-късно графът не произнесе очакваните думи. Беше ли се влюбил? Понякога ужасен си задаваше този въпрос, когато осъзнаеше какво място заема Рене в живота му. Но всичко у него въставаше против подобно предположение.

Трите седмици изминаха, приближаваше времето, когато маркизът и двете млади жени щяха да се завърнат във Франция. Щом Робер заговори за предстоящото заминаване, Раул пребледня.

— Знаех, че рано или късно ще заминете, но раздялата с вас означава отново да се потопя в безнадеждната си самота...

— Но защo тогава не дойдете с нас? — възкликна маркизът. — Има ли нужда да ви казвам колко ще се радваме, ако станете наш спътник!

— Трябва да остана — упорито изрече графът с вида на човек, който отива на екзекуция.

Рене бе много угрижена. Същата вечер тя почука на кабинета на маркиза.

— Заповядайте, мила Рене! — посрещна я Робер. — Ще имам ли удоволствието да изпълня някоя ваша молба?

— Да, мили господин маркизе, дошла съм да моля за помощта ви. Обещавате ли ми я?

— Разбира се, ще изпълня всичко, каквото пожелаете, защото съм сигурен, че то ще бъде в границите на разумното. За какво се отнася, мила Рене?

— Моля ви, отложете поне със седмица нашето заминаване... Ще бъда откровена. Ако потеглим сега, граф дьо Горд няма да тръгне с нас. Но ако останем поне още няколко дни, нещата ще се променят...

— И смятате, че той ще ни последва ли?

— Така ми се струва.

Маркиз дьо ла Тур дю Роа се усмихна.

— А виждате ли някаква полза той да стане наш спътник?

— Тръгне ли заедно с нас графът, след три месеца аз ще бъда графиня дьо Горд.

Маркизът се усмихна отново.

— Вашите думи не ме учудват много — отбеляза той. — Стори ми се, че забелязвам някаква симпатия между вас и графа... разбира се, това е съвсем естествено. Значи вие обичате графа?

Рене се изчерви, но това не ѝ попречи да отговори уверено:

— Не зная дали чувствата ми със сигурност могат да се нарекат любов, но графът ми харесва и на драго сърце бих се омъжила за него.

— И добре ще направите, той е чудесен човек. Той разкри ли чувствата си пред вас?

— Естествено — не! Но защo са ми думи? Той не може да скрие, че ме обича, макар и против волята си.

— Против волята си ли?

Бързо, накратко Рене му предаде стремежа си да надделее в сърцето му над паметта за мъртвата.

— Струва ми се, че вече измествам този спомен, но победата ми все още е несигурна. Заминем ли утре, тя може да се превърне в поражение. Мисълта да изостави гроба на любимата и да последва зова на новото чувство ужасява Раул дьо Горд, струва му се светотатствена. Както виждате, мили зетко, ще са достатъчни може би няколко дни, за да го убедим да дойде с нас. Ще бъдете ли добър да ми ги предоставите?

— Не мога да ви откажа нищо, нали сте милата сестра на обичната ми Лазарин. Ще напуснем Венеция само когато ми кажете: „Време е! Можем да си тръгнем!“

XLI

Този път предсказанията на Рене се осъществиха бързо и докрай. Властта ѝ върху Раул дьо Горд се оказа безспорна и с всеки изминал ден все повече укрепваше.

Стъписан от предстоящата раздяла с маркиза, с жена му и нейната сестра, графът не чувствуваше сили в себе си да живее в предишната си самота. Той отстъпи пред инерцията, която го влечеше, и извести на своя приятел, че е готов да напусне Италия, да се завърне във Франция и дори да заживее отново в замъка дьо Горд — мисъл, която само до преди месец го ужасяваше.

При тази новина Рене потрепера от радост. Победата ѝ изглеждаше сигурна, и кой ли на нейно място би се съмнявал!

Към преклонението на граф дьо Горд се примесваше чувство на необяснима тревога, почти страх.

Пътниците пристигнаха заедно в Орлеан. Там трябваше да се разделят. Карети от двата замъка очакваха вече своите господари на гарата. Преди да се качи в каретата си, маркиз дьо ла Тур дю Роа отведе настрана дьо Горд и му рече усмихнат:

— Мили графе, може би ще ви бъде приятно в близко време да ви представя на моя тъст, господин Льору, и да поискате от него разрешение да посещавате Вертфейл, където сестрата на Лазарин ще се върне утре... Ако е така — аз съм на вашите услуги.

— Отгатнахте най-силното ми желание — отвърна графът. — Тъкмо имах намерение да ви помоля за това, което сега ми предлагате.

— Тогава в най-близко време ще поканя тъста си на гости, ще ви известя за насрочения ден, вие ще дойдете да вечеряте с нас в замъка и ще имам възможност веднага да ви представя. Нали така?

— Разбира се, и ще ви бъда много благодарен!

— Тогава довиждане, мили графе!

— Довиждане, единствени мой приятелю!

Раул с дълбоко и болезнено вълнение потегли по пътя към двата опустели замъка — дьо Горд и ла Гранжет. Сърцето му се свиваше от мъка. Тежко му беше на графа, но нямаше връщане. Каретата мина

през алеята с кестени и спря пред входа. Многобройната прислуга бе останала в замъка и сега с радост посрещна господаря си, когото се бе отчаяла да види отново. Слугите се готвеха да изразят възторга си от неговото завръщане, но видът му — навъсен, мрачен — ги възпря от всякакви излияния и те останаха мълчаливи.

Двата дни след пристигането му бяха истинско изтезание за него. Все повече се убеждаваше, че отново трябва да замине, да живее далеч от тези места, населени с призраци, когато на третия ден специален пратеник с ливрея му донесе бележка от маркиза. Тя гласеше: „Мили графе! Утре, в четвъртък, моят тъст и дъщерите му ще вечерят в замъка дьо ла Тур дю Роа. Той вече знае за вашето завръщане и изявява желание да му бъдете представен.

Маркизата ви изпраща сърдечните си поздравии, аз ви стискам ръка с искрена дружба, в която не бива да се съмнявате. Вашият стар приятел Робер“.

Тези няколко реда въздействия върху Раул както хинина на болен от малария. Младият мъж изпита мигновено облекчение, възвърна самообладанието си и веднага отговори на маркиза, че е щастлив да види отново приятелите си и с благодарност приема любезната покана.

На другия ден още преди четири следобед той пристигна в замъка на маркиз дьо ла Тур дю Роа. Лакеят, когото познаваше още от двореца Кавело във Венеция, го заведе в малката гостна, където зет и тъст разпалено играеха шах. Маркизът с най-дружески изрази представи Раул дьо Горд на Жул Льору, а той (известен от дъщеря си) му оказа най-дълбоко внимание.

— Съседи сме, господин графе — рече накрая той — и ако бъдете така добър да ни посетите в скромния ни дом Вертфейл, ще ви окажем също толкова сърдечен прием, както в замъка дьо ла Тур.

Раул благодари горещо и заяви, че скоро ще се възползува от тази приятна покана.

— Лазарин е в парка с двете си сестри, едната от които още не познавате — намеси се маркизът. — Дайте ни само пет минути да приключим шахматната схватка и ще отидем заедно при дамите.

Сестрите тъкмо разговаряха за хубостите на Италия, когато се чуха стъпки откъм замъка. Рене трепна и се обърна нетърпеливо. Трите сестри спряха и зачакаха мъжете да се приближат към тях.

След обичайната размяна на учтиви фрази Жул Льору се обърна към графа:

— Драги графе, позволете да ви представя Жана, най-малката ми дъщеря! Най-доброто дете на света. Надявам се, че ще станете приятели.

Жана, представена по този странен начин, поруменя леко, усмихна се и устреми ясения си гальовен поглед към графа. Тези кротки, сини очи, свежото очарование, излъчвано от цялото същество на младото девойче, породихи някакво странно усещане у Раул, непознато досега за него. Милата непосредственост и чистота на хубавото девойче раздвижихи незнани душевни сили, успокоихи духа и сърцето му, възцари покой у него; напрежението, изчерпващо силите му от толкова време, намаля и той усети блаженството на отдавна неизпитана радост.

С каква магична власт това дете извърши подобно чудо? Граф дьо Горд не се залови да дири обяснение. Сега само се остави на гальовните води на това неочаквано кръщение.

Рене, която винаги бе нащрек, забеляза странното просветляване на лицето му, ведрото му настроение и я обзе чувството за необяснима тревога, за близка опасност. При недоумяващите въпроси на Рене какво става с него графът бързо се овладя и стана предишният светски човек, който с усмивка ѝ даваше неопределени успокоителни отговори.

— Сега, когато запознанствата приключиха — каза Рене, — дайте ми ръката си, графе, и да разгледаме заедно великолепния парк на зет ми и сестра ми.

— Мила моя — обърна се Жул Льору към Жана; двамата вървяха доста далеч от Рене и Раул, — как ти се вижда нашият нов приятел, граф дьо Горд?

— Много е хубав и изглежда приятен — отвърна малката. — Жалко, че е толкова мълчалив — не ми каза нито дума...

— Бързо ще свикне с теб — продължи ексбанкерът, — защото, ако не греша, ще го виждаме често във Вертфейл. Той е истински джентълмен и дълбоко го уважавам... нали притежава при това около девет милиона...

XLII

Към десет вечерта Раул стана да си върви.

Жул Льору, Рене и Жана щяха да пренощуват в замъка дьо ла Тур дю Роа и да се върнат у дома си на другия ден след обед. Цялата компания изпрати младия мъж до каретата му.

— Драги графе — каза някогашният банкиер доста свойски на графа, — не забравяйте, че обещахте да ни навестите.

— Бъдете сигурен, че няма да забравя — отвърна Раул.

— Скоро ще ви видим, надявам се?

— До края на седмицата вероятно ще ви посетя.

— Чудесно! Днес е четвъртък... Бихте ли приели в събота да вечеряте с нас? Вечерята ни ще бъде доста скромна, каквото Бог дал.

Поканата бе направена малко по съкратената процедура, но Раул остана много доволен и я прие ентусиазирано. Сетне се качи в каретата си и пое към своя замък.

Вечерта беше мека и топла. Над хоризонта изплуваше луната и осветяваше околността с мекото си сияние. Дьо Горд отпусна походите и потъна в размишления. Мислено се върна към спомените си и е учудване си рече, че едва сега вижда пред себе си жената, която истински го привлича. Един след друг пред очите му паднаха идолите, пред които се бе прекланял. Жулиет дьо Брен сякаш се отдалечи и образът ѝ се стопи в мъглявата далечина. Тя бе предизвикала силна страст у него, но далеч не му бе дала идеалната и извисена любов. Рене също не устоя. Раул бе видял в нея само прилика с другата...

Пред очите му се изправи Жана, млада, непосредствена, с милата си усмивка, „Ето коя трябва да обичам! — си каза дьо Горд. — И аз я обичам!“

Колко беше благодарен сега на съдбата, че не беше изрекъл никакви думи, които да го обвържат! Но Рене беше сигурна, че я обича. Как да я отстрани от пътя си, без да засегне самолюбието ѝ? Графът не намираше отговор на този въпрос. „Да става, каквото ще! — си рече Раул. — Всичко на този свят се урежда. Прекалено

самонадеяно ще е да си мисля, че Рене ще остане безутешна след като ме загуби.“

На другия ден Раул реши, че е много далеч до съботата — как ще изтърпи цели двацет и четири часа, преди отново да види Жана — и заповяда да му оседлаят коня. Появата му във Вертфейл зарадва Рене, която се бе разтревожила много предишния ден. Уви! Сега се убеди, че Раул е още по-хладен и разсеян с нея. Появата на Жул Льору бе спасителна за графа, който се бе притеснил доста през няколкото минути насаме с Рене.

— Драго ми е да ви видя, мили графе — възкликна Льору, — стига само пристигането ви да не означава, че отменяте утрешната вечеря с нас!

— Не съм казал такова нещо — отвърна Раул, — наминах просто да се видим...

Завъртя се лек, безсъдържателен разговор, както се случва с хора, които слабо се познават. По някое време графът сметна, че може вече да попита къде е Жана.

— Жана ли? — рече Жул Льору. — Естествено тя не си е в къщи. Никога не можете да я заварите тук!

Като забеляза учудването на графа, Льору обясни, че малката му дъщеря си прекарва времето в грижи за бедните и болните.

„Глас народен, глас Божи!“ — си рече Раул и тъй като нямаше вече причина да се бави в дома на някогашния banker, се сбогува и си тръгна за още по-голяма тревога на Рене.

Докато минаваше през селото, зърна отдалеч фигурката на девойчето — то излизаше от някаква къщурка и се запътваше нанякъде. Сърцето на графа трепна от радост.

— Здравейте, госпожице Жана — извика той още отдалеч. Жана се обърна без ни най-малко учудване.

— Здравейте, господин Раул. При татко ли сте били?

— Да, и много съжалих, че не ви заварих в къщи. Татко ви и каза, че се грижите за болните и бедните; прииска ми се и аз а обеднея, за да си спечеля правото да ви виждам...

— Достатъчно е да сте добър, а вие според мен сте такъв — засмяна отговори Жана — и ще помагаме заедно. Сега съм тръгнала към една къща, където бащата, дървар, си е наранил крака. Там може

би ще заваря доктор Максим Жиро, който живее в Рансей. Вие имате ли доктор, господин графе?

— Не, госпожице Жана.

— Препоръчвам ви доктор Жиро, той много помогна на татко да оздравее!

— Ще приема всеки препоръчан от вас със затворени очи. Само трябва да ви предупредя, че никога не се разболявам — засмян отвърна Раул. — С пациент като мен докторът ще си изгуби квалификацията.

— Чудесно тогава... Но можете да го препоръчате на вашите приятели... Ето че пристигнахме до къщата, която ми трябваше.

— Може ли и аз да вляза? — попита графът.

— Защо не, разбира се.

Раул върза коня си за близкото дърво и настигна Жана пред прага на къщата. Стаята бе с твърде оскъдна подредба; до леглото на болния бе застанал някакъв мургав млад мъж, заобиколен от жената и децата на ранения. Жана рече:

— Ето го и нашия добър доктор, за когото ви говорих. Господин Раул, позволете да ви представя моя приятел доктор Жиро. Господин Максим — граф дьо Горд.

Мъжете си кимнаха доста приветливо, но при вида на младия благородник, към когото Жана проявяваше най-дружеско разположение, Максим внезапно усети мъчителна досада. Веднага реши, че не бива да влиза в противоборство за сърцето на девойката и само унило наведе глава.

Бе решен да пожертвува чувствата си и отсега усети горчилката на бъдещето.

XLIII

След около минута граф дьо Горд каза няколко успокоителни думи на болния и си тръгна, като повика със себе си едното от децата.

Детето се върна бързо и се приближи до баща си, като му подаде някаква сгъната хартийка. Раненият внимателно я разгъна и възкликна:

— Петстотин франка! Да благослови Господ милостивата душа, която ни се притече на помощ! Сега съм спокоен за семейството си, докато оздравея! Ох, госпожице Жана, вие доведохте тук този благороден човек, на вас дължим оцеляването на нашето семейство!

„За пръв път през живота си — помисли Максим — завиждам на богатите, защото едва сега разбирам, че могат да даряват щастие...“

На другия ден граф Раул отново пристигна по същото време следобед във Вертфейл. Жана го пресрещна във вестибюла и му стисна дружески ръката.

— Благодаря ви за вчерашната постъпка, господин Раул! Колко сте добър!

След тези думи тя изчезна като вихър.

Раул влезе в гостната с грейнало лице. Рене отново си зададе въпроса, който от няколко дни не ѝ даваше мира: „Но какво става с него? Защо е толкова развълнуван? Какво го е зарадвало — нима нашата среща?“

Скоро обаче напълно се убеди, че не тя бе причината за доволния вид на Раул. Само след няколко минути в нейна компания лицето му доби вечния си навъсен и угрижен вид, остана си такава до края на вечерта. Седнал между двете сестри, Раул мислеше неспокоен как да излезе от затруднителното си положение.

Колкото и малко състрадание да заслужаваше втората дъщеря на предишния banker, все пак би трябвало да я съжалим. Постройката, която бе градила толкова усърдно, се рушеше пред очите ѝ. Имаше чувството, че причината е жена. Но коя можеше да бъде тя? Озлоблението на Рене растеше все повече.

Така, сред чести срещи във Вертфейл, впрочем твърде кратки, защото графът предимно се навърташе из околните села с надежда да

срещне Жана и наистина я виждаше почти всеки ден, като я следваше при нейните посещения за по някой час, изминаха още няколко седмици. Между Жана и Раул се установиха съвсем приятелски, непосредствени отношения, срещите им носеха радост.

Граф дьо Горд реши най-сетне да сложи край на неяснотата между него и семейство Лъору; затова една сутрин се запъти към замъка дьо ла Тур дю Роа.

Когато влезе в двора на замъка, завари маркиза да се любува на новите впрегатни коне, купени за каретата на Лазарин.

— Нали ще обядвате с нас, графе? — възкликна Робер.

— На драго сърце, стига да нямате нищо против — засмян отвърна графът. Той остана известно време да се порадва на двойката врани коне, каза, че са великолепни, и влезе заедно с маркиза в замъка. Лазарин вече ги очакваше и тримата седнаха на трапезата.

След обета графът се обърна развълнуван към Робер:

— Приятелю — промълви той, — целта на посещението ми е твърде сериозна. Трябва да ви съобщя нещо и ще ви помоля да ми окажете една услуга. Най-голямата услуга, която бихте могли да ми окажете...

— Да не съм излишна? — усмихната попита Лазарин.

— Напротив, ако не бяхте тук, щях да помоля да ви извикат. Намислил съм да се сближа още повече с вас и да станем роднини. С цялото си сърце обичам една от сестрите на маркизата...

— Да, Рене! — пророни маркизата с явно неудоволствие. — Не ми казвате нищо ново, мили графе.

Граф дьо Горд поклати отрицателно глава.

— Грешите, маркизо — каза той. — Колкото и да е мила и достойна за любов госпожица Рене, все пак предпочетох госпожица Жана.

Върху лицата на маркиза и жена му се изписа дълбоко учудване.

— Вие обичате Жана! — възкликна Лазарин. — Всъщност сте прав, Жана е много по-добра от Рене... Но горката Рене! Толкова разчиташе да стане графиня дьо Горд...

Лицето на Лазарин просветна при мисълта колко ще се ядоса Рене. Маркизът също съжали за минута Рене и попита след това:

— И аз се заблудих също като маркизата, мили Раул... Жана все ми се струваше малко момиче. Но тя е много добра и също толкова

красива, затова изборът ви никак не е за чудене. Знае ли Жана, че я обичате?

— Не бих посмял да ѝ кажа, преди да съм разговарял с баща ѝ. Ако баща ми беше жив, щях да го помоля да отиде при господин Льору и да поиска ръката на Жана от мое име... Но тъй като той отдавна се спомина, се обръщам с такава молба към вас, когото обичам и уважавам най-много на този свят, и ви моля да поемете тази мисия, от която зависи цялото ми бъдеще.

— Но защо не отидете сам?

— Нямам смелост...

— От какво се страхувате? Кандидат с вашето име и с вашето положение спокойно може да разчита на успех.

— Страхувам се единствено от себе си... Ако господин Льору, не дай Боже, изрази някакво колебание, толкова силно ще се смутя, че не ще мога да защитя и да спечеля своята кауза.

Лазарин се усмихна иронично: страхът на Раул ѝ се стори толкова наивен, дори смешен! Познаваше добре баща си и бе сигурна, че с две ръце ще се вкопчи в този кандидат с милиони и с графска титла.

Тримата се умълчаха, след паузата Раул поде отново:

— Освен това се осланям на приятелските ви чувства към мен. Казахте, че мога да разчитам на вас — и ето че сега само вие можете да ми помогнете.

— Прав сте! — отвърна Робер. — Приемам мисията, която ми възлагате. Ще я изпълня най-добросъвестно и като зная как се измъчва сърце, което обича, не ще ви накарам много да чакате. Не след седмица, не утре — още днес ще говоря с моя тъст.

— Приятелю! — възкликна графът, — ще мога ли да ви се отблагодаря някога!

— Не говорете така — възпря го маркизът. — Предлагам да останете тук и да ме изчакате, като разговаряте с Лазарин. Няма да жалия конете!

И само след петнайсет минути маркизът вече препускаше с всички сили към Вертфейл.

XLIV

Жул Лъору се бе излегал на мекото диванче пред камината си, пушеше дълга лула и ужасно скучаеше, когато слугата неочаквано му съобщи, че е пристигнал маркиз дьо ла Тур дю Роа. Лъору побърза да слезе в гостната.

— Сам ли сте, скъпи маркизе? — попита той. — Надявам се, Лазарин е здрава?

— Бъдете спокоен — отговори Робер, — напълно е здрава и ви изпраща хиляди поздрави. Виждате ме сам, защото дойдох при вас в ролята на посланик.

— На коя държава? — засмян попита Лъору.

— На нашия съсед и приятел Раул дьо Горд.

— Чудесно! — потри ръце Лъору. — Няма нужда да ми разкривате картите си, зная ги предварително. Ясно ми е, че сте дошли от негово име да ни направите предложение. Ей сега ще повикам Рене, тя ще има удоволствието да ви отговори лично и много ще се изненадам, ако отговорът ѝ не е „да“.

С тези думи Жул Лъору се запъти към вратата. Маркизът го спря с думите:

— Не викайте Рене!... Заблуждавате се!

— Така ли! — възкликна изумен някогашният банкиер. — За какво се отнася идването ви тогава?

— За омъжването на Жана, а не на Рене.

Тъстът на маркиза се вцепени. Сякаш останал без сили, се отпусна неволно в креслото.

— Честна дума, маркизе — възкликна той, — изумен съм! Толкова дълбоко бях убеден в любовта на графа към Рене и тя толкова вярваше в тази любов! Така да се провали всичко! Графът иска да направи Жана своя съпруга! Направо смешно!

— Но Жана вече е на седемнайсет години — подхвана маркизът.

— Вярно е, но по-скоро ѝ прилича да играе с кукли... Разбира се, ще ви дам съгласието си, макар че по-скоро бих искал да омъжа Рене, която отдавна мечтае за сватба и чийто непокорен характер понякога

ми създава доста грижи... докато Жана ни най-малко не ме притеснява. Тя е истинско съкровище! Боже мой, хиляди пъти бих предпочел да оставя Жана в къщи, но никой не ме пита, изборът не е мой. Кажете на графа, че съм съгласен. Но в никакъв случай не приемам аз да кажа на Рене.

— Аз ще сторя това, което ви изглежда тягостно — рече маркизът, — но все пак въпросът се отнася повече до Жана. Нали не искате насила да омъжите горкото момиче; по-добре ще е да предупредим Жана и да я попитаме дали е съгласна.

Жул Лъору се съгласи и излезе да потърси Жана. За негово учудване тя беше в замъка.

Младата девойка влезе в гостната след две-три минути, както винаги облечена със скромна рокля, заради което Рене вечно ѝ се подиграваше.

— Мили зетко — каза тя, като целуна маркиза, — много се радвам да ви видя. Но защо Лазарин не е с вас?

— Драга Жана — отвърна Робер, — днес Лазарин има гост; неотложна работа обаче ме доведе тук — трябва да говоря с вашия баща и с вас.

— Имате важен разговор с мен ли? — учудено попита момичето. — Сигурно се шегувате.

— Ни най-малко! Ей сега ще ви докажа това; но преди всичко ми отговорете: какво мислите за брака?

— Не мисля нищо. Някога, по-късно, ако някой поиска ръката ми от татко, сигурно ще се замисля.

— Значи е настъпило времето да се замислите. Има един човек, който мечтае да ви види своя съпруга и иска ръката ви.

Жана порумения и сведе очи, но сетне бързо ги вдигна и се засмя.

— Сигурно ви изглеждам много наивна, понеже взех думите ви за съвсем сериозни.

— Никак не се шегувам, мила Жана — отново подчерта маркизът. — Един младеж, когото аз и баща ви уважаваме много, изпитва най-нежни чувства към вас още от първия миг на срещата ви. Този младеж смята, и аз подкрепям напълно мнението му, че щастието му ще бъде сигурно само ако приемете да споделите неговия живот. Тъй като съм сигурен, че той ще бъде прекрасен съпруг, се съгласих да стана негов ходатай пред вас и вашия баща.

Жана погледна плахо маркиза.

— Какво каза татко? — попита тя.

— Съгласен е, стига вие да не се възпротивите. Значи всичко зависи от вас. Само от вас.

— Кой е този... младеж? Как е името му?

— Раул дьо Горд.

Бузите на девойката ярко поруменияха, тя се усмихна.

— Нима е истина? Нима граф дьо Горд иска да се ожени за мен?

— Това е неговото искрено и съкровено желание, скъпа моя Жана. Съгласни ли сте да станете негова съпруга?

— Ще го огорчи ли моят отказ?

— Дълбоко ще го натъжи.

— Никак не искам да го огорча; съгласна съм.

Жана помисли малко и добави:

— Господин Раул изглежда много добър... Господин Раул освен това ми харесва и ми се струва, че винаги ще се разбираме.

Съгласието на девойката и на баща ѝ бе получено, маркизът искаше още веднага да съобщи и на Рене, без да отлага този деликатен въпрос за по-нататък. Жул Льору изпрати да повикат Рене.

Докато слизаше по стълбището, Рене отново възвърна надеждите си; когато обаче погледна маркиза, разбра, че всичко е свършено. Лицето му изглеждаше строго и дори малко печално.

— Мила моя — обърна се дьо ла Тур дю Роа към Рене, — докато бяхме във Венеция, ми се стори, че гледате на граф дьо Горд като на свой годеник. Наистина никога една графска корона не би изглеждала толкова добре, както върху вашата красива главица... стига графът да беше пожелал това.

— Сигурен ли сте, че няма да пожелае? — попита дръзко Рене.

— Той толкова е далеч от тази мисъл, че предложи ръката и сърцето си на друга, скоро ще отпразнуваме и тяхната сватба.

Рене пребледня, ръцете ѝ се разтрепераха. Обаче все пак успя да овладее яда си.

— О, значи скоро щял да се жени... Негова си работа! Той е свободен човек. Богатството и титлата му ме примамиха, но никога не съм го обичала. Наистина самолюбието ми е засегнато, но сърцето ми е напълно спокойно. Говорете всичко докрай, без да се колебаете — за коя ще се жени?

— За Жана — отговори маркизът. Рене трепна като ухапана от змия.

— За Жана ли? — повтори тя. — За коя Жана?

— За вашата сестра.

— Раул щял да се жени за Жана... Честито и на двамата... Желая им щастие и радости. Благодаря, че ми съобщихте. Всички са крили от мен. Колко странно! Ще вечеряте ли с нас, драги маркизе?

— Не, ще се връщам, защото граф дьо Горд ме чака.

— Тогава побързайте... Не карайте влюбения си приятел да се измъчва напразно. Още веднъж ви благодаря, драги маркизе, довиждане. Целунете Лазарин от мен.

Рене, бледа като смъртта, едва престъпваща, тръгна нагоре по стълбището и се затвори в стаята си. Там на воля се отдаде на лудешкия си гняв, заблъска глава в стената, разкъса дрехите си. Яростно упрекна Раул заради измяната; след малко обаче хладно си даде сметка, че младият мъж не беше й обещавал нищо.

Тогава лудешката ѝ омраза се насочи срещу Жана. „Търпение, Жана, търпение! Който умее да чака, постига всичко! Ти ми отне щастието, но то отново ще бъде мое!“

Шест седмици по-късно в черквицата на село Вертфейл граф Раул дьо Горд се ожени за Жана Лъору.

Рене на сватбата се усмихваше с пламтящо от яд сърце.

В един тъмен ъгъл на черквата Максим Жиро бършеше сълзите си.

XLV

Ще оставим сега граф и графиня дьо Горд, за да се видим отново с тях по-късно, и ще прекрачим през отрязък от време, равняващо се на няколко месеца. Ще се озовем в Орлеан през първите дни на септември, където маркиз дьо ла Тур дю Роа откриваше ловния сезон. Маркизът притежаваше обширни гори покрай Лоара; за дивеча в тях се полагаха специални грижи и той се охраняваше за тези именно дни на голям лов. Гостите и домакинът се настаняваха за около седмица в орлеанския замък, където денем ловците разпалено преследваха дивеча, придружавани от дамите, яздещи по примера на домакинята или следващи съпрузите и братята си в открити каляски. След вечерята пламваха весели импровизирани балове и продължаваха до късно през нощта.

На петия ден от лова за маркиза бяха определени два коня: за сутринта Орион и за след обета — Блейк Девил. Вторият бе наскоро купен от Англия, беше известен бегач, спечелил няколко награди на конни състезания. Този кон напълно заслужаваше името си — Черния дявол; бе с неочаквани реакции, нервен, понякога твърде изненадващо се препъваше; така поне твърдеше английският коняр, който го беше докарал в замъка.

Тръбите екнаха въодушевено и ловците се устремиха напред по алеята. Лазарин яздеше начело на своята Нора; широкополата ѝ шапка с развяващ се воал бе сякаш пътеводната звезда на цялата шумна компания. Маркизът пришпори Блейк Девил и бързо се озова начело до маркизата. Към двайсетина минути яздиha рамо до рамо, когато неочаквано от храстите изскочи заек и се хвърли в краката на Блейк Девил, който уплашен отскочи встрани. Маркизът не трепна в седлото, но недоволен от коня, го плесна с камшика.

Несвикналият на наказания Блейк Девил сякаш се разбесня, рязко се втурна напред и препусна презглава. „Жозеф се оказа прав — си рече маркизът, този кон е много нервен; но нека препуска, из този край на гората няма опасни места, бързо ще се измори и ще му омръзне.“ И маркизът остана спокоен върху коня, като се любуваше на

бързия му бяг. Блейк Девил продължаваше със същата скорост; този път през гората бе дълъг към трийсетина километра — ако излезеше извън гората, конят можеше да се натъкне на някакви препятствия... Тъкмо тогава маркизът видя трима селяни, които се зададоха насреща с брадви на рамо.

— Застанете на пътя — извика маркизът — и спрете коня, той се уплаши!

Дърварите познаха маркиза и преградиха пътя; когато Блейк Девил ги наближи, се втурнаха да го хванат за юздата, но пъргавият бегач отскочи встрани и препусна по тясна горска пътека. След стотина крачки се видя отсечено дърво, паднало напреко на пътеката, малко по-нататък — още две. „Дано Бог ме закриля — си рече Робер, — защото вече работата става сериозна.“ Блейк Девил прескочи първото препятствие без всякакво усилие, след него и второто, макар че разстоянието между двата дънера бе доста малко. Остана третото дърво и нататък пътят бе свободен. Робер заби шпори в хълбоците на коня, за да го принуди да скочи по-високо. За беля обаче задните му копита се закачиха за дебел клон на дървото и конят се стовари заедно с ездача...

Нито човекът, нито конят можаха да се надигнат.

Блейк Девил си бе строшил гръбнака. Маркиз дьо ла Тур дю Роа лежеше в безсъзнание до животното.

Дърварите, видели злощастната случка, се завтекоха по пътеката, за да помогнат на маркиза. Когато стигнаха до него, се убедиха, че той е мъртъв. Единият от дърварите се завтече да пресрещне ловния кортеж, останалите двама се заеха да освобождават краката на маркиза, затиснати от коня.

Дърварят тичаше срещу ловците и размахваше ръце. Първа до него спря Лазарин; досега тя не се бе обезпокоила за маркиза, сигурна в ездаческото му майсторство. При съобщението, че маркизът е ранен и в безсъзнание, тя извика от уплаха. Приблжиха се и останалите ловци; жестокото известие ги покрусил — всички обичаха гостоприемния, щедър и сърдечен маркиз. Един от ловците препусна напред, за да се опита да окаже някаква помощ.

Когато кортежът стигна до мястото на злополуката, дърварите бяха привдигнали тялото на маркиза и го бяха опрели седнал до едно дърво. Маркизата едва не припадна: в тази поза пострадалият

изглеждаше още по-ужасно, както бе оборил глава на гърдите и бе отпуснал ръце безжизнено на земята. Маркизата, обляна в сълзи, скочи от коня и се завтече към мъжа си, стисна ръката му.

— Не е умрял! — извика тя разтреперана. — Ако беше мъртъв, ръцете му щяха да са студени... а те са съвсем топли! Жив е! Ще го спасим!

Всички решиха да бъде откаран в Орлеан; единственото подходящо превозно средство, което можеше да му осигури сравнително спокойно пътуване, беше фургонът с провизиите.

Повиканите лекари пристигнаха бързо в замъка. Лазарин седеше бледа до постелята на съпруга си и очакваше тяхната присъда. Лекарите единодушно признаха, че маркизът е още жив, но положението му е безнадеждно — конят с тежестта си бе пречупил гръбнака му. От минута на минута сърцето му биеше все по-слабо.

— Госпожо — обърна се единият от лекарите към Лазарин, — моля ви, излезте от тази стая.

— Но защо? — попита, обляна в сълзи, младата жена.

— Защото краят е неизбежен и, уви, ще настъпи твърде скоро.

— Ще остана тук — отговори Лазарин, — защото тук ми е мястото.

— Възхищавам се на мъжеството ви, госпожо... Но бях длъжен да ви предупредя. Освен това трябва да кажа още нещо: маркизът беше добър християнин. Не ще е излишно присъствието на свещеник.

Само след петнайсетина минути свещеникът задъхан изтича по стълбището към спалнята на маркиза. Той шепнешком прочете молитвите и опрости греховете на маркиза, който не дойде в съзнание. След още няколко минути маркиз Робер дьо ла Тур дю Роа издъхна.

Лазарин остана вдовица...

XLVI

На другия ден в замъка пристигнаха Жул Льору, Раул дьо Горд, Жана и Рене. Те наобиколиха младата жена и се мъчеха да я утешат.

Някогашният банкер като практичен човек не повярва особено в искреността на мъката ѝ. Когато остана насаме с Лазарин, се възползува от случая, за да отбележи:

— Маркизът беше прекрасен съпруг и чудесно се държиш, като скърбиш за него така, че всички да се убедят в мъката ти... Дотук добре, но трябва да помислим за по-важните неща... Има ли завещание?

— Да. Маркизът веднъж ми спомена за него.

— Знаеш ли какво съдържа то?

— Не, но се надявам, че... Този нещастен Робер ме обичаше много.

— Е, да, не се съмнявам, че ти е оставил всичко. Но все пак ти можеш да съдиш по-добре от мен.

— Хубава работа! — възкликна горчиво маркизата. — Възможно ли е да не ми е оставил всичко — този старец, на когото дарих младостта си! Ако е приписал нещо и на други наследници, това ще е връхът на безчестието! На низостта! Не вярвам обаче...

— Както и да се окаже, ще получиш поне милиона по брачния договор.

— Някакъв си милион! — пренебрежително рече Лазарин. — Само петдесет хиляди годишен приход! Каква мизерия... Няма да ми стигнат дори за траурните рокли.

Погребението на маркиза се състоя на втория ден след смъртта му с великолепие, достойно за името и богатството му.

След края на церемонията близките ѝ предложиха да останат с нея в извънградския ѝ замък. Маркизата отговори, че е дълбоко трогната от вниманието им, но чувствава необходимост да бъде сама с мъката си. Нито баща ѝ, нито зет ѝ не сметнаха за необходимо да настояват и си заминаха. Лазарин си отдъхна. Тъкмо се канеше да

нареди час по-скоро да потеглят за извънградския замък, когато на вратата почука Доминик и съобщи, че е дошъл нотариусът Жомар.

Господин Жомар е познат вече на читателя. Той бе настоял за промени в брачния договор, бранещи потомството на маркиза. Когато маркизата влезе в гостната, Жомар се надигна от мястото си, лицето му изразяваше дълбока скръб.

— Простете, госпожо маркизо — подхвана той, — че посмях да ви безпокоя в такъв момент, но имам сериозни причини да дойда при вас. В този плик е завещанието на горчиво оплаквания от всички нас маркиз...

Лазарин трепна.

— Това завещание е написано собственоръчно от маркиза и съдържанието му не ми е известно. Той ми го предаде в средата на октомври миналата година. Върху плика пише: „Моето завещание трябва да бъде прочетено на госпожа маркизата в деня на моето погребение, стига това да е възможно. Робер дьо ла Тур дю Роа“. Това желание на маркиза обяснява моето явяване: не мога да престъпя волята му и да отложам за по-нататък.

— Много добре, господине. Изпълнете своя дълг — отговори маркизата.

— Пликът е запечатан с пет печата с червен восък с герба на маркиза. Те са цели, неповредени. Моля маркизата да се увери в това.

— Но защо? — възрази маркизата. — Напълно ви се доверявам.

— Настоявам да се убедите. Може да изглежда обикновена формалност, но съм длъжен да я изпълня.

Лазарин огледа печатите и се съгласи, че са непокътнати. „Този нотариус никога няма да свърши с досадните формалности“ — си помисли тя. Господин Жомар извади джобно ножче.

— Пристъпвам към незабавно разпечатване на плика — рече той, срязва плика, извади един лист, сгънат на четири, и се обърна отново към маркизата:

— Позволете, госпожо маркизо, да прегледам предварително завещанието, за да не направя грешки при четенето, което би ми било много досадно.

Лазарин кимна мълчаливо и нотариусът зачете на ум. Младата жена твърде скоро се обезпокои, като забеляза, че лицето на Жомар изразява все по-силно учудване. „Какво може да означава това? — се

запита Лазарин. — Колко ли са странни и неочаквани положенията в завещанието, за да го изумят!“

Нотариусът прекъсна четенето и вдигна глава.

— Госпожо маркизо — рече той някак потиснато, готов съм да изпълня задължението си и да ви прочета това завещание, ако благоволите да ме изслушате.

— Слушам ви, уважаеми господине — отвърна Лазарин, обзета от странно, мъчително предчувствие.

XLVII

Нотариусът подхвана:

„Замъкът дьо ла Тур дю Роа, 12 октомври 1873 година. Това завещание изразява свободната ми воля. Днес, на дванайсети октомври 1873 г., при здрав разум и добро здраве, като живях досега по възможност почтено и изпълнявах задълженията си на благородник и християнин, връчвам душата си на Бога и правя следните последни разпореждания.

Ако в неизвестния час на смъртта си оставя от своя брак едно или повече деца, маркиза дьо ла Тур дю Роа, която се надявам да бъде благоразумна настойничка на детето или на няколкото деца, получава правото на безконтролен доход от цялото ми имущество до деня, когато децата пораснат и получат в наследство всичко, което притежавам. Но и в този случай за маркизата остава една трета от всички приходи от имуществото, която тя има право да ползува до края на живота си.

Ако обаче се спомина, без да оставя потомство, тогава, поради желанието ми името, запазено достойно от деди и прадеди, да бъде увенчано и от богатство, и тъй като във Франция съществува и друг клон на нашия род, аз оставям цялото си имущество на представителя на моя род по тази линия, на граф Максимилиан дьо ла Тур дю Роа, когото познавам като почтен човек и който има трима сина.

Това цялостно предаване се ограничава от следните условия.

Първо. На моята вдовица, маркиза дьо ла Тур дю Роа, се предоставя пожизненото ползване на замъка дьо ла Тур дю Роа и на парка — имам предвид извънградската си резиденция.

Второ. Разноските за поддържането на замъка и на парка трябва да се предоставят от наследника на моето имущество, като необходимите суми в началото на всяка година трябва да се внасят в кантората на господин нотариуса Жомар или на неговия приемник.

Определям за известител на волята си господин Жомар и го моля като спомен за мен да присъедини към своята колекция две картини от

италиански майстори по негов избор от тези, които се намират в моята спалня в градския ми замък.“

— Следва подписът на маркиза — каза нотариусът. — На други листове, приложени към завещанието, подробно е описано цялото имущество с пълната му оценка, а също е изброено какво завещава на слугите и на някои свои познати и приятели. Да ви прочета ли и това, госпожо маркизо?

— За какво ми е? — едва може да продума маркизата. Тя се почувствува смазана, унищожена. Нямахте сили дори да се възмути. Бъдещето ѝ се очерта съвсем ясно... За някой друг това би означавало богато съществуване, но за нея бе истинска мизерия.

Нотариусът се трогна от дълбокото униние, толкова ясно изписано върху лицето на клетата жена.

— Разбира се, госпожо — подхвана той, — не бях очаквал толкова сурово отношение към вас и не мога да си обясня причините, които са го накарали да напише такова завещание... Но не бързайте да се отчайвате; сигурна ли сте, че всяка надежда е изгубена?

— Не ви разбирам... — прошепна маркизата, като вдигна безжизнен поглед към нотариуса.

— Този, когото оплакваме, не беше жертва на продължителна болест. Той умря, здрав и силен... и ви обичаше, госпожо...

— Подигравате ли се? Явно изобщо не ме е обичал! — извика маркизата. — Това завещание изразява такава омраза!

— И все пак твърдя, че ви боготвореше. Днес на пръв поглед богатството се изплъзва от вас, но кой знае дали няма да ви го върне детето, което може да се роди след смъртта на баща си. Съгласен съм, че такива случаи не са чести, но съществуват... дори мога да ви посоча примери. Подобно нещо е предвидено и от закона. Ето, в Сборника от закони, том V, глава 8-а, член 228-и: ако в минутата на смъртта сте в състояние на бременност, детето, родило се в продължение на двеста деветдесет и девет дни от смъртта на моя скъп клиент, ще възстанови правата ви за пълно владение в продължение на двайсет и една година, до навършване на пълнолетие на детето, и пожизнено ползване на една трета от доходите.

— Не знаех тези подробности — замислено промълви младата жена — и затова съм ви много задължена за това важно съобщение. Сега мога да видя бъдещето си от съвсем нова гледна точка.

Господин Жомар сепнато погледна красавицата; приличаше на магьосник, изумен от появата на призрака, когото е повикал.

— Нима отгатнах истината, госпожо? — смутен попита той.

— Любезни господин Жомар, имам доста сериозни основания да се надявам — твърдо отговори маркизата.

— Много съм щастлив, госпожо, и приемоте моите искрени поздравления!

— Благодаря!

След раздялата с нотариуса младата жена трескаво запремисля как да реши възникналата пред нея трудна задача. Ясно беше, че не бива да бърза за извънградския замък, пълен със слуги, които лесно щяха да се превърнат в нейни шпиони. Може би за стотен път се питаше какво да стори, когато вниманието ѝ бе привлечено от някакъв шум в двора на замъка. След минута старият Доминик се появи пред господарката си.

— Какво става долу? — попита тя.

— Един офицер... някакъв хусарски поручик... Пристигнал е на квартира в замъка, госпожо. На всичкото отгоре не можем да му откажем! Чиновниците От кметството го изпращат тук, те са се побъркали! Какво ще правим, госпожо?

— Поканете офицера да се настани в ъгловата стая — не можем да откажем заповед на кмета. Разчитам на вас да му услужвате. Обяснете му защо не мога да го приема.

Доминик, дълбоко оскърбен от присъствието на натрапника, излезе омърлушен.

Малко по-късно Лазарин тръгна към горния етаж със спалните, като се изкачи по вита вътрешна стълба, водеща от нейния кабинет към заключената врата в банята на ъгловата стая. Тя нечуто разтвори завесите и дълго гледа спящия младеж. Случайността ѝ ставаше съюзница.

Останалото е известно на читателите.

При първите лъчи маркизата замина и откара със себе си тайната, която според нея щеше да си остане недостъпна за никого. Два часа по-късно поручик Марсел Ложие вече бе отгатнал чрез портрета, че под мнимата Мариет се криеше маркиза дьо ла Тур дю Роа.

Той се питаше как ще е най-добре да постъпи, внезапно увлечен по прекрасната аристократка.

ВТОРА ЧАСТ
ГРАФИНЯ ДЪО ГОРД

I

От смъртта на маркиз Робер дьо ла Тур дю Роа изминаха към седем месеца, така че разказът ни се възобновява от първите дни на май следващата година.

Април беше влажен и топъл.

Усамотеният извънградски замък дьо ла Тур дю Роа заедно с обширния си парк се намираше на няколко километра от селото със същото име, състоящо се от двеста къщи, заобиколени от китни градинки с ароматни цветя. Навред личеше ред и чистота, признаци на заможност и достойнство. Най-голямата сграда в селцето след кметството и черковните сгради беше страноприемницата на пазарния площад с цинкова табела, върху която със златни букви беше изписано: „СТРАНОПРИЕМНИЦА «БЕЛИЯТ КОН» на Ришар. Бюфет. Билярд.“

Гостилничката към страноприемницата бе много популярна в околността; често пристигаха заможни селяни дори от далечни села да хапнат и да се повеселят; сетне не можеха да се нахвалят с вкусните ястия на Ришар, някогашен помощник-готвач в замъка. Ришар разбираше и от хубави вина, мазите му винаги бяха заредени с бургундски и бордоски вина на достъпни цени. Есен, през ловния сезон, страноприемницата се препълваше с ловци, но сега, в началото на пролетта, беше съвсем празна.

В първите дни на май пристигна пътна карета, от която пред страноприемницата слезе само един пътник — млад мъж на около двайсет и седем години, облечен цивилно, но с военна стойка. Излезе да го посрещне самият собственик, който го приветства и го увери, че хотелчето е на негово разположение и ще може да си избере стая по свой вкус.

— Дълго ли ще останете в нашето село? — попита накрая Ришар.

— Не мога отсега да кажа — рече пътникът, — художник съм и искам да нарисувам тук няколко пейзажа, тъй като вашият край се слави с красотата си.

— Нали при мен ще се храните?

— Безспорно, господине.

— Ще останете доволен! Цените ми са скромни, а кухнята се слави из целия край.

Господин Ришар повика слугата да помогне за багажа и малкото шествие се запъти по стълбището за горния етаж.

Нека още сега кажем, че този пътник беше самият Марсел Ложие, хусарският поручик, герой от пролога на нашата история. Вълнуващата случка в градския замък на маркиз дьо ла Тур не го бе оставила на мира през това време; вестта, че маркизата е вдовица и значи, свободна жена, го накара да остави военната си служба за известно време, да си осигури продължителен отпуск и да стори всичко възможно, за да се срещне с маркизата и да я спечели. А защо не! Поручикът беше строен и красив младеж, от почитан род — напълно достоен кандидат за една маркиза.

С пристигането си в Орлеан веднага се запъти към замъка. Там вратарят му каза, че госпожа маркизата живее от доста време в извънградското си имение. Марсел пусна монета в ръката на вратаря и го помоли да му покаже редките колекции от творби на изкуството, с които този замък се бе прочул чак до Париж. Единствената му цел беше отново да види портрета на маркизата... След като му се нарадва от сърце, младежът си тръгна и нае кола до селото ла Тур дю Роа.

Половин час след настаняването му в странноприемницата на вратата на стаята почука прислужница и му извести, че вечерята го чака.

Марсел слезе и до малката масичка с чиста покривка видя достолепната фигура на собственика.

— Заповядайте, господине! Надявам се да останете доволен. Мога де ви обещавам, че утре ще ви гостим още по-хубаво.

— Аз винаги съм доволен — отвърна Марсел.

— Но това е много лошо! Значи няма да забележите старанията ни...

Марсел се усмихна и седна на трапезата. Ястията се оказаха чудесни и Марсел призна, че наистина готварското умение на господин Ришар е над всякаква похвала. Като извади пура и предложи втората на гостилничаря, Марсел каза:

— Заповядайте при мен, приседнете поне за малко. Искам да узная повече за околностите на селото.

— Винаги на услугите ви! — възкликна добрият Ришар.

II

— Както вече ви казах, дошъл съм из тези краища да рисувам — подхвана Марсел. — Може би вие ще ме насочите към някои живописни места из околността?

— Хубости наоколо — колкото искате — отбеляза доволно Ришар. — Както сте забелязали на идване, селото ни е сред гори, които почват още от Орлеан. И стогодишни дървета се намират тъдява...

— А някои древни развалини?

— Какви развалини? — учуди се Ришар.

— Имам предвид някой изоставен замък, полуразрушен, потънал в буйна зеленина, обраснал с мъх...

Гостилничарят поклати глава.

— Няма такова нещо; ако е до замък — имаме си, но той си е здрав-здравеничък и едва ли скоро ще рухне, макар да е строен доста отдавна.

— Чувал съм, че е много красив.

— Бива си го, господине. Само замъкът на рода Горд може да се сравнява с него.

— Смятате ли, че ще позволят да го разгледам?

— По-рано — да! Никога не са отказвали на чужденци и на художници да го разглеждат. Но сега, от седем месеца, откак маркизата овдовя, е категорично забранено на стражата да пуска когото и да било. Маркизата живее съвсем усамотено.

— Възможно ли е?

— Да, господине. Госпожа маркизата приема само баща си, сестрите си и граф Раул дьо Горд — своя зет, и то рядко.

— Тя сигурно много скърби за смъртта на мъжа си?

— Вероятно е така. Макар да бе доста по-възрастен от жена си, господин маркизът беше най-добрият човек на света. Маркизата много го обичаше и сега горчиво скърби за него.

— Млада ли е тя?

— Няма дори двацет години и е много хубава. Според мен е само с един недостатък — червенокоса е, но на мнозина този цвят се

харесва. Вие как мислите като художник?

— Зависи на чия глава е косата... Венера на Тициан е червенокоса.

— Не познавам нито този господин, нито неговата дама — отбеляза съдържателят на гостилницата.

— Щом не приема, не може ли човек да я срещне някъде извън замъка? Например по време на разходка...

— Но тя не излиза извън оградата на замъка! Така ѝ препоръчват лекарите — нали е бременна.

— Как? Нима маркизата е бременна?

— Именно, господине. От смъртта на маркиза изминаха седем месеца, детето ще се роди навреме. Ако Бог даде да е момче, името на маркиз дьо ла Тур дю Роа няма да угасне. Колко щеше да се радва маркизът, ако беше жив! Той все мечтаеше за син... Какво разочарование претърпя другият му наследник, граф дьо ла Тур дю Роа! Според завещанието на маркиза, ако не му се родят деца, далечните му роднини наследяваха по-голямата част от богатството. И ето че се разбра — маркизата е бременна. Новината бързо се разчу и понеже всички в околността я обичат, момичетата от нашето село ѝ занесоха цветя, честитиха ѝ.

Марсел се усети като замаян от тези изненадващи новини. Зави му се свят, надигна се неволно от стола.

— Ще си лягате ли вече, господине?

— Да, малко съм уморен, толкова път изминах днес.

III

Когато Марсел остана сам, в душата му се надигна истинска буря, толкова драматична, колкото и изненадваща бе нейната причина. Неясното съмнение, породило се у него при първите думи на гостилничаря за бременността на маркизата, прерасна в пълна увереност. Сега вече причината за постъпката на госпожа дьо ла Тур се разкри пред него в цялата си голота. Тази дама, преоблякла се като камериерка, не бе нито слабо същество, нито дори Месалина, а бе действала с хладна пресметливост, за да докопа огромното богатство на маркиза.

Марсел уверяваше себе си, че повече не е увлечен по маркизата и трябва час по-скоро да се махне оттук. Но неволното му увлечение и желанието да види отново прекрасната маркиза надделя. Пламенното му възмущение скромно замлъкна...

— Обичам тази жена въпреки всичко! — си рече с въздишка младият поручик.

Но как да се срещне с нея? Естествено никой няма да направи изключение за никому неизвестния Марсел Ложие и да го пусне в замъка. Тогава? „Защо предварително да търся начини! — си рече младежът. — Случайността винаги помага на решителните. Ще помогне и на мен.“

Към осем сутринта поручикът излезе от страноприемницата и се запъти към желязната ограда на парка около замъка. Той се спря пред оградата и се загледа във внушителното здание, чиито прозорци ослепително отразяваха лъчите на утринното слънце.

Не се наложи дълго да размишлява как да проникне в парка. На километър от входната врата две дървета — едното вътре, другото вън до стената — преплитаха възлести клони над самата стена. Дървото вън бе удобно за катерене с наклонения си дънер и стволватите си клони.

„Случайността е дори по-любезна, отколкото очаквах — си помисли Марсел, — предлага ми истинска стълба.“ Разбира се, здравата рискуваше — какво щеше да отговори, ако вътре до оградата

го завареше някой пазач или лакей, излязъл да се разходи? Намеренията му — а той не би могъл да им каже истината — ще им се сторят съвсем съмнителни и този дързък ход може да има съвсем печални последици. Добре разбираше какво може да го сполети, но се стремеше да отхвърля далеч тези мисли. Какво толкова? Краката му са бързи и ако възникне някаква опасност, ще се шмугне някъде из гъсталаците на парка, пък нека го търсят.

Но в този ранен утринен час наоколо бе съвсем тихо. Освен шуртенето на водоскоците в далечината и чирикането на безбройните птици, подскачащи под лъчите на топлото слънце, не се чуваше никакъв друг звук.

След стотина крачки, откъдето в дъното на зеления тунел се провиждаше частица от грамадния замък, Марсел се натъкна на живописна полянка, посред която имаше нещо като планинска хижа сред кръг от стари липи.

Къщурката бе съградена от борови трупи, покрити с лак, и бе украсена с дърворезба досущ като прочутите швейцарски хижи. Марсел се огледа и натисна ръчката на вратата. Тя се разтвори и той се озова в единствената стая на тази чудновата къщурка. Виждаха се два високи прозореца, доста голям диван с розова тапицерия, дълбоко кресло, роял и кръгла мраморна масичка с индийска покривка.

Върху рояла имаше разтворени ноти...

На по-ниска масичка забеляза кошничка с кълбета вълнена прежда, вчерашни вестници и няколко наскоро издадени романи. До вестниците се видя венецианско ръчно огледало с изящно изваяна дръжка. Марсел трепна.

Не можеше да се е излъгал — случайността, станала негова покровителка, го бе отвела в къщурката, където самотната и скучаеща маркиза си прекарваше времето.

Сърцето на поручика заби радостно.

IV

Наистина за влюбения всичко в стаята говореше за присъствието на Лазарин.

Нищо вече не можеше да му попречи да види насаме маркизата, единственият проблем беше кое време е най-подходящо, кога идва тя в тази къщурка.

Марсел помисли и реши, че ще е най-добре сега да си отиде и да се върне отново привечер. Тъкмо се прехвърли наново през стената по удобните клони, когато покрай него изгромоля красива голяма карета и спря пред желязната врата в стената. Вратарят веднага отвори и каретата продължи напред по алеята към замъка. Марсел избърза също натам, спря пред железните пречки на затворената вече врата и попита пазача, седнал пред павилиончето до входа:

— Приятелю, кой пристигна преди малко в замъка? Вратарят го изгледа учудено, но когато получи една златна монета, се поклони и отговори:

— Граф дьо Горд, господине, съпругът на малката сестра на госпожа маркизата.

Поручикът благодари и се запъти обратно към селото. А той се бе опасявал, че може да е някой щастлив претендент за ръката на младата вдовица!

През това време маркизата бе седнала по широк домашен пенюар на диванчето в малката гостна и четеше писмото, дошло заедно с вестниците тази сутрин. От Париж ѝ пишеше Жул Льору. Между другото той отбелязваше:

„Смъртта на съпруга ти върна свободата, раждането на детето ще те направи богата. Трябва да сторим всичко възможно, за да облекчим появата на това дете на бял свят. Препоръчвам ти да ме упълномощиш и да ти наема или още по-добре — да ти купя къща в Париж. Ще успея да я мебелирам и приготвя за теб за около три седмици. След това време вземи спален вагон във влака и ела в Париж.

Тук ще си в ръцете на най-добрите медици; светилата на науката ще те навествяват чак до деня на раждането и ще ти помогнат много по-добре, отколкото лекарите в Орлеан.

Искам също да отбележа, че след раждането Орлеан ще ти се види още по-скучен и досаден, затова е много по-добре да дойдеш тук. Да не забравяме, че и аз трябва да присъствам при раждането; нали няма да ме накараш да се върна в онази затънтена провинция?

Затова ми пиши веднага и ще се заема да ти намеря най-хубавата къща в Париж. Целувам те и очаквам минутата, когато ще стана дядо, макар че това никак няма да ме подмлади.

Жул Льору.

P.S. Какво става с нашите младоженци? Отдавна нямам известия от тях. Те сигурно те навествяват, затова ми пиши нещо за тях.

Довиждане, моя малка маркизо, с надеждата да се срещнем в най-скоро време“.

Лазарин дочете писмото и го остави върху масата.

— Не е глупав моят мил татко! — пророни тя усмихната, — но е голям егоист! Искан да отиде в Париж, но се грижи не за мен, а за себе си. Не му се връща тук, за да не се раздели с някоя Нана или Тата. Освен това е сигурен, че ако държи къща в Париж, при мен ще му бъде весело. Защо да не му доставя това удоволствие! Вече достатъчно си укрепих реномето в провинцията. На добър час, татко — купувай, наемай къща, обзавеждай я — и пристигам при теб.

След миг в гостната влезе Доминик и съобщи:

— Граф дьо Горд.

Раул влезе след него и възкликна:

— Не ставайте, мила моя, не се безпокойте заради мен. Само се отбих при вас да ви видя.

— Нали ще обядваме заедно? — попита маркизата. — А къде е Жана, защо не е с вас?

— Искаше ми се да дойде и тя, но отново не се чувствава добре.

— Как така? Отново ли? — уплашена попита маркизата. — Нали не е нещо сериозно?

— Не е много зле, иначе нямаше да съм тук.

V

Маркизата се замисли и подхвана отново:

— Но на какво се дължи това влошаване на състоянието ѝ?

— Не зная; чувствава се отпаднала като след тежка болест, спи неспокойно, изгуби апетит... Тресе я...

— Да не би да са първите признаци на бременност?

— Уви, не.

— А какво казва докторът?

— Жана не иска да чуе за доктор. Казва, че нямало нищо сериозно и не бивало да безпокоим доктора за празни работи.

— А Рене как е? Както и досега ли сте доволни от нея?

— Разбира се! Рене е безупречна във всяко отношение.

— Виж ти — избъбри Лазарин. — Всъщност тя притежава трите смъртни гряха, които далеч не я правят идеална, което обаче не ми пречи да я обичам.

— Кои три гряха?

— Гордост, избухливост и завист.

— Мила маркизо, неправилно съдите за нея! Ако я бяхте видели сега, щяхте напълно да промените мнението си. Няма по-загрижена от нея за здравето на Жана. Откак моята мила съпруга се поболя, Рене не се отделя от нея. Искрено съм ѝ признателен за обичта ѝ към Жана.

— Можете лесно да ѝ докажете благодарността си.

— Но как?

— Като ѝ намерите съпруг.

— Безполезно е... Тя заявява, че нямало да се омъжи.

— И обясни ли причината за това свое решение? — учудена попита Лазарин. — Тя никога не е имала намерение да остава самотна, дори напротив — съвсем наскоро много искаше да стане графиня дьо Горд. Тази метаморфоза на Рене ми се струва подозрителна.

Смутен от думите на Лазарин, графът побърза да смени темата.

— Имате ли писмо от баща си? — попита той.

— Да, току-що го получих. Предлага да ми наеме къща в Париж и да се преместя там.

— Ще го послушате ли?

— Много е възможно, макар че точно сега, когато Жана не се чувства добре, ще ми е трудно да се разделя с вас.

Майордомът тържествено разтвори вратата и извести:

— Госпожо маркизо, обедът е сервиран.

Граф дьо Горд остана в замъка до три часа. Като се видя сама, маркизата се поразходи из парка пред замъка, без да се отдалечава към другия край, където беше самотната къщичка. Бе потънала в мисли. „Да — си рече тя по едно време, — тази бърза промяна у Рене и пренебрежението ѝ към брака никак не е естествена! Познавам аз милата си сестра. Ако има нещо омразно за нея, то е тъкмо животът при щастливо омъжена сестра в замък, който не е неин. Думите и държанието ѝ са само преструвка! Наумила си е нещо, скроила е някакъв план. Но в какво се състои той? Ето къде е загадката!“

VI

След кратката си разходка из близките алеи на парка Лазарин се прибра в замъка и повече не излезе.

Дошлият към четири часа Марсел я чака дълго, скрит в храстите около дървената къщичка, но този ден не можа да я дочака.

На другия ден, след дванайсет по обед, Марсел помоли съдържателя на страноприемницата да му намери едно момче, което да му носи платната и статива. Беше решил да започне рисуването, за да не събужда подозрения със странните си разходки из околността. Двамата с момчето се запътиха към гората, наблизко до парка на замъка.

Младият поручик заръча на момчето сега да си върви и да се върне след четири следобед. Останал сам, се залови да рисува някакво дърво. Трябваше да го покаже довечера в страноприемницата, за да убеди окончателно Ришар, че наистина е художник.

Работи така до към два, сетне нетърпеливо се прехвърли по клоните на огромните дървета през стената. Алеята бе празна. „Дали пък вече не е в къщичката?“ — се попита младежът и като се промъкваше предпазливо зад дебелите дървета, стигна до полянката с хижата и липите около нея. Един от големите прозорци се намираще на десетина крачки; без много да му мисли, Марсел се завтече към него, притисна се до стената и предпазливо надникна вътре.

Маркизата бе в стаята.

Видя я в профил, отново беше с черния се пенюар, бледа, изумително красива с гъстата си, къдрава червена коса.

Лазарин седеше, излегната в голямото кресло, на коленете ѝ се виждаше разтворена книга, но тя не четеше.

Големите ѝ очи замислено бяха се вперили в една точка, без да виждат нищо. Лазарин мислеше за ужасната скука, която я бе налегнала от началото на самотата ѝ в този замък, затворен за всички в името на благоприличието.

Струваше ѝ се, че придобиването на богатството чрез седем месеца подобен отшелнически живот е твърде скъпо платено, и с нетърпение броеше дните, часовете, оставащи до раждането на детето.

Бъдещето след това не ѝ се струваше толкова мъчително — щеше да бъде истински свободна, притежателка на милиони, маркиза, щастлива жена, която смайва цял Париж с разкошния си дом и с красотата си.

„Напред! — си рече по едно време Марсел. — Трябва най-сетне да се реша!“ Той се дръпна от прозореца и се запъти към полуотворената врата на хижата.

Маркизата дочу някакъв странен шум. Тя вдигна очи и видя пред себе си човека, за когото се мъчеше да не мисли и смяташе, че вече е прогонила образа му от паметта си. Трепна, но бързо овладя обзелия я ужас; сетне попита високомерно:

— Кой сте вие, господине? Как посмяхте да влезете в моя парк и дори да се явите пред мен?

Марсел ѝ отговори с въпрос:

— Не ме ли познахте, маркизо?

Маркизата скочи бързо от креслото и застана зад него, сякаш за да намери защита.

— Простете, господине, не ви познавам, при това много се страхувам от луди. Не бихте ли ми казали кой сте?

— Нима ме смятате за луд? — попита неканеният гост.

— Не мога да бъда сигурна какъв сте... Не идвайте насам, господине! Иначе ще повикам слугите си — те са наблизо, и ще ви изведат набързо оттук.

— Маркизо — властно произнесе Марсел, — забранявам ви да викате слугите си. Няма да ги пратите срещу човек, който знае вашите планове и с една своя дума може да ги разруши. Вие не ще посмеете да изпъдите бащата на своето дете!

При последните думи гласът на Марсел неволно се извиси и може би се чу въвн от къщичката.

Лазарин чувствуваше, че поетата роля не ще ѝ помогне.

— По-тихо! За Бога... Не викайте така...

Плашеше я само възможният скандал; за бъдещето обаче бе напълно спокойна. Марсел Ложие не я интересуваше ни най-малко и беше сигурна, че ще успее рано или късно да се отърве от него, без да му даде никакви права да се разпорежда с нея. Като вдигна големите си развълнувани очи към Марсел, маркизата пророни:

— Виновна съм пред вас, приятелю, сега съжалявам за това...
Простете ми.

Марсел сграбчи ръката ѝ, пребледня и само рече:

— Не съм вече луд, нали? И вие вече ме познахте?

VII

Лазарин начумерено изду устни и прошепна:

— Вие сте жесток!

— Аз ли! — извика Марсел.

— Не се ли досещате? Нима искате да ви призная всичко? — попита Лазарин нежно, с развълнуван глас.

— Да, говорете, умолявам ви! Искам да зная вашите чувства, отношението ви към мен!

— От деня, за който не мога да си помисля, без да се изчервя — подхвана Лазарин, — непрестанно мисля за вас... И как ли бих могла да ви забравя? Все се страхувах, че случайността може отново да ни срещне...

— Но какво страшно има в това, маркизо?

— За вас може би не, но вашият образ вълнуваше съня ми... А какво ли би сторило вашето присъствие? Чувствах колко е голяма опасността и исках с всички сили да се скрия от вас, да не ви срещна повече. Простете ми... Толкова се страхувах...

— Да се страхувате от мен! — възкликна Марсел. — О, вие не ме познавате добре, госпожо!

— Сега вече съдбата ме победи, ние се срещнахме. Вече няма да се боря против нея. Затова, мили приятелю, вземете един стол, седнете до мен и да поговорим разумно.

Марсел се подчини и се завърза най-приятелски разговор между двамата млади, озовали се в доста оригинално положение. Лазарин не знаеше дори името му; слугата го бе произнесъл само веднъж пред нея и то се бе изличило от паметта ѝ. Освен това много ѝ беше интересно как е разбрал, че камериерката Мариет всъщност е самата маркиза дьо ла Тур дю Роа.

Лазарин го заразително с трескаво любопитство и след малко си отдъхна, рече си: „Наистина имам късмет! Можело е да се натъкна на доста по-лош вариант“.

Марсел понечи да подхване възхвала на красотата ѝ, да я увери в любовта си, но Лазарин го прекъсна още в началото.

— Късно е вече, приятелю. Трябва да се разделим. Макар да съм свободна жена, слугите слухтят и дебнат около мен.

— Разбирам и не настоявам... Тръгвам си вече. Но нали утре по същото време ще мога отново да ви срещна тук?

— Изгубили сте си ума, драги! — възкликна Лазарин. — Как си представяте, че ще се срещаме тук? Нима искате да ме компрометирате?... Зарязали сте си статива наред гората, прескачате през огради... Ще ме погубите!

— Но нека тогава да вляза през главния вход! — умолително промълви Марсел.

— Хубава работа! Маркизата е в дълбок траур, не приема никого — и изведнъж прави изключение за никому неизвестен художник, отседнал в страноприемницата „Белият кон“!

— Но вие ме лишавате от всякаква надежда — умърлушено пророни Марсел. — Защо тогава ми говорихте, че не можете да ме забравите?

— Чуйте ме сега — възпря го маркизата. — След три седмици ще бъда в Париж, където ще остана дълго време. Там ще имам своя къща и свободно ще мога да ви приемам, без да се компрометирам. Сега доволен ли сте? Къде обикновено отсядате в Париж?

— В Грандхотела.

— Щом баща ми наеме къща и пристигна в Париж, веднага ще ви пиша до Грандхотела и ще ви съобщя адреса си. Бележката няма да бъде подписана. А сега си вървете час по-скоро и не идвайте повече тук!

VIII

Марсел понечи да притисне на сбогуване маркизата към гърдите си, да откъсне целувка от устните ѝ, но тя не беше вече някогашната камериерка Мариет. Тя само му позволи да ѝ целуне ръката, след което се разделиха.

Увлечен от мисълта, че ще се среща свободно с Лазарин в Париж, Марсел извести на учудения Ришар, че си заминава още същата вечер.

Маркизата, останала сама в дървената къщичка, дълго седя замислена. Полека-лека лицето ѝ се разведри, устните ѝ трепнаха в усмивка. „Напразно се тревожа — си рече тя. — Какво от това, че срещнах този младеж отново! Твърде силно е влюбен в мен, за да ми навреди. А ми е толкова скучно! Марсел поне малко ще ме разнообразява, а когато пожелае, ще го отстраня без особени мъчнотии.“

След три дни Лазарин получи две писма: от Марсел Ложие и от баща си. Първото бе пълно със страстни излияния, а с второто баща ѝ съобщаваше, че вече е наел хубава къща на улица „Мурильо“, до парка Монсо. По-нататък ѝ пишеше:

„Поисках от теб три седмици за обзавеждането, но можеш да пристигнеш след осем дни. Къщата е готова почти и те очаква. Мисля, че ще останеш доволна от своя управител Жул Льору.

Довиждане, скъпа моя маркизо, целувам те нежно и съм много доволен, че мога да кажа: доскоро виждане.

Жул Льору“.

След седмица телеграма извести на Лазарин, че може да тръгне за Париж. Тя отговори също с телеграма, че потегля на следващия ден.

Нека сега се върнем малко назад във времето, когато присъствахме на сватбата на графа и малката дъщеря на ексбанкера в

скромната черквица на Вертфейл. Видяхме Рене усмихната, а Максим Жиро — плачещ в тъмния ъгъл на черквата. Безумната омраза и дълбоката нежност еднакво се криеха от погледите на хората.

Влюбеният Робер някога бе вдигнал неспирни празненства в замъка си, за да се похвали пред всички с младата си и красива жена. Граф дьо Горд напротив — мечтаеше само да заживее с милата си Жана сред тишина и спокойствие. Меденият месец отлетя незабелязано; Раул само си повтаряше: „Не, не може да бъде. Човек не може да бъде толкова щастлив! И времето толкова бързо да лети!... Дали не е сън?“

Но минаваха месеци, а щастието не напускаше старинния замък на рода дьо Горд.

IX

След първия месец Раул реши, че пълното им усамотяване не може повече да продължи.

— Мило дете — обърна се той към Жана, — нашето положение в обществото ни налага задължения, които трябва да изпълним.

Младата му съпруга го погледна неспокойно.

— Да, така е, ние трябва да посетим нашите съседи и да ги поканим на гости. Нямам намерение да ви превръщам в светска лъвица — избърза да каже той, като видя, че Жана е готова да се възпротиви. — При това задачата ни не е кой знае колко сложна: ще приемаме всеки четвъртък, а веднъж месечно ще даваме голяма вечеря.

— Как, няма всеки четвъртък? — ужасена възкликна Жана.

— Но това е само веднъж в седмицата, мила. И искам да ви видя като най-елегантната жена в нашия край.

— Но как? Никога не съм се грижила особено за дрехите си; моите сестри дори се шегуваха с мен и ме наричаха Пепеляшка... Това име ми донесе щастие, защото се намери принц, който се влюби в мен и ме взе за жена...

— А сега да прегледаме вашия гардероб — рече Раул и разтвори вратите на гардеробната стая на графинята. В нея имаше само две-три рокли, набързо ушити за сватбата.

— Не можете да останете само с тези прости роклички — отбеляза Раул. — Ако решите да ги подарите на камериерките си, те може би ще се обидят... Още тази вечер ще заминем от Орлеан за Париж.

— Задълго ли?

— Само за два дни — ще поръчаме всичко необходимо за вас и ще се върнем.

Седмица по-късно двацет нови тоалета пристигнаха от Париж; въпреки безразличието си към облеклото Жана им се зарадва много и им се залюбува възхитена.

След това започнаха посещенията. Само след десет дни вече бяха посетили всички свои съседи, а те до един бяха във възторг от младата

весела и скромна графиня, която успя да очарова всички: и стари, и млади.

Така си живееха тези две млади същества, окрилени от любовта си, доволни от дълбокото спокойствие около себе си и надяващи се на безкрайно щастие...

Х

Около три седмици след като Жана се превърна в графиня дьо Горд доктор Максим Жиро седеше в кабинета си и приготвяше някакво лекарство.

Младото селско момиче, което прислужваше в дома му, почука на вратата и плахо произнесе:

— Един господин ви търси, докторе. Каза да съм ви дадяла ей това — и тя подаде визитна картичка.

Максим взе картичката и прочете: „Раул дьо Горд“. След минута обаче овладя вълнението си, неприязненото си чувство, влезе в гостната и подаде ръка на графа:

— Добре дошли, уважаеми господин графе! На какво дължа това неочаквано посещение?

— Любезни ми докторе, идвам при вас като пратеник... Като посланик на графиня дьо Горд. Тя ви изпраца поздравите си и съжالياва, че не бяхте с нас в черквата...

— Но аз бях там — пророни Максим.

— Значи не ви е видяла и сега много ще се зарадва, че сте били сред хората, удостоили с вниманието си нашата сватба. Графинята има пълно доверие във вас и ви моли да станете наш домашен доктор, като поемете грижите за селото до замъка и за околността. Преди да ми отговорите, моля, помислете добре, защото графинята няма да приеме вашия отказ.

Лицето на Максим силно поруменя, сетне пребледня. Как да приеме толкова любезната покана на графинята, означаваща само страдания за него?

— Господин графе — проговори най-сетне Максим, — благодаря сърдечно за предложението, което е чест за мен, но трябва да ви откажа и моля да ме извините, че не приемам.

— Но защо?

— Далеч е от моя дом в Рансей, освен това тукашните жители разчитат на моята помощ... Повтарям, много съм ви признателен за

примамливото предложение, но ви отказвам просто защото не мога да приема, повярвайте.

— Добре ли помислихте, това ли е решението ви? — недоволно изрече граф дьо Горд.

Максим само кимна. Графът стана.

— Съжалявам — изрече той, — че взехте решение, на каквото графинята никак не разчиташе. Явно сте непреклонен и не смея повече да настоявам. Довиждане, докторе.

Раул кимна студено и без да подаде ръка, излезе. Максим Жиро избърза след него и извика:

— Графе...

Раул се спря и го погледна.

— Отказвам против волята си, повярвайте... Но ако, не дай Боже, графинята или вие се разболееете — моля ви, пратете да ме повикат! Ще се явя веднага при вас!

Когато Максим се върна в кабинета, се отпусна на един стол и стисна главата си с ръце.

— Тази любов ще ме убие! — възкликна той. — Дали Жана няма да ме помисли за жесток егоист? Но нямам избор, не бих понесъл да я виждам всеки ден... Омъжена за друг, навеки недостъпна за мен.

XI

Жана очакваше нетърпеливо графа.

— Видяхте ли нашия добър доктор? — попита тя мъжа си още с появата му.

— Срецнах се с Максим Жиро — потвърди Раул, — но тази среща не оправда вашите очаквания.

— Не може да бъде! — извика учудена Жана. — Нима е отказал да стане наш домашен лекар, да се грижи за болните от тукашните села?

— Да, и причините, които изтъкна, са съвсем несериозни, според мен те са само претекст. Не мога да се досетя коя е истинската — може би обичайната омраза на буржоата към аристократите.

— Не! Не! — възкликна Жана. — Причината е друга, сигурна съм! Докторът е доброжелателен човек; може да е беден, но знанията и талантът му го правят равен на всекиго. Причината е друга и това, че не можем да се досетим каква е, не бива да го лишава от нашето уважение.

— Какво красноречие, мила! — отбеляза усмихнат графът. — Как защитавате тези, които имат щастието да ви бъдат приятели.

— По същия начин бих бранила и враговете си, когато са прави.

Разговорът премина на друга тема. След няколко дни я споходи неочаквана радост. След утринната разходка един от слугите я посрещна с думите:

— Госпожо графиньо, бихте ли приели една бедна жена, която ви чака? Тя е от Вертфейл и изглежда доста уморена; води и две момченца.

Читателят сигурно не е забравил бедната вдовица с двете деца, която се привдигна от тежка болест благодарение на Жана и на младия доктор Жиро.

— Женевиев! Мила моя Женевиев! — посрещна я зарадвана Жана. — Колко ми е драго да ви видя! Идвате толкова от далеч, сигурно децата са капнали от умора!

— Нищо ни няма, госпожо графиньо. Тръгнахме по съмване и на хлад лесно стигнахме дотук. Сега вече съм напълно здрава благодарение на вас и на добрия доктор. Нямам нужда от нищо, парите, които ми оставихте преди време, ще ми стигнат за още няколко месеца. Дойдох обаче да ви попитам: дали няма да се намери някоя работа за мен тук, в замъка? Много искам да съм близо до вас, да ви се отблагодаря с труда си. Толкова съм ви задължена, че не позволихте децата ми да останат пълни сираци! Моля ви, вземете ме при вас... ще съм доволна да върша най-черната работа, само да ви се отблагодаря.

Жана прегърна високата, слаба жена със строго и хубаво лице, сетне ѝ каза:

— Добра ми Женевиер, никога вече няма да се разделим!

На другия ден вдовицата на дърваря бе определена за камериерка. Жана сама се залови да я обучава. Двете ѝ момченца бяха изпратени в близката ферма на графа, за да изучат до тънкости селския труд.

XII

Три месеца след омъжването на Жана нейният баща замислено крачеше назад-напред в гостната на Вертфейл. Ексбанкерът разсъждаваше така: „Ако граф дьо Горд, когото обичам и уважавам, вместо Жана беше взел Рене за жена, животът ми щеше да се нареди далеч по-удобно. Няма какво да крия от себе си — Рене много ми досажда! Раздразнителна, нервна, завистлива, горделива, тя просто е непоносима. Лазарин не е ангел, но в сравнение с нея е самата доброта. Каква услуга щеше да ми направи графът, ако беше ме отървал от Рене! Колко жестоко скучая тук! И все пак ще замина, ще заявя решително на Рене, че заминавам за Париж, и толкова!“

Свикнал да не оставя днешната работа за утре, Жул Льору повика слугата и го попита не знае ли къде е дъщеря му.

— Госпожицата е в парка — отвърна слугата.

Рене често седеше в беседката; този път се беше замислила дълбоко и не чу стъпките на баща си. Красивото ѝ лице бе доста отслабнало и изострените ѝ черти бяха взели заплашителен израз.

След поздрава на баща си тя се обърна и промълви:

— А, ти ли си, татко! — сетне равнодушно се загледа в обувката си, чийто връх се подаваше изпод края на полата ѝ.

— Ти знаеш — обърна се към нея ексбанкерът, — че по време на обедата ми донесоха две писма от Париж.

— Зная, че получи писма, но не ме интересува откъде са.

— След ликвидацията ми бяха останали няколко полица, които според мен никога нямаше да ми бъдат издължени; сега обаче се оказа, че търговската къща, която имаше да връща кредити, се е стабилизирала и е готова да ми ги изплати. Така че трябва да замина, за да получа петдесет хиляди франка.

— Каква дреболия! — избъбри Рене. Лицето ѝ обаче внезапно се проясни: — Какво искаш да кажеш всъщност?

— Че ще се наложи веднага да замина за Париж.

— Кога?

— Утре.

— Бъди спокоен, няма да те забавя. Ще се приготвя още тази вечер и рано сутринта съм на твое разположение.

Някогашният банкер погледна учудено дъщеря си.

— Какво? Какво? — попита той като човек, който не е чул добре.

— Казвам, че лесно ще подредя роклите си в куфара... а от шапките ще взема само една. В Париж ще си купя други.

— Чуй, скъпа дъще — търпеливо поде Лъору, — заминавам само за седмица в Париж, няма да се забавя.

— И аз идвам — една седмица весел живот никак не е малко.

Лъору тропна с крак.

— Ами ако откажа да те взема със себе си?

— Ще те последвам, без да те питам. Тъкмо ще си помислиш, че си се отървал от мен — куку: ето ме!

Жул Лъору се хвана за главата. Ако Рене наистина го последваше, край на веселите гуляи, на мъжките компании с волни дами... В такъв случай по-добре да си остане във Вертфейл! През това време Рене се вгледа внимателно в баща си и очите ѝ блеснаха решително.

— Виж какво ще ти кажа — обърна се тя към него, — никак не ти се иска да ме мъкнеш със себе си в Париж и да търпиш там присъствието ми. Има обаче начин и двамата да останем доволни. Всъщност това пътуване не ме интересува кой знае колко.

— Какво предлагаш?

— Да ме закараш в замъка дьо Горд и да помолиш нашата мила Жана да остана при нея, докато те няма. Тогава вече те пускам да вървиш, където си щеш.

Жул Лъору погледна учуден дъщеря си.

— Но ти ще притесниш сестра си. Друго беше с Лазарин: тя дори бе доволна от присъствието ти при нея, но Жана и Раул се обичат и ти няма какво да правиш при тях.

— Точно така! — извика ядосано Рене. — Сбърках, като предложих да се натрапя на сестра си. Ти ми отвори очите! Отказвам се от това намерение и заминавам утре с теб за Париж.

Ексбанкерът направи кисела физиономия и даде заден ход:

— Чакай, чакай! — възкликна той. — Не се изразих ясно. Влюбените наистина предпочитат да са сами, но замъкът дьо Горд е огромен и мисля, че с нищо няма да ги притесниш.

— Кога ще ме откараш при Жана?

— Още утре... Работите ми в Париж не търпят отлагане.
Рене се усмихна.

XIII

На следващия ден след обедата ексбанкерът замина за замъка дьо Горд с прекрасната карета, подарена му от Лазарин. Малка пътна кола в същото време откара багажа му за гарата в Орлеан.

Когато бащата и дъщерята пристигнаха в замъка, завариха Жана сама, тъй като графът бе заминал за Орлеан във връзка с някакво съдебно дело.

Жана им се зарадва и предложи да обядват заедно.

— Обядвахме вече — отвърна Жул Льору, — а когато седнете да вечеряте, вече ще съм по-близо до Париж, отколкото до Орлеан, скъпа моя.

— Заминаваш за Париж ли, татко? Пак ли, както преди моята сватба, имаш важна работа там? — попита Жана с лека ирония.

— Да...

— Пази се, гледай да не се върнеш отново болен! Но този път сигурно Рене ще те надзирава да не се преуморяваш, нали сестричке?

— Грещиш, мила Жана — отвърна Рене. — Татко категорично отказва да ме вземе със себе си. Казва, че съм щяла да го притесня...

— Но в такъв случай оставаш сама във Вертфейл! Това не бива да се случи! Ще живееш тук, с нас, и няма да те пусна, преди татко да се е върнал.

— А графът? Какво ще каже той? — попита неспокойно Льору.

— Нима допускате, че няма да одобри поканата ми? Значи не го познавате добре... Каквото искам аз, това иска и той. Бог е благословил нашия брак, понякога си мисля, че сме родени едни за друг.

При тези думи Рене извърна лице. След минута обаче се овладя и спокойно попита:

— Значи ме каниш да остана при теб, така ли излиза!

— Но разбира се, направо няма да те пусна още отсега. Утре само двете ще отскочим до Вертфейл, за да ти вземем нещата.

— О, бях си помислила, че татко ще ме вземе в Париж, и си приготвих куфара; затова е достатъчно да отиде до там някой от

слугите и да го докара.

И Жана поведе сестра си да ѝ изберат стая. Рене преценяваше едни стаи като твърде малки, други пък не одобряваше Жана. Накрая Рене си хареса три малки стаи, в които бе живяла дъщерята на стария собственик на замъка — преди повече от петдесет години. Едната имаше обща врата със стаята на Жана, а вътрешно стълбище водеше от друга към оранжерията. Прозорците и на трите стаи гледаха към парка.

Към четири Жул Льору потегли за Орлеан.

XIV

— О, окъпа сестро, вие сте тук! — възкликна Раул, когато целуна Рене при завръщането си. — Какви мила изненада — любезно продължи той, — ще ни погостувате ли?

— Рене ще остане, докато татко се върне от Париж — обясни Жана.

— Ще се радваме да виждаме всеки ден нашата мила Рене — все така учтиво отбеляза графът.

Всъщност Раул смяташе оставането на Рене в замъка за неудобно най-малко по две причини, но не пожела да противоречи на Жана. Преди всичко, както правилно бе предвидил ексбанкерът, дъщеря му щеше да нарушава приятната самота на влюбените; освен това не можеше да забрави, че Рене се бе надявала да стане графиня — но той не се чувствуваше виновен за това. И все пак присъствието на Рене щеше да възпира вниманието и нежностите към жена му, която горещо обичаше.

Когато остана сама, Рене се заключи, отвори прозореца, сетне излезе на балкона и се подпря на перилата, както някога Лазарин. Пред нея се ширеше безмълвен паркът, облян в сребристите лунни лъчи. Вече нямаше защо да се преструва, маската падна от пламналото ѝ в злоба лице:

— Всичко това трябваше да бъде мое! — изрече тя на себе си. — Този кралски замък, грамадният парк... Без мен Раул дьо Горд щеше да линее в Италия и да оплаква покойницата, да се кани и той да умре... Аз го върнах към живота! Аз прогоних сянката на мъртвата! Аз вдъхнах живот в сърцето му! И то за какво? За да ми го грабне друга! Изневиделица се появи Жана и ме лиши от всичко: от съпруг, от титла, от богатство — протегна ръка и ми открадна бъдещето.

Рене се върна в стаята, осветявана от лампата на камината.

— И все пак съм по-хубава от Жана! Къде е красотата на тази еснафска Пепеляшка? Какво изразява личицето ѝ на мадона? Или очите ѝ без никакъв вътрешен огън? Ами кукленската устица? Тя лесно го спечели, защото този романтичен младеж не е видял спокойна

минута, докато е била жива Жулиет. Разбира се, той е влюбен или може би си въобразява, че е влюбен, което е същото. Рано или късно графът обаче ще види, че е сгрешил... тогава горчиво ще съжالياва...

Докато си говореше така, Рене се разсъбличаше. Накрая остана по тънка прозрачна риза, която се плъзна сякаш от само себе си и разкри мраморни рамене и гърди на млада богиня. Като се погледна в огледалото, Рене гордо изрече:

— Ако можеше да ме види, отсега щеше да съжالياва!

Рене дълго не можа да се успокои, ядът ѝ кипеше, мъката ѝ не стихваше; най-сетне се умори, хвърли се в постелята и заспа.

Събуди я леко чукане на вратата.

— Кой е? — попита Рене и се огледа недоумяващо.

— Аз съм — дочу се нежно гласче, — дойдох да те целуна за добро утро!

Рене неволно свъси вежди, но бързо се овладя, скочи и отключи.

— Ставай, мързеланке, още ли си в леглото? Вече е осем, обличай се по-скоро и да вървим на разходка! Ще ти покажа нашата ферма с млечни крави, там ще пийнем прясно мляко с хляб. Не вземай чадър, за да са ти свободни ръцете; ще ти дам чудесна сламена шапка!

След десет минути Жана помъкна сестра си към фермата, накара я да се любува на бретонските им крави и към десет я върна уморена в замъка.

Рене влезе в стаята си и вдигна рамене:

— Това ми било графиня! Тази скучна пансионерка с детинското си бърбене. Раул няма да остане дълго влюбен в нея!

XV

Рене бе изпълнена с решимост да завладее Раул, но бе наясно, че пътят ѝ към целта е изпълнен с препятствия. Най-малката грешка, някоя неправилна стъпка можеше да постави под съмнение крайния успех. Не биваше и да бърза... Едва ли скоро щеше да си отиде от замъка дьо Горд; беше ѝ съвсем ясно, че Жул Льору щеше доста да се забави в Париж в компанията на веселите си приятели и на дамите със свободни нрави.

„И все пак кой път да избира, за да хвана в мрежите си граф дьо Горд? — се питаше Рене. — На сърцето му ли да въздействам, или на пламенното му въображение?“ От верния отговор зависеше целият резултат и затова, преди да вземе решение, Рене се помъчи да узнае всичко за околната обстановка, за настроенията и живота в този замък.

Един ден случайността ѝ се притече на помощ.

Жана не пропускаше възможността да развежда сестра си из просторния парк, като се спираше пред всяка беседка, живописен павилион, изкуствена пещера или алпинеум. Веднъж сутринта сестрите както винаги се запътиха за един затънт край на парка. Жана забеляза нова пътечка, по която се втурна като сърничка, макар че Рене я убеждаваше да върви кротко до нея.

— Видя ли какво открихме — засмяна извика отдалеч Жана, — попаднахме в нова земя. Може би ще намерим нещо дивно, вълнуващо...

Пътеката пред тях се стесняваше все повече, храстите от двете ѝ страни се бяха разраснали и на места сплитаха клони. Отегчената Рене вече искаше да се върне. Жана, която тичаше напред, изведнъж се спря и възкликна:

— Виж! Има вратичка... А в бравата — ключ!

С голямо усилие двете успяха да превъртят ръждясалия ключ и се озоваха на път.

— Я каква хубава къща — посочи Жана. — Прилича на малка вила, но сякаш е необитаема.

„Май е Гранжет — досети се Рене. — Да разкажа ли на Жана това, което зная? — Девойката се поколеба, но за кратко. — По-добре да си мълча. Ако Жана узнае тази романтична история, Раул ще бъде много недоволен...“ И реши да не казва нищо.

Докато Рене разсъждаваше така, се чу чаткане на конски копита.

— Сигурно е Раул — рече Жана. — Познавам стъпките на коня му Харолд. Ела да се скрием в храстите, искам да го изненадам.

В момента, когато Раул се озова между непознатата къща и двете млади жени, Жана извика:

— Раул!

Резултатът се оказа съвсем неочакван. Графът се олюля пребледнял в седлото. Сетне спря коня, обърна се към празната къща и тихо попита:

— Кой ме вика?

Жана подаде засмяно лице сред клонките и се обади:

— Аз съм, мили Раул! Нима се изплаши? Сепнах ли те?

Рене си помисли: „Споменът има страшна власт върху него... Трябва да се възползувам!“

Раул въздъхна облекчено и отвърна с усмивка:

— Признавам, че ме изненада и внезапно ме изтръгна от мислите ми.

— Хайде, кажи ми каква е тази вила, наглед същински замък?

— Нарича се замъкът Гранжет — отвърна графът. — От доста време е празен, защото собствениците му се споминаха.

— Как се наричаха те?

— Барон и баронеса дьо Брен. Бяха млади хора и споменът за тях ми причинява болка.

— Ах, мили приятелю, не знаех! — промълви графинята. — Никога вече няма да възобновя разговора за тях...

Докато двамата си разменяха тези думи, Рене си рече: „Правилно прецених: въпреки женитбата си Раул не е можал да премахне от паметта, а маже би и от сърцето си спомена за Жулиет дьо Брен... Виждам, че има средство, с което да си помогна. Добре ще обмисля как да постъпя“.

XVI

Раул използваме присъствието на Рене в замъка, за да оставя в нейната компания Жана и сутрин да обикаля многобройните си ферми, разположени на двайсетина километра около имението. Когато през този ден се завърнаха в замъка, тримата отново се събраха в трапезарията по време на обед. Докато по-късно си отпочиваха в гостната, Жана изтича до библиотеката, за да вземе някаква книга за справка и да докаже правотата си в малкия спор с Рене. Раул се възползува от отсъствието ѝ, за да се обърне към своята балдъза:

— Мила Рене — рече той, — вие добре знаете историята на вила Гранжет и винаги ще ви бъда признателен за състраданието, което ми оказахте във Венеция. Имам една молба към вас... Много искам Жана, милото дете, което ми отдаде сърцето си, никога да не узнае за тази трагедия и какво е значила за мен Жулиет дьо Брен...

— О, бъдете спокоен! — възкликна втората дъщеря на Жул Льору. — Тайната ви ще бъде опазена! Никога никаква мъка няма да ви докосне, ако зависи от мен — толкова много ви обичам.

— Благодаря ви, мила сестро — нежно стисна ръката на Рене младият граф.

Рене премисляше внимателно всяка своя постъпка и твърде много се грижеше с нищо да не досажда на младата двойка. Обикновено прекарваше следобедите в своите стаи, където свиреше на старинния клавесин от времето на мадам Помпадур, прелистваше някоя книга или бродеше из далечните кътчета на парка.

Този следобед нахлупи отново широкополата сламена шапка и излезе навън, сред гъсталаците на парка, към забравената и обраснала пътека. Лесно стигна до оградата и ключът се превъртя мъчно, но все пак отключи и вратичката се отвори със скърцане.

Рене излезе на пътя. И в двете посоки не се виждаше жива душа. Сетне обърна поглед към вила Гранжет и се вцепени от учудване.

Двете крила на голямата желязна врата бяха разтворени; прозорците на горния етаж — също, лекият ветрец издуваше завесите. Ту в един, ту в друг прозорец се мяркаше силуетът на някаква жена.

Рене разбра, че ѝ се е паднал уникален случай да утоли любопитството си, притвори леко зад гърба си вратичката на парка, сетне влезе в двора, към който бе обърната фасадата на замъка Гранжет. Точно пред двуетажната сграда, сред полянка с елипсовидна форма, имаше басейнче, пълно с вода. Сега басейнчето беше зеленясало, бе се превърнало в мътна локва, обиталище на комари и жаби, които гръмогласно заявяваха правата си на собственост.

Докато Рене се оглеждаше, жената, която се бе мяркала на горния етаж, слезе и я посрещна.

— Какво желаете, госпожице? — попита тя с почтителен реверанс. И без да дочака отговор, продължи: — Май ви познавам, не сте ли сестра на графиня дьо Горд?

— Да — отвърна Рене, — разхождах се из парка на графа, забелязах, че вратата на вила Гранжет е отворена, и реших да надникна... Досега си мислех, че тук никой не живее!

— Наистина е така, госпожице. Покойният барон дьо Брен не остави преки наследници, а далечните му роднини искат да продадат замъка. Затова нотариусът от Орлеан възложи на мен и на съпруга ми да проветряваме къщата, да бършем праха веднъж в седмицата. Плаща ни по десет франка в месеца за тази работа.

— Може ли да вляза?

— Разбира се. Ще ви разведа. Градината е доста запусната, но само за седмица може да се възстанови и да изглежда чудесна. Мъжът ми ще я окоси, ще ореже храстите... Ако случайно някой попита за вилата, госпожице, кажете му, че се продава.

Рене отрицателно поклати глава.

— Не познавам такъв човек — отвърна тя.

— Жалко — промълви жената, но това не пречи да я разгледате.

След половин час обиколки по долния и почти по целия горен етаж стигнаха до някаква стая и жената рече:

— Тук господарят на замъка издъхна... Тази стая е подредена твърде особено и макар че баронът страда много заради жена си, не пожела да изнесат портрета ѝ от стаята му; дори разправят, че умрял с очи, обърнати към лика ѝ...

Селянката отвори вратата на тази стая и рече:

— Заповядайте, госпожице.

XVII

Стаята беше голяма и обзаведена доста разкошно; според селянката някога тя служела за спалня на барона. Втората дъщеря на Жул Льору не обърна внимание на наредбата, а веднага се запъти към портрета, окачен на стената срещу леглото. Личеше си, че това не е произведение на знаменит майстор, но все пак художникът явно бе талантилив и бе успял твърде живо и ярко да изрази характерното за Жулиет дьо Брен. Беше я представил в костюм на ездачка, хванала шлейфа на амазонката си в лявата ръка и със сива шапка в дясната. Също като Рене младата баронеса беше висока и стройна с широки рамене и изваян силует. Мургавата ѝ кожа напомняше за креолка. Гарваново черната ѝ коса не отстъпваше по цвят на косата на Рене, но прическата ѝ беше съвсем различна. Косата на Жулиет дьо Брен бе вдигната нагоре и прикрепена на тила в свободен кок, като над челото ѝ се спускаше къс бретон.

Тясна бяла колосана якичка стягаше шията ѝ, прихваната с алена кадифена лентичка.

Младата девойка дълго, внимателно оглежда тоалета и целия външен вид на баронесата. Жената, която чистеше в къщата, също запази мълчание, но най-сетне каза:

— Хубава беше горката ни господарка... Нали, госпожице?

— Да, много е красива — отвърна Рене.

— Ама добро не видя. Умря из чужди краища... Затова все повтарям на дъщеря си...

— А къде е била стаята на баронесата? — прекъсна я Рене.

— Елате, ще ви заведе, много приятна стая.

Селянката тръгна към дъното на коридора и отвори вратата на малка стая, цяла в сиви тапети с розов орнамент. На малка мраморна масичка пред тройно огледало бяха наредени най-различни бурканчета и флакончета с парфюми и одеколони, вече почти празни. Рене ги огледа и забеляза, че повечето одеколони и парфюми носеха едно название: Иланж Илан. Тя се обърна към жената:

— Дали така ми се струва? Май някой върви по коридора.

Жената бързо изтича навън. Рене се възползува от отсъствието ѝ и преспокойно пусна едно от флакончетата в джоба си. Сетне излезе от стаята.

— Май разгледахме навсякъде? — обърна се тя отново към селянката.

— Наистина, госпожице, няма какво повече да се види тук. Рене пусна в шепата на жената десет франка и припряно се запъти към замъка дьо Горд, изпратена от ниските поклони на учудената жена, изненадана от щедростта на девойката.

По време на вечерята Рене се обърна към сестра си:

— Нима и сега, скъпа Жана, ще си отказваш едно от най-големите удоволствия?

— Какво имаш предвид?

— Язденето.

— Но ти забравяш, че изобщо не умея да яздя!

— Лесно ще се научиш, още си толкова млада! Пък и Раул сигурно на драго сърце ще ти стане учител.

— Да, разбира се, но в момента нямаме подходящ кон. Идеята е прекрасна, тъкмо ще можем заедно да правим продължителни разходки. Кога бихте искали да ви предам първия урок? — обърна се Раул към Жана.

— Когато намерите за добре.

— Чудесно, още днес ще пиша в Париж да ми изпратят някой кротък и добре обучен кон. А вие яздите ли, Рене?

— Като истинска амазонка.

— Тогава можете да използвате нашите коне — вземайте всеки, който ви хареса.

— О, не преди Жана да се научи! — възрази Рене. Жана се намеси:

— Хубава работа! Защо ще чакате мен! Още утре се разходите двамата на коне. Настоявам за това!

— В такъв случай ще избързаме с уроците — заяви Рене. — Още утре ще пратим някого във Вертфейл да доведе нашето кротко пони: то е незаменимо за обучение по езда. И аз ще отскоча до там да взема подходящи дрехи. На първо време ще приспособим за Жана амазонката на Лазарин. Цялата работа ще отнеме няколко часа и ще успея да се върна за обед.

Графът и Жана се зарадваха; младата графиня възкликна:

— Колко си добра и мила, Рене! Жертваш спокойствието си, за да ми доставиш удоволствие!

Малко преди обема каляската с Рене вече се върна от Вертфейл. Отзад на кроткото пони яздеше един слуга.

XVIII

Щом Рене се завърна, двете сестри се заловиха да поправят амазонката на Лазарин. С понито и тази приспособена амазонка спокойно щяха да дочакат новия кон от Париж и специалната дреха за Жана.

Понито бе доведено досами стълбището и Жана слезе с камшик в ръката, с голяма мъжка шапка, облечена в амазонката на Лазарин. Съпровождаше я Рене.

Младата жена грациозно се намести в седлото и направи първия си кръг около полянката пред входа на замъка. Наистина графът бе застанал в центъра и управляваше понито с дълга корда, така че за Жана нямаше никаква опасност.

Застанала на стълбището под леко чадърче, Рене изръкопляска на младата ученичка. Раул заяви, че Жана е родена ездачка и скоро ще настигне майсторството на сестрите си.

— Много ще се радвам да яздим заедно — рече младата графиня, — тогава навсякъде ще сме на коне и никога няма да се разделяме!

— Никога, любимо мое дете — отвърна графът и подаде ръка на Жана да слезе от понито.

— А с вас, мила наша сестро, кога ще излезем на коне? — обърна се графът към Рене.

— Когато пожелаете — отвърна спокойно Рене.

— Тогава след обедата ще отидем да ви покажа коня, който според мен ще ви хареса.

Малко след дванайсет тримата се запътиха към конюшнията. Графът нареди да изведат коня на име Жак. Кадифената кожа, изразителните очи на Жак говореха за чиста порода и за бликаща енергия.

— Какъв хубавец! — възкликна Рене.

— Харесва ли ви? При това е спокоен и се движи добре, много е разумен, подчинява се на всички команди. Пък и вие, мила Рене, сте свикнали да управлявате коне и няма да ви бъде трудно. Когато

тръгнем с Рене, нали ще ни последвате с каретата, скъпа моя? — обърна се графът към Жана.

— Не — отказа Жана. — Докато ви няма, ще отскоча да нагледам болните от селото; не съм ги посещавала, откак милата ми сестра е при нас.

Тримата се върнаха в замъка и Рене се качи в своите стаи. Бе настъпило времето да реализира първата част от плана, който смяташе за безотказен. Трябваше да постигне максимална прилика с Жулиет дьо Брен, каквато бе тя на портрета.

Когато облече амазонката, направи прическата си и върза алена лентичка около шията си, Рене се приближи до огледалото.

— Честна дума — избъбри тя, — резултатът е смайващ! След миг добави:

— Нищо не бива да пропусна. Илюзията трябва да бъде пълна — и тя се напръска с парфюма Иланж Илан.

Когато погледна часовничето си и след това часовника на камината, видя, че бе настъпил уреченият за разходката час — бе три.

Рене тръгна към вестибюла, където вече я чакаше Жана — отново с една от любимите си скромни рокли; очакваше сестра ѝ и съпругът ѝ да потеглят, за да се запъти и тя към селото. Когато зърна сестра си, Жана се изуми.

— Нима си ти, Рене? — бавно промълви тя.

— Коя друга да бъде? — отвърна Рене. — Какво те учуди толкова?

— Направо не те познах... с тази прическа...

— Харесва ли ти?

— Странна е. Такава ли е модата сега?

— Не зная и не ме е грижа.

— С тази прическа си някак по-тайнствена. Очите ти толкова странно проблясват под ниския бретон! Освен това и парфюмът ти е необичаен. Да не си скрила някъде по себе си тропическо цвете? Какъв е този парфюм?

— Някаква източна есенция, донесох я от Венеция. В този миг от прозореца се чу гласът на Раул:

— Жобер! — извика той. — Доведете конете!

XIX

Рене продължи да разговаря с Жана и беше застанала така, че да е точно срещу вратата, през която щеше да дойде графът, в позата на баронесата от портрета.

Графът се появи. Щом зърна Рене, се спря като вцепенен. Лицето му се сви конвулсивно, сърцето му сякаш спря да бие. За около три секунди изпита суеверен ужас. „Нима виждам Жулиет?“ — се запита сепнат той.

Рене забеляза какъв ефект бе постигнала; Жана не можеше да разбере какво става със съпруга ѝ, но зърнала смущението му, се засмя.

— И аз не можах да позная нашата Рене — обърна се тя към мъжа си. — Станала е истинска венецианска благородничка!

Граф дьо Горд въздъхна дълбоко и успя да се овладее.

— Видя ли колко се е променила Рене — продължи Жана, — при това е станала много красива, понеже се е облякла и сресала като богата венецианка от някакъв портрет. Ти виждал ли си този портрет, Раул?

— Не, не съм — каза Раул и се обърна към Рене: — В чия колекция е той?

Рене назова една от частните галерии във Венеция.

— А сега тръгвайте вече — нетърпеливо се обърна към тях Жана. — Конете ви чакат, моите бедни също чакат...

Рене сложи сивата си шапка, която довърши приликата. Раул отново трепна, но възвърна самообладанието си и предложи ръката си на своята балдъза. Когато ѝ помогна да се качи на коня, се усети потопен в познатия парфюм, който сякаш го замая. Сега искаше само едно — да препусне бързо, да се озове сам сред гората и да се отърве от този аромат, който толкова настойчиво му напомняше за отминалите страдания...

Раул кимна леко на Жана и пришпори коня. Рене махна на сестра си и се устреми след него. Те бързо излязоха от парка на замъка. Пред тях се простираше широк път, обграден от двете страни със столетни

дъбове. Конниците препускаха главоломно. Слугата, чийто кон не беше толкова силен, изостана значително от тях.

Рене не смееше да заговори, но все пак след десетина минути се обади:

— Раул... Дали не може да се движим по-бавно? Едва си поемам дъх.

— О, извинете! Увлякох се... Не зная къде ми е днес умът. Мислите ми бяха далеч оттук.

— Да, при Жана, сигурна съм — каза малко иронично Рене.

Раул не искаше да лъже, затова премълча. Конете се движеха глава до глава. Графът се извърна и отново потъна в мрачните си мисли. След продължителна пауза попита:

— Значи сте видели тази картина в галерия Фоскари?

— Коя картина? — престори се Рене на неразбираща.

— Която изобразявала богата венецианка, толкова приличаща на вас...

— О, няма още мислите за това? Да, видях я в галерия Фоскари.

— Защо тогава не ми споменахте за нея във Венеция?

— Но как да ви кажа, откъде да зная, че ви е интересувала? На нея бе изобразена жена, умряла преди двеста години.

— Е, да — пророни графът.

— Отпочинах си вече — каза Рене, — хайде отново в галоп! — и тя пришпори своя Жак, който се устреми с все сили напред.

— Пазете се! — извика след нея Раул, — не ще можете да овладеете коня!

Рене не обръщаше внимание на думите му и все шибаше ли, шибаше коня. По някакъв странен, необясним каприз го насочи към някаква тясна странична пътечка и отново шибна кроткото животно. То сякаш обезумя. Гората обграждаше плътно пътеката от двете страни, тук и там сред гранитните канари се забелязваше и по някоя пещера. Рене нададе отчаян вик.

XX

Нищо не кара коня да препуска стремглаво, както звукът на друг кон, който галопира след него. Раул знаеше това и се държеше на около четирийсет метра зад Рене. Викът на Рене достигна до него.

— Какво става? — изкрещя той, за да го чуе девойката.

— Жак не ми се подчинява — отвърна тя.

— Дръжте се! Дръжте се! — завика уплашен графът.

— Не мога... Силите ме оставят... Ще падна — и Рене изпусна камшика от ръката си. Паднеше ли, можеше жестоко да пострада при този бесен галоп. Раул, все повече уплашен, постигна невъзможното — пришпори Диего и той с няколко скока успя да настигне другия кон; графът дръпна поводите, изпуснати от Рене, и се озова пред Жак, като му прегради пътя. Конят спря като закован.

— Успокойте се, мила сестро, опасността вече отмина.

Рене не отговори. Раул я погледна: Очите ѝ бяха затворени, главата — отметната назад; тялото ѝ се олюляваше на седлото. „Припаднала е! — рече си съпругът на Жана. — Ах, тези героини, дето уж от нищо не се страхуват! При най-малката опасност губят съзнание.“

Около тях нямаше никого. Слугата сигурно продължаваше напред по широкия път сред дъбовете. Отдясно до пътеката се вдигаха канари, в една от тях графът забеляза пещера. Като остави конете да пасат, предпазливо пренесе девойката в пещерата. В този момент резкият аромат на парфюма отново обгърна графа и той забрави всичко... дори Жана. Той се наведе над младата девойка. Силната прилика довърши въздействието на парфюма, илюзията достигна пълнотата си.

— Жулиет — избъбри трескаво той, — защо си мислех, че смъртта ни е разделила? Сънувал съм, но ето че се пробудих... Отново си с мен, Жулиет, и аз те обичам.

Ах, колко радостно затрептя в тази минута сърцето на Рене! В това време Раул, цял под въздействието на мощната илюзия, се наведе и целуна Рене. И в същия миг се дръпна ужасен. Тази лека целувка го

върна към действителността: покорството пред видението превръщаше Раул в грешник, но той можа да се възпротиви.

— Какво правя аз? — възкликна той. — Обезумял съм! Оскърбих моята любима Жана! Оскърбих и сестрата на жена си!... Добре, че никога не ще узнаят какво се случи сега, иначе цял живот ще ме презират! Вместо да потърся вода...

И Раул изхвърча от пещерата. Щом той излезе, Рене отвори очи. „Пак не сполучих“ — избъбри тя ядосано.

Когато Раул се върна след две-три минути, завари балдъзата си вече в съзнание. Тя се привдигна на лакът.

— Заспала ли съм? — попита тя със слаб глас.

— Няма нищо опасно — отвърна ѝ графът, — конят ви се уплаши и ви се зави свят. Припадъкът ви бе кратък. По-добре ли сте сега? Да ви помогна ли?

— Да, още всичко ми се върти пред очите — все така премаляло отвърна Рене.

Опряна с цялото си тяло на графа, тя стана, после полека се намести в седлото.

XXI

— Отново ли ще рискувате да яздите? — попита графът.

— Разбира се. Жак препускаше лудешки по моя вина. Ако не бях го удряла с камшика... Просто ми даде добър урок, от който ще се възползвам.

Раул също се метна в седлото и побърза да настигне балдъзата си. Към петнайсетина минути двамата се движиха мълчаливо. Найсетне графът пръв наруши мълчанието.

— Скъпа сестро — обърна се той към Рене, — искам сериозно да поговоря с вас. Това, което ще ви кажа, е доказателство за голямото доверие, което имам във вас. Ще поискам една жертва...

— Разбира се, че напълно можете да ми се доверите! — отвърна девойката. — За каква жертва се отнася?

— Отнася се за прическата ви... Моля, откажете се от нея. Някога ви бях споменал, че много приличате на жената, в която за нещастие се бях влюбил...

— Да, май си припомням такова нещо.

— Някога госпожа дьо Брен си правеше такава прическа и с нея вие направо сте същинската баронеса.

Сърцето на Рене заби ускорено. Надеждата ѝ се възроди. Щом се бе оказала опасна за графа, значи отново бе възможно да го завладее.

— Но нали госпожа Жулиет е покойница — възрази девойката — и сега Жана се възцари в сърцето ви?...

— Така е! — съгласи се графът. — Но тъкмо защото цялата ми душа принадлежи на Жана, споменът за покойницата предизвиква у мен болезнено страдание. Бих дал десет години от живота си, за да изтръгна завинаги злосчастния спомен за миналото! Затова, мила сестро, ви моля от сърце: превърнете се отново в предишната Рене, която всички толкова много обичаме! Обещавате ли ми?

Рене пребледня. Поражението ѝ беше пълно.

— Братко мой — пророни сухо тя, — изпитвам най-добри чувства към вас и естествено не мога да ви откажа такава дреболия.

Вашето щастие е твърде ценно за мен. Бъдете спокоен, вече никога няма да ме видите с тази прическа!

— Благодаря ви, мила Рене — отвърна сърдечно графът. „Колко ѝ е предан! — горчиво си помисли девойката. — Но тя, която ми го отне, не ще може дълго да се радва на любовта му! Ще го прекърша... Ако не по този — по друг начин.“

Оттогава Рене сякаш се преобрази. Принудена да изостави първоначалния си план, преди да си изгради нов, направи всичко възможно да стане необходима в този дом. Започна да проявява все по-силен интерес към домакинството, към проблемите на имението. Рене намисли да освободи сестра си от дребните грижи по замъка и парка и Жана на драго сърце ѝ ги прехвърли, като изцяло се отдаде на милосърдието. Рене действаше крайно предпазливо и незабележимо за останалите. Нарезданията си даваше с такава кротост, че слугите, които не обичаха да има посредници между тях и господарите, я слушаха без възражения. Характерът ѝ сякаш стана по-спокоен; вече не претендираше за развлечения, не проявяваше никакви капризи; държеше се меко, внимателно и кротко с всички. Само когато бе сигурна, че е сама в целия замък, даваше воля на накипялата си омраза и малката ѝ спалня единствено бе свидетелка на гневните ѝ думи.

XXII

В горещите следобеди Рене прехвърляше новите вестници, пристигнали сутринта. Веднъж във „Фигаро“ вниманието ѝ бе привлечено от историята на прочуто семейство чужденци, живеещи в Париж. Рене бе срещала младата Мерседес, съпругата на богатия дон Луис, и с интерес зачете бележката.

Оказа се, че съпругът неочаквано и тежко заболял, като лекарите се губели в догадки за диагнозата. Младият мъж се чувствал отпаднал, разтърсвали го студени тръпки, сетне изгарял в треска. От време на време състоянието му се подобрявало, но след това болестта го връхлитала с нова сила. Така след около три месеца издъхнал в ръцете на любимата си Мерседес, на която завещал цялото си огромно богатство.

Някъде около месец след смъртта му полицията правила обиск в дома на някой си Хосе, пришълец от щата Луизиана, по подозрение в криминално престъпление. Тя проявила интерес към намерените в дома му писма и какво било изумлението на полицейския инспектор, когато от тях узнал за ужасяващ заговор: оказало се, че красивата Мерседес и нейният любовник Хосе са отровили богатия Луис, за да завладеят милионите му. Тяхна лаборатория станала оранжерията с тропически растения към къщата на семейството. Двамата примесвали малки количества отрова към ястията на клетия Луис...

Рене неволно изпусна вестника. Девојката потъна в размисъл. „Тропическите растения... Колко неочаквано! Без тези писма Мерседес е щяла сега да бъде богата и щастлива, вместо да гине в затвора. За какво ѝ е било да ги пише?“

Рене обядва набързо и с чашка кафе и вестника в ръка се качи в стаята си. Там тя прибра броя на „Фигаро“ в скрина и отново се замисли.

През този ден Раул и Жана бяха отишли да навестят бременната Лазарин в нейния замък. Не се забавиха много, за да не изморят бъдещата майка, и се върнаха у дома си към три.

Щом чу шума от колелата на приближаващата се карета, Рене слезе в гостната. След малко там влязоха Раул и Жана.

— По-добре ли сте, мила сестро? — попита я Раул. — Олекна ли ви от мигрената, която ви попречи да дойдете с нас?

— Сега съм доста по-добре — отговори усмихната Рене.

— И все пак си много бледа — възрази Жана, — но се надявам бързо да ти мине.

— Не си заслужава толкова да говорим за подобна дреболия — небрежно пророни Рене. — По-добре ми кажете как е Лазарин. Има ли новини от татко?

— Никакви.

— О, той е потънал в удоволствията си и е забравил, че има дъщери.

— Сестро... сестро... — произнесе укорно Жана.

— Е, не му се сърдя, да си живее, както намери за добре. През това време Раул преглеждаше вестниците.

— Рене — попита той, — днес не дойде ли „Фигаро“?

— Не — отвърна Рене. — И аз го търсих, но сигурно се е изгубил някъде.

XXIII

Вече споменахме, че една от стаите на Рене бе свързана чрез малка стълба със зимната градина. Тя бе изпълнена само с тропически растения, чието събиране и отглеждане поглъщаше много усилия и средства.

Другата сутрин Рене слезе в оранжерията. Около нея цъфтяха и се зеленееха непознати дървета, лиани, цветя; в средата имаше малко басейнче, изпълнено с водни растения. Ароматът бе упойващо-задушаваш; Рене ги разглеждаше любопитно, ала не можеше по външния им вид да отгатне кое от тях бе отровно, кое — не.

Замъкът дьо Горд както всички старинни замъци имаше огромна и много богата библиотека, събирана от няколко поколения. Тричетири дни Рене прекарваше по няколко часа в библиотеката, но търсенето ѝ беше все без резултат. Тя се мъчеше да открие книга за тропическата флора. Неуспехът не я смути, реши да върви право към целта.

— Драги Раул — рече тя веднъж по време на обета, — сигурно сте забелязали, че се заинтересувах от оранжерията и всеки ден я посещавам. За съжаление цветята не могат да говорят, а на мен ми се иска да узная повече за тях. Дано не ви се стори смешно, но ботаниката започва да ме влече...

— Няма нищо по-прекрасно от тази наука, посветена на живота — усмихнат отбеляза Раул. — При това тя би допаднала на всяка любознателна жена.

— Искам обаче да навляза по-дълбоко в изучаването на тропическата флора, а тук няма необходимите книги.

— Нищо по-лесно! Още днес ще пиша в Париж и бъдете сигурни, само след три дни ще имате всичко най-ново за тропическите цветя и дървета. Това ли е желанието ви, мила сестро?

— Отгатнахте, мили братко... Нищо повече не ми трябва — отговори признателна Рене.

Раул удържа на думата си. След няколко дни специално изпратена в Орлеан кола докара цял сандък книги, доста скъпи,

подробно описващи тропиците с техните растения. Цветни рисунки майсторски пресъздаваха образците на тропическата флора, текстът към тях описваше най-подробно качествата и особеностите им. Рене не криеше радостта си. Сега вече решително и уверено можеше да върви към целта си, която ни е известна. Толкова усилено се зае да чете, като разделяше времето си между книгите и оранжерията, че Жана и Раул останаха дълбоко учудени; успокояваха се обаче с мисълта, че този толкова внезапно възникнал каприз също толкова бързо ще отмине.

Един прекрасен ден, след около три седмици, Рене затвори книгите и не се върна повече към тях.

— Какво става с биологията? — попита графът.

— Мъчна работа е да се бори човек за званието „учен биолог“ — усмихната отговори младата девойка. — Доста по-приятно е да съм икономка във вашия хубав дом и да изпълнявам желанията на графиня Жана дьо Горд.

И наистина Рене се превърна в усърдна управителка на големия замък, като се мъчеше с всички сили да бъде незаменима.

— Какво ще правим без вас, когато се омъжите, мила сестро — рече веднъж Раул. — Домът ни ще опустее.

Тъкмо тогава Рене изрече думите, които толкова учудиха и озадачиха Лазарин, макар че тя нито за миг не повярва в тях:

— Успокойте се, братко, това няма да се случи... Аз никога няма да се омъжа.

— Но защо?

— Това е моя тайна. Никой няма да я узнае — заяви Рене и мислено добави: „Вие по-малко от всеки друг“.

XXIV

Жана беше неуморна.

Сутрин бързаше да обходи близките ферми, сетне се запътваше към околните села, където с всички сили се мъчеше да помага да бедните и болните. Раул веднъж изрази учудването си, че винаги ходи пеш, вместо да взема каретата.

— Помислете, скъпи Раул — отвърна младата жена, — всички хора наоколо са с ограничени средства. Какво биха си казали за мен, ако взема да изтъквам разкоша, от който се ползвам благодарение на вас?

Рене често следваше Жана в нейните походи. Една сутрин двете се озоваха в къщата на беден дървар, чиято жена наскоро беше родила.

На излизане Жана неочаквано се спря и се подпря на вратата.

— Какво ти е? — попита Рене, в гласа ѝ прозвуча безпокойство.

— Не зная... много странно... Всичко се върти около мен и ми прилошава... Дай ми ръката си, за да не падна...

Дърварят, който бе тръгнал да ги изпрати, угрижено подаде едно столче. Жана се отпусна на него и подпря главата си с ръка.

— Минава ли ти? — след минута отново попита Рене.

— Не... Сякаш съм на параход сред океана. Горещо ми е... Жадна съм...

Дърварят донесе чаша вода. Когато я изпи до дъно, Жана си отдъхна и се почувствува по-добре.

— Да тръгваме! — засмяна се обърна Жана към сестра си и тръсна глава.

— Ще можеш ли да вървиш?

— Ако потрябва, чак до Орлеан! Нищо ми няма. Чакай, искам да те помоля нещо...

— Какво?

— Не казвай нищо на Раул. Толкова ме обича, че веднага ще се разтревожи, а нали виждаш — няма причини за безпокойство.

Рене обеща да мълчи. Сестрите се завърнаха благополучно в замъка. Там ги посрещна весел графът:

— О, моите пътешественички! Къде бяхте днес?

— При Антоан, в гората Сози.

— Шест километра натам и шест насам! Армията много е загубила, че не сте се родили мъже. Щяхте да станете чудесни пехотинци. Днес ще яздим ли?

— Да, на драго сърце. Моето пони може да стигне още по-надалеч от мен.

— А вие, Рене, ще дойдете ли с нас?

— Не. Ще остана в къщи да пиша на татко, който съвсем ни забрави.

През това време младата графиня, засмяна и радостна, внезапно извика и изпусна чашата, която държеше в ръка. Сетне остана като вцепенена, загледана в една точка пред себе си.

— Жана, скъпа Жана — скочи уплашен Раул, — какво става с теб? Боли ли те нещо?

Тя не отговори. Рене приклепна пред нея и взе ръцете ѝ. Графът повтори въпроса си.

— Нищо не ме боли... Само ми е лошо... Виждам някакви кръгове пред очите си, сякаш се върти фойерверк. Чувам гласа ти, като че идва отдалеч, а ето, ти си до мен.

— Толкова е странно — обади се и Рене, — че въпреки обещанието си трябва да кажа истината.

— Боже мой! — извика уплашен графът. — Какво криете от мен?

— Нищо ужасно. Просто тази сутрин в къщата на Антоан нашата мила Жана почувствува същото като сега.

— Веднага трябва да повикаме доктор — заключи Раул. — Да не губим дори минута!

— Няма нужда от доктор — възпря го Жана. — Ще видиш, скъпи, че бързо ще ми мине.

Жана се привдигна с усилие, направи няколко крачки, сетне се съвзе напълно и се усмихна.

— Не е ли по-добре все пак да си легнеш? — настоя Раул.

— В никакъв случай! Може да ми е прилошало от силното слънце. Съгласна съм само да отложим за друг път разходката на кон.

След няколко минути Жана се бе отпуснала на диванчето и уверяваше сестра си и Раул, че напълно ѝ е минало.

„Трябва да бъда по-предпазлива — помисли си Рене. — Първата доза е била твърде силна. Това може да предизвика съмненията им. Ще слагам по мъничко, за да постигна сигурен успех.“

Денят премина спокойно.

На другия ден обаче Жана се чувствуваше отпаднала и слабостта не я остави няколко дни.

Лазарин и Жул Льору веднага бяха известени за лекото неразположение на графинята. Защо младата жена не прие да повикат доктор? Сред всичките лекари тя вярваше единствено на Максим Жиро, но нали той бе отказал да дойде в замъка!

XXV

Изминаха няколко седмици.

Полека-лека Жана се възстанови и бе както преди весела и жизнена. След много размишления Раул стигна до извода, че за неразположението на младата жена е виновен той самият, затова реши да прекарва нощите в своята стая и известно време да не безпокои Жана.

За да не се чувства самотна младата графиня, отключиха вратата между нейната стая и стаята на Рене — по такъв начин Жана винаги можеше да я повика.

През изминалите седмици Женевиер, някогашната бедна вдовица, бе свикнала със задълженията си на камериерка. Тя усърдно се грижеше за младата си господарка и се мъчеше да отгатва всяко желание на милата графиня. Нейно задължение бе също и да я буди сутрин.

Една заран Женевиер влезе, но Жана продължи да лежи с лице към стената. Щом чу стъпки, Жана се привдигна на лакът и попита:

— Колко е часът?

Гласът ѝ бе толкова отпаднал, че Женевиер, вместо да дръпне пердетата, изтича до леглото.

— Графиньо — рече тя, — вече е осем.

— Защо не дойде да ме събудиш по-рано?

— Идвах, но вие спяхте толкова дълбоко, че предпочетох да не ви безпокоя.

— Защо ли толкова съм се унесла... Главата ми тежи... Женевиер дръпна завесите, стаята се изпълни със слънце.

— Спусни отново завесите! — извика внезапно Жана. — Това слънце ще ме ослепи!

Женевиер се подчини и учудено се приближи до леглото на графинята. Лицето ѝ се беше променило също като гласа. Бузите ѝ бяха бледи като стената, под очите ѝ се бяха очертали дълбоки сини кръгове. Устните се бяха обезцветили.

— Болни ли сте, графиньо?

— Не зная какво ми е, Женевиев. Ти имала ли си някога халюцинации?

— Дори не зная какво са!

— И аз не знаех, но ето че тази нощ ме навестиха... Почти не можах да заспя. Беше ми ту студено, ту много горещо. Вече съм забравила какви кошмари сънувах, само си спомням, че бяха много страшни... Студена пот избиваше върху челото ми. И някакво тежко предчувствие ме измъчваше...

— А сега?

— Не, олекна ми вече.

В този миг на вратата се показва Рене.

— Тази нощ на няколко пъти чух гласа ти. С кого разговаряше?

— С никого. Но може би съм имала треска и съм бълнувала.

— Защо не ме повика?

— А ти сигурна ли си, че не си влизала при мен? — отвърна с въпрос Жана. — Стори ми се, че те видях застанала на вратата по бял пенюар... Гледаше ме... Искях да ти кажа нещо, но не можах.

— Сънувала си, миличка...

— Е да, ти щеше да ми се обадиш, ако беше идвала при мен — веднага се съгласи младата жена и се обърна към Женевиев: — Време е да се облека. Раул ще се разтревожи, ако разбере, че до девет още не съм се облякла.

Като спусна нозе от леглото, Жана се изправи, но веднага се олюля и се хвана за облегалката на близкия стол.

— Жана, Жана — извика Рене, — какво ти е?

Но младата жена не отговори. Пръстите ѝ се разтвориха, пуснаха стола и тя тихо се свлече върху килима. Беше изгубила съзнание.

След няколко минути се съвзе и се видя отново в постелята.

— Не се безпокойте, вече ми е по-добре... Колко странно... Зная, че умирам... а от нищо не съм болна...

XXVI

Час по-късно графинята се почувствува достатъчно добре, за да се облече и да слезе в гостната, където влезе и Раул, току-що завърнал се от фермата.

Така продължи цял месец; силите на Жана забележимо се топяха с всеки изминал ден; безсънието я мъчеше нощем, а денем изпитваше отвращение към храната.

Жана не се оплакваше никога, ангелският ѝ характер никак не се промени. Все още можеше да се движи с чужда помощ и облегната на рамото на мъжа си, за петнайсетина минути излизаше вечер на разходка в парка, когато слънцето залезеше.

Понякога нощем се събуждаше с чувството за изгаряща жажда и викаше върната си камериерка. Женевиев се появяваше веднага с чаша лимонада.

Рене се мъчеше да промени този обичай и настояваше:

— Защо ти е да безпокоиш Женевиев? Аз много по-лесно мога да ти услужа за всичко през нощта.

Веднъж към два след полунощ Жана нададе ужасен вик. В стаята ѝ веднага се завтекоха Женевиев и Рене. Младата жена май не ги видя, бе протегнала ръце пред себе си и сякаш отблъскваше нещо. Щом чу гласове, графинята се опомни и се хвана за главата. Сетне извика:

— Защитете ме! Спасете ме!

— От кого, мила моя? — попита Рене.

— Запалете лампата и те ще си отидат! Тогава ще бъда спасена...

Женевиев бързо изпълни нареждането, след малко светеха всички свещници и стаята се озари ярко. Жана се огледа уплашена.

— Няма ги... Отидоха си. Отново тези халюцинации! Сега вече всяка нощ, всяка нощ... Те смразяват кръвта ми, убиват ме.

— Но какво видя, мила? — тревожно попита Рене.

— Сякаш бях в парка... И изведнъж чух камбанен звън... като на умряло. Нямахме никого наблизо... И поисках да се върна в замъка. Страхувах се от тези камбани... Но не можех да вървя. Краката ми бяха натежали. Докато стоях така, се зададе процесия, всичките в

черно от глава до пети. Носеха ковчег. Зад него вървеше Раул. Беше отчаян.

Процесията спря пред мен, отвориха ковчега. И знаеш ли кого видях вътре, Рене? Себе си! Загледах ужасена, онемяла... Но изведнъж жената вътре започна да избледнява, стопи се... И ковчегът се оказа празен. Тогава всички обърнаха очи към мен и казаха: „Ето я, излязла е от ковчега! Сега ще го заковем здраво, за да не може да излезе вече“. Извиках от ужас и побягнах. Всички се втурнаха след мен и тъкмо щяха да ме хванат, когато вие влязохте в стаята.

Какво значи това, Рене? Разбираш ли нещо? Поличба ли е някаква? Кой може толкова да ме мрази, че да желае силно смъртта ми?

XXVII

— Мила Жана — рече Рене, като отново я целуна, — напълно разбирам твоя ужас, но не бива да се тревожиш. Нощните халюцинации не могат да бъдат нито поличби, нито да дадат никакви указания за бъдещето.

Графинята печално поклати глава.

— Никак не съм сигурна — промълви тя. — Може да съм станала суеверна, но ми се струва, че Провидението иска да ме предупреди за нещо, за някаква надвиснала над мен опасност.

— Не, това са празни работи. Всички видения, призраци, тревоги се обясняват с треската ти.

— Сигурно си права... И все пак тези халюцинации вече не ми излизат от ума. Не мога да повярвам, че нямат някакво пророческо значение.

Женевиев внимателно слушаше разговора на сестрите, но аргументите на Рене никак не я убеждаваха. Тя си мислеше: „Госпожица Рене не вярва в сънища, но те често са се сбъждали! Освен това съм сигурна, че наистина над милата ми господарка е надвиснала опасност. Откъде обаче идва тя? Непременно трябва да узная...“

Клетата Жана се измори от продължителния разговор, отпусна глава на възглавницата и дълбоко заспа.

Този ден силите съвсем я оставиха. Не можеше вече да се удържа на краката си и се наложи да предупредят граф Раул. Той веднага дойде и остана изумен, когато видя лицето на Жана, съсипано от изтощение и страдания. Като превъзмогна страха си, младият мъж заразпитва Жана, Рене и Женевиев, така узна за всички подробности на нощните ѝ терзания. Женевиев най-вече не скри нищо.

— Мила сестро — обърна се Раул към Рене, — моля да ме оставите насаме с Жана. Искам да поговоря с нея.

Рене излезе, Женевиев също я последва.

— Нима искаш да ми причиниш страдания, моя Жана? — обърна се графът към съпругата си.

— Опазил ме Бог! — възкликна уплашена младата жена.

— Позволи ми тогава да се погрижа за твоето здраве и да повикам доктор.

— Ако е необходимо, за да се успокоите, съгласна съм — отвърна графинята. — Повикайте доктор, но при едно условие.

— Какво е то?

— Че този доктор ще бъде Максим Жиро.

— Забравяш, мила приятелко, че той отказа да стане наш домашен лекар.

— Да, но нали тогава ви казал: повикайте ме, ако е необходимо! Сигурно ви е неприятно и самолюбието ви е засегнато, но правете тази жертва заради мен! Моля ви, Раул!...

Графът вече бе скочил.

— Отивам веднага — каза само той. Сетне повика Женевиев, целуна Жана и излезе. Рене бе застанала на стълбището към замъка, при това уж случайно.

— Къде отивате, братко? — попита тя.

— За доктор.

— В Орлеан ли?

— Не, в Рансей. При доктор Жиро.

Графът нареди да му приготвят веднага кабриолета и след по-малко от час потъналите в пот коне спряха пред къщата на доктор Жиро.

Лекарят видя кой бе пристигнал и излезе да го посрещне.

— Случило ли се е нещо, господин графе? Да не е болна графинята?

— За съжаление тъкмо тя се поболя — покрусено отвърна графът, — иначе нямаше да съм тук.

— От какво е болна? Какви са симптомите? Кой я лекува?

— Не зная от какво е болна; тя не желае да викаме друг лекар освен вас.

Максим побърза да влезе в къщи, за да вземе лекарската си чанта, целуна бързо майка си и седна в кабриолета на графа.

Из целия път двамата мъже размениха само няколко думи, и то във връзка с болестта на графинята. Рене чу шума на колата. Сетне впи дълъг и пронизателен поглед в Жиро. „Този наивник не е опасен за мен“ — си рече девойката.

— Къде е Жана? — попита Раул.

— В гостната — отговори Рене.

— В гостната ли? — учуди се Раул. — Дали е бивало да се движи? Да вървим по-бързо, докторе!

XXVIII

За пръв път в живота си Жана бе решила да действа на своя глава. Тя се облече по-изискано от всякога и въпреки съпротивата на Рене слезе в гостната.

— Не искам да уплаша доктор Жиро, който не ме е виждал от сватбата — обясни тя. — Трябва да изглеждам добре... заради самолюбието на Раул.

Как да изразим чувствата, които развълнуваха доктора при вида на Жана? Той занемя и само с трепереща ръка пое тънките пръсти на Жана, която го приветства усмихната. Един поглед бе достатъчен на опитния вече лекар, за да се убеди, че животът на Жана е в опасност. Той ужасен си помисли: „Закъснял съм! Трябваше да превъзмогна чувствата си и да съм до нея... Какъв съм долен и егоистичен! Ако не мога да я спася сега? Дано Бог ми помогне!“

— Уважаеми докторе — попита Жана, учудена и почти уплашена от мълчанието му, — много болна ли ви изглеждам?

Максим отново трепна. Нима се бе издал? Като се помъчи да възвърне спокойствието си, с уверен глас изрече:

— Не, графиньо, според мен не сте сериозно болна. Имате треска и ми се струва, че за няколко дни с помощта на медицината ще възвърнете предишната си бодрост и сила.

— Ще ви бъда признателна, докторе, защото сега причинявам много грижи на граф Раул и на моята Женевиев...

— И Женевиев ли е тук? — усмихна се докторът.

— Да. Взех я на работа при мен, сега ми е камериерка. Ще я видите след малко.

— Много ще се радвам... Но по-напред трябва да узная началото на вашето неразположение, как протича то — кажете ми всичко, не изпускайте дори най-малката подробност.

Жана накратко разказа всичко, каквото вече знаем. Сетне опита:

— Достатъчни ли са ви тези сведения, докторе?

— Да, графиньо. Смятам, че са изчерпателни.

— Ще ми кажете ли тогава какво става с мен?

— Нервната ви система е поставена на изпитание. Ще подхванем борба против безсънието ви, против халюцинациите, против липсата на апетит. Има ли аптека в замъка, господин графе? — обърна се лекарят към Раул:

— Има, и то доста богата — отвърна зарадван графът.

— Надявам се да намеря в нея всичко необходимо. Ще можете ли да ме придружите до аптеката, господин графе?

— На драго сърце.

— Върнете се по-скоро! — извика след двамата мъже Жана. Аптеката на замъка дьо Горд наистина беше богата и снабдена с всякакви медикаменти.

— Докторе — рече Раул дьо Горд, когато влязоха в помещението на аптеката и той затвори вратата. — Тук сме сами... кажете ми откровено... истината ли казахте на графинята?

Максим поклати глава.

— Не, господин графе — отвърна той. Раул пребледня.

— Боже мой! — извика младият съпруг. — Нима положението е опасно?

— Доста опасно. Надявам се все пак с помощта на лекарствата и дори съм сигурен, че...

— Не очаквах, че някакво си нервно състояние може да има такива последствия — прекъсна го графът.

— Едва ли това е причината.

— Но нали така обяснихте на графинята?

— Трябваше да ѝ кажа нещо. Отговорът ми може да ви озадачи, но е искрен... Питате от какво е болна графинята. Не зная!

XXIX

Графът замлъкна поразен. След малко попита тъжно:

— Как тогава се надявате да ѝ възвърнете силите? Нали ѝ обещахте?

— Искам преди всичко да ви успокоя, господин графе: опасността е голяма, но не е толкова близка. Имаме време да се борим за здравето на графинята. Освен това я познавам от доста време като здрава, спокойна и уравновесена натура; болестта ѝ в никакъв случай не е причинена от нервно разстройство: тук има някаква друга причина. Ще наблюдаваме графинята, ще изследваме състоянието ѝ, пък и трудовете на световната медицина, с които е богата моята библиотека, ще ми помогнат. Светилата на науката от дълги векове са трупали знания за нас и могат да ни разкажат как да помогнем при всеки отделен случай.

— Дай, Боже!

— Няма да спра за почивка и нощес, и утре; надявам се, когато дойда отново при вас, да имам вече отговор на важния въпрос: от какво страда графинята.

— Сигурно ще откриете! — увери го графът. Искреността на Максим му вдъхна дълбоко доверие. — Но — продължи той — обещахте на графинята веднага да ѝ дадете облекчение.

— Разбира се, защото виждам всичко необходимо тук. Ще ѝ приготвя сироп, който ще ѝ помогне да заспи дълбок, освежителен сън, за да подкрепи изтощените си сили. Само ще ми е необходима вода и някой от слугите.

— Ще изпратя камериерката... Впрочем Женевиев вече идва.

Жената влезе и се спусна да целуне ръка на лекаря, който едва я удържа.

— Нали графинята не е опасно болна, докторе? — промълви тя.

— Не, мила моя — отговори Максим, — но трябва да ѝ давате лекарства и при това точно в определените часове. Доволен съм, че вие сте до графинята, защото съм сигурен, че можем да разчитаме на вас.

— О, уважаеми господин докторе, готова съм да дам живота си за нея!

— Помогнете ми тогава да приготвим лекарството — усмихнат я покани докторът.

След петнайсет минути лекарят отново влезе при Жана.

— Ето лекарството, графиньо — вдигна той малка стъкленица с кафеникава течност. — То ще ви помогне да спите добре и да се възстановите. Само искам да ви предупредя, че е малко горчиво.

— От вашите ръце бих приела всичко, дори отрова — усмихната отвърна Жана — и съм сигурна, че тази отрова би ми помотала.

— Малко прекалено доверие! — пророни Рене.

— Никак не е прекалено — отговори ѝ Жана — пред очите ми докторът е успявал да върне дори тежко болни към живота.

— В такъв случай господин Жиро е извънредно скромен. Защо не е отишъл в Париж, където с тази дарба лесно ще стане милионер!

Докторът погледна младата девойка и помисли учудено: „Защо ли госпожица Лъору изпитва неприязън към мен?“

— Милионите изобщо не го интересуват — възрази Жана. — Милионерът може да даде само пари, при това рядко му се откъсват от сърцето; докторът щедро раздава здраве и живот.

— Да оставим това — смутено проговори Максим. — Искам да ви обясня, драга графиньо, как трябва да вземате лекарството. — И подробно изреди по колко капки през колко часа трябва да се дават на милата му болна.

— Бъдете спокоен, докторе — намеси се Рене. — Поемам върху себе си тази грижа. Не ще допусна грешка.

— Обясних най-подробно и на Женевиер — рече ѝ Максим. — Тя ще може да ви сменя, когато се изморите.

— Никога не чувствам умора, когато се отнася до сестра ми.

В тази минута влезе слугата и извести, че каретата очаква доктора.

— Нима си заминавате вече? — възкликна Жана. — А аз се надявах да вечеряте с нас и още да поговорим.

— Днес не мога да остана повече — извини се лекарят. — Искам да се прибера по-бързо, за да поработя в къщи за вашето оздравяване.

— Имате право — подкрепи го Раул.

— В такъв случай ще се примиря — съгласи се и графинята.

— Утре ще дойда непременно и като преценя какво въздействие ви е оказало първото лекарство, ще реша как да продължим лечението.

Час след заминаването на Максим Жана почувствува мъчителна слабост.

— Предупреждавах те да не слизаш долу — смъмри я Рене.

— Да, но не съжалявам... При това сиропът на доктора бързо ще ми помогне. А сега искам да си легна.

Женевиев и още една камериерка отнесоха графинята в спалнята ѝ. Само след минута тя вече бе в постелята си.

— Как се чувстваш сега? — попита я Рене.

— Някак ми олекна, искам да хапна нещо; колко хубаво, че докторът не ми предписа никаква диета!

Жана хапна няколко лъжици бульон, отпи от чашата с бордо и се почувствува съвсем сита.

Рене излезе от стаята, където остана Женевиев да я смени.

Щом се увери, че Раул е отишъл до конюшната, Рене слезе в оранжерията и се приближи до големия храст абисинска млечка. Предишния ден бе рязнала леко стъблото и сега в прореза бяха застинали няколко бели капки. Рене извади от джоба си миниатюрна стъкленица, малко джобно ножче, огледа се и сигурна, че няма никого, свали капките с ножчето и ги пусна в стъкленицата.

XXX

Рене вечеря набързо с Раул и се качи горе при графинята. Жана лежеше неподвижно със затворени очи, но май не спеше. Женевиев, седнала до постелята, не сваляше очи от скъпата си господарка.

— Как се чувстваш, Жана? — попита сестра ѝ.

— Нищо не ме боли — отвърна тихо Жана, — но съм доста отпаднала...

— Дълбокият сън през нощта ще те ободри — увери я Рене. — Женевиев — обърна се тя към камериерката, — изтичайте да донесете една чаена лъжичка!

Щом остана сама, Рене влезе в своята спалня, взе миниатюрната стъкленица, топна в нея крайчето на фуркета и от него увисна бяла капка. Сетне обаче се спря. „Не, днес не бива — си рече тя. — Това нетърпение ще ме провали. Не бива да бързам!“ И се върна отново в стаята на Жана.

Женевиев се появи заедно с нея. Рене отброи десет капки в лъжичката и я подаде на Жана.

— Ама че горчи! — възкликна Жана. Обаче покорно глътна още на три пъти капките през петнайсет минути. Малко преди десет Жана заспа дълбок и спокоен сън. Рене прекара първата половина от нощта при сестра си, сетне повика Женевиев да я смени.

Преди разсъмване в стаята влезе на пръсти Раул.

— Как е графинята? — попита той Женевиев.

— Милата ми господарка спа чудесно цялата нощ, чуйте само колко спокойно диша.

Раул седна до камериерката и двамата зачакаха Жана да се събуди.

Когато отвори очи, Жана усмихната продума на Раул:

— Колко добре спях и колко отпочинала се чувствам! Видяхте ли, мили приятелю, бях права, че докторът върши чудеса.

— Започвам да споделям убеждението ви, скъпа — зарадван отвърна графът, като я целуна. — Каретата отдавна замина за Раней и очаквам доктора в най-близко време.

Скоро след това колелата на каретата изтропаха по дворната настилка. Графът излезе да посрещне лекаря.

— Заповядайте, драги докторе, да се полюбувате на първите си успехи — посрещна го обнадежден графът.

Максим въздъхна.

— Колко ме успокоихте! А аз пътувах насам силно разтревожен. Цялата нощ съм търсил в трудовете на големите медици болест със симптомите, които се проявяват при графинята, и нищо не намерих... Ако е само треска, тя не би могла да причини тези кризи, за които говорите, нито пък халюцинациите.

— Но все пак има някаква причина за тях — настоя Раул.

— Разбира се, но каква може да е тази причина? Някои растителни отрови могат да ги предизвикат, като са в състояние да доведат човека до умопомрачение. Допускате ли възможност случайно да се е отровила?

— Не — отвърна Раул. — Сигурен съм. Графинята, нейната сестра и аз винаги се храним заедно. Слугите също използват тази храна. Никой досега не се е отровил. При това, ако допускате постоянно отравяне, графинята трябва да се чувствава все по-зле, а ето че от време на време наблюдаваме подобрене, след което отново настъпва криза.

— Прав сте... Остава ни да търсим причината в разстроените нерви; обикновено когато лекарите не са в състояние да посочат явния причинител на страданието, винят нервната система.

Скоро докторът се озова при Жана; отпочиналият ѝ, освежен вид му вдъхна надежда.

— Отново ме приспете, докторе! Толкова е приятно да си отспивам след това мъчително безсъние. Какво ще ми предпишете?

— Нищо.

— Нима с това се свърши? И болестта ми няма да се възвърне?

— Надявам се.

За жалост Максим Жиро се излъга. Само след ден графинята отново се разболя и сегашните признаци се различаваха сериозно от предишните. Младата графиня странно и необяснимо припадеше, губеше внезапно съзнание и слабееше. Докторът бе обзет от отчаяние. Като решаваща мярка предложи да свикат консилиум със специалисти от Париж. Този нов ход породил луда тревога у Рене, но и тримата

парижки светила на медицината си заминаха от замъка озадачени, недоумяващи, без да могат да посочат характера и причината на заболяването.

Рене си отдъхна.

Максим Жиро след заминаването им се обърна към графа:

— Господин графе, моля, дайте ми стая в замъка! Няма да се върна в Рансей, докато графинята е в опасност.

XXXI

Лазарин замина за Париж; на гарата я очакваше най-добрият баща на света (поне Жул Льору се смяташе за такъв).

Къщата, която някогашният банкер бе наел за дъщеря си, бе много просторна, красива и с приветлив външен вид; имаше и обширни стопански постройки, конюшни, навеси за каретите и чудесен парк. Партерът, който се издигаше на пет или шест стъпала над околността, включваше вестибюл, трапезария, две гостни, още една по-малка като будоар, оранжерия, която граничеше с парка. Изобщо партерните помещения можеха да поберат до сто и петдесет гости. Горният етаж включваше два отделни апартамента, всеки от тях с гостна, спалня, будоар и баня. Стълбището към горния етаж бе много красиво, покрито с пухкав червен килим. Мебелите не бяха от най-скъпите, но изглеждаха удобни, изящни, в ярки тонове и затова стаите бяха сякаш постоянно огрени от слънце.

Въпреки умората си от пътуването Лазарин обиколи цялата къща още с пристигането си.

— Много е хубаво навсякъде, татко! Може да не е връх на разкоша, но е кокетно, радва очите и най-вече не ни е струвало кой знае колко скъпо... За сто хиляди франка — толкова.

— За деветдесет, дъще. Успях да измъкна десет на сто отстъпка, понеже мебелите искаше парите веднага.

— Още утре ще си получиш чека, татко. А сега ще останеш да вечеряме заедно, нали?

— Ако маркизата позволи...

След десет минути Лазарин и баща ѝ седяха вече на трапезата. Веселият им разговор скачаше от тема на тема.

— А какво прави твоят верен приятел?

— За принца ли питаш?

— Естествено.

Жул Льору отмести поглед.

— Много странен е станал. Не съм го виждал цяла вечност.

— Да не сте се скарали?

— Нищо подобно, просто не е в Париж. Идва веднъж при мен сутринта сериозен и важен и ми заявява, че заминавал на пътешествие, при това не сам... Нали сме стари приятели, позволих си все пак да го попитам за това-онова. Толкова неясно ми отговори, че не разбрах нито закъде заминава, нито с кого.

— Значи е забъркана жена?

— Знам ли, но е много вероятно... Ако бе тръгнал да пътува с мъж — защо да не ми каже?

— Хрумна ми, че зад цялата тази мистерия може да се крие близка женитба. Вдовици милионерки — колкото искаш. Защо някоя от тях да не се окичи с титлата на принцеса? Макар че не си представям принц Годафроа женен. Това ще е много смешно!

— Но не и за жена му — отбеляза Жул Лъору.

Лазарин бе довела със себе си достатъчно слуги, но от предпазливост бе оставила стария Доминик. Като не виждаше начин да избегне посещенията на Марсел Ложие, бе решила поне да предотврати срещата му с Доминик — единственият човек от замъка в Орлеан, който бе общувал с младия поручик.

Изминаха няколко дни.

Младата жена, вече в напреднала бременност, не можеше дори да пътува с карета из Париж за развлечение и нищо не разнообразяваше живота ѝ освен посещенията на нейния баща. Мъчителната скука я накара да си спомни за обещанието, което бе дала на Марсел, и си рече: „Горкият поручик никак не е забавен, но все ще ми помогне да прекарам по-неусетно два или три часа“. С това заключение взе един лист без инициали и герб, сетне написа: „Улица «Мурильо», ... Утре в три.“

Върху един най-обикновен плик отбеляза адреса: „За господин Марсел Ложие, Грандхотела“.

Камериерката пусна писъмцето.

Лазарин не изпитваше нищо наподобяващо любов към младия офицер; той не бе оставил никаква следа в сърцето ѝ и маркизата бе готова на всичко, за да се отърве от него. Но така или иначе, на другия ден към три се улови, че с нетърпение очаква да чуе звънеца и слугата да извести, че е дошъл господин Марсел Ложие. „Сигурно ще дойде по-рано! — размишляваше тя. — Може би с няколко минути, но няма

да дочака до три. Хващам се на бас, че вече отдавна обикаля около парка Монсо.“

Удари три. Звънецът не се чу. Нетърпението на Лазарин премина в учудване, то на свой ред се смени от раздразнение, нарастващо с течение на времето.

Марсел не се появяваше. Раздразнението ѝ премина в тревога. Сигурно имаше някаква причина, и то сериозна, за да не дойде. Лазарин пламна в тревога. Близо един час почти обича Марсел.

Късно през нощта, когато отпрати слугите да спят, Лазарин се облече, сложи си шапка с гъста воалетка и незабелязано излезе през малката врата на градината в парка Монсо. След минута вече беше на съседната улица, където спря първия преминал файтон.

— За Грандхотела — извика тя на файтонджията.

XXXII

След десетина минути вече бе на булевард „Капюсин“ и скоро файтонът спря пред хотела.

Маркиза дьо ла Тур дю Роа излезе, мина през оживената тълпа, разхождаща се по булеварда, и застана пред дежурния служител:

— Тук ли е господин Марсел Ложие? — попита тя. Администраторът погледна в книгата за регистриране и отговори:

— Господин Лопси не е в Париж.

— Не може да бъде! — възкликна маркизата.

— Моля да ме извините, госпожо... Преди седмица господин Ложие получи телеграма и замина за провинцията. Поиска да запазим стаята му и днес-утре може би ще се върне. Каза също така да препращаме писмата до него на адрес в провинцията. Ако желаете, можете да му пишете, госпожо.

— Не е необходимо. Благодаря ви, господине. — И тя бързо излезе, нае друг файтон и се върна в новия си дом. След по-малко от час беше вече в стаята си, изморена, но напълно спокойна. Самолюбието на Лазарин не беше накърнено; заминаването на Ложие го извиняваше. Сега обаче младата маркиза изгаряше от любопитство да узнае каква ли е била тази телеграма, която е предизвикала бързото му отпътуване.

След три дни Лазарин получи писмо с черни ивици от четирите края; то носеше шербурски адрес. Писмото бе доста дълго, затова ще кажем само, че с него поручикът съвсем ясно обясняваше защо тъй внезапно бе заминал от Париж. Оказа се, че току-що бе наследил имение в Шербур, където му препратили от Грандхотела писъмцето на Лазарин. Един от братята на майка у внезапно получил мозъчен удар и се споминал; какво било учудването на всички наследници, когато се оказало, че завещал цялото си имущество на племенника си Марсел! Сега младият мъж неочаквано се сдобил с милион франка в акции и по банкови сметки; по този начин годишният му доход нараснал на шейсет хиляди франка. Без да се колебае, веднага подал молба да бъде освободен от службата си в армията и сега щял да излезе в оставка.

Писмото завършваше с това, с което и започваше: с любовни излияния и с уверения, че в най-скоро време ще пристигне в Париж.

Когато прочете писмото, Лазарин рече недоумяващо:

— Но защо е напуснал армията? Достатъчно е било да си удължи отпуска... Тъй и тъй бързо ще ми омръзне. Този Марсел сигурно си въобразява невъзможни работи!

Тя се позамисли и довърши:

— След някоя година ще има сто хиляди годишен доход... Като за Рене би било напълно достатъчно. Освен това е на двацет и шест... Хубав е... Но това име — Ложие! Как ли би изглеждало: маркиза дьо ла Тур дю Роа се превръща в мадам Ложие! Този бивш поручик е невъзможен за нещо сериозно. И все пак защо да не ме забавлява известно време! Нека дойде — тогава ще видим!

На следващия ден Жул Льору бе седнал към три часа у дъщеря си и я убеждаваше да излязат двамата с каретата на разходка в гората.

Неочаквано се чу звънецът на входната врата. Почти същата минута влезе слуга с визитна картичка върху сребърния поднос.

Маркизата погледна визитката и рече:

— Моля, поканете посетителя.

Слугата излезе и Жул Льору на свой ред взе визитката, останала на масата.

— Кой е този Марсел Ложие? — попита той. — Не съм чувал това име.

— Един младеж, доста богат офицер.

— Откъде го познаваш?

— От Венеция — отвърна без колебание Лазарин.

Проницателният баща все пак забеляза смущението на Лазарин и си рече: „Може би ще ѝ преча. Ще си тръгна след пет минути“.

Марсел, целият в черно, със стройната си плещеста фигура и енергичната си походка наистина направи впечатление на ексбанкера. Маркизата представи двамата мъже един на друг и добави:

— Колко мило, че си спомнихте за мен след толкова време! Дълго ли останахте след нас във Венеция? Май тогава бяхте в отпуск? Още ли сте на служба в армията?

Марсел я разбра правилно, въпреки вълнението си отвърна уверено:

— Човек никога не може да ви забрави, маркизо. Отдавна щях да ви навестя, ако не бях останал във Венеция по-дълго, отколкото предполагам. Службата не ме ограничава, вече нямам честта да принадлежа към армията. Излязох в оставка.

Жул Лъору се надигна от креслото.

— Не сте вие причината да си тръгна, господине, повярвайте. Искрено съжалявам, че трябва да си вървя, но ме чакат другаде.

Някогашният банкиер се наведе към Лазарин, за да я целуне, и прошепна:

— Хубав младеж!

За пръв път Лазарин приемаше официално Марсел с неговото истинско име и го представи на баща си; освен това присъствието на прислугата, разкошната обстановка парализираха поривите на влюбения офицер...

Посещението му бе кратко и когато стана да си върви, Марсел каза:

— До утре, маркизо, нали може да ви посетя отново утре?

— Да — отвърна маркизата...

XXXIII

Когато влезе в деветия месец на бременността си, Лазарин каза на Марсел, който не пропускаше ден, без да се яви в дома ѝ:

— Виждаме се за последен път, приятелю... ще трябва да се разделим за няколко седмици.

— Но как така! — възкликна Марсел. — Няма ли вече да ме приемате?

— Нито вас, нито когото и да било. Решаващото време приближава. Освен моя баща и лекарите друг не ще влиза в този дом. Помислете добре, приятелю — усмихната му обясни Лазарин, — светското общество не подозира нищо; постоянното присъствие на млад мъж в дома на жена, която всеки момент трябва да се сдобие с дете, може да предизвика всякакви предположения... Казвате, че ме обичате, и аз ви вярвам. Нима бихте искали да ме компрометирате, ако се окажа толкова слабоволева и ви разреша да ме навестявате?

— В никакъв случай! — печално промълви Марсел, — но какво ще стане с мен? Толкова да ви обичам и да не зная нищо за вас?

— Тихо! Моля ви, по-тихо... Преди всичко, аз ще ви пиша, а освен това нищо не ви пречи да посещавате баща ми и от него да научавате новините за мен.

— Ех, ще се виждам тогава с него, щом не е възможно да виждам вас... А сега — каза развълнувано Марсел, — имам една гореща молба и много ще ме огорчите, ако ми откажете.

— Не зная за какво се отнася, но ако е в границите на разумното и възможното, защо да не я изпълня!

Марсел събра всичката си решителност и заяви:

— Искам да стана кръстник на вашия син... защото непременно ще имате син. Съгласна ли сте?

Маркизата се засмя.

— Клетни ми приятелю — промълви тя, — очаквах нещо забавно и наистина така се оказа. Не се шегувайте! Как бих могла да ви поканя за кръстник? Като какъв?

— Как! Нима вие ме питате — като какъв?!

— Не обяснявайте повече, и двамата знаем за какво се отнася, но подобна ситуация може да стане сюжет за водевил — и никога няма да се сбъдне в действителност. Нима е трудно да се разбере, че ако маркиза дьо ла Тур дю Роа покани непознат млад мъж за кръстник на детето си, ще изглежда напълно смахната! Представяте ли си клюките във висшето общество! Хайде, мили приятелю, не мислете за подобни празни неща... Кръстникът е вече определен и всичко е уговорено. Кръщенето ще бъде великолепно. Ще се радвам да ви видя на него.

— Кой ще е кръстникът? — попита Марсел.

— Зет ми, граф дьо Горд. Надявам се, че ще одобрите избора.

Марсел си тръгна, преследван от натрапчивата мисъл: „Ето че за това дете ще бъда никой... А всъщност съм му баща“.

Вратата се затвори зад гърба му, за да прекрати всякакви светски посещения.

Раждането настъпи само след седмица — малко по-рано от деветте месеца след смъртта на маркиз дьо ла Тур дю Роа. Лазарин доби без особени мъки здраво, хубаво дете. Марсел Ложие се оказа прав — детето беше момче.

Смелият план на маркизата се увенча с успех — правата на младата вдовица се оказаха непоклатими. Оттук нататък нищо не можеше да лиши голямата дъщеря на Жул Льору от богатството.

Ако детето останеше живо, майка му двайсет и една година, до пълнолетието му, изцяло щеше да управлява имуществото на маркиза, а след изтичането на това време щеше да запази една трета от него... Ако детето умреше, маркизата щеше да запази за себе си цялото имущество. Лазарин не изпитваше кой знае колко горещи чувства към детето, но се забавляваше с малкото смешно същество, потънало сред скъпи дантели.

Дойката, красива нормандка, беше избрана предварително.

Кръщенето се състоя седмица след раждането. Тъй като Раул дьо Горд не смееше да остави болната Жана дори за ден, помоли Жул Льору да го замести. Кръстница стана вдовицата херцогиня д'Еспани дьо Лотрек, близка роднина на покойния маркиз Робер дьо ла Тур дю Роа.

Детето бе кръстено Раул Анри Робер.

Жул Льору, възгордял се до немай къде, разпрати куп покани. Красивата църква „Света Троица“ беше пълна, всички се бяха събрали

да видят някогашния banker с осемдневния си внук на ръце — с новия маркиз дьо ла Тур дю Роа. Необходимо ли е да отбелязваме, че Марсел Ложие беше най-отпред и не отделяше очи от детето.

След завършването на обряда, заобиколен от честитящи светски дами и господа, бащата на Лазарин попита Марсел:

— Какво ще кажете, мили приятелю, харесва ли ви бебето?

— Великолепно е — убедено отвърна Марсел, — не съм виждал по-красиво!

— Прилича на мен, нали? — продължи Жул Льору и без да дочака отговора, рече: — Искате ли да го целунете?

Марсел грабна малкия и го зацелува бясно.

— Недейте така, господине! — развика се дойката. — Дайте ми го! Ще вземете да му строшите нещо...

Марсел неохотно върна бебето на дойката.

Жул Льору неумолимо продължи, като потриваше ръце:

— Чуйте това херувимче, както го нарича дойката! Истински баритон! Какво щастие! Колко навреме се роди! Още осем дни и големият род дьо ла Тур дю Роа щеше да остане без наследник! Ужасно нещастие!

Като чу тези думи, Марсел не можа да удържи усмивката си.

Лазарин се възстановяваше бързо и две седмици след кръщенето отвори врати не само за доскорощния поручик, но и за всички светски посетители. Париж бързаше да изрази добрите си чувства към очарователната вдовица, за която навред се говореше така: „Колко е млада още! При това — красавица и с огромно богатство. Не бива да се заравя жива в провинцията... Щом ѝ свърши траурът, сигурно ще заживее в Париж.“

От три след обед карети една след друга спираха пред входа на хубавата къща срещу парка Монсо.

Марсел Ложие дълбоко се ядосваше на този поток от гости, който не го оставяше насаме с Лазарин...

XXXIV

Лазарин си даваше ясна сметка за настроенията на младия мъж. Понеже се стремеше да избегне възможността от всякакъв скандал и нежелани неприятности, веднъж тя му рече:

— Елате утре в три, ще ви приема съвсем сам... Животът ѝ, свързан с толкова ограничения, беше започнал доста да я отегчава. Траурът ѝ позволяваше да приема гости и да прави посещения, но ѝ забраняваше да взема участия в балове и празненства. Еднообразието на дните, повтарянето на все едни и същи лица, на едни и същи празни фрази я караха да се прозява само при мисълта за утрешния ден. С копнеж си припомняше безгрижното веселие на ранната си младост; неудържимо я привличаха именно забранените за нея празненства. Лазарин искаше да се повесели, но за тази цел ѝ бе необходим услужлив и послушен кавалер. Марсел ѝ беше под ръка — отдавна му бе приготвила тази роля. И ето че в определения ден и час той се появи, тръпнещ от щастие.

— Най-сетне — произнесе развълнувано той, като разцелува пламенно ръцете на младата жена. — Най-сетне сме само двамата. Знаете ли, побеснявах вече сред тази равнодушна тълпа!

— Ах, приятелю — отвърна му усмихната Лазарин, — само да знаете колко са ми дотегнали всички!

— Но защо ги приемате тогава?

— Такива са изискванията на нашите среди! Не мога да ги пренебрегна.

— Но биваше ли да ги изпълнявате безусловно!

— Най-голямото доказателство, че не ги изпълнявам безусловно, е това, че сте тук сега, насаме с мен, и дори ми целувате ръцете.

— Нали вече ще затворите вратите си за тези безбройни аристократи и финансисти, които са завладели вашата къща като окупатори!

— През ум няма да ми мине такова нещо... Ще ги приемам, както и досега.

— А аз?

— Вие няма повече да стъпите тук... О, не ме гледайте толкова ужасен! Няма смисъл човекът, когото съм удостоила с вниманието си, да се блъска сред тази тълпа от аристократи и финансиста. На вас ще посветя вечерите... Доволен ли сте сега?

— Щом не искате да идвам тук, значи ще ме посещавате в моето жилище?

Лазарин извика през смях:

— Да се явявам при вас ли? В Грандхотела?... Никога!

— Тогава нищо не разбирам.

— Много е ясно, приятелю. Наемате една хубава карета, като плащате месечен наем, и от утре нататък всяка вечер ме очаквате в нея на улица „Рен Гортанс“ срещу къща номер пет. Ще минавам през парка с тъмна рокля и плътен воал. Е, ако не всяка вечер, ще се помъча да се виждаме, колкото можем по-често.

— И къде ще идем двамата? — попита Марсел, който не вярваше на ушите си.

— Навсякъде, драги мой. Например ще вечеряме в някой ресторант извън Париж. Имам какви ли не идеи!... Ще се отбиваме в заведения, където се танцува. Ще посетим известните кабарета.

— Опасно е — рече Марсел. — Спомнете си какво ми казахте някога — че слугите са вашите неизменни шпиони. Вечерните ви разходки ще ги заинтригуват... Може някой да ви проследи — и тогава доброто ви име ще загине веднъж завинаги.

— Благодаря ви за вашата предпазливост и нежна загриженост — с вид на оскърбено достойнство заговори Лазарин. — Не виждам нищо престъпно в желанието си да се повеселя и затова се обърнах към вас, при това бях сигурна, че ще запазите тайната ми; но щом моето желание ви смущава, ще потърся друг кавалер, по-сговорчив от вас. Решавайте бързо!

Марсел си рече: „Каква беше тази моя глупост — да й чета нотации? Тя не ми е съпруга и никак не съм сигурен, че някога ще се съгласи да вземе името ми... Но пък така бързо ще стана нужен...“

Ходеха само натам, накъдето самата тя желаше. Не можем да твърдим, че Лазарин се държеше като строга жена; най-вярна ще бъде обаче преценката, че тя се чувствуваше като добър приятел и сътрапезник на Марсел. Младежът, напротив, окуражен от новото положение, в което се бе озовал заедно с Лазарин, се надяваше на

нещо повече, но бързо бе отрезвен с удар на ветрилото по ръцете и от звънкия смях на своята любима.

— Бързо! Бързо! — завика Лазарин. — Тук вече видяхме всичко. Да вървим в открития театър!

Марсел се подчини с въздишка и каретата пое към забавленията на Шан'з Елизе.

След около половин час Марсел подаде ръка на своята дама и двамата потънаха сред буйната зеленина, осветена от хиляди газови фенери.

На десетина крачки пред тях се разкриваше сцената на малък музикален театър, около който се блъскаше шумна тълпа, жадна за бира и за зрелища. Малко встрани от оркестъра бяха останали няколко свободни места и младата двойка побърза да седне. На сцената тъкмо беше излязла прочута певица, известна със силния си глас, и оглушаваше слушателите с буйните си крясъци. Марсел се намръщи, докато слушаше сладникавия романс и гледаше облеклото на певицата, което се силеше да изобрази селска носия. Междувременно певицата замлъкна, към нея захвърчаха букети и гръмнаха бесни аплодисменти, примесени с викове „Браво!“

Лазарин се наведе към него. Марсел си рече: „Ей сега ще поиска да си тръгнем!“

— Великолепна е! — избъбри Лазарин в ухото на кавалера си. — Така ли мислите? — попита той смаян. — Нима ще останем още тук?

— Разбира се! Много се забавлявам! От три години не съм се веселила толкова...

Марсел не каза нищо, само призна, че жените понякога имат странни капризи.

Певицата бе последвана от трима клоуни; двамата бяха кльощави, дългунести англичани, съпроводжани от трети клоун, нисък и дебел. И тримата излязоха по ръце на сцената, след което подеха чудноват танц. Лазарин се заливаше от смях, стиснала ръчките на креслото си. Възторгът ѝ нямаше граници.

— Великолепно! — обърна се тя към Марсел, когато клоуните си тръгнаха. — Какво зрелище!... Ще дойдем отново някой ден, нали?

Марсел си мислеше: „Само ако можех да съм неин любовник — а нали толкова я обичам!“ Сетне понечи да хване ръката ѝ, но тя нетърпеливо я издърпа и попита:

— Какво, решихте ли се? Доста ви чаках, макар че не съм свикнала някой да ме бави.

Младежът отвърна:

— Скъпа Лазарин, разполагайте с мен и вярвайте, че ще изпълня всичките ви желания!

Лицето на маркизата просветна.

— Е, най-сетне! Трябва да ви накажа заради това колебание, но нали съм си добра... Отивайте си сега.

— Толкова бързо!

— Да, ядосахте ме... Вървете си сега, но утре, в шест... и знаете вече къде.

XXXV

На другия ден всичко се разви според плана на маркизата. Марсел в уречения час я чакаше с карета на улица „Рен Гортанс“; маркизата с черна рокля и гъст воал изтича от парка като жена, която бърза при своя любовник, и се втурна през смях в каретата.

— Ето ме — едва можа да каже тя, — какво ще кажете за точността ми? Радвате ли се, че ме виждате?

— Толкова се радвам, че не намирам думи... Но какво ще правим сега?

— Най-напред ще вечеряме! В къщи почти не хапнах.

Марсел свали предното стъкло и извика на кочияша да кара за извънградския ресторант в Порт Мальо. След петнайсет минути двамата млади седяха в отделно сепаре, където под ръководството на Лазарин Марсел поръча вечеря, достойна за най-изискания вкус.

Доволна, че се е измъкнала на воля, Лазарин бе шумно весела както някога, през безгрижните години в Париж. Час по час скачаше от стола, тичаше до пианото в залата, вземаше няколко акорда или изпяваше оперен куплет, сетне бързаше да се върне и протягаше празната си чаша на Марсел, за да ѝ налее искрящо шампанско. Марсел, който не бе очаквал да срещне такова бурно веселие, се мъчеше да се държи в унисон с нея. Много му се искаше да заговори за чувствата си, за перспективите пред двамата, но засмяната и иронична Лазарин позволяваше да водят само неангажиращи разговори.

Марсел философски си рече, че прищевките на жените са непостижими; нито за миг не си помисли обаче, че младата жена просто се бе затъжила за шумни сборища и веселия.

Тръгнаха си малко след дванайсет; каретата скоро спря до една странична алея на парка Монсо.

— До утре! — извика Лазарин, като се отдалечаваше с бързи крачки.

— До утре — отвърна Марсел, загледан след нея.

XXXVI

Надеждата на Марсел да възтържествува над волята на маркизата се оказа празна илюзия. Младата жена виждаше в него само свой другар в развлеченията, средство за освобождаване от скуката и изобщо нямаше намерение да му дава каквато и да било власт над себе си. Самата мисъл за нова неразривна връзка я ужасяваше.

Два или три пъти седмично Лазарин възобновяваше похожденията си, всъщност съвсем невинни, но доставящи ѝ безкрайна радост. Марсел я откарваше ту в Шале, ту в Сюзен, ту във Вил д'Авре, където на обширна тераса им поднесоха отвратителна вечеря сред звуците на доста слаб оркестър.

Вечерта обикновено приключваше с посещение на някой забавен спектакъл. След такива часове на удоволствия Марсел забелязваше някаква промяна у маркизата и това много го радваше. Младата жена ставаше по-спокойна, по-ведра; държеше се по-свойски с бившия поручик и към бурната ѝ жажда за удоволствия понякога се примесваше и лек свян.

Беше началото на август. Каретата, в която Лазарин дотича устремно както винаги, потегли.

— Къде ще вечеряме? — попита маркизата.

— В ресторант „Каскад“, ако не възразявате.

Лазарин се съгласи. Този прочут ресторант в Булонската гора привличаше и парижани, и чужденци.

— Тези места в гората ми напомнят за младините — отбеляза младата жена. — Покрай този ресторант яздех моята Нора и тук поспирах за чаша разхладително питие.

Маркизата и Марсел се качиха на горния етаж. Дадоха им сепаре с изглед към част от поляната. От съседното долитаха гръмки смехове и говор.

— Кой са нашите съседи? — попита Лазарин сервитьора, надникнал още веднъж, за да се убеди, че не искат нищо повече, след като е сервирали вечерята.

— Актьори и актриси от театъра, госпожо — отвърна келнерът.
— Много мили хора, често ни навестяват и са винаги весели.

И той назова няколко имена на актьори от оперетата.

— Искате ли да сменим сепарето? — попита Марсел.

— Да го сменим ли? — учуди се Лазарин. — Но защо?

— Тук се чува почти всичко от съседното сепаре, те разговарят и се смеят твърде гръмогласно. Това понякога е неприятно.

— Напротив, приятелю! — възрази маркизата. — Така ще чуваме шегите им и ние ще се смеем заедно с тях.

Вечерта беше топла, прозорците бяха разтворени. Когато актьорите замлъкнеха за миг, се чуваше ромонът на водата в басейнчето долу. Слънцето залезе бавно, но не настъпи здрач, защото кръглата бяла луна се издигна над старото Булонско гробище.

Лазарин и Марсел седяха един срещу друг, вечеряха, без да разменят почти нито дума. Младата жена бе посвикнала вече с новите развлечения и не им се радваше чак толкова шумно, както преди. Младият поручик я поглеждаше честичко.

Сервираха десерта, а с него и бутилка шампанско в кофичка с лед.

Докато го наливаше по чашите, Марсел се питаше не за първи път: „Защо трябва непрестанно да крием отношенията си? Името, което нося, е на уважаван род, богатството ми не може да се равнява с това на Лазарин, но никой не би ме заподозрял в користи подбуди. Дали пък Лазарин не се срамува, че ме обича?“

От подобни разсъждения до предложението за женитба имаше само крачка. И същата вечер, докато се връщаха към улица „Мурильо“, Марсел я премина.

— Не смятате ли, мила маркизо — подхвана Марсел, — че щастието, колкото и да е голямо, нараства още повече, когато човек е сигурен в продължителността му?

— Може и така да е — погледна го Лазарин, която застана нащрек при думата „продължителност“. — Но дълготрайността има и един такъв синоним: скука...

— Да, но не и в любовта.

Лазарин се обърна и погледна Марсел право в очите.

— Накъде клоните? — попита тя.

— Към въпроса — изрече той леко смутен — дали не бихте позволили на нежния ви поклонник да се превърне в най-верния, послушен и предан съпруг?

Лазарин трепна и тъмните ѝ вежди неволно се свъсиха, но се овладя. Настойчивостта на Марсел я вбесяваше.

— Ама че глупост! — възкликна тя през смях.

— Глупост — но защо? — не пожела да отстъпи Марсел.

— Лошо ли ни е сега? Нима ще сме по-щастливи, ако се оженим?

— Не говорете така, скъпа Лазарин — отвърна меко Марсел. — Помислете за щастието да разкрием пред обществото любовта си, с която можем да се гордеем.

Маркизата само поклати глава.

— О, стига, за Бога, достатъчно! Изобщо няма да ме убедите, затова не си хабете приказките. Да си останем приятели и да не говорим повече за тези безсмислени неща.

Марсел замлъкна, смутен и обезпокоен от категоричността на любимата си; той обаче се успокояваше, че тя се държи така само от желание да изглежда ексцентрична и независима. Причините обаче бяха доста по-дълбоки. Самата мисъл да се лиши от името и от титлата си на маркиза, за да се нарече просто госпожа Ложие, предизвикваше у младата жена непреодолимо отвращение, което много читателки ще споделят. Марсел обаче не се отчайваше и често се връщаше към предложението си, като смяташе: „С жените всичко е възможно — дори невъзможното“.

За нещастие — или може би за щастие на Марсел — се случи нещо изненадващо, което унищожи дори последните му надежди.

В една от предишните глави на тази книга говорихме, че принц дьо Кастел Виван не искаше по безчестен начин да продаде титлата си, но в същото време се стремеше да извлече възможната полза от нея. Веднъж месечно вестник „Фигаро“ поместваше обявата му, че търси млад човек с голямо богатство, на когото да предаде името на аристократичния си род. Всеки път обявата биваше последвана от куп писма. Принцът внимателно прочиташе писмата, събираще сведения за авторите им и все оставаше недоволен, а парижани недоумяващо се питаха кой може да е авторът на тази толкова странна и интригуваща обява.

Лазарин посвещаваше доста свои вечери на Марсел Ложие, но продължи да приема през следобедите и да връща посещенията.

В един от четвъртъците маркизата бе у принцеса Алвинзи, с която се бе запознала във Флоренция. Макар че новият аристократичен сезон още не беше настъпил и повечето представители на обществото бяха по курорти, в салона на принцесата бе доста оживено благодарение на пътуващи чужденци и на дипломатите. Някъде към средата на приема вратата за пореден път се разтвори и слугата извести:

— Принц дьо Каstel Виван!

„О, милият принц — помисли си Лазарин, — от колко време не съм го виждала!“

Учудването ѝ обаче беше безкрайно, когато съзря влезлия мъж.

Той изобщо не беше старият принц, когото Лазарин познаваше чудесно, а младеж с осанката и външността — на Хектор Бегур! Не беше възможно да е той; откъде би се сдобил с това име и с титлата?...

Лазарин дори не се замисли върху тази странна прилика, която ѝ се стори дори досадна, и отмести поглед към друг край на салона. Какво беше учудването ѝ, когато чу гласа, обърна се с молба към принцеса Алвинзи:

— Принцесо, окажете ми честта да ме представите на маркиза дьо ла Тур дю Роа, която, струва ми се, не ме позна, макар че имах щастието да ѝ бъда представен.

Нямаше съмнение.

Пред нея беше Хектор Бегур, превърнал се в принц дьо Каstel Виван!

**ТРЕТА ЧАСТ
ПРИНЦ ТОТОР**

I

Развитието на историята, която проследяваме, ни накара да изоставим стария си познайник Хектор Бегур в момента, когато бе прогонен от замъка ла Тур дю Роа и трябваше да си тръгне с излъгани надежди и дълбоко унижен, както би се почувствувала лисица, хваната в капана от кокошка.

След завръщането си в Париж младият художник възобнови бохемския си живот, безгрижен и разпилян; работеше, само когато останеше без пари, — помагаше отново на Лоран Ведел или предлагаше карикатури на изданията. Щом сложеше няколко франка в джоба, Бегур се замисляше само как да ги похарчи и да прекара по-весело; в такива дни нямаше сила, която би го накарала да хване четката. Дните и вечерите му минаваха в компанията на прочутата актриса госпожа Бобино и на рояк мили дами без предрасъдъци. По този път на безгрижен мързеливец Бегур, дълбоко уязвен от пренебрежението на Лазарин, можеше да стигне до сериозни провали, ако не беше вродената му, съвсем инстинктивна почтеност, която го удържаше на ръба, но знае ли някой кога човек може да се подхлъзне и да падне в пропастта.

Загубил енергията, волята и амбициите си, като избягваше работата си с нарастващо отвращение, Хектор непрекъснато вземаше заеми, за да продължи бездейния си живот. Съществуването му беше вече унижително — защото бе задлъжнял навред; при това не се отнасяше за значителни заеми, а за дребни, потискащи суми: дължеше на бакалина, на перачката, на хазаите, като непрестанно си сменяше квартирите... Вече нямаше дори прилични дрехи, да не говорим за постоянен подслон.

Като следваха старото правило: колкото по-дребен е дългът, толкова по-нервен е кредиторът, хората, на които Бегур дължеше пари, го пресрещаха на всяка крачка и му досаждаха с крясъците и настояванията си.

Клетникът не можеше да седне в кафене, без някой от мъчителите му да се появи, да застане пред масата му и да се развика,

без ни най-малко да се смущава:

— Така си и знаех! За бира и тютюн има пари, господинчото, а щом трябва да си върне дълга на честните хора, дето гледат семейства с малки деца, нямал дори сантим!

И веднага се посипваха обичайните неприятни епитети.

Щом завъртеше някоя пара, художникът отсядаше в някой от евтините приюти за бездомници; пропилееше ли дребните монети, спеше у приятели и приятелки, понякога го прибираще и госпожа Бобино, истински предана на любимия си Тотор.

Но сред всичките тези бури и злощастия страдащият заради унижението си Тотор не губеше нито апетита, нито дори веселия си нрав. Лоши дни за него бяха само тези, когато се налагаше да поработи заради парчето хляб.

Една прекрасна сутрин вестниците не се нуждаеха от политически карикатури и Бегур се запъти при Лоран Ведел. За късмет на младия художник Ведел беше получил поръчка във Вил д'Авре, където трябваше да изрисува таваните на един борсов посредник. Той отведе там и младия Бегур, заключи го за цяла седмица и не сваляше очи от него като от арестант; пусна го чак когато работата бе приключена и го възнагради с двайсет и пет луидора.

Двайсет и пет луидора! Цяло съкровище!

Сигурно някой наивен човек ще си помисли, че Бегур използва поне част от тази относително значителна сума, за да се разплати с кредиторите си, особено с най-упоритите.

Нищо подобно.

Привърженик на правилото „Удовлетвореният кредитор се превръща в разярен тигър“, той не плати дори грош, облече се от глава до пети в магазина за мъжки готови дрехи и реши да го удари на живот, докато се стопи и сетният сантим от тези петстотин франка. С парите в джоба на новото си сако Бегур се запъти към любимата си Елзаска кръчма.

Макар да беше около обед, в кръчмата вече пируваха няколко весели компании на художници, музиканти, литератори заедно с млади статистки от театрите, момичета-модели на художниците, малки продавачки. На маса с весела компания бе седнала и госпожа Бобино; вечерта тя щеше да излезе на сцената в една прочута пиеса, където играеше ролята на маркиза.

Хектор начело на шумна компания нахлу в кръчмата.

— Хей! Приятелю! — подвижна Бегур на кръчмаря. — Донеси четири халби бира, но бързо!

Хектор плати веднага; приятелите му заоглеждаха пъстрата клиентела на заведението и зърнали госпожа Бобино, за да доставят удоволствие на приятеля си, който черпеше, решиха да похвалят любимата му.

— Изумителна е госпожа Бобино! — рече единият. — Няма равна на себе си!

— И каква красавица! Изящна, мила, с осанка на маркиза!

— Тя си е същинска маркиза! — сериозно допълни третият. Мраморната плоча на масата едва не се разпукна от силния юмрук на Бегур.

— Маркиза, а! — извика Бегур. — Колко сте наивни, момчета!... Аз познавам истински аристократки! Те са съвсем друго нещо...

— О, значи ти сега посещаваш салоните на Сенжерменското предградие? Там ли се губи цяла седмица? — засмян попита един от компанията.

— Значи сега общуваш с графини? — обади се и друг.

— Говорих за маркиза... особено за една... Познавам истинска маркиза, с герб, от най-висшите кръгове.

Приятелите му се запревиваха от смях.

— Виж го ти, нашия Тотор! Той вече станал голяма клечка!

Веселият разговор бе прекъснат от друг приятел, влязъл току-що; Бегур понякога нощуваше при него.

— О, тук ли си бил! — подаде той ръка на Хектор. — Къде се изгуби? Получи се едно писмо за теб.

— От кого е?

— Не зная. Донесъл го някакъв дребен човек, приличащ на писар в кантора, и го предал на портиера. От четири дена го нося в джоба си с надеждата да те срещна някъде.

Бегур взе писмото. В горния му край пишеше: „Важно!“. Когато го отвори и извади листа, му направи впечатление печатният текст, с който писмото започваше: „Агенция «РОХ И ФЮМЕЛ», улица «Монмартър» 131“. Съдържанието бе следното:

„Господата Рох и Фюмел Ви молят, господин Хектор Бегур, да заповядате в тяхната кантора по много важен за Вас въпрос.

Молим да не се бавите. Всяко забавяне е във ваша вреда.“

Хектор смачка писмото и го приближи до газовия фенер, за да си запали цигарата с него.

— Писмо от маркизата, нали? — попита ухилен един от приятелите му.

Бегур вдигна рамене и отвърна:

— Пишат ми някакви си Рох и Фюмел; сигурно са получили задача да ме преследват заради някакъв неизплатен дълг. Как ли са узнали, че понякога нощувам у Виктор?

След малко влязоха още двамина художници. Оказа се, че всеки от тях носи по едно писмо за Бегур — отново от агенция „Рох и Фюмел“. Когато до вечерта художникът се сдоби с още три писма от същата фирма, направо се вбеси. „Тези типове — си рече той — явно поддържат свои детективи и са надушили, че съм взел петстотин франка. Може да са големи тарикати, но не са познали; няма да позволя да ми измъкнат парите от джоба.“

Художникът внимателно огледа кръчмата; сред многото физиономии на постоянни посетители забеляза някакъв непознат мъж с изпито лице, седнал на маса в дъното със запалена лула пред халба бира. Бледото му лице издаваше съобразителност и ум, някога тъмната му коса сега бе прошарена и бухнали мустаци покриваха горната му устна. Облеклото му изглеждаше доста бедно. Щом го забеляза, Хектор се наведе през масата към приятелите си и като ги помоли с жест да запазят тишина, им рече:

— Ей онзи отсреща никак не ми харесва! Нищо чудно да е някой от агентите на Рох и Фюмел... ако ви попита за мен, казвайте, че ме няма тук.

Бегур вече бе поръчал вечерята; очакваха само идването на госпожа Бобино от театъра. Келнерът нареждаше приборите.

По едно време непознатият от далечната маса, стиснал лулата си в уста, наистина бавно се приближи към масата на художниците. Спря

се точно пред Хектор, взря се в него и попита:

— Вие ли сте господин Хектор Бегур, художник?

Младежите се спогледаха.

— За Хектор ли питате?

— Да, от Бегур се интересува — но той замина за Турция.

— Грещиш — разбрах, че е потеглил за Египет...

— И няма скоро да се върне — подхвана самият Хектор, — защото има намерение да се засели в някоя пирамида и да си поживее там.

Непознатият изслуша спокойно всичките тези щуротии, поклони се най-учтиво и само рече:

— Благодаря ви за любезността, господа... Убедих се, че господин Бегур е отпътувал далеч. Но ако случайно го видите днес, предайте му непременно да отиде утре в агенция „Рох и Фюмел“ на улица „Монмартър“ 131 по важна и бърза работа. Много полезна за него!

Непознатият се отдалечи все така бавно, отново седна на масата си и поръча поредната халба бира.

След малко се появи и госпожа Бобино — звездата на Люксембургския театър, преминала в театър „Батиньол“, тя бе красива снажна брюнетка; гъстата коса, изненадващо сините очи и бяха спечелили много поклонници. Тя бе в чудесно настроение и цялата вечер се весели от сърце, като от време на време танцуваше и върху масата.

„Не са такива маркизите...“ — си рече по едно време Бегур.

И беше прав.

III

Веселият гуляй продължи до късно през нощта. Преди да се разотидат, Бегур произнесе следната вълнуваща реч:

— Мили приятели, няма хубава книга, няма весел гуляй без второ издание! Затова утре, тоест днес, понеже отдавна мина среднощ, ви определям среща в три следобед на остров Голямата чаша. Ето програмата: вино, хапване, плуване и риболов — който каквото предпочита.

Поканата на Бегур бе посрещната възторжено и цялата компания тръгна да изпрати госпожа Бобино. Бегур, хванал прочутата актриса под ръка, се обърна и забеляза, че странният дребен и слаб мъж с лулата май ги последва. За миг му се прииска да отиде при него и да го цапардоса, но тъкмо в този миг мина празен файтон; Бегур настани в него актрисата, качи се и той, и потеглиха бързо.

Шпионинът (ако наистина бе такъв) сложи като рупор ръцете си до устата и извика след тях:

— Агенция „Рох и Фюмел“ ви очаква на улица „Монмартър“... Непременно отидете утре! Работата е много важна...

Хектор прихна:

— Доста пари ще измъкнат от моите кредитори тези Рох и Фюмел, докато гонят вятъра!

Островът Голямата чаша, добре познат на тъй наречените неделни парижани се намира по-долу от моста Курбевоа.

Следващият ден бе великолепен и особено горещ. Когато приятелите на Бегур започнаха да се явяват един по един, кръчмата на острова вече бе доста пълна и съдържателят търчеше с големите порцеланови халби в ръце.

Когато компанията се събра в пълен състав, всички единодушно решиха, че в тази жегга си заслужава да почнат гуляя с едно голямо къпане в реката, за да се охладят най напред, а сетне вече да се сгряват, с каквото се намери у кръчмаря.

Плуващият като риба Бегур предизвика възхищението на зяпачите в кръчмата и като се налудува във водата, се отпусна с бавни

движения върху повърхността, за да си почине. Тъкмо изплува и се огледа, когато зърна право пред себе си умното, изпито лице на човека с лулата от снощната кръчма. Тази странна личност се изхитри да козирува с една ръка във водата и тържествено заяви:

— Господин Хектор Бегур, художник, трябва да говоря с вас, ако нямате нищо против.

— Няма ме тук! — Засмян отвърна художникът и потопа за миг събеседника си във водата. След миг беше вече на десетина метра от него.

Оказа се обаче, че и досадникът плува чудесно. Той бързо настигна жертвата си и подхвана наново:

— Зная, че вие сте господин Бегур — нали възхитената публика, която наблюдава плуването ви, дори и сега ви подвиква по име от брега! Уверявам ви, господине, че е във ваш интерес час по-скоро да посетите кантората на Рох и Фюмел, на улица „Монмартър“ 131!

— Кажете на вашите господари от мое име, че дори да пратят цялата парижка полиция по петите ми, няма да платя и грош. Просто нямам пари!

— О, господин Бегур, напълно сме наясно по този въпрос... Действията на господарите ми нямат нищо общо с вашите кредитори и не са си поставили за цел да ви измъкват пари.

— Може би искат да ми дадат в такъв случай?

— Смятам, че намеренията им са именно такива.

— Хайде, стига, вие се подигравате с мен! Отде накъде ще ми предлагат пари?

— Не зная, господине, моите шефове не споделят тайните си с мен, но съм сигурен, че ако отидете, ще се сдобиеете с доста прилична сума.

— С какво се занимава вашата агенция?

— С най-различни неща; най-добре ще узнаете от тях самите. Ще можете да намерите моите шефове на адреса, който вече знаете, всеки ден освен неделя, сутрин от девет до единайсет, след обед от два до пет. Нали ще отидете, господине?

— Поемете си дъх след тази реч, да не се удавите — засмян рече Хектор. — Защо да не отида, но мога ли да ви вярвам, че няма да ми поискат пари?

— Честна дума — да, господине!

— Добре, ще им се обадя утре между девет и единайсет.

— Благодаря ви, господине; смятам, че си заслужих заплатата днес.

След целия този разговор, проведен във водата пред острова, дребният детектив заплава към брега, където бързо се облече и с доволната физиономия на човек, изпълнил дълга си, се запъти към нетърпеливите си господари.

IV

Хектор лесно стигна до улица „Монмартър“ 131 и се изкачи на първия етаж. Натисна ръчката на вратата, озова се в обширен вестибюл и се обърна към дребен старец, който пищеше нещо до прозореца:

— Къде мога да видя господин Рох или господин Фюмел? Те ми писаха да дойда.

— Мога ли да видя писмото?

— Е, аз получих пет, а може би десет техни писма, но си палех цигарата с тях — засмян отвърна Хектор.

— Как се казвате?

— Хектор Бегур.

Старецът се изгуби някъде, след малко се върна и заяви:

— В приемната има много хора, но господин Рох ще ви приеме веднага. Заповядайте, господине!

Старецът поведе художника и го покани да влезе в кабинет с черна ламперия и с мебели, тапицирани със зелен плюш. Зад писалище, отрупано с книжа, на стол с висока резбована облегалка седеше господин Рох, добре облечен мъж на средна възраст, който се мъчеше да запазва добродушен израз. Господин Рох вдигна очилата на челото си, усмихна се любезно и благосклонно и посочи креслото пред бюрото си:

— Господин Бегур, художник, нали не се лъжа?

— Точно така, господине.

— Радвам се да се запозная с вас... Доста ни накарахте да ви чакаме. Нашите сведения за вас като за художник са доста пълни; знаем със сигурност, че ви очаква бляскаво бъдеще. В същото време ни е известно, че сте потънали в дългове.

— Но, господине... — понечи да обясни Бегур.

— Имайте предвид, че не виждам нищо лошо в това — избърза да каже господин Рох. — За нас е напълно разбираемо, че един млад мъж може да обича удоволствията и да взема заеми, които по-късно, разбира се, ще изплати. Младостта си е младост! И аз съм бил млад!

И господин Рох се облегна на стола, като мечтателно притвори очи.

— Но всъщност ви търсим по съвсем друг повод, млади приятелю. Да минем към целта. Вие се наричате Хектор Денис Бегур, нали така?

— Именно, ваша милост.

— И сте законен син на Жан Денис Бегур и госпожа Урсула Лебер, негова съпруга?

— Да. Впрочем мога да представя и кръщелно.

— Не се безпокойте, имаме го вече, както и ред други документи — изобщо вашата папка при нас е доста обемиста.

— Но на какво дължа толкова голямото внимание? — възкликна Хектор.

— Любопитството ви е напълно естествено... Вие бихте се съгласили да получите един добър капитал, който ще ви позволи да работите само когато пожелаете; прав ли съм?

— Още по-приятно би ми било да получа такъв капитал, който да ми позволи изобщо да не работя. Но понеже не съм очаквал нищо, ще съм доволен да получа каквото и да било. Но къде е това имущество, за което говорите?

— Не бързайте, господине, най-напред трябва да се споразумеем — възпря го юристът и си придаде официален вид. — Искам да ви съобщя, че представлявам най-авторитетната агенция в Париж. По вашия въпрос сме извършили редица издирвания, събрали сме многобройни документи, уредили сме безброй спорни проблеми... и сега смятаме, че ще можем да ви връчим една доста добра сума, на която не сте разчитали и която би била изгубена за вас без агенция „Рох и Фюмел“, нали така? — И без да дочака отговор, важният господин Рох продължи: — Ако се споразумеем, агенцията ще поеме върху себе си тези предварителни разноски. Ако ли пък ги поемете вие, обещавам ви да не ви искам никакъв хонорар, никакво заплащане. Имате ли средства да заплатите на нашия детектив, за консултациите, издирванията, подадените прошения и кореспонденцията с наши сродни фирми?

— Милостиви господине — отвърна Бегур, — не се съмнявайте в моята признателност и бъдете сигурни, че съм готов да приема всички ваши условия.

— Всъщност се отнася за нещо съвсем лесно — да подпишете документ, който ми гарантира процент от сумата, предстояща за получаване от вас.

— Съгласен съм. Колко желаете?

— Двайсет и пет процента от цялата сума.

Бегур подскочи.

— Двайсет и пет процента ли! — извика той. — Значи, ако получа двайсет хиляди франка, ще ми вземете пет от тях?

— Именно.

— Много е! Прекалено много! Претенциите ви са немислими! Предлагам десет процента.

— Или двайсет, или нищо... Съгласни ли сте, или не?

— Никога!

— Както желаете, господине. Остава ми само да изразя съжаление, че напразно сме ви обезпокоили. Ако промените решението си, заповядайте отново. Тогава обаче ще ви поискам трийсет процента.

И господин Рох с жест се сбогува с Бегур. Хектор се запъти към вратата, но сетне се върна отново при писалището и колебливо промълви:

— Разберете, просто жив ме одирате...

— Нищо подобно: предлагам ви пари — възрази господин Рох.

— Може би — но засега не виждам нищо такова.

— Не ви искам процентите, преди да уредим вашите пари докрай.

— А ако се съглася, дълго ли ще трябва да чакам? Не бих ли могъл авансово да получа част от средствата?

— Вие сте прекрасен младеж и нищо не мога да ви откажа... Хайде, добре, ще ви дам част от сумата, но само след като подпишете договора с нас! И тъй като всъщност ще рискувам свои пари, сумата няма да е голяма.

— Все пак — поне две хиляди франка? — произнесе Хектор и се стресна сам от значителността на искането си.

— О, две хиляди франка! — произнесе господин Рох и се замисли. След малко решително каза: — Аз съм смел човек... приемам. Изчакайте само да подготвим договора.

V

Господин Рох прекрасно познаваше положението, в което се намираше Бегур, и се чувствуваше като картоиграч, който държи всички козове в ръцете си. Беше сигурен, че Бегур няма друга възможност освен да приеме неговите условия, затова предварително бе подготвил договора и сега само позвъни на чиновника си да го донесе.

Докато чакаше, Бегур попита:

— А може ли да видя парите?

Все така любезно усмихнат, Рох отвори едно от чекмеджетата на бюрото си и извади две хартиени фишечета със златни франкове.

— Чудесен е звънтежът на чистото злато! — промълви младежът. — Тези монети са също толкова руси като жените на Тициан или баварската бира... Дайте да подпиша.

Хектор сложи подписа си под двата екземпляра на договора и пусна монетите в джоба си.

— Сега — каза отново той — трябва ли да очаквам ново писмо от вас?

— Няма смисъл. Заповядайте вдруги ден по същото време и ще ви дам информация за бъдещото ви богатство.

— Толкова ли бързо ще я имате?

— Да, разбира се, защото тя е вече у мен. Не мога обаче в момента да я съобщя, тъй като не всички документи още са съответно заверени от държавата; затова довиждане засега, не забравяйте да наминете вдруги ден.

Да забрави! Хектор Бегур да забрави! Че, ако действително му се падат двайсет хиляди франка, ще бъде богат цяла година!

Бегур се запъти към вратата и Рох (противно на навиците си) тържествено го изпрати чак до изхода.

Същата вечер и на другия ден веселите гуляи вече ставаха не в артистични кръчми, а в ресторант на булевард „Клиши“. Шампанско и хубави вина замениха бирата.

На третия ден Хектор с натезжала глава изкачи отново стълбището до агенция „Рох и Фюмел“. Вратите на господин Рох отново широко се разтвориха за него.

— Скъпи господин Бегур — рече му директорът на агенцията с милата си усмивка, — сърцето ви добре ли е, изобщо здрав ли сте?

— Никога не се разболявам.

— Стегнете се, съсредоточете цялата си енергия — ще ви направя важно съобщение. Сигурно сте се питали откъде идват тези неочаквани за вас пари? Те са по наследство.

— Не може да бъде! — възрази Бегур. — Нямам живи роднини. Всички от рода Бегур са покойници.

— За да бъде човек ваш роднина, не е необходимо непременно да носи презимето Бегур. Майка ви имаше ли брат?

— Да, и както се чуваше, бил голям пройдоха; заминал нанякъде, още преди да се родя, и нищо повече не се чуло за него. Сигурно отдавна е починал.

— Да, наистина е починал, но само преди няколко месеца. Той е бил невероятно богат човек.

— Нима! — изумен възкликна Бегур, толкова заинтригуван, че се премести заедно с креслото към събеседника си.

— Вуйчо ви се наричал Жустин Лебер — продължи Рох — и действително доста често си имал работа с полицията. За да се измъкне от съдебно дирене, осемнайсетгодишен заминал за Америка, където доста мъчно си изкарвал прехраната. Внезапно обаче му потръгнало — някои дребни спекулации на борсата му донесли няколко хиляди долара, с които си купил земя. За негов късмет имотите му се оказали с находища на петрол и сега са негови най-богатите на нефт кладенци в Северна Америка.

— Но цената на един кладенец е баснословна! — слисан промълви Хектор. — Дори да е така, той никога не си спомни за близките си и не ги потърси!

— Сигурно сте прав, но ето че преди смъртта е решил да напише завещание и да остави цялото си имущество на своята сестра Урсула Лебер, ако е жива, или на децата ѝ, ако се е споминала. При това е отбелязал, че ако няма живи наследници, предава всичките си пари за благоустрояването на родния му град Париж. Ако ли има наследник, на

него възлага експлоатацията на своите петролни находища, и ето че вие сте този наследник... Сега ясно ли ви е?

— Напълно ми е ясно... Всъщност вуйчо ми е бил много достоен човек... А на каква цифра възлиза богатството му?

Рох извади от джоба си и постави пред Бегур шишенце с амоняк, погледна внимателно събеседника си, след което бавно и тържествено произнесе:

— Само в банката в този момент на негова сметка има осем милиона.

— Какво казахте? — попита пребледнелият Бегур, като неволно се отдръпна.

— Казах — осем милиона долара. Чакайте! Вдишайте амоняк! Не бива така, младежо, дръжте се! Вече сте богат, бива ли тъкмо сега да ви се случи нещо!

Бегур наистина изглеждаше като човек, изгубил ума и дума. Не можеше да каже каквото и да било, нито пък му се вярваше, че всичко чуто в този кабинет може да е истина.

— Случват се тези неща, овладейте се — мъчеше се да го успокои Рох. — Не бива така да реагирате; нали това е само част от имуществото, като по-значителната от богатството е в петролните кладенци, които дават един милион долара годишен доход, дори повече от милион; в същото време агенция „Рох и Фюмел“ благодарение на вашата щедрост ще се задоволи с триста и петдесет хиляди долара годишен доход — усмихнат завърши директорът.

— Ето какво било — горчиво възкликна опомнилият се Бегур. — Значи и вие сте богати! Честито! Но защо оня ден, когато ми давахте авансовата сума, само две хиляди франка ви се откъснаха от сърцето?

Господин Рох доволно потри ръце.

— Ами за да имате чувството, че ще получите сравнително малко пари... в противен случай щяхте да се мъчите да минете без нас... а това никак не ни се искаше.

— Няма що, владееете си занаята.

— Разделяме се вече с него — каза господин Рох, — едва ли ще ни падне друга толкова едра риба, а вие, господин Бегур, бяхте огромен шаран!

VI

По какъв начин господата Рох и Фюмел бяха докопали делото за това висящо наследство, което от богаташи ги превърна в милионери?

Случайността при тях не играеше никаква роля. Агенцията от улица „Монмартър“ специално издирваше богатства и недвижимости на споминали се собственици без преки наследници, върху каквито има права държавата. Всъщност този бе най-плодоносният клон от дейността на фирмата. Освен шестимата чиновници, които фирмата поддържаше за издирване на такива имущества, тя имаше на служба и доста агенти в провинцията, а също и в чужбина. Окажеше ли се, че някъде се е споминал богаташ без близки роднини и без лесно изпълнимо завещание, Рох и Фюмел се превръщаха в съперници на хазната. Намереше ли се наследник, пред него Рох разиграваше същия спектакъл, който бе изпълнил и пред Бегур.

След подписването на договора между агенцията и Бегур директорът Рох взе интересите на младия художник присърце — нали те бяха и негови собствени интереси. Закипя денонощна работа, писма и телеграми хвърчаха до Ню Йорк и обратно до Париж, раздаваха се щедри подкупи, пречките се отстраняваха с един замах. Най-сетне настъпи великият ден, когато Бегур влизаше във владение на наследството и от най-жалкия столичен гражданин се превръщаше в един от най-богатите.

Няма да излъжем, ако кажем, че Хектор дълго не можа да дойде на себе си от внезапно изсипалото му се богатство, но също така е вярно, че не стори нищо невероятно и ексцентрично с фантастичните милиони. Преди всичко най-почтено се заплати с дребните си кредитори, като се изчервяваше при мисълта, че е можал да направи някакви съвсем жалки дългове. Друго би било, ако дължеше поне няколкостотин хиляди франка!

Хектор се оказа и добър, и мил приятел — той щедро разтвори кесията си за своите бохемски другари художници; потребностите и желанията им обаче се оказаха доста скромни и сумите отново бяха съвсем дребни. Госпожа Бобино, разбира се, му излезе по-скъпо: за нея

нае хубава къща, карета и три коня, откри ѝ кредит при най-добрата шивачка и ѝ подари прекрасни диаманти; в същото време тя се сдоби и със съперници, но учудващо философски се примири с положението.

На улица „Франциск I“, близо до Шан’з Елизе, наскоро бе построена огромна разкошна къща с разнообразни архитектурни ефектни украшения. Тази скъпо струваща къща, същински замък, бе погълнала куп пари, но бе останала далеч от изискванията на добрия вкус. Собственикът ѝ, богат търговец, както внезапно бе забогатял, така и се бе разорил, затова сега продаваше своя замък заедно с цялата мебелировка.

Хектор отиде да го огледа.

Пъстротата и блясъкът, позлатата, скъпите мебели и безбройните стаи възторгнаха Хектор. „Точно това ми трябва! — си помисли той. — Още щом влезе, всеки веднага ще почувствува, че е в дома на голям богаташ. Кълна се, този архитект е вдигнал къщата само за мен! Разбира се, в никакъв случай няма да се откажа от тази красива играчка.“

Той в галоп се втурна при нотариуса, веднага, без да се пазари, внесе исканата сума и на другия ден се настани в своята къща.

Сетне, без да разбира нищо от коне, плати главозамайваща цена за чифт стари коне, чието единствено достойнство беше хубавият им вид.

Каретата, която си избра, се оказа с жълто купе и червени колела. Сребърните фенери от двете страни бяха твърде тежки, а дръжките на вратите — с твърде претенциозна резба.

Бегур облече прислугата си в ливреи, също твърде пъстри и ярки; върху сребърните копчета на лакеите му личаха преплетени буквите Х и Б.

Щом посвикна с първото си собствено жилище, Хектор реши, че то трябва да бъде винаги пълно с негови приятели, и откри планираната серия от вечери, като покани верните си художници и приятелки от старите времена. Всички откликнаха с радост и долетяха весели, грейнали, с бляскави тоалети, а дамите окичени със скъпоценности като витрина на златар.

Старите приятели художници обаче се чувстваха доста неудобно в огромната трапезария, седнали на столове с високи облегалки, зад които бдително бяха застанали наконтени лакей. От своя страна

лакеите не криеха презрителните си усмивки и не пестяха гримасите, като гледаха държанието на гостите. Дори изобилните хубави вина не можаха да разпръснат напрежението и мъчителното чувство.

Още по-лошо стана, когато след вечерята мъжете запалиха пури и не бързаха да обърнат внимание на дамите. Те се засегнаха и набързо си заминаха; затова, когато пристигнаха музикантите за бала, се оказа, че са останали само мъже.

Бегур, който бе очаквал бляскаво веселие в своя дворец, а бе видял само унили физиономии и отегчение, реши, че тези хора с маниерите си не са вече от неговото равнище. „Мястото ми не е при тях“ — решително заключи той.

VII

Два дни след първата вечеря, която бе дал на приятелите си, камериерът донесе на младия милионер визитката на посетител. Този пръв утринен гост бе редакторът-издател на вестник „Фигаро“, за който някога Бегур бе рисувал политически карикатури.

Бегур с най-приятно настроение влезе в малката гостна да посрещне ранния си гост, без да подозира какво влияние ще окаже неговият вестник върху целия му живот...

Редакторът-издател Годар гледаше към двора, където конярите миеха удивителната карета на Бегур, за която вече говорихме. В това време влезе Хектор, който твърде хладно стисна ръка на госта си.

— Честито, друже! Мнозина завиждат на късмета ти, но аз се радвам от сърце за теб! Ето сега вече си богат, но какво ще стане с таланта ти, нали няма да захвърлиш четките и молива? Имаш ли ателие в този прекрасен дворец?

— Да си призная, нямам. За какво да рисувам? За по двайсет франка на картина ли?

— Вярно, че твоите работи струваха много повече и аз все се надявах да ти плащам достойно, когато се увеличат абонатите.

— Само това ли си дошъл да ми кажеш?

— Не, разбира се. Помня твоите политически карикатури и борбата ти срещу експлоататорите. Сега дойдох при теб да ти съобщя, че съм намислил да издавам списание, което ще се казва „Капиталът експлоататор“. Осигурили сме си кореспонденти в Лондон, в Женева... в Африка... Само за една седмица ще достигнем десет хиляди тираж. Успехът е сигурен!

— Поздравявам те тогава.

— Благодаря... Но малко пари не достигат — някакви си двеста хиляди франка.

— Имаш ли представа откъде можеш да ги вземеш?

— Разбира се! — отвърна Годар. — Както виждаш, дойдох веднага при теб! Нима съм способен да те оскърбя, като се обърна към друг? Ти ще си издателят на това прекрасно списание, Тоттор! Нали

дори и названието всъщност е твое! Ще станеш известен... Мястото ти е в парламента! Ще делим приходите. Подпиши този чек.

— Чек за двеста хиляди франка?

— Според мен ще стигнат — скромно отбеляза Годар. Художникът гръмогласно се изсмя.

— Значи ме смяташ за абсолютен глупак!

Издателят трепна.

— Чакай, нима ще откажеш да дадеш средства за нашето списание? А къде останаха принципите ти? Борбата ти против експлоататорите?

— Принципите са за бедняците. Те се придържат към тях.

— Значи обръщаш гръб на своите братя по кръв и на другарите си! Скоро ще се убедиш, че аристократите няма да те приемат и ще затворят вратите си пред теб! Довиждане, изменнико!

И Годар нахлупи шапка, след това ядосано затръшна вратата след себе си.

Младият художник тъжно се отпусна в креслото. „Може да е всякакъв този хитрец, но в случая е прав — си помисли той. — Бегур наистина е смешно име за аристократичните салони. Докато бях художник бе друго. Но сега неблагозвучното ми име стои като мазно леке върху копринена дреха. Парите са всесилни... Ако е така, дано успея с тях да сменя и името си!“

От този момент Хектор се замисли как да промени обикновеното си, неблагозвучно име и не виждаше никакъв изход, докато един прекрасен ден пред очите му не попадна обявата на принц Кастел Виван.

VIII

Хектор не губи време и веднага седна да напише писмо до автора на обявата, в което накратко даваше сведения за себе си и за своето богатство. Писмото завършваше с думите:

„Моля, известете ми, милостиви господине, къде и кога бих имал честта да се срещна с вас, разчитайки на благоразумната ми скромност, и приемоте уверенията ми за най-дълбоко уважение към Вас. С искрени чувства на почит оставам Ваш покорен слуга, който никак не би желал повече да се нарича.

Хектор Бегур.“

Младежът хвана плика с писмото и се запъти към най-близкия пощенски клон, където лично го пусна в кутията — не можеше да довери толкова важно послание на лакея.

Изминаха цели четири дни. Отговор не идваше. Бегур започна да се отчайва и ядът му се равняваше на дълбокото разочарование. „Чиста мистификация е било! — си казваше той. — И аз като глупак се хванах на въдицата! Някой шегаджия нарочно е пуснал тази обява, за да разнася навред отговорите на разни наивници като мен... Ех, да ми падне, хубавичко ще му платя!“

Най-сетне обаче на петия ден камериерът донесе на Бегур плътен плик с червен восъчен печат, върху който ясно личеше герб под корона на принц. Почеркът издаваше нещо старовремско и аристократично.

Бегур като художник ясно се ориентираше в хералдиката и веднага възкликна:

— Корона на принц! Обявата не е била шег!

Листът на писмото бе със същия герб с корона и съдържаше само няколко реда:

„Принц Годафроа дьо Кастел Виван ще има удоволствието да приеме г-н Хектор Бегур утре, в сряда, в дванайсет часа. Улица «Комартен», №...“

Хектор бе сам в стаята и си рече на глас:

— О, чудесният принц дьо Кастел Виван! Познавам го, разбира се — приятелят на Жул Льору...

Закъснението на отговора бе напълно обяснимо. Когато получи посланието на Бегур, принцът според неизменния си обичай веднага се залови да разучи кой е авторът.

Той много искаше да се сдобие с богат син, но държеше младежът да е с неопетнено минало и освен това да притежава огромно и безспорно богатство. Приятел на принца в полицията събра необходимите сведения, а принцът лично прегледа всичко, каквото се отнасяше за бъдещия му роднина.

На следващия ден Бегур развълнуван се запъти за срещата.

Малкото жилище на принца се състоеше от четири красиво наредени стаи; всеки предмет издаваше изящен вкус и представляваше истинска ценност. По стените висяха картини от старата френска школа; полилеите бяха от изящен кристал, върху полиците на камините се забелязваха истински антикварни ценности. Ако би пожелал, принцът можеше да събере доста пари от вещите си, но той за нищо на света не би се разделил с прекрасната си движима собственост.

Спалнята му беше истински музей на любовта; по стените бяха окачени безброй портрети на красиви дами в масло и туш, от най-големия до най-малката рисунка — трофеи от любовните подвизи на принца. „Ако си напиша спомените — казваше понякога принц Годафроа, — шевалие Жак дьо Казанова ще потъне в забрава...“

— Но защо не ги напишете? — го питаха събеседниците му.

— Нямам време; може би някога, когато възрастта не ще ми позволи да прибавям нови победи...

Но годините отминаваха, без да разклатят здравето на този як и винаги весел човек, като само добавяха нови глави към ненаписаните му мемоари.

Часовникът бавно започна да отброява дванайсет.

Пред жилището на принц дьо Кастел Виван спря карета с два красиви черни коня. Принцът се приближи до прозореца и направи

кисела гримаса:

— Фрапирац разкош! — избъбри той. — Безвкусица, надминаваща границите на поносимото! Да, това момче ще ми струва доста усилия... Но може пък да е схватливо.

Хектор през това време се изкачваше по стълбището.

IX

Скромнен слуга отвори вратата на гостната и докладва:

— Господин Хектор Бегур.

Принцът вече очакваше посетителя си с монокъл на окото. При вида на влизащия младеж той протегна ръка и с величествената благосклонност на голям аристократ произнесе:

— Много се радвам да ви приема в дома си... И двамата знаем причината за посещението ви, затова да преминем към същината на въпроса.

— Тъкмо това желая и аз, принце — едва намери сили да произнесе Бегур.

— Не ме наричайте принц, а просто — „господине“; така е прието в средите, в които искате да влезете: там титлите се споменават твърде рядко.

— Благодаря ви за урока, господине.

— Сигурно няма да е последният... Трябва да ви известя, господине, че преди да ви отговоря, се заех със сериозен преглед на вашето минало. Фактът, че отговорих на писмото ви, доказва, че не съм открил нищо компрометиращо. Бедността не е могла да ви тласне към низки постъпки, а богатството — към поквара. Според мен, когато обединим усилията си, ще можем да направим от вас един доста представителен принц Кастел Виван — усмихнат завърши Годаефроа.

— Щом мислите така — възкликна Хектор, — значи работата е опечена!

— Трябва обаче предварително да си изясним някои неща — възпря възторга му принцът. — Досега не съм ви срещал в живота си и следователно други причини, а не сериозната привързаност, ме подтикват към намерението да ви направя свой син. Струвате ми се разумен младеж и сигурно прекрасно разбирате, че двамата с вас влизаме в сделка, при която трябва да проявяваме деликатност. Между моето име и вашето разликата е толкова огромна, колкото между вашите капитали и моите. И все пак бъдете сигурен, че не продавам името си за пари! Искам да ви превърна в свой истински син. Надявам

се, че в такъв случай вие не бихте позволили вашият баща да мизерува, докато вие живеете нашироко като истински принц?

— Не, естествено! — възкликна учуден Бегур. — За съвсем кратко време ще уредя всичко необходимо така, че да бъдете напълно осигурен... Ще ви заобиколя с грижи и разкош.

— Истински синовно намерение, можете да се гордеете с него. От своя син мога да приема грижи... Но не ще посмея да докосна нито сантим от капиталите ви — те принадлежат на бъдещите ви деца, на рода Кастел Виван. Посегателството върху него би било престъпление.

— Но... — подхвана озадачен Бегур.

— Не настоявайте! — прекъсна го принцът. — Не бих приел нищо повече от сто хиляди франка годишна рента.

— Толкова малко! Но изборът е ваш; можете да разчитате на моята дума.

— Естествено, аз съм сигурен във вас, още повече, че ще оставите при нотариуса необходимия капитал, от който той всяка година ще ми изплаща моите сто хиляди. Между мен и вас не бива да бъдат намесвани пари... Би ми било крайно неприятно да подписвам разписки на сина си.

— Прав сте! Веднага ще внесе капитала.

— Чудесно. Сега остават няколко по-дребни въпроса. Трябва да ви наемем учител по езда, по фехтовка. Досега участвали ли сте в дуел?

— Никога...

— Не ще е лошо да се стигне до дуел час по-скоро... имам предвид дуел с някой аристократ или просто с почтен младеж, но причината трябва да бъде подходяща. Надявам се, че мисълта за дуел не ви плаши?

— Напротив! — отвърна Бегур. — Дори ме изкушава!

— Сигурен бях — каза Годафроа с явно удоволствие. — Но да минем нататък... Танцувате ли добре?

— Разбира се — засмян отвърна Хектор.

— Нямам предвид ресторантските танци. Ще трябва да ви намерим добър учител и по танци. Освен това ще усвоите лова, играта на карти, доброто държание... Например току-що влязохте в моята гостна доста неумело... Изобщо ще трябва напълно да ви превъзпитам и с удоволствие ще се заема с тази задача!

Х

Принц дьо Кастел Виван се замисли за кратко време и продължи вече с друг тон:

— Осиновяването е вече решено между нас. Трябва обаче да постигнем желания резултат, да уточним пътищата и начините за него. Познавате ли законите по този въпрос?

— Юриспруденцията ми вдъхва искрено отвращение — отвърна младежът. — Да не говорим за дебелите сборници със закони!

— Е, моите знания са съвсем тясно специализирани и са в областта на въпроса, който ни интересува — усмихнат заяви принцът. — За съжаление законът поставя едно ограничение: настоява осиновителят да не е прехвърлил петдесетте; но това не е толкова фатално, допускат се изключения. Нататък законът иска да нямам преки потомци, тоест деца; да взема съгласието на съпругата си — а такава няма; да осиновя дете, за което дълго време съм се грижил — а ние за съжаление се познаваме едва от днес с вас.

— Жалко! — възкликна Бегур. — Вие наистина не сте ме издържали продължително време...

— Упреквате ли ме? — усмихнат попита принц Годефроа. — Хайде, надявам се да ми простите този пропуск; но за наше щастие има една уговорка: „може да бъде осиновено лице, което е спасило живота на осиновителя, защитило го е по време на сражение, извадило го е от пламъци или от вълни...“

— Има ли и такъв текст?

— Да, цитирам ви буквално; забележете колко е мил стилът му. Погледнете само: сражение, пламъци, вълни... Бива си ги нашите законодатели.

— Но, драги господине! — извика Бегур. — Не виждам нищо радостно! Не съм ви спасявал живота по никакъв начин!

— Безспорно е така; причината е същата, поради която и аз не съм полагал грижи за вас. Но нищо не ви пречи сега да сторите това, което сте пропуснали да извършите преди... Пътували ли сте някога извън Франция?

— Никога.

— Един богат младеж непременно трябва да види свят. Двамата с вас ще заминем на пътешествие. Ще видим Италия, Германия, Австрия, Швейцария, ще ни стигнат някъде към три месеца. Тъкмо ще имам време да повлияя върху вашите обноси. Добре ли плувате?

— Мисля, че дори много добре. По бързина и умение нямам съперници сред моите познати.

— Аз също плувам, но отдавна не ми се е случвало и съм доволен, че малцина знаят за това мое умение. Разбирате ли за какво се отнася?

— Започвам май да разбирам.

— Случката, която ще подготвим отсега, ще изглежда така. По време на пътуването случайно ще се озова във водата, например в река или море, ще викам за помощ, ще започна да се давя и ще изгубя съзнание... Вие ще ми спасите живота и нежно като син ще се грижите за мен.

Свидетелите на това героично спасяване ентусиазирано ще изготвят протокол; узаконяваме подписите им, да речем, със заверката на женевските власти, сетне, щом се върнем в Париж, веднага пристъпваме към изпълнението на необходимите формалности. Как ви се струва този план?

— Струва ми се безотказен! Изумен съм от таланта ви; успешно бихте могли да пишете романи и драми, които ще се ползват с голям успех.

— И аз мисля така... Доколкото зная, имате нова къща, напълно мебелирана и обзаведена, нали? Добре. Утре се самопоканвам на вечеря при вас, ако не възразявате, за да ви дам някои съвети относно вашия бит. Но не се безпокойте, дете мое, всичко ще постигнем заедно — вие попаднахте на добър учител!

XI

Три дни след този разговор принц дьо Кастел Виван навести приятеля си Жул Льору и с доста неясни изрази, мъгляво му съобщи, че в компанията на личност, за която не може да му каже нищо повече, предприема пътешествие и се готви за голяма промяна в живота си.

На другия ден Годафроя и Хектор поеха на път. Принцът милостиво разреши на своя млад приятел да поеме разноските му по време на пътуването: нали сега бяха в ролите на учител и ученик, а ученикът естествено трябва да се погрижи за нуждите на своя скъп наставник.

След доста обширна обиколка, включила и Русия, най-сетне пристигнаха в Женева, последния пункт по пътя им, след който щяха да се завърнат във Франция. В Женева отседнаха в хубав хотел, който притежаваше малко корабче за разходки по езерото. Гостите на хотела се надпреварваха да използват услугите му, тъй като времето бе спокойно, топло; въздухът бе толкова прозрачен, че се виждаха и най-малките гънки на далечната живописна планина, отразяваща многобройните си върхове в тихата вода.

Принцът и Бегур бяха с бели платнени костюми и с широкополи шапки. Компанията включваше освен тях и трима французи, и двама англичани. Годафроя привлече вниманието на събеседниците си върху прозрачната вода на езерото:

— Погледнете, вижда се дъното дори... Сигурно тук е толкова плитко, че няма повече от два метра, нали, капитане? — обърна се той към снажния швейцарец.

— Грешите, господине — засмян отвърна капитанът. — Тук е най-малко петнайсет-двайсет метра дълбочина, а може и повече.

— Жалко, че не умея да плувам; тази вода е толкова примамлива! За да се удавя, впрочем, и два метра са достатъчни.

— Бъдете предпазлив в такъв случай — посъветва го капитанът. — Понякога нашите пътници са доста невнимателни, увлечени от хубавата гледка.

— А ей там, в далечината, май се вижда платноходка? — посочи принц Годафроа към хоризонта.

Всички обърнаха погледи натам, но не забелязаха нищо. Принцът извади далекоглед и започна да го настройва към зрението си; в този момент корабчето, вдигнало платна, внезапно ускори ход поради рязък порив на вятъра; принцът изгуби равновесие, олюля се, не намери за какво да се хване и се стовари в езерото, като успя само да извика:

— Помощ!... Спасете ме!...

Водата се склочи над главата му; само от време на време отчаяните му движения го изваждаха на повърхността, но не можеха да го удържат върху водата.

Всички се развикаха и засуетиха, само Бегур не произнесе нито дума. Той бързо свали сакото си, прехвърли се през борда и се гмурна в прозрачните води. Присъстващите затаиха дъх. След минута, която се стори безкрайна за зяпачите, Бегур изплува на повърхността, като гребеше с лявата ръка, а с дясната държеше горкия принц, който не даваше никакви признаци на живот. Пътниците на корабчето възторжено изръкопляскаха.

— Не ми трябва аплодисменти, по дяволите! — извика Хектор. — Спуснете някакво въже!

„Планът върви като по ноти — размишляваше през това време стария Годафроа. — Само дано някак успее да го отуча от тези плебейски изрази... Защо му беше това «по дяволите» в този героичен миг?“

Докато удавникът разсъждаваше така, капитанът и единият моряк спуснаха въже с примка накрая; Хектор се хвана за въжето, мушна крак в примката и след секунда се озова на корабчето заедно с безчувствения удавник.

Присъстващите се втурнаха да стискат ръка на Хектор.

— Оставете тези поздравления сега! — извика младежът. — Не виждате ли, че принцът е в безсъзнание, трябва да му окажем първа помощ!

След около пет минути взетите мерки се увенчаха с успех. Господин дьо Кастел Виван направи слабо движение, въздъхна, отвори очи и като огледа с усилие надвесените над себе си хора, попита със слаб глас:

— Кой ме спаси?...

— Аз, драги принце — смутено отвърна Бегур.

— Елате да ви прегърна, сине мой!...

Сцената бе дълбоко затрогваща и цяла Женева говори няколко дни за тази случка.

Тъй като корабчето този път бе излязло за няколкодневна обиколка, принцът носеше куфар с дрехи, затова бързо можаха да го преоблекат; но след драматичната случка не биваше да рискуват здравето му, затова се насочиха към Женева.

Нищо лошо обаче не се случи; здравенякът принц на другата сутрин се яви бодър на закуска, в най-цветущо здраве. По негова молба спътниците от пътуването по езерото изготвиха акт за спасяването му с най-тържествени изрази; подписаха го всички пътници, капитанът и неколцината моряци като свидетели, а заверката от местните власти го превърна в истински документ.

На другия ден принцът и Бегур вече бяха в Париж, където изпълниха всички формалности и подадоха молба за осиновяване. След стореното им оставаше да изчакат определения от закона тримесечен срок, който не можеше да бъде скъсен нито чрез връзки, нито чрез подкупи.

Тези три месеца бяха време на усилен труд и за двамата. Бегур вземаше уроци по какво ли не; принц дьо Каstel Виван сложи ред в прекомерния разкош на къщата на Бегур. Волният художник постепенно се отърсваше от небрежните си обноски и говор, а разкошният му замък добиваше все по-аристократичен вид, от каретите и конете изчезваха всичките дрънкулки, издаващи лош вкус и прекомерна натруфеност. Върху вратите на изящните и достолепни карети вече можеше да се постави гербът на принцовете дьо Каstel Виван...

XII

Най-сетне нетърпеливо очакваният ден настъпи. Съдът от първа инстанция, като изслуша правителствения прокурор, се произнесе: „Осиновяването се узаконява“.

Решението бе обнародвано и вписано в гражданските регистри на окръга, в който живееше осиновиелят.

Годефроа получи сто хиляди франка годишна рента.

Старите приятели на Бегур от кафенетата и ресторантите на Латинския квартал му се подиграваха злобно и също толкова ядно му завиждаха. Те го нарекоха „принц Тотор“ и този прякор удивително бързо се пръсна из цял Париж. Хектор прие това положение с усмивка и когато чуеше някой да подвигне прякора му, се обръщаше и иронично се покланяше.

Огромното богатство и новото положение за кратко време развиха у него нов начин на мислене, нов светоглед. Когато си спомнеше за Лазарин, той вече не я кореше горчиво, а си казваше: „Права беше маркизата — как би могла да отстъпи пред някакъв си Бегур! Наистина сърцето я влечеше към мен, но тя се бори героично и овладя чувствата си!... Много съм доволен. Лазарин е истинска аристократка.“

Хектор бе съвсем наясно, че старият принц дьо Кастел Виван е близък приятел на Жул Льору и чрез него много лесно можеше да проникне в дома на маркизата. Подобен елементарен ход обаче не удовлетворяваше щестлавието му. Младежът внимателно проучи кои къщи поддържат познанство с Лазарин и направи всичко възможно да бъде представен в тях.

Видяхме почудата на Лазарин, когато ѝ бе представен „новият“ принц дьо Кастел Виван — през времето на самоизолацията си бе пропуснала тази вълнуваща парижка клюка.

Когато благородната принцеса италианка представи знатния си гост, маркизата неволно пламна и закри лицето си с ветрилото. Хектор остана твърде доволен от постигнатия ефект.

Впечатлението, което бе направил на Лазарин, надмина очакванията му. Той приседна до младата жена и тихо промълви:

— Ще ми простите ли, госпожо — гласът му потъваше сред шумния говор на гостите, — че посмях да застана пред вас, преди да съм поискал разрешението ви? Виновен съм и ясно съзнавам това; мога ли да се надявам на вашата снизходителност?

Изящните обноски на този аристократ, когото помнеше като безгрижно весел и малко арогантен младеж, съвсем объркаха Лазарин. От предишния Бегур, когото тя познаваше, бе останал само гласът и приятното лице, което обаче доста бе променило израза си.

— Нима сте наистина вие, господин Хектор? — избъбри маркизата, като свали вече ветрилото си, защото руменината бавно се бе смъкнала от лицето ѝ.

— Учудвате ли се, че ме срещате в този аристократичен дом, където ме приемат като желан гост? — попита принц Тотор.

— Не, не съм казала такова нещо...

— Но си го помислихте.

— Грешите; просто бях изненадана от промяната във вас; станали сте истински джентълмен.

XIII

Последва кратко мълчание. След минута Хектор подхвана:

— Не можете да си представите, госпожо, с какво вълнение забелязах вашата карета пред входа... Едва намерих сили да престъпя прага на салона, когато лакеят произнесе моето име...

— Вашето име ли? Това ли е истинското ви име?

— Не може да бъде по-истинско! И законът призна това. Ако желаете, ще ви разкажа цялата история, която е доста дълга, но за сметка на това е увлекателна.

— О, с удоволствие ще я изслушам — изгаряща от любопитство, произнесе Лазарин.

— Тя започва с това, госпожо, че мой близък роднина напуснал Франция преди около трийсет години, невероятно забогатял и ми завещал целия си имот. Сега притежавам значителен капитал и над милион долара годишен доход...

— Толкова много! — възкликна недоверчиво маркизата, вперила смаян поглед в Хектор.

— Новото положение ми позволи да предприема увлекателно пътешествие, по време на което мой спътник се оказа очарователният принц дьо Кастел Виван...

„Ето защо принцът е скрил от татко с кого заминава“ — обясни си сега младата жена.

— ... който ме удостои със симпатиите си. На връщане принцът едва не загина във водите на Женевското езеро. С риск за живота си се хвърлих от кораба, макар че всички ме възпираха, и го спасих. Господин дьо Кастел Виван, който ми е благодарен многократно повече, отколкото заслужавам, ме почувствува като свой син и сетне оформи осиновяването.

— Какво приключение! — възкликна маркизата. — Вие сте истински герой! Доволна съм, че и аз принадлежа към вашите познати.

— Значи ми прощавате? — развълнуван попита Хектор. Увлекателният разговор между двамата млади продължи най-малко половин час, без да шокира никого; Хектор беше ерген, а маркизата —

свободна жена. Престарялата херцогиня Сасето Ланже, като посочи с ветрилото си увлечените в разговора младежи, промълви:

— Те биха представлявали чудесна двойка, нали, принцесо?

— Наистина — съгласи се знатната италианка, — и може би ще видим скоро тяхната сватба. И какви богатства ще се съберат в тяхното ново семейство! При това възрастта на двамата заедно едва надхвърля четирийсет и пет години...

XIV

Напълно разбираемо е, че Хектор се възползува от благоразположението на маркизата и още на другия ден я посети у дома ѝ. Лазарин не беше влюбена в младежа, но на драго сърце се примиряваше с възможната перспектива да смени титлата си с още по-гръмка и да присъедини още по-голямо богатство към своите милиони. Тя си казваше: „Този доскоросен художник с умението му да живее весело ще е забавен не по-малко от любовник! Ще разбира всичките ми желаниа да се разнообразявам, ще споделя всичките ми ексцентричности, без ни най-малко да се шокира. Каква каскада от разкош и развлечения ще се излива върху мен!“

Лазарин си говореше така с копнеж и тежко въздишаше. За осъществяването на тези планове съществуваше една-единствена, но доста сериозна пречка, и тя се наричаше Марсел Ложие. Как да се отърве от поручика хусар, който свързваше възобновени надежди с нея? Как да се освободи от бремето на тази диктаторска, ненаситна любов, която ще стане още по-упорита, още по-властна, ако се досети какво я заплашва? Невъзможно бе да я премахне, но може би ще успее да я докара до отчаяние, да я измори с дребни тревоги, терзания, съмнения... Госпожа дьо ла Тур дю Роа реши да опита.

От този ден животът на Марсел Ложие стана непоносим.

Както и досега всяка вечер той я очакваше с кола до парка Монсо, но Лазарин все по-рядко и по-рядко се явяваше на тези срещи... Дни наред Марсел се измъчваше безрезултатно в колата, а когато се завърнеше в хотелската стая, изпаднаше в отчаяние. Най-сетне Лазарин се явяваше; когато младежът опита да се оплаче, маркизата му възразяваше:

— Нима съм виновна? Тъкмо да тръгна — и дойде татко. Упреците ви са несправедливи и оскърбителни, мили приятелю, и не желая да ги слушам...

— Нима господин Льору сега ви навестява всеки ден? — недоверчиво попита Марсел.

— Наистина идва много често, и то когато му скимне — отвърна маркизата.

Скоро тя измисли нов претекст. Траурът ѝ бе свършил и трябвало да посещава парижките салони. Според нея не било удобно само да се появи и веднага да си отиде.

— Но нали и аз бих могъл да посещавам същите домове, където сте канени? — извика Марсел.

— Не зная, друже, опитайте! Надявам се, че не ще искате от мен аз да ви представя там — презрително отговори Лазарин.

Младият мъж вече не се съмняваше в намеренията на Лазарин — тя искаше да унищожи миналото, да докара отношенията им до разрыв, но Марсел нямаше да допусне това. Пренебрежението на младата жена не намали страстта му, напротив — тя стигна до лудост почти. Младежът си казваше: „Ако Лазарин само ме е разлюбила, не би допускала такава студенина между нас... Поне щеше да ѝ остане някакво състрадание към мен. Тук има нещо друго. Сигурно имам съперник... Но кой може да бъде той?“

И Марсел се превърна в шпионин. Сега прекарваше цели дни да дебне къщата на улица „Мурильо“, пред която спираха много карети, а по стълбището към входа се изкачваха доста господата. Кой от тях бе новият избраник? С каква радост би го извикал на дуел... Да умре или да го победи! Но — кого да победи?!

От време на време си казваше: „Защо да не вляза? Лакеите ме познават и няма да ме спрат. Тогава ще узная какво се крие зад тези стени!“

Но този кален, енергичен офицер не смееше да престъпи волята на любимата си, която му бе забранила да се явява в дома ѝ.

След редките, краткотрайни срещи настъпи цяла седмица, когато Лазарин изобщо не се появи. Изнервен и отчаян от мъчителното всекидневно очакване, което изгаряше душата му и късаше нервите му, Марсел намисли да предизвика решителен разговор и писа на маркизата. Писмото бе рязко и категорично; с него ѝ заповядаше да дойде същата вечер в шест — в противен случай той ще се яви при нея в девет и ще вдигне скандал. По-нататък твърдеше:

„Ако не ви заваря в къщи, ще ви открия в някой от светските салони, които посещавате с такова постоянство, и там ще кажа пред всички това, което мисля за вашите постъпки... Не се съмнявайте в решителността ми! Побърквам се от мъката, която ми причинявате; безразсъдно е да си играете с обезумял човек!“

Марсел изпрати писмото и зачака отново в каретата пред парка. Измина бавен и тягостен час, още един... Далечен часовник удари осем. В този момент се чуха бързи леки стъпки, прошумоля коприна и Лазарин влезе в каретата.

— Най-сетне! — възкликна Марсел. — Нали ще вечеряме заедно, Лазарин?

— Не — отвърна студено госпожа дьо ла Тур дю Роа. — Разполагам само с един час.

— Къде желаете да отидем?

— Все ми е едно... Карайте просто направо...

Лазарин се бе свила в ъгъла на купето и неумоливо мълчеше. Погледът ѝ се бе спрял върху една точка. Дори самото мълчание на младата жена вещаеше буря.

Докъде бяха стигнали отношенията на тези двама млади, свързани някога от случайността, а сега от едно дете? В малкото пространство на купето се бе подслонила страстната, безумна любов — и неудържимата омраза...

XV

Лазарин нанесе първия си удар. Скръстила ръце на гърдите, се обърна към Марсел и с дълбоко презрение произнесе:

— Значи вие стигнахте вече до закани?

Оскърбен не толкова от думите, колкото от тона, Марсел отговори рязко:

— Оказа се, че заплахата подействува, защото вие дойдохте! Подчинихте се на заповедта ми!

Без да обърне внимание на думите му, Лазарин продължи:

— Как си позволихте да ми пишете така? Вие отправяте закани срещу жена! А аз ви смятах за джентълмен. Кой сте вие, Марсел Ложие?

— Аз съм човек, страдал твърде много благодарение на вас и който не желае повече да страда — категорично заяви Марсел.

— Вашите претенции ме ядосват! Заканите ви са възмутителни! Защо искате да ме погубите пред очите на обществото?

— Вие знаете, че няма нищо по-скъпо за мен от вашата чест! Нали постоянно настоявам да осветим с брак нашата връзка...

— Аз — ваша жена! Никога! Да ми станете господар! По-добре още веднага да умра!

Марсел пророни унило:

— Лазарин, вие вече не ме обичате...

— И какво от това? Аз съм само на двацет години, имам право да се влюбвам и да разлюбвам. Никой не може да ми забрани!

— Вярвайте, Лазарин, така повече не може да продължи!

— Най-сетне да кажете нещо разумно! — възкликна Лазарин. — Да се разделим завинаги! Това е единственото ми желание.

Устните на Марсел пребледняха.

— Искам да ви предупредя, госпожо, че или ще принадлежите на мен, или на никой друг. Щом вече не ме обичате, не ще ви позволя да обичате когото и да било друг. Забранявам ви да обичате! Бъдете моя съпруга, Лазарин; ако не сте съгласна — бъдете ми любовница, защото не ще имате нито друг съпруг, нито друг любовник.

— А как ще ми попречите? — попита предизвикателно маркизата.

— Опитайте — и ще видите как. Винаги между себе си и другия мъж ще съзирате мен. Само смъртта може да ви освободи от моята любов! Ще извикам на дуел всекиго, на когото се спре вашият избор — тогава се молете той да ме убие.

След кратко мълчание маркизата попита:

— Нищо друго ли не желаете да ми кажете?

— Нищо повече.

— Тогава ме откарайте в къщи.

Каретата зави и полетя бързо към парка Монсо.

Останала сама в стаята си, Лазарин се отпусна в креслото до камината и се замисли дълбоко. Биваше ли да допусне този човек да ѝ пречи? Не, хиляди пъти не! Щом пречката не може да бъде отместена от пътя, тя трябва да бъде унищожена.

„Той сам си произнесе присъдата“ — избъбри неволно Лазарин; взе лист хартия от писалището и написа: „Много бях ядосана... Предлагам ви мир. Забравете всичко и ме чакайте утре по същото време на същото място“.

XVI

Радостта и изненадата на Марсел бързо заличиха мрачните мисли, когато получи писмото на Лазарин. Като всички влюбени лесно вярваше в това, в което му се искаше да вярва; веднага реши, че безспорно Лазарин го обича още, и си обясни снощната жестока сцена с някакво минутно раздражение или нервност, толкова присъща на жените.

Тази вечер Лазарин беше точна, държеше се спокойно, макар и доста по-сериозно от обичайното.

— Трябва да си простим взаимно, приятелю мой, защото и двамата сме виновни. Вие твърде рязко изразихте нетърпението си, аз твърде силно се оскърбих от вашите мними закани. Да бъдем благоразумни занапред и вместо да си причиняваме мъка, да се опитаме да бъдем щастливи. Неприятни случайности ми попречиха да идвам редовно на нашите срещи, но знайте, че когато не съм с вас, мисълта ми постоянно ви придружава; затова не губете търпение и не ми отправяйте такива заплахи, не ме подозирайте, не ми се сърдете... Обещавате ли?

— Разбира се, че обещавам! — извика пламенно Марсел, като обсипваше ръцете ѝ с целувки.

— Значи вече няма да ми изразявате недоверието си? Няма да ми изпращате оскърбителни писма?

— Безкрайно ви вярвам!

— Тогава всичко ще бъде наред. Прощавам ви.

Лазарин му прощаваше! Марсел намираще това за естествено, приемаше прошката ѝ с благодарност.

В какво се признаваше за виновен? Доста би се затруднил, ако му минеше през ума да дири обяснение, но мъжете всички са такива — или повечето от тях.

През първите три седмици след тези остри вълнения Марсел бе напълно щастлив. Лазарин се бе променила толкова много, че младият мъж едва можеше да я познае. Явяваше се точно навреме на уговорените срещи, беше нежна, дори допускаше да ѝ говори за

бъдещия им съпружески живот, за който преди не искаше дори да чуе. Марсел наивно си казваше: „Ако не бях й изразил рязко недоволството си, какво щеше да се случи? Всичко щеше да върви от лошо по-лошо. Само твърдият ми характер стана причина да се почувствувам най-сетне щастлив. Жените обичат да ги командват! Ех, да знаеха мъжете това, както аз го знам!“

Горкият Марсел...

Лазарин просто печелеше време и се мъчеше да приспи недоверието на някогашния поручик, да си осигури свобода на действие. В същото време оказваше все по-нежно внимание на Хектор, но двамата винаги бяха заобиколени от тълпа хора — дали у Лазарин, или в салоните на Париж. Хектор започна да настоява за среща насаме, но Лазарин все отлагаше, все намираше претекст да отклони молбата му.

И все пак една вечер, когато принцът повтори молбата си, Лазарин помълча малко, поколеба се и отговори:

— Непременно ли държите да се видите с мен без свидетели, мили принце?

— Нима питате! — възкликна твърде красноречиво Хектор.

— Малко се опасявам от вас... Някога вие бяхте смел, прекалено смел.

— Моля ви, маркизо! Вие знаете колко много съм се променил оттогава. Сега едва събирам кураж да докосна ръката ви...

— Добре, ще ви гласувам доверие. Утре вечер ще посетя принцеса Алвинзи...

— О, и аз непременно ще дойда в дома й!

— Това изобщо не е необходимо — възпря го Лазарин. — Ще бъда у принцесата в девет, в десет вече ще съм се върнала у дома. Преди това ще разглася у принцесата, че същата вечер и аз ще приемам, ако някой пожелае — нека дойде.

— Но тогава не ще можем да поговорим насаме — избъбри тревожно Хектор.

— Значи ще отложим за друг път... Не бива да се усамотявам явно с вас, драги принце! Нали знаете, доброто име е над всичко! Но най-вероятно е никой да не дойде на толкова късно посещение. И така — утре вечер ви чакам след десет, а сега да приключваме разговора: две-три старици отсреща са вперили лорнети в нас.

— До утре, маркизо — стана с поклон Хектор; сърцето му биеше радостно.

XVII

Маркизата се завърна от принцеса Алвинзи и забързана влезе в гостната, където камината ярко пламтеше. Хвърли небрежно палтото си, от сребърни лисици в ръцете на лакея и се обърна към него:

— Ако някой дойде, можете да го уведомите, че приемам. — След това се отпусна в креслото и дълбоко се замисли. — Тази вечер трябваше да действува решително. Трябваше да разкъса тежките окови, които ѝ пречеха, и да се сдобие с нова бляскава титла и още по-грамадно богатство.

Нямаше никакво място за колебание; но все пак, колкото и да беше влюбен в нея Хектор, дали щеше да повярва на това, което тя щеше да му каже? Винаги сигурна в себе си, младата жена тази вечер бе доста неспокойна. Мъчеше се да се овладее, като си казваше: „Всеки, който се съмнява в успеха, е наполовина победен... Трябва да постигна своето! Марсел повярва, че съм му простила, защо Хектор да не приеме моите думи за чиста монета?“

Маркизата застана пред огледалото и се погледна: бе с черна изящна рокля с тесен корсаж; голите ѝ ръце омайваха с дивната си форма, очите ѝ блестяха, нежна руменина обагряше бялата кожа на хубавото ѝ лице. Тя сама правеше прическите си и сега бе вдигнала буйната си къдрава коса високо на тила и я бе закрепила с няколко изящни шноли така, че сякаш всеки момент щеше да се разпилее по раменете ѝ. „Кой би могъл да ми устои?!“ — си рече маркизата, вгледана в своя образ. „Никой!“ — би ѝ отвърнал всеки, който би я видял в този миг.

Принцът се появи в десет и половина.

— Колко сте хубава днес! — промълви той неволно с влизането си.

— Да не говорим за това — усмихната отвърна Лазарин. — Ето, тази вечер сме само двамата; както виждате, съдържах думата си. Предоставям ви двайсет минути и нито миг повече! — завърши маркизата.

— Жестока сте!

— А току-що ми се възхищавахте! От какво се оплаквате? За двайсет минути ще можем да поговорим за много неща. Ей сега ще ни донесат чай, ще погледна часовника след излизането на слугата — и вече тогава ще отброя вашите двайсет минути.

Хектор отчаяно произнесе:

— Но как искате да говоря при това положение? Имам чувството, че ми се подигравате!

— Пазил ме Бог, мили принце!

— Но все пак се усмихвате...

— Сигурно ви изглеждам много лекомислена, обаче всъщност съм съвсем сериозна, макар да се усмихвам. Доброто ми настроение идва от това, че зная за какво искате да ми говорите — че ме обичате отдавна, обичали сте ме някога, като младо момиче от булевард „Осман“, и че ме обичате сега, когато вече съм стара вдовица.

Хектор поруменя.

— Значи вие сте наясно — подхвана той радостно, — че ви обичам и никога не съм преставал да ви любя!?

— Извинете, очарователни принце — възрази малко иронично Лазарин, — не мога да се съглася напълно с вас. Във вашата страст имаше малки паузи, когато забравяхте слабото ми очарование. Но ето че се върнахте отново при мен — и това е най-важното.

— Мила маркизо — подхвана разпалено Хектор, — дори през тези паузи моите мисли не са се отделяли от вас! Причината да ви избягвам по онова време беше тази, че съзнавах каква пропаст ни разделя и нямах възможност да я прескоча. Сега обаче положението се промени из основи. Вие знаете, че освен любов изпитвам към вас и чувство на дълбоко уважение. Докато бях беден художник, можех да ви предложа единствено сърцето си; принц Кастел Виван сега ви предлага и своето име... Приемате ли го?

С тези думи принцът коленичи пред нея. Лазарин си припомни маркиз дьо ла Тур дю Роа, който също тъй пламенно ѝ бе предложил някога да му стане съпруга.

— Станете, станете — припряно го подкани тя, — може да влезе някой!

Хектор се изправи, но настоя:

— Не ми отговорихте... Моля ви, кажете, мога ли да се надявам?

— Хектор — промълви най-сетне маркизата развълнувано, —
съвсем лесно бих могла да ви отговоря... но искам да знаете повече за
мен.

XVIII

— Сигурно ме смятате за безгрижна, за ексцентрична жена, която само се развлича — подхвана Лазарин. — Всъщност никога не съм била истински щастлива. Баща ми, прекрасен човек, обичаше мен и сестрите ми по свой начин, като ни предостави пълна свобода, но без да се занимава никак с нас. Цялото ми шумно и празно моминство, уверявам ви, чувствувахше една ужасна липса — на нежна и обичлива майчинска грижа и милувка...

Трогнатият Хектор понечи да каже нещо, но маркизата го възпря с жест.

— Една прекрасна сутрин татко се оказа разорен... Наложил се да заживеем на село. Промяната не донесе нищо ново и радостно за мен и не можех да благославям съдбата си. Там обаче маркиз дьо ла Тур дю Роа се влюби в мен и ми направи предложение. Съпротивлявах се с всички сили... мисълта за странния брак между старец и малко момиче (защото тогава бях същинско дете) инстинктивно ме възмущаваше. В края на краищата под натиска на баща си отстъпих... Да ме пази Бог да оскърбя с необмислена дума паметта на тогава, към когото винаги изпитвах искрено уважение! Маркиз дьо ла Тур дю Роа остана безукорно добър към мен от първия до последния си ден.

Въпреки това нашият неестествен брак ми причиняваше много мъки и аз безмълвно страдах, без никой да подозира какво става с мен. Сега с чиста съвест мога да заявя, че докрай изпълних дълга си към маркиза.

— Стига само да пожелаете, и всичките ви мъки ще се стопят в миналото! — възкликна Хектор. — Имайте ми доверие, Лазарин! Станете моя жена! Кажете, че приемате... Кажете, моля ви...

Маркиза дьо ла Тур дю Роа поклати глава. Сетне продума печално:

— Не бързайте, драги Хектор, изслушайте моята изповед!

— Но защо ми е тя? — припряно възрази младият принц. — Защо трябва всичко да зная? Обичайте ме, Лазарин! Обичайте ме, другото е без значение!

— Хектор, искам да ви призная важни неща, трябва да узнаете всичко, повярвайте!

Лазарин закри лицето си с ръце. Хектор зачака, развълнуван дълбоко. Когато младата жена вдигна глава, по бузата ѝ течаха едри сълзи.

Сърцето на принца се сви.

— Два месеца след вашето заминаване от замъка ла Тур дю Роа маркизът заведе мен и Рене в Италия. Тръгнах с удоволствие, толкова копнеех за развлечения — нали бях съвсем млада! Във всички градове ни отрупваха с покани за балове и празненства. Във Венеция маркизът ми представи един младеж, негов добър познат, който се наричаше Марсел Ложие. Този млад офицер не беше аристократ по рождение, но бе много богат и добре възпитан.

Маркизът с удоволствие приемаше младия офицер, понеже се надяваше да омъжи Рене, средната ми сестра, за него. Не стига обаче, че този Ложие не предложи брак на сестра ми, а на всичко отгоре се влюби в мен, започна да ме ухажва така, че нито сестра ми, нито мъжът ми да не забележат нищо. Не обичах господин Ложие, той никак не ме интересуваше, но бях поласкана, че предпочете мен вместо сестра ми. Разкайвам се пред вас, принце, признавам, че страстта му ме забавляваше и — знам ли — може да съм се държала кокетно с него, може неволно да съм му дала надежда! Нали през ум не ми минаваше, че това негово увлечение може да представлява някаква опасност за мен... Нашите отношения не преминаваха границата на най-невинни разговори и развлечения и изобщо не придавах значение на любовта на младия офицер, като си въобразявах, че неминуемата раздяла ще сложи край на всичките му ефимерни надежди и мечти.

След завръщането ни във Франция обаче младият Ложие напусна армията и се настани в Орлеан, за да бъде по-близо до мен, както не захъсна да ми обясни. Това ме разтревожи вече, но какво можех да сторя! На всичкото отгоре неочакваната катастрофа коренно промени живота ми — моят благороден съпруг се спомина внезапно... Останах вдовица и в скръбта си не приемах никого — и тогава, представете си, той има дързостта тайно да наруши моята забрана и да проникне в нашия парк... Заплаших го, че ще разкажа всичко на зет си, граф дьо Горд, и се преместих да живея в Париж...

— О, Лазарин, как ви разбирам! Да страдате толкова заради един негодник!

— Да, мили Хектор; този човек непрекъснато е по петите ми. Представете си, пристигна и в Париж! Предложих да поговорим тук, в моя дом, за да прекратя веднъж завинаги това мъчително преследване. Заявих му най-безпощадно, че никога не съм го обичала и няма да го обичам... Какво стори той според вас?

— Сигурно се е сбогувал и си е отишъл завинаги — предположи Хектор.

— Нищо подобно! Той има дързостта да ми отговори, че съм му вдъхнала надежда, че правата му върху мен били непоклатими и оставало само да се узаконят. Той бил решил, че непременно ще бъде негова съпруга. „Никога!“ — извиках тогава аз. А той ми отговори: „Не мога насила да се венчая за вас, тъй като е необходимо вашето съгласие, но бъдете сигурна, че ще се наложи да избирате между мен и вечната самота. Никого няма да допусна до вас; ще извиквам на дуел всеки ваш поклонник и ще го убивам.“

Хектор се намеси:

— Само долен тип би могъл да ви говори така!

— От тогава изминаха два месеца; господин Ложие вече не стъпи тук, но имам чувството, че ме следи и дебне всяка моя крачка. Мога ли да бъда сигурна, че не е подкупил и някои от слугите ми!

Хектор се замисли.

— Наистина ли не е имало нищо между вас и този мъж, за когото ми разказахте? Нищо — освен невинно кокетство от ваша страна и безогледно преследване — от негова?

— Приятелю — отвърна след пауза Лазарин с отпаднал глас, — нима се съмнявате в мен?

— Пазил ме Бог!... Исках само да разбера дали не сте забравили нещо...

— Не съм забравила... Ето, убедихте се, че съм права. Мечтите ни не могат да се сбъднат. Брактът между нас е невъзможен!

— Не съм се убедил ни най-малко — възрази младежът — и положението никак не ми се струва кой знае колко страшно и заплетено.

— Нима виждате изход? — попита Лазарин, като се преструваше на учудена.

— Разбира се! Щом този господин Ложие иска да се сражава с всеки, които удостоите с вниманието си, трябва да му се предостави такава възможност! Някой трябва да му даде добър урок, че силната страст не може да оправдае липсата на джентълменско отношение към дамата, и ако този урок облече в траур семейството му, само той ще е виновен за това.

— Нима искате да се биете с него? — извика маркизата.

— Да, и то час по-скоро.

— Дуел! В никакъв случай! Хектор, забранявам ви!

— Мила Лазарин — усмихна се младежът, — за мое голямо съжаление не ще мога да ви се подчиня...

— А ако ви помоля?

— Няма да отстъпя пред молби, нито пред сълзи. Животът ми е невъзможен без вас — затова единственият изход, единственият начин да отворя път за щастието ни, е да се бия на дуел.

— Значи нищо не може да разколебае вашата решителност?... О, колко се възхищавам от вас, Хектор! Отстъпвам пред вас, вие сте истински принц по мъжество и храброст... Но по какъв начин ще го извикате на дуел?

— По най-обикновения. Ще му се представя и ще му заявя, че маркиза дьо ла Тур дю Роа, на която съм направил предложение за женитба и която е приела предложението ми, е недоволна от действията му спрямо нея, затова съм принуден да го извикам на дуел. Въпросът ще бъде решен най-радикално.

— Велики Боже! Това е немислимо! — възкликна Лазарин. — Нима ще се решите да компрометирате по този начин бъдещата принцеса дьо Кастел Виван? Името ми в никакъв случай не бива да се споменава, иначе из Париж ще плъзнат клюки, че любовниците на маркиза дьо ла Тур дю Роа се бият на дуел заради нея! Какъвто и да бъде резултатът, доброто ми име ще бъде потъпкано... Нима не разбирате?

— Права сте, не помислих... Но как тогава бих могъл да извикам на дуел този господин Ложие? Нали дори не го познавам!

„Ама че е несъобразителен този новоизпечен принц!“ — си рече Лазарин и добави на глас:

— Зная къде живее този човек; мисля, че отскоро е наел жилище на улица „Амстердам“, 40; ще ви обясня и как изглежда. Висок е, с

военна стойка, с големи мустаци, брюнет, в петлицата си има орденска лента. Действайте, приятелю, и преди да си кажем „до скоро виждане“, ще ви моля да ми дадете една клетва.

— Каква? — попита учуден от новото искане принцът.

— Че никога, при никакви условия господин Ложие не ще узнае истинските причини за дуела.

— Кълна се в честта си!

Лазарин се усмихна и посочи часовника, който показваше дванайсет.

— Време е да се разделим, скъпи приятелю! И помнете, че ще очаквам добри вести от вас.

XX

Младият принц си тръгна, съвсем замаян от чувството през тази вечер. Лазарин остана да седи в гостната пред камината, доволна от добре изиграната роля (мисля, че и читателите ще се съгласят с нея), и се замисли за следващите стъпки. Оттук нататък Хектор щеше да преследва Марсел Ложие като вярна сянка до момента, в който намери претекст да го извика на дуел. Значи бе необходимо Лазарин да прекъсне всякакви отношения с доскорошния поручик, за не стане Хектор неволен свидетел на странните вечерни срещи между „преследваната жена“ и „преследвача“... Как да накара Ложие да се откаже от тези чести срещи, които бяха за него единствен източник на радост и упование? Младата жена добре знаеше каква власт има над Марсел и не се съмняваше, че той ще се види принуден да я послуша. Тя взе перо и хартия и написа следните редове.

„Обещахте, мили приятелю, заклехте се да не се съмнявате в мен, да ми оказвате безгранично доверие.

Настъпи мигът да ми докажете, че думите ви са били искрени и че действително мога да разчитам на вас.

Доброто ми име е в опасност... Дебнат ме, преследват ме... Кой? Все още не зная, но за съжаление не мога да се съмнявам, че нечия зла умисъл следи всяка моя стъпка. Днес ми донесоха анонимно писмо, което ме предупреждава, че съм под наблюдение и ако не прекратя срещите си нощем с неизвестен мъж (слава Богу, че все още не знаят името ви), моите похождения ще станат широко известни в аристократичните среди; според писмото ме заплашвала дори вестникарска публикация...

Добре разбирате, скъпи приятелю, че благодарумието изисква да прекратим срещите си за няколко дни, докато успея да разкрия кой именно ме шпионира, за да ги възобновим след това на друго място и по друг начин за наша взаимна радост. Подчинявам се на тази печална

необходимост с дълбока мъка и ви моля да споделите моето страдание! Какво да се прави, с необходимостта не може да се спори!

Вашето търпение и мъжество ще бъдат най-яркото доказателство за чувствата ви към мен. Пишете ми всеки ден, и аз ще постъпвам по същия начин. Сигурна съм, че бързо ще разкрия подлия шпионин, който вероятно е някой от слугите или от моите камериерки. Разчитайте на мен, както аз разчитам на вас, и ме обичайте, както и аз ви обичам!“

Лазарин сложи в плика това както винаги неподписано писмо и Марсел го получи още на следващата сутрин...

Първият порив на доскорошния хусар беше — изречената ядно закана. „Тя отново се опитва да ме отхвърли! — избъбри той, като смачка писмото, — значи отново подготвя измяна. Но няма да ме измами! Ще я следя! Тежко му, който се опита да застане между нея и мен!“

— След миг обаче младежът изглади листа с ръка и за втори път прочете писмото. Почувствува се сякаш по-спокоен.

„Не съм прав — промълви той, — може наистина да я следят... предупреждавах я, че тайнствените ѝ излизания вечер не ще останат незабелязани, че ще възбудят любопитството на слугите. Подобно нещо можеше да се очаква! Струва ми се, че съжаленията ѝ изглеждат искрени... Защо постоянно я обвинявам? Нали ѝ обещах да ѝ вярвам? Бива ли да изпадам до унижителната роля на ревнив любовник и да я дебна от ъгъла! При това тя самата подчертава, че се отнася до няколко дни. След това вече ще действам решително; този брак най-сетне трябва да стане реалност.“

И Марсел с чувство на облекчение като след правилно взето решение се приготви да излезе, за да обядва в някой от близките ресторанти.

XXI

Беше точно единайсет и половина, когато доскорошният офицер пое по улица „Амстердам“.

Отсреща бе застанал някакъв младеж и с пура в устата наблюдаваше внимателно отсрещната къща. Минувачите забелязваха неподвижната му поза и си казваха: „Сигурно отсреща живее някоя хубавица и този младеж очаква знак от нея!“

Читателите вече са се досетили, че той бе Хектор Бегур, сегашният принц дьо Кастел Виван.

Когато Марсел излезе от дома си, художникът, добре запомнил думите на Лазарин за него, веднага го позна. „Тази стройна фигура и военна стойка, черните мустаци, орденската лента на петлицата — не може да бъде друг!“

Когато Марсел се отдалечи на двайсетина крачки, за всеки случай Хектор попита вратаря на къщата:

— Този господин, който излезе оттук, е граф Шавел, нали?

— Не, господине. Беше нашият квартирант господин Ложие, офицер в оставка.

— Сгрешил съм — избъбри Хектор и се завтече след поручика.

Марсел вървеше, без да бърза, след няколко пресечки свърна по „Шосе д’Антен“ и влезе в ресторант „Риш“, където обядваше всеки ден. Хектор влезе след него и седна така, че да вижда през цялото време Марсел пред себе си. Някогашният хусар ядеше бавно, разговаряше със свои познати — явно не бързаше за никъде. Плати чак след три, после излезе, нае файтон и каза адреса:

— Булонската гора, ресторант „Гелдер“.

Маршрутът бе дълъг, но дочутият адрес избавяше Хектор от необходимостта да следва пряко Марсел, затова той просто се появи там към четири и половина. Ресторантът бе средище на млади офицери и Хектор зърна доскорошния хусар сред компания от военни, с които разговаряше оживено. Отново пред младия принц се изправи мъчителният въпрос: „Как да извикам на дуел този човек, когото не

познавам? На Лазарин дори повече ще се хареса, ако сторя така, че той да ме призове на дуел!“

Въпросът си оставаше неразрешим. Марсел продължи да седи и да разговаря с познатите си; по здрач си поръчаха и вечеря. Едва след това излезе от заведението и бавно тръгна по булеварда. Хектор го последва този път доста отблизо, като все така си блъскаше главата как да предизвика спречкване и недоволството на Ложие, което да бъде последвано от дуел.

Разходката на доскорошния офицер се оказа доста продължителна, но в края на краищата той стигна до улица „Амстердам“, където преспокойно си влезе в къщи.

На другия ден историята се повтори по същия начин; Марсел не бързаше за никъде, разхождаше се из града и разговаряше със свои познати — и така до седем вечерта, когато младият мъж нерешително се спря пред театър „Вариете“. Повъртя се малко пред входа и все пак влезе, като реши, че така ще минат по-незабелязано поне няколко часа от безкрайната вечер. Щом го видя да се изкачва по стълбището към входа, Хектор трепна от радост. „Дори най-големият глупак — си рече той — ще намери тук предлог да се спречка и да предизвика жадуваната свата...“ И той също влезе. Завари Марсел още пред касата; постара се да вземе билет на същия ред.

Спектакълът започна почти веднага. Залата беше пълна, преобладаваха младежите и Хектор бе посрещнат с приветствени възгласи и въздушни целувки от стари и нови познати. За да стигне до мястото си, трябваше да мине покрай седналия вече Марсел и докато се провираше покрай него, блъсна уж случайно коленете му, без да се извини. Някогашният поручик, чиито мисли бяха далеч, почти не забеляза тази грубост и не ѝ обърна никакво внимание.

„Дали този тип няма да се окаже прекалено търпелив? — неспокойно се запита Тотор. — Много странно качество за офицер!“

Първото действие премина съвсем спокойно. Щом завесата се спусна, Хектор побърза да стане, за да мине отново покрай неподвижно седящия поручик. Вирнал глава с килната на тила шапка, като се преструваше, че не забелязва никого, Тотор отново грубо блъсна коленете на седящия млад мъж. Марсел се намръщи, но си помисли: „Да вдигам скандал в театъра заради някакъв си невъзпитан господин — твърде недостойно!“

Новоизпеченият син на принц Годефроа изчака да мине антрактът и когато всички бяха насядали, когато диригентът отново влезе, с дръзко килната шапка на главата се запъти към мястото си. Този път Марсел дори се надигна, отмести колене, за да осигури повече място за минаване. Постъпката му се оказа безполезна... Хектор се прояви като толкова недодялан, че се изхитри да го настъпи по крака.

— Когато човек е толкова нескопосен — произнесе ясно Марсел, — би трябвало поне да се извинява.

Хектор се спря.

— На мен ли говорите, господине? — попита предизвикателно той.

— Искях да ви дам урок по добро възпитание — сухо отвърна поручикът.

— Аз самият давам уроци, драги, но никога не ги приемам от друг! — възкликна високо Хектор и замахна. Марсел с едно движение възпря вдигнатия му пестник.

— Прекалихте!... Държите се като хамалин! Ще ви чакам във след спектакъла.

— Разчитам на това — избъбри художникът и продължи към мястото си.

Седна тъкмо навреме.

Докато бяха разменяли тези няколко фрази, публиката в театъра бе насочила очи към тях и отвред се сипеха възклицания:

— Тихо, млъкнете!

— Вървете във да се карате!

— Ей, повикай полиция!

След второто действие двамата млади мъже се срещнаха в коридора на театъра. Около тях бързо се събра тълпа любопитни, които очакваха да видят продължението на разпратата. Марсел излъга надеждите им — без да губи спокойствие нито за миг, той се обърна към Хектор:

— Както виждате, господине, тук е невъзможно да говорим, затова предлагам да излезем във. Ще ме последвате ли?

— Разбира се! — отговори Бегур, и двамата скоро се озоваха на булеварда. Част от тълпата ги последва; щом забелязаха това, двамата

младежи свърнаха по първата пресечка, сетне по друга улица и скоро се видяха сами.

XXII

— Драги господине — произнесе Марсел студено, — бих искал да започнем разговора с фактите; три пъти вие ме блъснахте толкова предизвикателно, че бих сметнал това за умишлено оскърбление, ако бяхме познати. Първите два пъти не ви казах нищо, защото според мен е глупаво човек да си рискува живота заради явно неволно неумение. Третия път ви направих бележка — и имах право.

— Не мога да се съглася с вас — припряно изрече Хектор.

— Добре... Ако бяхте се държали по-възпитано, ако не бяхте вдигнали ръка срещу мен — не ме ударихте, само защото ви спрях, посегателството е равносилно на смъртна обида за всеки офицер — щяхме може би да се разберем през антракта. Сега обаче споразумението е изключено.

— Нима ви приличам на човек, който настоява да се помири с вас? — горделиво заяви Хектор.

Марсел се поклони.

— Ето моята визитна картичка, господине.

— Ето ви и моята — отвърна принцът.

— Надявам се, няма да отречете, че аз бях оскърбеният? — попита доскорошният хусар.

— Бих могъл да оспоря, защото вашата груба забележка ме предизвика да вдигна ръка, но нямам претенции... Ако желаете, вие изберете оръжието, на мен ми е все едно.

На другия ден секундантите на принца виконт дьо Куси и барон Куро още преди обед бяха на улица „Амстердам“. Споразумяха се лесно за деня и часа на дуела, както и за мястото — поляната на Вил д'Авре, на другия ден в девет сутринта.

Марсел Ложие избра шпагата за оръжие на дуела. Уговориха се всеки да се яви с две свои шпаги и да хвърлят жребий кои да използват.

Хектор, който малко по-късно се срещна със секундантите си, беше във възторг.

В три следобед се яви на улица „Мурильо“. В салона на маркизата бе доста оживено; Хектор само кимна утвърдително при въпросителния поглед на Лазарин. Разговорът им бе невъзможен, около Лазарин постоянно имаше хора, затова Хектор се повъртя безцелно из салона и си отиде. „Май има някакъв резултат — си рече Лазарин, — но от кого да узная подробности?!“

Същата вечер към шест Жул Льору, запътил се към ресторанта, срещна Марсел Ложие, който крачеше бавно по булеварда с ръце на гърба. Младият офицер бе предизвикал симпатии у Льору и той с удоволствие се спря да размени няколко думи с него.

— Къде се изгубихте, драги приятелю? — хвана го той под ръка. — Не бяхте ли в Париж?

— Не съм пътувал никъде — отвърна разсеяно Марсел, — но повече си седя в къщи.

— Не бива да пренебрегвате приятелите си! Обаждайте ми се... Нещо ново около вас?

— Нищо освен неприятности.

— Неприятности ли? За какво се отнася?

— Ще участвам в дуел без всякаква причина... тоест без сериозна причина. Само заради някакво си настъпване в театъра; направих забележка на минаващия младеж, а той вдигна скандал.

— Много неприятно! Но кой е вашият противник? Кажете ми, моля; всичко, което ви засяга, живо ме интересува.

— Принц дьо Кастел Виван.

Жул Льору трепна. „Бегур! — рече си той. — Не е възможно да се лъжа! Сигурно Лазарин е забъркана в историята, без този младеж дори да подозира...“

— Познавате ли принца? — попита доскорошният офицер, който забеляза реакцията му.

— Виждал съм го, запознавали са ни — нищо повече. Разкажете ми цялото произшествие, ако обичате.

След десетина минути Жул Льору стисна ръка на Марсел, пожела му успех и вместо да продължи към кафене „Англетер“, накъдето се бе запътил, спря един файтон и се отправи за улица „Мурильо“.

XXIII

Жул Лъору завари дъщеря си в покоите на малкия Раул; дойката тъкмо го хранеше.

— Нали ще вечеряш с мен, татко? — попита Лазарин.

— Да, стига да не те притеснявам.

— Винаги ми е драго да те видя! Ето, тъкмо да се порадваш и на внука си.

Лазарин взе детето от ръцете на дойката и го подаде на баща си.

— Нали е хубаво бебе? — рече тя.

— Голям хубавец е! — убедено отвърна баща ѝ. — Истински малък маркиз! Колко е важен! При това много прилича на мен, нали?

— Разбира се, татко — отвърна засмяна Лазарин. — Истински твой портрет!

След малко дойката излезе с детето на ръце, а бащата и дъщерята се запътиха към трапезарията.

— Знаеш ли защо съм дошъл? — попита някогашният banker.

— Доколкото разбрах, за да вечеряме заедно — погледна го дъщеря му.

— И не само за това... Дойдох да ти кажа една новина, която ще те заинтересува.

— Говори по-бързо тогава!

— На идване при теб на булеварда срещнах Марсел Ложие, твоя познат офицер. Представи си, утре сутринта той ще се бие на дуел и то с човек, когото знаеш.

— Кой може да бъде?

— Доскорошният Бегур... и сегашен принц дьо Кастел Виван. Двамата се скарали в театъра.

— И толкова се ядосали, та са стигнали до дуел? Възможно ли е? — рече учудено Лазарин.

— Според мен тази свата в театъра е само претекст — загледа дъщеря си с присвити очи Лъору. — Истинската причина безспорно е друга... Може би ти знаеш коя е?

Лазарин отвърна наивно:

— Аз ли? Откъде бих могла да я зная? Дори не подозирах, че принцът се познава с Марсел Ложие... Поне при мен те никога не са се срещали.

— Тъкмо там е работата, че и до момента на свадата не са се познавали; Бегур упорито досаждал на Ложие, докато го принудил да реагира. Човек би си помислил, че принцът е постъпвал така умишлено.

— Нищо не разбирам! Ти каза, че дуелът ще е утре; но къде, в колко часа?

— В девет сутринта, във Вил д'Авре, край езерото...

Маркизата трепна. Само преди няколко дни бе вечеряла в тамошния ресторант с Марсел, двамата се бяха разхождали по алеята край езерото, където бившият поручик може би утре щеше да падне убит. Лазарин бързо овладя смущението си:

— Татко, искаш ли да бъдеш най-добрият баща на света?

— Винаги съм бил такъв, мила... Какво искаш сега от мен?

— Този дуел е интересен... Много бих искала бързо да узная резултата му. Нали ще отидеш утре сутринта във Вил д'Авре, ще присъстваш на дуела и ще дойдеш да ми кажеш как е приключил?

— Невъзможно! — извика Жул Льору, стреснат от самата мисъл да се запъти толкова далеч рано сутринта. — Нямам право да се намесвам в неща, които не ме засягат. Как ще обясня присъствието си там?

Лазарин набързо го успокои, че ще седне на терасата на ресторанта, ще си поръча закуска и преспокойно ще наблюдава дуела, без никой да му обърне внимание.

— Не закусвам толкова рано... — промърмори някогашният банкиер. Това бе последният му опит за съпротива.

XXIV

В двора на ресторанта бе спряла хубава малка карета; конете бяха разпрегнати и не се виждаха. Това бе каретата на Жул Льору, който бе побързал да изпълни желанието на дъщеря си, най-вече защото и на него му беше интересно да види как ще приключи този двубой между поклонниците на дъщеря му.

Ексбанкерът не обичаше новоизпечения принц въпреки ореола на многобройните му милиони; от друга страна, безспорно симпатизираше на Марсел, доколкото може да изпитва такива чувства един свършен егоист.

Пристигнал преди петнайсетина минути, Льору бе огледал внимателно празната тераса и бе избрал едно сепаре в края ѝ — нещо като малка беседка, оплетена в лози, издигната над залата за игра на карти. Отгук, между листата на лозите, можеше спокойно да наблюдава полянката отсреща, без да бъде забелязан.

Утринното пътуване и чистият въздух бяха пробудили апетита му и той си поръча обилна закуска с котлети, пиле със салата и шунка. Помисли и добави бутилка шабли.

Каретата на принца, последвана няколко минути по-късно от кабриолета на Марсел Ложие, спря в края на поляната, прорязвана от множество пътеки. Льору се наведе леко към парапета и разтвори филизите на лозата: четиримата секунданти и двамата съперници обсъждаха нещо. След малко някой от тях хвърли златна монета: съдбата покровителстваше Марсел — изборът падна върху неговите шпаги.

Хектор само безгрижно махна с ръка; той се държеше като отявлен дуелист — никой не би предположил, че ще се бие за пръв път в живота си.

Двамата противници съблякоха рединготите си и застанаха на около два метра един от друг. Почти еднакви по ръст, на близка възраст, двамата младежи обаче изглеждаха напълно различни. Сухото лице и стегнатата фигура на Марсел издаваше силна воля и

неудържима енергия, снажната, но по-закръгленичка фигура на Хектор никак не изглеждаше войнствена...

Жул Лъору заряза котлетата и пилето във въздушната си обсерватория. Дуелът започна.

Ложие се втурна в атака, решен час по-скоро да накаже с лека рана нахалния грубиян, но все не успяваше да достигне принца. От своя страна, Хектор бе намислил да нанесе един-единствен, но силен удар на противника си, за да избави веднъж завинаги Лазарин от него. Той не бързаше да напада, само се бранеше спокойно, като се усмихваше презрително. Тази усмивка бе ново оскърбление за Ложие, което го вбесяваше. Той удвои усилията си, шпагата му святакаше с бясна бързина и при едно невнимателно движение на Хектор по ръкава му от рамото се запуска струйка кръв.

Дуелът бе спрял. Присъстващият хирург разкъса ръкава и отбеляза, че е наранена само кожата. Секундантите се обърнаха към двамата участници с думите, че е вече пролята кръв, честта на двамата противници е защитена и дуелът може да приключи.

Марсел бе склонен да приеме, макар и не особено доволен от такава развързка, но Хектор, който преследваше съвсем друг резултат, категорично възрази, че това щяло да бъде имитация, а не истински дуел, затова настоявал да продължат.

Секундантите отстъпиха, макар и без желание.

Битката се възобнови. Шпагите отново зазвънтяха, без никой от двамата противници да застраши сериозно другия. Внезапно Хектор си припомни един наскоро научен похват и с финтов удар почти докосна рамото на Марсел; в същия миг шпагата на съперника му се заби под дясната ключица и се подаде през гърба му. Хектор въздъхна дълбоко, изпусна шпагата и протегна ръце напред; неминуемо щеше да падне, ако не бяха го подхванали дотичалите му секунданти.

— Господа — проговори Марсел с окървавена шпага в ръце, — бях оскърбен и извикан на дуел, но въпреки това, Бог ми е свидетел, не съм желал смъртта на господин дьо Кастел Виван. Надявам се, ще потвърдите, господа, че действях като честен човек...

Секундантите на принца се съгласиха.

Междувременно сложиха Хектор да седне, подпрян на дърво; хирургът разряза ризата му и внимателно огледа раната. Хектор бе

притворил очи и дишаше тежко; при всяко издишване върху устните му избиваше кървава пяна.

— Как е? — попита Марсел с мъчително безпокойство.

— Дано да греша — отвърна медикът, — но според мен няма надежда този клет младеж да запази живота си...

XXV

Жул Лъору видя, че след разговора с доктора и със секундантите на Хектор младият офицер се запъти към сградата на хотел-ресторанта. Той побърза да слезе пред входа, за да го пресрещне.

— Нима сте тук, господин Лъору? — попита учуден Марсел, като понечи да мине покрай него.

— Чакайте — възпря го ексбанкерът. — Дойдох, понеже се тревожех за вас. Какво се случи, как свърши вашият дуел?

— Не питайте! Ужасно нещастие! Сто пъти бих предпочел да съм загинал аз, а не този клет младеж!

— Как? Нима принцът е убит?

— Ранен е тежко, но е жив; лекарят обаче твърди, че няма надежда да оздравее.

С тези думи Марсел побърза да се извини и се завтече към хотелиера да ангажира стая и да намери носилка за ранения, тъй като според доктора Хектор нямало да издържи пътя до Париж.

„Виж ти, каква беля! Толкова млад и богат, над милион годишен доход... И да умре! Човекът е нищожно същество... Неволно ставам философ пред такива удари на съдбата!“ — си рече Лъору.

Покрай него изтичаха двама слуги с празна носилка. След няколко минути се върнаха, понесли безжизненото тяло на Хектор; настаниха го в една от малките стаи, която гледаше към терасата. Лъору влезе след тях, вгледа се в прежълтялото лице на ранения, послуша хрипкавото му дишане, поклати тъжно глава и излезе.

Вън нареди да запретнат каретата му, запали пура и след малко пое обратно към Париж.

След около час колата му спря пред хубавата къща на улица „Мурильо“. Лазарин изтича да го посрещне.

— Колко се забави! — възкликна тя.

— Какво да се прави! — отвърна баща ѝ. — Пътят е доста, а конете ми са същински кранти.

— Носиш ли новини? — нетърпеливо го прекъсна дъщеря му.

— Разбира се! Нали затова съм тук. Наблюдавах от много удобно място; дуелът беше великолепен, и двамата се биха достойно. Чудесна гледка беше! Но завърши — уви...

— Нима единият загина? — тревожно извика Лазарин.

— Не е умрял още, но няма надежда... Бегур се оказа с лош късмет... Искам да кажа — принц Кастел Виван.

Маркизата пребледня.

— Принц Кастел Виван! — пророни тя сподавено. — Сигурен ли си, че е умрял?

— Ех, докато бях там, още беше жив, но досега вероятно се е споминал.

Увлечени в разговора, двамата неусетно се бяха озовали в гостната. Кипнала от яд, маркизата извика:

— Марсел Ложие е убил принца! Отвратителен тип!

Заудря с юмруче по креслото в безсилната си омраза и отново извика:

— Отвратителен, отвратителен тип!

— Чакай — изумен я прекъсна Лъору, — нима наистина си обичала този Хектор?

— Кой ти говори за любов! — недоволно отвърна маркизата. — Нима бяха за пренебрегване милионите му! А титлата? Пък и... знам ли... може наистина и да съм го обичала. О, този Марсел! Колко го мразя! Той е моят палач!

— Какво ти е сторил? — хитро попита Лъору. — Значи между вас е имало нещо, което не съм знаел?

Лазарин вдигна рамене.

— Нима ме разпитваш, татко? — само рече тя. — Дължна ли съм да ти давам отчет? Остави тези глупости и ми разкажи за дуела! Нали си видял всичко!

Ексбанкерът подхвана подробно разказа си, Лазарин го слушаше с дълбока тревога.

— Значи горкият принц е останал във Вил д'Авре — замислено промълви тя.

— Нямало да издържи пътуване до Париж... Поне да умре на спокойствие, вместо да издъхне по пътя. Погребението му сигурно ще е много разкошно! Дали ще се намерят негови наследници? Току-виж милионите му отишли в държавната хазна... Ами дали моят приятел

Годефроа се е осигурил при внезапна смърт на осиновения си син? Дали няма да се лиши от тези сто хиляди годишна рента?

През това време маркизата си мислеше: „Може ли човек да предвиди всичко! Принцът ме обичаше... Ако бе имало кой да му намекне преди дуела, щеше да припише цялото си богатство на мен! Колко несъобразителна се оказах!“

— А сега — продължи Жул Лъору — вече си изпълних обещанието спрямо теб и ще побързам при Годефроа да разбере дали е взел необходимите мерки да се осигури. Довиждане, хубава моя маркизо.

— Чакай — отвърна Лазарин, — ако ти нямаш какво повече да ми кажеш, аз имам.

— За какво се отнася?

— Днес е лош ден... Получих заранта писмо от граф Горд.

— Какво ти пише?

— Че нашата Жана е много зле...

— Горката малка графиня! — избъбри нажален Лъору. — Честна дума, много ми е мъчно за нея!

XXVI

Когато баща ѝ си замина, Лазарин повика слугата да му извести, че няма да приема днес, и остана ядосана и печална в гостната да размишлява по новото си положение.

Всичките ѝ планове се рушаха! Короната на принцеса ѝ се изплъзваше... А Марсел, виновникът за всичките ѝ нещастия, нейният мъчител, тържествуваше победа! Колко го мразеше тя в тези часове, какви ужасни мисли за мъст ѝ минаваха през ума!

Привечер обаче се поуспокои и си рече: „Може би няма причина за отчаяние! Докторът твърдял, че нямало надежда; но нали и докторите грешат! Колко осъдени на смърт от тях си живеят преспокойно... Най-добре ще е сама да се убедя какво е положението...“

Лазарин скочи бързо от диванчето, на което бе прекарала доста часове, и извика слугата.

— Кажете да запрегнат каретата — каза тя — и пратете камериерката ми при мен. Предупредете майордома, че няма да вечерям в къщи — ще прекарам вечерта у баща си.

След десетина минути Лазарин със затворена черна рокля и шапка с воалетка се качи в каретата. Беше грабнала и един плътен чер воал, който допълнително метна върху шапката си.

— При татко — рече тя на кочияша, като затвори вратата на каретата.

Жул Лъору си бе наел малко жилище на улица „Маделен“; само за пет минути Лазарин вече бе при него.

— Да ви изчакам ли, госпожо маркизо? — попита кочияшът, като спря.

— Не. Елате да ме вземете в дванайсет — отвърна Лазарин и влезе във входа. Беше сигурна, че няма да завари баща си в къщи; изчака каретата да завие и изтича бързо навън. След минута нае скъпо и прескъпо карета, която да я откара до Вил д'Авре и да я върне след това в Париж.

Беше почти десет, когато каретата спря пред големия хотел-ресторант във Вил д'Авре. Терасата изглеждаше празна; вероятно повечето посетители на ресторанта се бяха разотишли. Отпред се виждаше спряна само една кола. „Сигурно е на доктора“ — помисли си Лазарин, спусна гъстия дълъг воал пред лицето си и слезе.

— Искам да видя ранения — каза тя на съдържателя, изправил се пред нея със свещ в ръката.

— Защо не, госпожо? Стига лекарят да не възразява — и поведе неизвестната дама към стаята на горния етаж.

Когато почукаха на вратата, отвори личният камериер на принца. Опитният слуга се досети, че вероятно пред себе си вижда дама от висшето общество, която не желае да бъде разпозната. Лазарин му изказа желанието си, като го придружи с една златна монета.

— Защо да не видите ранения, госпожо — отвърна камериерът, — стига само лекарят да разреши — той отвори вратата, пропусна дамата вътре и тихо излезе в коридора.

Лазарин се озова в стаята и се спря на прага. Стаята бе доста оскъдно обзаведена, две свещи — едната на камината, друга — върху малката масичка, слабо осветяваха бедната обстановка. Хектор бе поставен полуседнал в малкото легло, подпрян на куп възглавници. Лицето му изглеждаше мъртвешки бледо и посърнало, дишаше мъчително.

Колкото и коравосърдечна да беше Лазарин, тази печална гледка я потресе; тя потръпна цялата, от очите ѝ бликнаха сълзи.

„Някоя влюбена в принца аристократка — рече си младият, но уважаван и прочут в Париж доктор. — Горката жена!“ От съчувствие към скръбта ѝ той стана и се приближи.

— Кураж, госпожо! — меко промълви той на разплаканата дама. — Сигурен съм, че тук ви водят сериозни причини, а не празно любопитство. Съвземете се, моля ви!

Лазарин надви вълнението си и проговори:

— Ще събера всички сили, милостиви господине, но е твърде печално, че този блестящ млад живот може да угасне толкова скоро! Не виждате ли някаква надежда да го спасите?

Лекарят поклати глава.

— Нищо ли не може да се направи?

— За съжаление медицината е безсилна. Раната му е твърде тежка и много бих се учудил, ако преживее тази нощ, ако утрото го завари жив. През близките минути очаквам да настъпи криза в състоянието му, която най-вероятно ще го отнесе.

Докторът взе свещта от масата и се приближи до болния. Лицето на Хектор бе започнало да се зачервява, главата му трескаво се мятеше върху възглавницата. Някакви неясни думи се отронваха от устата му. Той ставаше все по-неспокоен, гласът му зазвуча по-силно и тревожно, той извика:

— Ще убия този подлец!... Той няма да преследва... моята любима...

— Чухте ли, госпожо? — обърна се лекарят към посетителката. — Кризата настъпва.

Хектор се мятеше вече трескаво върху постелята и все така в унес повтаряше: „гори ме... рамото... Махнете шпагата! Боли ме... от нея... Той ме убива... умирам...“

Лекарят се мъчеше да го удържи; внезапно въпреки усилията му раненият скочи и падна без сили на пода. От раната рукна кръв...

Лазарин изхвърча потресена от стаята, закрила лицето си с ръце.

XXVII

Без да обръща внимание на съдържателя, който я пресрещна и попита за състоянието на болния, Лазарин мина като вихър през хотела и се втурна в каретата.

— Към Париж! — извика само и се отпусна на облегалката. След около час и половина, малко преди дванайсет, каретата вече бе спряла пред клуба, в който Лъору обикновено прекарваше вечерите си.

След малко слугата, когото бе изпратила, се върна заедно с баща й. Жул Лъору се учуди много на появата на дъщеря си и заинтригуван влезе в каретата.

— Не се безпокой, татко — промълви Лазарин, — трябва да поговорим за нещо много важно; след това каретата ще те откара, където пожелаеш. — И нареди на кочияша да поеме към улица „Мурильо“.

— Какво искаш да ми кажеш, мила? — попита само Лъору.

— Утре рано сутринта ще замина за Орлеан, оттам — за извънградския замък ла Тур дю Роа.

— Задълго ли?

— Писмото на Раул за състоянието на Жана ме обезпокои много... Искам сама да се убедя какво е положението.

— Напразно се тревожиш! — възрази баща й. — Добре познавам Жана — тя е със силен организъм. Жалко, че не мога да те придружа: тъкмо сега имам куп ангажименти в Париж. Ще те моля обаче веднага с пристигането си да ми пишеш и ако е необходимо, и аз ще дойда веднага. — Лъору помълча, след минута добави: — Да не би да напускаш Париж и по някакви други причини?

— Какви други причини може да има?... Знаеш ли, татко, принцът умря...

— Така и очаквах! Горкото момче... А кога се спомина?

— Преди около два часа. Тъкмо бях при него.

— Сама! Посред нощ! Каква лудост! И колко страшно преживяване за жена! Дано поне да не са те познали.

— Никой не ме позна, бях с двоен воал.

— Слава Богу. А аз снощи посетих Годафроа, той е взел всички мерки и няма да изгуби рентата си. Въпреки това е дълбоко огорчен... Много сърдечен човек е, уверявам те! Но ето че стигнахме до твоя дом. Довиждане, мила Лазарин! Лек път — и да ми пишеш веднага, щом пристигнеш, как е нашата Жана!

— Слез заедно с мен, татко — помоли го дъщеря му, — слугите трябва да се уверят, че съм била при теб.

След малко Лазарин беше вече в стаята си, а ексбанкерът се запъти отново към клуба, където го очакваше веселата му компания.

Младата жена умираше от глад и изпрати камериерката си да ѝ донесе нещо за ядене. През това време написа телеграма до управителя на извънградския замък ла Тур дю Роа да ѝ изпрати карета на гарата в Орлеан.

Когато камериерката се появи с малко бисквити и вино, Лазарин ѝ обясни, че утре заранта се налага да замине за Орлеан, че ще вземе със себе си дойката с бебето и нея, главната си камериерка. И завърши:

— Закуската ми да е готова в осем. Наредете каретата да чака пред входа към осем и половина.

Камериерката излезе. Лазарин взе нов лист и си рече: „Капнала съм от умора, а на всичкото отгоре трябва да пиша на онзи ужасен човек, когото толкова мразя! Ще му отмъстя за това, кълна се!“

„Простете ми, че заминавам от Париж, без да съм ви предупредила. Току-що ми донесоха телеграма от съпруга на сестра ми, с която ми съобщава, че тя е сериозно болна и настоява веднага да замина при тях. Не зная колко време ще отсъствам — и дано положението на сестра ми да не е толкова тежко. Пишете на известния ви адрес.

Узнах от татко, че днес сте взели участие в дуел, възникнал поради някакво дребно спречкване. Как можете безразсъдно да рискувате живота си, толкова безценен за мен! Този път ще простя лекомислието ви, но моля, не постъпвайте никога повече така! Този дуел всели тревога в сърцето ми и мисълта ми винаги ще ви следва.“

— Не всичко е лъжа в това писмо — избъбри на себе си Лазарин.
— Самата истина е, че мисълта ми неотстъпно ще го следва и тежко му, когато ми се мерне пред очите! Този гнусен убиец на Хектор!

Във влака не я оставяше мисълта, че трябва да намери начин и жестоко да отмъсти на Марсел. Вече близо до Орлеан яростта ѝ се смени с тъга и Лазарин си рече печално:

— Трима души са ме обичали — и каква беше съдбата им? Маркизът загина нелепо, Хектор е убит, а Марсел — обречен от мен... Наистина аз нося нещастие!

Когато каляската спря пред замъка, Доминик вече очакваше господарката си на стълбището пред входа. Той слезе да ѝ помогне, сетне се поклони и каза:

— Понеже узнах, че ваша светлост пристигате днес, изпратих човек в замъка дьо Горд да узнае как е здравето на госпожа сестра ви...

— И какво отговориха?

— Господин графът изпраща ето това писмо до вас, госпожо.

И Доминик ѝ предаде сгъната на четири бележка, която гласеше:

„Скъпата ми Жана ви очаква... Елате час по-скоро при нас, сестро. Времето не чака, уви!

Ваш зет Раул.“

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

ТРИТЕ СЕСТРИ

I

Лазарин пристигна късно вечерта в замъка ла'Тур дю Роа и сметна за невъзможно и неудобно по това време да безпокои обитателите на имението дьо Горд. На другата сутрин към десет, макар още да се чувствуваше отпаднала, нареди да приготвят каретата и за час и половина преодоля разстоянието до замъка дьо Горд. Раул, сигурен, че Лазарин ще дойде, бе застанал до прозореца и с пристигането на каретата вече беше на входа.

— Колко се радвам, че дойдохте, сестро! — рече младият мъж, като целуна радостно гостенката. — Идването ви е голяма утеха за мен...

— Отиваме ли при Жана?

— Не... По-добре предварително да поговорим.

Двамата влязоха в малката гостна на партера. Лазарин се вгледа по-внимателно в лицето на своя зет — за няколко месеца то бе отслабнало, посърнало, дълбока бръчка прорязваше челото. Върху слепоочията косата беше побеляла.

— Скъпа сестро — пророни печално графът, — голямо нещастие тегне над този замък, страданието е моята участ!

— Нима сте изгубили всякаква надежда? — възкликна Лазарин.

— Докато Жана диша, ще се надявам, но има минути, когато се убеждавам, че всичките ни усилия остават напразни. Помолих ви да поговорим предварително, за да ви предупредя, че Жана се е променила много — само външно, разбира се, кроткият ѝ характер е все същият. Надявам се, че ще се овладеете и няма да изразите уплаха или страдание при вида на сегашната Жана — почти безплътен призрак на някогашната ми весела и жизнена любима.

— Боже мой! Нима толкова се е променила!... Бъдете спокоен, драги Раул, лицето ми няма да изрази нищо друго освен радост от срещата. Ще се усмихвам дори, макар и със свито сърце.

Маркизата замлъкна, като обмисляше положението. След пауза попита:

— Кой сега се грижи за Жана?

— Доктор Максим Жиро.

— Какво представлява той?

— Единственият доктор, на когото Жана вярва. Но междуременно се обърнахме и към най-видните парижки лекари. Те се съвещаваха, обсъждаха, но така и не откриха на какво се дължи заболяването на милата графиня.

— А Рене? — попита маркизата. — Нищо не ми казахте за Рене.

— Рене е същински ангел! — възкликна графът. — От първия ден на заболяването Рене не се отделя от своята сестра. Денонощно бди над нея, по цели нощи не спи... Ужасява ме мисълта, че и Рене може да се разболеет от силното изтощаване... Сега, когато вече знаете всичко, драго сестро, да отидем при Жана. Колко ще се зарадва, клетата!

Графът и маркизата се запътиха към спалнята на Жана. Граф Раул влезе пръв и остави вратата откритата, като помоли Лазарин да почака вън.

— Искаш ли, малка моя, да ти доведе една гостенка, която много обичаме? — обърна се той към Жана.

— О, няма Лазарин е пристигнала вече? — тихо промълви младата графиня.

— Да, вече е тук и бърза да те види — отвърна Раул и разтвори вратата пред Лазарин.

Ако не беше предупреждението на графа, маркизата едва ли би могла да възпре възклицанието или сълзите си при вида на стопилата се, станала сякаш прозрачна Жана. А малката графиня се заусмихва с бледите си устни, вперила огромни сини очи в сестра си, и промълви:

— Ако не знаеше, че съм аз, би ли познала своята Пепеляшка?

— Разбира се! — бързо изрече Лазарин. — Не си се променила кой знае колко.

— Заблуждаваш ме — тъжно пророни Жана, — напълно съм наясно колко съм различна сега, колко малко общо имам с предишната Жана.

В това време графът се обърна към сестрите:

— Ще ви оставя да си поговорите двете — и излезе.

Жана го проследи с тъжен поглед и след кратко мълчание продължи:

— Мъчно ми е, че ще умра... Не казвам това нито на Раул, нито на доктора. Защо да увеличавам мъката им? Усмихвам се на всички... Лазарин, мила Лазарин, нали ще ми позволиш да поплача в твоите прегръдки!

Жана се повдигна, обви с ръце шията на сестра си и отпуснала глава върху гърдите ѝ, горчиво заплака. Покъртена от тази безизходна мъка, Лазарин в този миг бе готова да даде всичко — милионите, титлата, живота си — само и само да спаси Жана. Малката Жана обаче успя да преодолее скръбта си.

— Прости ми, Лазарин, тежи ми, че краят е близък... И ми е жал за Раул! Какво ще стане с него? — прошепна тя. — Не искам да страда много по мен, но не ми се ще и бързо да ме забрави...

Маркизата понечи да отговори, но не успя. Страничната врата се разтвори и влезе Рене.

— Здравей, Лазарин — рече тя, — колко жалко, че не можах да те целуна първа след пристигането ти! Извини неволното ми невнимание... Две ноци не бях спала и съм се унесла...

II

Маркизата загледа Рене и отново я завладя учудване. Не беше виждала средната си сестра само няколко месеца; Рене не беше изгубила красотата си, но изразът на лицето ѝ коренно се беше променил. Дълбока бръчка делеше сега веждите ѝ, сякаш някаква неотстъпна мисъл я преследваше. Лицето ѝ изглеждаше мрачно и тържествено, в черните очи блестеше някакъв заплашителен огън.

— Мили мои — наруши неволното мълчание Жана, — колко се радвам, че сега и двете сте до мен! Ако искате да бъда напълно щастлива, хайде да не говорим повече за мен — все едно че съм вече оздравяла...

— За какво искаш да говорим, скъпа? — попита Лазарин.

— За татко! Как е той? Добре ли се чувства в Париж?

— Няма да повярваш, но дори изглежда по-млад от всякога — усмихната отговори Лазарин.

— Едва ли смята скоро да се завърне във Вертфейл — промълви Жана. — Вероятно добре се забавлява с неразделния си принц Кастел Виван... А как е старият принц? Здрав ли е?

При споменаването на Кастел Виван Лазарин пребледня.

— Добре е, доколкото зная.

— Нищо не ми каза за моя малък племенник, как е той?

— Как да бъде — през смях отговори Лазарин, — здрав и хубав е като кръстника си, граф Раул. Ако искаш, утре ще го доведе да го видиш.

— Чудесно! А тази вечер нали ще останеш с нас?

— Разбира се, щом искаш, мила Жана! Ще вечерям с вас, ще пренощувам, утре следобед отново ще бъдем заедно.

Рене слушаше бърбенето на сестрите си мълчалива и замислена. Разговорът бе прекъснат от идването на граф дьо Горд и на доктор Жиро.

— Позволете, мила Лазарин, да ви представя нашия доктор, приятел и гост, господин Жиро! Знаете вече мнението ми за него и се надявам той да спечели и вашите добри чувства.

— Разбира се, смятам го за свой приятел и от сърце съм му благодарна за грижите, които полага за милата ни Жана — усмихната подаде ръка Лазарин.

— Радвам се да се запозная с вас, драга маркизо — промълви Максим Жиро, който също изглеждаше тревожен, уморен и посърнал. — Сигурен съм, че вашето пристигане ще ободри милата ни графиня и ще ѝ вдъхне нови сили. Сега ще я помолим да си вземе лекарството и да поспи спокойно няколко часа, нали, Жана? — обърна се той към младата си пациентка.

— Нашият доктор се държи като тиранин с нас — усмихна се Жана — и макар че в случая много ми се иска да въстана против заповедта му, все пак ще го послушам.

Рене се обади:

— Докторе, ей сега ще дам лекарството... Време ли е вече?

— Да, госпожице.

Девојката мина в своята стая.

— Ще те видя ли още веднъж тази вечер, Лазарин? — обърна се Жана към сестра си. — И нали утре ще доведеш малкия Раул?

— Да, ще остана, разбира се! Нали вече ти обещах! И утре ще бъдем дълго, дълго заедно.

Влезе Рене с лекарството. Жана пое лъжицата и я изпи.

— Колко е горчиво! — промълви Жана. — Сякаш много погорчиво от всеки друг път.

— Докторе — обърна се Рене към Максим, — стъкленицата е почти пълна; ако искате, опитайте го и вие.

Рене влезе отново в стаята си и се върна със стъкленицата. Наля няколко капки в друга лъжица и я подаде на Максим.

— Наистина няма разлика — промълви докторът. — Сигурно вкусът на графинята се е променил, щом намира тази лека горчивина за прекалена.

Жана обаче възрази:

— Наистина много ми горчеше, и досега имам усещането, че сякаш съм преглътнала жлъч... Ще може ли да пийна малко плодов сок, за да ми размине?

— Разбира се. Женевиер ще остане в съседната стая и ще можете да я повикате всеки миг.

Лазарин и Рене, Раул и Максим излязоха от стаята на болната и минаха в гостната, където дълго още угрижено разговаряха за състоянието на Жана.

А младата жена се унесе в тежък сън. На сутринта се събуди отмаляла, уморена, без сили. Все пак приветства отново близките си, зарадва се на малкия маркиз и го разцелува по двете бузки.

Доктор Максим я гледаше тъжно и угрижено.

III

На третия ден от пристигането си Лазарин получи две писма; донесе ѝ ги преди обяд старият Доминик. И двата почерка ѝ бяха познати: едното беше от Жул Льору, другото — от Марсел Ложие.

Маркизата остави настрана писмото на своя поклонник и започна от бащиното си послание. Още с първите редове безразличието ѝ се смени със силно учудване; тя възкликна от изненада.

Писмото на Жул Льору започваше така.

„Като добър баща, какъвто съм бил досега, бързам да ти известя за едно събитие, което според мен те интересува много.

Както ми каза, ти самата си видяла последните минути на Бегур — искам да кажа, на Хектор дьо Каstel Виван, — издъхнал от раната, нанесена му от Марсел Ложие.

Да, но не си видяла добре, мила моя.

Покойният Бегур не умря и дори, както изглежда, изобщо няма намерение да умира... поне от тази рана.“

Точно на това място маркизата остана като гръмната и си рече:
— Значи е жив! Защо ли избързах с това заминаване! Но нищо, ла Тур дю Роа не е далеч от Париж.

И продължи да чете нататък.

„Днес обядвах в кафене «Англетер», когато видях принца да влиза. Годефроа се приближи, на шапката му нямаше черна лентичка, изглеждаше весел и бодър. Много се учудих, тъй като познавам принца като голям привърженик на обичаите и на добрите нрави. Поканих го

да седне до мен и се приготвих да слушам за главоболията му около погребението. Вместо това принцът рече:

— Ще хапна набързо и тичам към Вил д'Авре.

— Печалната церемония наистина поглъща много време и сили! — изразих му аз съчувствието си.

— Каква печална церемония? — ме изгледа той.

— Как каква — погребението...

— Нима не знаете? — рече тогава принцът. — Хектор е жив и след седмица ще бъде дори по-здрав от нас! Преживял е силна криза онази вечер, но тя не му отнела живота; докторът подхванал с нови сили лечението и сега вече животът му е вън от опасност.

— Честито, принце!

— Да, направо съм във възторг! Младежът е много мил... Впрочем дори го обичам, нали ми спаси живота.

Присъединих се към принц Годефроа и двамата заминахме с каретата за Вил д'Авре, както сама разбираш, не от любов към пътешествията, а от желание веднага да ти съобщя какво е състоянието на Бегур, тоест на младия принц, което толкова силно те интересува. При влизането ми Хектор, който беше доста бледен от загубата на кръв, стана червен като рак; побързах да го успокоя, че съм дошъл, понеже ти, мила моя, проявяваш загриженост за здравето му, и трябва да ти пиша до твоя замък. Тогава Бегур ме изгледа с искрена признателност. Нима има нещо между вас? Впрочем — защо не, има все пак смисъл да се омъжиш за този човек, чиято титла не мога да приема на сериозно, обаче годишният му доход, надхвърлящ милион долара, е съвсем реален факт.

Бегур е толкова добре, че утре ще го преместят в Париж, в неговия дом.

Сега за друго — моля те, веднага ми пиши как е нашата малка графиня! Съпругът ѝ сигурно преувеличава сериозността на състоянието ѝ, но все пак тревогата ми е голяма.

Целувам те бащински нежно Жул Льору.

П. П. Забравих да ти кажа, че между Вил д'Авре и Париж срещнахме Марсел Ложие. Този джентълмен се беше запътил натам, за да се осведомял лично за здравето на противника си. Тази негова постъпка ми се стори много благородна; Годафроа е на същото мнение.“

Лазарин пребледня. Мисълта за възможните последици от прекалената учтивост на поручика я ужаси.

— Само една дума може да погуби всичко! — прошепна тя. — Как не ми мина през ума, че може да се срещнат!

IV

Обезпокоена, притеснена, Лазарин рязко скъса втория плик и зачете писмото на Марсел Ложие. В него той изразяваше благодарността си за нейната загриженост, която тя бе изразила по повод на опасния дуел. Съжеляваше, че е заминала за Орлеан, но също така споменаваше, че напълно разбира тревогата ѝ за здравето на Жана. Той също ѝ съобщаваше, че доколкото бил узнал, принц Хектор дьо Каstel Виван бил на оздравяване, и че много се радвал за това.

Маркизата ядосано смачка писмото и го захвърли. Сетне се замисли как да предотврати сближаването между двамата млади мъже, твърде опасно и разрушително за нейните планове. Като обядва набързо, седна и написа три писма.

В първото съобщаваше на Жул Льору, че положението на Жана действително е много сериозно.

Второто бе предназначено за Марсел Ложие. Лазарин разкриваше пред него тревогата си за здравето на любимата си сестра и го уверяваше, че ѝ е нужна подкрепата на близък човек през тези мъчителни дни; затова го молеше да пристигне при нея, да се настани отново в страноприемницата „Белият кон“ и да рисува един стар дъб на няколко века, наречен Патриарха, близо до оградата на замъка, където Лазарин ще може да го намира. *„Бъдете търпелив — му пишеше тя, — защото може да мине дори седмица, преди да ви потърся под дъба; болестта на сестра ми или други препятствия могат да ми попречат да ви се обадя веднага.“*

Лазарин сложи писмото в плика и се зае с третото, до Хектор.

— Хектор сигурно вече си е у дома — избъбри тя, — затова ще мога да изпратя писмото на постоянния му адрес.

Лазарин му разкри, че жената, която го е посетила през тежките за него часове във Вил д'Авре, е била тя; че е нямала сили да понесе вестта за смъртта му и почти обезумяла е напуснала Париж — града, свидетел на нейните страдания. *„За щастие — продължаваше тя — току-що полученото писмо от баща ми, с което той ми съобщава за вашето оздравяване, ме върна към живота“.* По-нататък Лазарин му

описваше състоянието на Жана, заради което не можеше да се върне веднага. Уверяваше Хектор, че не бива да се безпокои за бъдещето, че двамата могат да се венчаят в Италия или Германия и след това вече Ложие едва ли ще има смелостта да я преследва — при свършен факт.

„Бъдете предпазлив — завърши тя писмото си, — избягвайте срещите с онзи жесток човек и пазете живота си за тази, която живее единствено чрез любовта си към вас.“

Лазарин подписа това писмо; сетне даде и трите на слугата с нареждането да ги откара в Орлеан и там да ги пусне в кутията на пощата.

Приключила с парижките проблеми, Лазарин забърза към замъка дьо Горд. Когато изтича по стълбището пред входа, срещна един слуга, който я увери, че в състоянието на графинята няма никаква промяна. Слугата обаче грешеше; като минаваше по коридора към стаята на Жана, Лазарин забеляза Раул да седи на малко диванче пред стаята. Беше закрил лицето си с ръце, раменете му потръпваха от едва сдържани ридания.

Лазарин изтича при него.

— Братко — извика тя, — какво се е случило? Плашите ме... Нима е настъпило най-лошото?

— Не, сестро — пророни отчаян графът, — Жана не е умряла... Но е сигурна, че ще умре...

— Тя ли ви каза?

— Да. И настоя — колко тежко бе за мен това — след изтичането на траура да се ожения за Рене... Отказах! Как бих могъл да сторя такова нещо, да я заменя с която и да било!

Лазарин помълча. Сетне тихо се обърна към зет си:

— Вие трябва да й обещаете — каза тя. — Вашите думи ще бъдат сетна утеха за клетата добра душа, която ви обича.

— Но как бих могъл? — възкликна графът. — Това значи да я излъжа, защото не съм в състояние да изпълня желанието ѝ. Много съм привързан към Рене, но изпитвам само братски, роднински чувства към нея...

— Жана знае това — възрази Лазарин, — тя не иска от вас да се влюбите в Рене; тя се стреми да запази сърцето ви за себе си и затова се предпазва, не желае да ви отстъпи на друга жена, която би получила

не само името, но и любовта ви... Бъдете великодушен, братко...
Позволете ми да кажа на Жана, че ще изпълните нейното желание.

Раул дьо Горд се поколеба, помисли, сетне обори глава и произнесе с въздишка:

— Така да бъде, щом смятате, че е необходимо...

V

Рене, дочула от стаята се гласовете на Раул и Лазарин в коридора, бе откряла вратата и беше подслушала целия им разговор. Тържествуваща усмивка трепна върху устните ѝ. „Какво могъщо и изненадващо съдействие на моите планове! — си рече тя. — Жана се намесва в играта. Значи е време да приключвам с тази история, щом успехът ми вече е безспорен. Само след седмица Раул ще бъде вдовец и напълно свободен.“

Щом разбра, че разговорът е приключил, Рене тихичко затвори вратата към коридора и се отпусна на дивана, унесена в приятни мисли за бъдещето.

През това време Лазарин влезе при Жана, която се привдигна на лакът в постелята, за да я посрещне.

С няколко думи Лазарин ѝ разказа за разговора си с Раул, сетне продължи:

— Успях да получа съгласието му, мила Жана, той ще изпълни желанието ти, ще се ожени за Рене. За нея ще си остане винаги брат и само брат...

Жана ѝ благодари горещо с думите:

— Какво щастие, че пристигна, скъпа Лазарин! Ти ми достави последна радост! Но ще ти поискам една услуга, важна услуга... Нали няма да откажеш?

— Стига да мога да я изпълня — усмихната отвърна Лазарин. — За какво се отнася?

— Поговори с Рене и вземи съгласието ѝ! За мен е невъзможно аз да повдигна този въпрос пред нея... Ще сториш ли това, мила сестричке?

— Щом настояваш! Но къде е Рене?

— Мисля, че е в стаята си...

— Отивам.

Лазарин мина през общия будоар между двете стаи и влезе при Рене, като почука на вратата. Завари средната си сестра полуизлегната на диванчето; целият ѝ вид изразяваше покрусата.

— Ти ли си, Лазарин — рече само тя. — Толкова съм потънала в мисли и тревоги, че не съм чула кога си пристигнала.

— Извини ме, че наруших почивката ти, но трябва да ти направя важно съобщение. Ще говоря направо — Жана е поискала от Раул след нейната смърт той да се ожени за теб — след изтичането на едногодишния траур, естествено. Сега всичко зависи от теб — дали ще приемеш да изпълниш волята на нашата мила, клета сестра.

Рене скочи.

— Но това е невъзможно! — извика тя. — Не съм помисляла дори. Раул е за мен като брат! Подобен брак би означавал да пожертвувам възможността да обикна друг...

— Напълно съзнавам, че ще трябва да принесеш чувствата си в жертва — съгласи се Лазарин, — но пък тази жертва ще бъде щедро възнаградена. Може би не ще получиш любов, но за сметка на това ще имаш всичко останало: титла, пари, прекрасен замък. Между нас да си остане, но кой друг брак би ти дал всичко това наведнъж? Приемай и не се колебай.

— Пари... титли... замъци — пророни тя. — Нима допускаш, че бих се съгласила да стана графиня дъо Горд по сметка?

Лазарин вдигна рамене и отвърна:

— Какъв смисъл от много приказки! Кажи, приемаш ли? Мога ли да предам съгласието ти на Жана?

— Ще изпълня дълга си пред милата Жана докрай — каза Рене. — Не жаля времето и здравето си за нея, сега съм готова да пожертвувам и щастieto си... Ще изпълня нейното желание.

VI

Същия ден следобед доктор Максим излезе от стаята на Жана и се запъти към аптеката в сутеренния етаж; преди това бе пратил там Женевиев, за да му помага при изготвянето на нова доза лекарство.

Щом влезе, завари камериерката да седи на един стол, подпряла главата си с ръка. Тя сякаш се отърси от някакви свои мисли, погледна доктора и попита:

— Бихте ли разрешили, драги господин Жиро, да ви задам един въпрос? Още ли не сте наясно за болестта на милата ми господарка?

— Ако знаех диагнозата — отвърна докторът, — щеше да ми е лесно да победя тази тежка болест. За съжаление и най-добрите лекари във Франция не можах да я открият...

— И още нещо искам да ви попитам... Може да ви се стори странно... Дано не сметнете, че съм изгубила ума си...

Женевиев замлъкна и се огледа, сякаш се страхуваше от нещо. Сетне продума сподавено, пряко сили:

— Нито веднъж ли не се усъмнихте, господин Максим, че в замъка дьо Горд се извършва престъпление?

Младият доктор пребледня.

— Престъпление ли? — повтори неволно той.

— Да — отвърна Женевиев, — ужасно, долно престъпление! Струва ми се, че някой трови моята безценна, благородна графиня...

— Но това е лудост! — извика докторът.

— Помолих ви да не ме смятате за луда...

— Добре тогава, но кой, с каква цел би извършил това? С какво средство? Нали графинята е заобиколена само от хора, които дълбоко я обичат... Кого можете да обвините?

— Никого... Пазил ме Бог! Но все пак предполагам, че постоянно я тровят.

— Откъде вземат тогава отровата? Каква е тя?

— Това вече зная — отвърна уверено камериерката. — Според мен отровата идва от оранжерията. Не бързайте да се съмнявате. Елате с мен, сега граф дьо Горд и Рене са при графинята, никой няма да

забележи, че сме отишли в зимната градина. Не казвайте нищо, нека да ви покажа какво имам предвид!

Максим мълчаливо последва Женевиер към оранжерията. Из пътя си припомни: още в началото на болестта бе изразил пред графа предположението, че Жана може да е отровена; тогава графът решително бе възразил, че това е невъзможно. Сега докторът се разкайваше; бе загубил толкова време, не бе се върнал към това свое опасение, и горчиво се упрекуваше. Думите на Женевиер разкриха ужасната пропаст, пред която стояха. Наистина може би камериерката беше права; въздействието на непозната растителна отрова би могло да предизвика заболяване тъкмо с признаците, които се наблюдаваха при Жана... И кой знае дали тъкмо самият дьо Горд не използваше тази отрова! „Пред очите ми да тровят моята мила Жана! — отчаяно си помисли докторът. — И аз да не сторя нищо, за да я защитя! Но сега се кълна, че гнусният убиец ще понесе наказанието си! Няма да се успокоя, докато не го видя в ръцете на полицията!“

Междувременно двамата бяха стигнали до оранжерията. Максим машинално бе минал след Женевиер през вратата, която свързваше една от гостните със зимната градина. Потиснати от тревогата за здравето на графинята, градинарите бяха забравили да отворят прозорците и въздухът вътре беше горещ, спарен, изпълнен със силните аромати на тропически растения.

Камериерката решително се запъти към храстите абисинска млечка и посочи едно от стъблата:

— Погледнете!

Върху стъблото личаха нарязи, някои вече засъхнали, други — съвсем пресни. Върху една от резките се бе образувала едра бяла капка сок.

— Видяхте ли? Мислите ли, че тези резки са случайност?

— Едва ли могат да бъдат случайни — съгласи се Максим. — Но дали този сок е отровен?

— Лесно ще узнаем. Запомнихте ли добре как изглежда това растение?

— Мисля, че да. То трудно може да бъде сбъркано с друго.

— Да идем тогава в библиотеката. Тук няма какво повече да правим.

Преди да излезе, Максим докосна с пръст бялата капка, сетне допря пръста си до езика. В същия миг почувствува нещо като парване и ужасна горчилка. Напразно се мъчи да изплюе горчивия вкус, той си остана в устата му, както и усещането за изгаряне. Не стига това, ами и върху пръста му се образува веднага черно петънце.

— О, този сок със сигурност е отровен! — извика той. — Как се нарича растението?

— Не помня, но в библиотеката има книги по ботаника, които графът изписа от Париж преди няколко месеца. Тези дни ги разглеждах и намерих в тях и този храст. Тъкмо те потвърдиха съмненията ми.

Обзет от нарастващата тревога, Максим се запъти за библиотеката. Женевиев тръгна с него.

VII

Сред обширната библиотека имаше голяма маса от абаносово дърво, отрупана с атласи, албуми и различни книги. Сред тях Женевиев посочи купчинката томове по ботаника, сред които имаше и атласи с цветни илюстрации.

Женевиев бе запомнила книгата, в която бе намерила изображението на тропическата млечка. Тя веднага я взе в ръце, разтвори я и бързо откри търсеното растение.

— Погледнете, докторе, не е ли същото? А ето, по-нататък видях и други, които се срещат в нашата оранжерия.

Максим грабна припряно книгата — да, пред него беше същото растение — абисинска млечка. Нямахте съмнение в това. А ето и други — на следващите страници позна от рисунките някои представители от вида Ефорбия, Панданус. Тези растения, както и млечката, бяха от най-силните познати растителни отрови. Максим остана като гръмнат, загледан в пъстрите изображения. След миг се овладя и зачете текста под рисунките. В него освен другите подробности за растенията се посочваха и противоотровите, които местните жители използвали против въздействието на техния сок.

Той отпусна ръката си с книгата. Загледа се безмълвен в Женевиев. След малко се обади:

— Скъпа госпожо — промълви съвсем тихо той, — сигурна ли сте, че тези книги са се появили тук след женитбата на графа?

— Да — отвърна камериерката, — помня, че преди няколко месеца графът изпрати кола да ги докара от Орлеан. Имаше цял сандък с книги. Графът и един от слугите го отвориха... Доста се говори сетне за тази пратка. Дори ми се струва, че две или три седмици след това графинята се разболя.

Максим трепна. Ако беше така, убиецът не беше си губил времето!

— И все пак какво ви накара да ги разгледате?

— Обикновеното любопитство. Сетне обаче познах някои от растенията; неволно си припомних, че бях виждала нарязани по стъблата

им... При нас, в провинцията, се случва със зла умисъл да се използват отровите на някои растения като татула например... Спомних си заболяването на графинята, което никой лекар не може ясно да определи, и си помислих, че може би...

Женевиев замлъкна. И двамата потънаха в тежко мълчание. Пръв заговори докторът:

— Вярвате ли ми, Женевиев?

— Напълно, господин докторе! Нали виждате, че именно с вас споделих своите опасения!

— Ще ме слушате ли безпрекословно? Това е крайно необходимо! Двамата с вас трябва да запазим в пълна тайна своите съмнения. Вие трябва да се държите така, все едно че нищо не се е случило, че в нищо не сме се усъмнили. Нали само аз и вие имаме достъп до приготвените лекарства?

— Не съм сигурна, господин Жиро, защото лекарството стои в будоара между двете спални — на графинята и на госпожица Рене. Виждала съм и графът да влиза там, а може би и някои от слугите...

— Оттук нататък графинята ще взема лекарството само след като аз го опитам, но ще се стремим да вършим това незабелязано. Никой друг не бива да й дава лекарство освен мен и вас!

— Дори и графът, и госпожица Рене ли?

— Да. И за тях се отнася.

— Значи няма да им кажете за нашите съмнения?

— Засега — не. Тайната не бива да стигне до никого и да не се вдига шум, за да бъде спокоен убиецът.

— Прав сте, напълно ви разбирам и ще ви слушам за всичко! А сега, когато знаете вече причината, ще излекувате ли милата госпожа Жана? — Женевиев впери умолителен и тревожен поглед в доктора.

— Знам ли, Женевиев! Дано само не е станало късно... Ще сторя всичко, каквото е в човешките сили, и дано Бог ни помага!

Максим се раздели с Женевиев, като отново я предупреди да се държи както винаги и да пази абсолютно мълчание. След това отиде в стаята си.

VIII

Откритието на Женевиерв изтъкна пред Максим цялата сериозност на положението. Отровителството в този дом беше безспорен факт. Оставаше само да се разбере кой беше убиецът.

Логиката на фактите го тласкаше към версията, че самият граф беше посегнал върху живота на жена си. Причината не беше ясна, но според доктора самото минало на графа говореше за такава вероятност. Максим знаеше, че графът преди години заминал за Италия с млада аристократка, с чийто съпруг се бил на дуел, а сетне младата жена се споминала в някакво италианско градче, далеч от семейството си, далеч от близки и познати; едва ли някой се е поинтересувал каква е била причината за смъртта ѝ... Кой знае дали самият Раул не е разкъсал по някакъв начин връзката, която може да му е дотягала... Дали не е постъпил по същия начин сега и с Жана? На моменти Максим напълно бе готов да повярва в предположенията си. След това обаче се ядосваше на глупавата си мнителност, укоряваше се, че неволно възприема графа като свой щастлив съперник, и просто се ръководи от антипатия...

Слезе за вечеря съвсем объркан и уморен от толкова тревожни мисли, напълно откъснал се от надеждата да открие убиеца без нови факти.

На трапезата се озоваха само двамата с графа. Рене бе поискала да ѝ качат вечерята в стаята, защото се чувствала изморена.

По време на вечерята Максим се опита между другото, с незабелязано вмъкнати въпроси да си изясни още веднъж отношението му към покрусата на дома — към тежката болест на младата графиня. От всяка дума на графа лъхаше безнадеждно, покъртително страдание; в миг на неудържимо отчаяние дори избухна в плач... и побърза да се извини, че разстройва госта си, обичания от всички доктор Жиро.

Максим си каза, че никой убиец не би ридал така за жертвата си, и за пореден път се засрами и се укори заради глупавата си мнителност.

След вечерята обаче не го свъртя в стаята му: навсякъде го преследваше проклетият въпрос и не му даваше мира. Максим отвори прозорците, постоя така; сетне реши, че нощният хлад на парка ще го освежи и пронизващата влага ще охлади пламналата му глава. Младият лекар достатъчно знаеше вече всички коридори и врати към стаята си, затова се ориентираше безпогрешно и в тъмнината. Насочи се не към главния вход, който след вечеря се заключваше, а към малката странична врата, която също бе заключена, но с ключ в бравата. Максим отключи, спусна се по стълбището и тръгна право напред по алеята. Като се отдалечи на стотина крачки, се обърна да погледне замъка. Цялата огромна сграда тънеше в мрак; светеха само двата централни прозореца на първия етаж — прозорците на Жана. Максим си представи печалната гледка на болната крехка жена, на графа и Рене от двете страни на леглото, а над тях — силната лампа с бяла светлина, озаряваща прозорците.

Максим понечи да се обърне и да продължи разходката си, когато погледът му неволно падна върху лявото крило на замъка и върху пристройката до него, където бе разположена зимната градина. През огромните стъкла на оранжерията се забелязваше вътре някакъв движещ се светлик, нещо като светулка, която прелита насам-натам. Кой в спящия замък би могъл да се разхожда в това късно време в оранжерията? Кой друг — освен убиецът? „Ето го доказателството, което толкова много ми трябваше! — си рече той зарадван. — Престъпникът ще ми падне в ръцете!“

Докторът забърза обратно към замъка или по-точно — към лявото крило, където бяха гостните и построената до тях оранжерия. Колкото повече се приближаваше, толкова по-силна ставаше светлината, но заедно с това и някак странна. Максим стигна до самата оранжерия, стъпи на някакъв камък, за да надникне през стъклата, които започваха на човешки ръст височина от земята. Разочарованието му беше ужасно. Стъклата се оказаха запотени отвътре и през тях се забелязваше единствено светеща точка, която се губеше и се появяваше, но не се различаваше нито човешка фигура, нито дори и близките до стъклата листа и клони.

Максим спря озадачен, тревожен; трябваше да предприеме нещо, не биваше да изпусне престъпника! Тогава си спомни, че който и да

беше той, неминуемо щеше да излезе от гостните в коридора и там вече непременно Максим щеше да го издебне.

IX

Само след минута Максим се озова пред входа и изтича по стълбището. Щом затвори вратата зад гърба си, се заослушва, но не чу нищо освен учестените удари на сърцето си.

Вестибюлт на замъка дьо Горд не отстъпваше на замъците на гордите английски аристократи. Таваните бяха високи и под тях всеки звук отекваше като в катедрала. Ловни трофеи и рицарски доспехи бяха наредени по стените и покрай тях; ламперията беше от дърво и кожа с позлатени инкрустации. Максим се спотаи зад едни такива доспехи, наподобяващи отдалеч същински рицар, и зачака. Очакването му не беше продължително, ала му се стори дълго като век. Най-сетне страничната врата откъм гостната се разтвори безшумно и в единия край на вестибюла се появи фигура с фенер в ръката. Сърцето на доктора примря, върху челото му изби студена пот.

Наистина положението беше критично: чия беше тази мъжка фигура? Тя се приближаваше бавно и Максим едва не извика от ужас: покрай него премина Раул дьо Горд... Присъствието му тук, в този късен час, с фенер в ръка не можеше да бъде нито случайно, нито обяснено с някаква дребна причина...

Появата му тъкмо откъм зимната градина бе сериозно доказателство против него! В дясната си ръка той държеше светеция фенер, а в лявата — сноп ярки и може би твърде отровни цветя от оранжерията.

Раул дьо Горд премина покрай Максим, оборил глава, с мрачното лице и неподвижния поглед на лейди Макбет... Графът пристъпваше съвсем близо до доктора, без да забележи присъствието му, макар че фенерът освети ясно смаяното лице на медика; и като лунатик пое по стълбището към горния етаж.

Щом видя толкова неочакваното и ясно потвърждение на съмненията си, които самият той отхвърляше като невъзможни, Максим буквално се вцепени и към минута остана като статуя.

Когато най-сетне се овладя, когато съзнанието за страшната истина се изправи пред него в цялата си голота, граф дьо Горд вече бе

стигнал до първия етаж. Сетне пое по коридора, явно се запъти към стаята на Жана.

„Той е! Не мога вече да отрека! — избъбри обзетият от тревога доктор. — Как да повярвам! Съпругът, когото тя толкова обича...“

И той на свой ред се втурна по стълбището, застлано с килим, по стъпките на злокобния убиец.

Графът значително бе изпреварил своя преследвач и след миг вече влезе в предверието към апартамента на Жана, състоящ се от спалня, гостна и будоар с баня. На влизане в спалнята Раул не затвори вратата и Максим, който вървеше след него, се спря в предверието на две крачки от спалнята на Жана. „Бог ми предаде убиеца — си рече той. — Ей сега ще го видя да действа, и той не ще може да отрича... Ще го хвана на местопрестъплението и ще го обвиня! Тогава моята роля ще бъде приключена, сетне ще действа правосъдието.“

Застанал до вратата, дори подпрял се на нея, Максим можеше да чува и да вижда всичко, каквото ставаше вътре. За негова почуда Жана не спеше, той чу слабия ѝ глас:

— Колко си добър, Раул! Донесе ли цветята?

— Нося цял сноп...

— Нареди ги по-скоро върху завивките ми... Искам да ги докосна... И те са мои приятели, с които скоро ще се разделя. Приятно ми е да им кажа сбогом като на всичко, което съм обичала...

— Мое мило, любимо дете — промълви графът, — не говори така! Сърцето ми се пръска от мъка! Имай милост към мен, никога не мисли за раздяла!

— Раул, не плачи, моля те... Какво да се прави, така ми било писано. Покорна съм на съдбата си. Нека да бъдем храбри и да не тъгуваме. Дай цветята по-близо.

Граф дьо Горд се овладя с усилие и премести цветята по-близо до малката графиня.

Максим, тайният свидетел на тази сърцераздирателна сцена, макар и с насълзени очи, почувствува все пак огромно облекчение. Оказа се, че граф дьо Горд е ходил в оранжерията, за да изпълни желанието на своята мила Жана. Постъпката му, толкова ужасна наглед, всъщност не доказваше нищо...

Х

След посещението на своя осиновител и на Жул Лъору Хектор започна бързо да оздравява. „Най-добрият баща“ с думите, че Лазарин е заминала отчаяна за провинцията и че сега той ще я успокои с вестта, че Хектор оздравява, намаза раната на Бегур с вълшебен балсам; младият мъж се почувствува окрилен и щастлив, дълбоко сигурен, че Лазарин го обича.

Около час след заминаването на Годефроа и Лъору камериерът на Хектор влезе на пръсти и му подаде визитна картичка:

— Вън чака един господин... Интересува се за ваше сиятелство. Дошъл е да попита за здравето ви и се зарадва, щом узна, че сте по-добре.

Хектор погледна визитката и възкликна:

— Марсел Ложие! Постъпката му е прекрасна!... Кажете му, че утре ще се прибера в своята къща и че в най-скоро време ще мога да му върна посещението. Изразете му моята благодарност за оказаното внимание.

Камериерът излезе.

— Докторе — промълви младежът, — знаете ли кой беше този човек, дошъл да ме посети?

— Не бих могъл да отгатна.

— Джентълменът, който ми причини тази сериозна рана, от която вие толкова успешно ме лекувате. Изключително благородно е от негова страна да се поинтересува сега от моето здраве... Направо съм трогнат! Той е истински почтен човек!

Към шест вечерта докторът остави своя пациент на камериера и слезе за вечеря в ресторанта. Слугата се обърна почтително:

— Ваше сиятелство, вече сте достатъчно укрепнал и искам да ви съобщя за нещо, случило се тук, докато вие бяхте зле и бълнувахте...

— За какво се отнася? — попита Бегур.

— През онази нощ тук дойде една дама да ви види. Тя изглеждаше много отчаяна и докторът ѝ позволи да влезе за малко...

— Как изглеждаше? — попита заинтригуван Бегур. — Забелязахте ли нещо от външността ѝ?

— Беше с тъмна рокля, с шапка и много плътен чер воал. Нищо не бих могъл да кажа за лицето ѝ, но беше стройна, вероятно много млада жена. Впрочем зърнах част от косата ѝ, която се спускаше по раменете и по гърба ѝ, — тя беше с доста особен цвят. Стори ми се червеникава със златист оттенък...

Хектор се привдигна на лакът.

— Тя е била! — прошепна той възхитен. — Идвала е чак от Париж, понеже се е тревожила за мен. Колко съм щастлив! Повече, отколкото заслужавам!

— Значи се досетихте коя е дамата, ваше сиятелство?

— Да, и съм безкрайно доволен от тази новина. За награда ще ви подаря петдесет златни франка да се почерпите за мое здраве.

Тази нощ премина спокойно, сънят на младия дьо Кастел Виван бе дълбок и укрепващ.

Към десет сутринта във Вил д'Авре пристигна каретата на принца, пълна с меки дюшеци и удобни възглавници. Дотогава подложен на диета, Хектор през тази сутрин хапна хубава котлета с варено яйце и изпи половин чаша рейнско.

На съдържателя бе заплатено с царска щедрост, сетне пренесоха Хектор в каретата и той благополучно замина за Париж, макар и с най-бавния ход на конете.

Предвиждането на лекаря се оправда напълно — пътуването не оказа никакво влияние върху здравето на Хектор. В двора на голямата му разкошна къща го свалиха най-предпазливо от каретата и го пренесоха в постелята му.

— Колко е хубаво в къщи! — възкликна принцът. — Струва ми се, че тук съвсем бързо ще оздравея.

— Прав сте да мислите така, скъпи принце — съгласи се докторът. — Трябва само добре да се храните, да си почивате и да не се вълнувате прекалено.

— Мога ли да приемам посетители и да разговарям с тях?

— Разбира се, но по възможност да не са много. Още веднъж искам да подчертая — трябва да сторим възможното раната ви да заздравее, след това вече всичко ще ви бъде позволено.

На следния ден към десет сутринта слугата внесе на поднос едно писмо. Беше от Лазарин и Хектор го прочете на един дъх. Изводите, които си бе направил Хектор от нейното посещение във Вил д'вре, не бяха погрешни — Лазарин го обичаше, искаше да се омъжи за него и предлагаше да се венчаят в чужбина, за да се отърват от нейния преследвач...

Хектор се замисли. Той мразеше този офицер в оставка, който толкова тормозеше маркизата с тираничното си държание, но в същото време някак не можеше да възприеме мисълта, че този жесток човек и Марсел Ложие са едно и също лице. Това странно раздвояване на чувствата искрено го безпокоеше.

„Честна дума — си казваше той, — нищо не разбирам! Струва ми се невъзможно този млад мъж с открито, честно лице да е долен, подъл тип, който измъчва жена. А в същото време маркизата не би ме лъгала! Вероятно съм прекалено доверчив и твърде повърхностно възприемам своя съперник. Следващия път, когато го срещна, на всяка цена ще поговоря сериозно с него, за да си изградя по-ясна представа.“

Марсел дръпна звънеца. Влезе камериерът Жермен.

— Преди три дни — му рече Хектор — ми донесохте една визитка, беше ви я предал мъж, дошъл да узнае как съм. Този мъж се казва Марсел Ложие. Ако тези дни дойде отново и попита за моето здраве, предайте му, че съм готов да го приема. Предупредете и вратаря.

Към четири следобед камериерът се появи с вестта, че е дошъл господин Марсел Ложие и иска да се информира за здравето на принца.

— Сложете ми още една възглавница, Жермен — каза Хектор на камериера — и преместете по-близо до леглото едно кресло за господин Марсел.

След минута вратата се отвори и слугата докладва:

— Господин Марсел Ложие.

— Заповядайте — покани го Хектор — и се настанете удобно.

— Позволете преди всичко да ви съобщя, драги господине — рече Марсел, застанал прав до вратата, — че при нашето взаимно положение не бих си позволил да допусна вероятността да ме приемете, но вашият камериер ми каза, че щяло да ви бъде приятно...

— Наистина ми е драго, че ви виждам — прекъсна го Хектор.

— С удоволствие ще стисна ръката ви на довчерашен съперник, който може би ще стане мой приятел — рече Марсел.

— Има доста примери, когато приятелството започва с дуел — уклончиво отговори Хектор.

Те си стиснаха ръцете.

— Един ден и една нощ мислех, че сте убит — продължи Марсел. — Бог ми е свидетел, те бяха много тежки за мен! Не бих си простил вашата смърт, за която действително нямам вина, надявам се да признаете...

— Никой не е виновен, ако убие противника си в честен двубой — каза Хектор.

— Безспорно сте прав, но друго имах предвид: аз не желаех този дуел. Вашето според мен предизвикателно държание и желанието ви да влезете в спор с мен много ме учудва и досега. И бих ви бил благодарен, ако ми разясните на какво се дължи то.

— Може би предполагате, че причината за държанието ми е някоя жена?

— Ни най-малко — сериозно отвърна Марсел. — Посветил съм живота си на една-единствена жена, а тя не е от средите, които предизвикват банални съперничества.

Хектор преbledня. Сърцето му заби ускорено — Марсел говореше за Лазарин! Принцът едва не извика: „Тази жена не ви обича! Вие сте неин враг, който я преследва и потиска, тя иска да се отърве от вас и аз участвах в дуела с намерението да ви убия!“

Но той се бе закълел да мълчи.

XI

Възцари се кратко мълчание. Марсел отново заговори:

— Вие не сте се били никога преди това, нали?

— Наистина... — отговори Хектор.

— Така си и мислех — усмихнат рече Марсел. — Сигурно сте искали непременно да участвате в дуел и моето военно минало ви е привлякло, решили сте, че съм достоен противник... Нали не греша?

— До голяма степен сте прав — съгласи се колебливо Хектор, като се мъчеше да овладее смущението си.

— Радвам се, че днес се видях с вас и ми олекна на душата: сега вече разбирам: вие не сте мой убеден враг — заяви Марсел. — Вярвайте, ако не бяхме се срещнали днес, утре щях да ви изпратя писмо, понеже за известно време няма да съм в Париж.

— Заминавате ли? Кога?

Хектор почувствува силна тревога: Лазарин бе заминала, дали този човек не тръгваше отново да я преследва? Как можеше да разбере къде отива?

— Заминавам утре, но не зная за колко време. Ще се радвам да се видим отново.

Марсел забеляза, че настроението на Хектор се промени коренно, и си обясни това с внезапната умора, със слабост, причинена от раната. Той побърза да се сбогува и да си тръгне, леко озадачен от странното държание на новия си познат.

След излизането му Хектор веднага поиска хартия и перо. След пет минути той вече бе започнал писмо до Лазарин, с което горещо ѝ благодареше за редовете, които му бе отправила и с които го бе ощастливила.

По-нататък Хектор я предупреждаваше за пътуването на Марсел, който го навестил и му съобщил за намерението си, и изразяваше тревогата си от възможните нови преследвания на бившия офицер. В писмото Хектор я молеше да му позволи да се засели близо до нея, за да може винаги да я защити.

„Мой приятел владее замък близо до ла Тур дю Роа — пишеше той на маркизата — и много пъти ми е предлагал да му погостувам... Бързо ми отговорете, скъпа Лазарин, изпратете ми писмо или телеграма — и веднага ще тръгна на път.

Няма защо да ви убеждавам, че ви обичам, нали? Но все пак цял живот ще ви говори за своята любов вашият предан Хектор.“

ХІІ

Лазарин едновременно получи писмата на Тотор и на Марсел. Някогашният поручик съобщаваше на Лазарин, че на другия ден ще замине за Орлеан, а оттам ще пристигне и отседне в странноприемницата „Белият кон“ отново като пътуващ художник. Ще бъде търпелив, защото разбира колко е тревожно положението на младата графиня, и ще чака при вековния дъб ден след ден, докато любимата Лазарин намери възможност да му се обади...

Писмото на Хектор предизвика възмущението ѝ. „Разбирам, че Марсел може да се е поинтересувал от здравето на Хектор, но защо му е било на този глупак да го приема? Хубава работа! Първо си проливат кръвта, сетне се сприятеляват! Какво ще правя сега? Все по-трудно става да ги управлявам. Час по-скоро трябва да се отърва от този хусар. Но как?“

От времето на драматичния дуел този въпрос непрестанно измъчваше Лазарин, но тя все не намираще отговор. Сега беше крайно важно да задържи Хектор в Париж. „Лудост би било отново да го пратя срещу поручика — си рече тя. — Този път двамата неминуемо биха си изяснили причината за новото сблъскване и тогава — тежко ми.“

Маркизата седна на масата и написа набързо няколко реда до Хектор, с които го уверяваше, че безопасността ѝ е гарантирана, защото поради сериозното заболяване на сестра си е принудена да се настани в замъка дьо Горд, за да е близо до нея.

„Моят преследвач не ще посмее дори да наближи този замък. Когато сестра ми оздравее, без да се бавя, ще се завърна в Париж; затова молете се заедно с мен Бог по-скоро да ѝ възвърне силите! Тогава ще можем отново да се видим, към което толкова се стреми моето сърце.“

Лазарин нямаше ни най-малкото намерение да се заселва в замъка дьо Горд, но нали трябваше да стори всичко възможно, за да

възпрепятствува пристигането и на Хектор! Тази бъркотия около нея вече започваше да ѝ дотяга.

ХІІІ

Оставихме Максим, тръгнал по следите на престъпника, пред вратите на спалнята на Жана. Разбрал, че графът бе изпълнявал поръчение на милата си съпруга, когато бе ходил в оранжерията, докторът се разколеба в увереността си, но все пак си каза: „Нека да го изпитам още веднъж, за да бъда по-сигурен“. Сетне излезе обратно в коридора и почука по вратата на приемната. Звукът се разнесе ясно в нощната тишина и графът се приближи до вратата, като попита:

— Кой е?

— Аз съм, господин графе — отвърна Максим.

— Вие ли, докторе! — възкликна учуден Раул. — По това време... Защо сте тук?

— Бях излязъл да се разходя в парка, господин графе, когато видях тайнствена светлина в оранжерията. Стори ми се подозрително — нали в зимната градина има много отровни растения, тя може да послужи за истинска лаборатория на престъпник...

— И какво от това? — попита все така спокойно графът.

— Престъплението се извършва лесно, когато под ръка има всичко необходимо.

— Но на кого в този замък би хрумнало да върши престъпления? — попита графът. Хората убиват заради интерес, за да отмъстят, от омраза... Къде виждате такива чувства?

— Човек неволно може да прояви и престъпна небрежност.

— Какво имате пред вид?

— Ех, Боже мой, например постъпката ви преди малко... Видях ви да минавате с голям букет цветя от оранжерията, без да се досетите, че много от тях може да са отровни... За госпожа дьо Горд, при сегашната ѝ слабост, е достатъчна съвсем малка доза отрова...

Графът пребледня мъчително.

— Какво безумие от моя страна! Да внесе при своята любима, толкова крехка и отпаднала, отровни цветя! Елате по-бързо с мен, докторе, за да обясним заедно на графинята каква опасност

представяват тези цветя за нея... Може би от вълнение сам не ще мога да ѝ обясня, както трябва. По-бързо...

Раул се завтече в спалнята. Максим го последва, като си каза: „Не, графът не е престъпник... И все пак! Все още се съмнявам“.

На другия ден към един следобед селският свещеник излезе от замъка, приел изповедта на Жана и опростил греховете ѝ.

Младата жена поиска прошка и от съпруга си, и от всички слуги в замъка, ако неволно ги е обидила или засегнала с нещо. Сетне се отпусна на възглавниците си и въздъхна:

— Сега вече Бог може да ме призове... Готова съм.

Около постелята ѝ стояха покрусени Женевиев, графът и докторът. В този миг влезе Рене.

— Докторе — обърна се тя към Максим, — не е ли време вече за лекарството? Наближава два.

— Щях да помоля Женевиев да ѝ го даде — отвърна лекарят, — но щом вече сте готова...

— Ей сега идвам.

Рене влезе отново в будоара и се върна с малка тънка чашка, пълна почти догоре с тъмна течност с опалов оттенък. Девойката се запъти към постелята на болната. Максим я възпря. Сетне повика Женевиев:

— Моля, дайте ми една лъжица.

— За какво ви е, докторе? — попита Рене.

— Ще опитам лекарството — интересува ме дали не се е появила вчерашната горчива жилка, от която се оплакваше графинята.

— Прав сте, докторе... Вземете чашката.

Максим протегна ръка, но тънката чашка се плъзна от пръстите на Рене и се строши на пода.

— Не хванахте добре, докторе! — възкликна девойката. — Няма значение, ей сега ще донеса отново.

След минута Рене се появи с друга чашка и с нова доза лекарство. Максим опита няколко капки от него и отбеляза:

— Този път едва ли ще се стори горчиво на графинята. Сетне подаде чашката на Жана, която без никакви възражения и оплаквания изпи определеното количество.

— Как ви се стори? — попита Максим.

— Приятно е — отвърна Жана, — дори го намирам освежаващо.

Максим се обърна и впери очи в дясната ръка на Рене.

— Какво ви е на пръстите? — попита той. Показалецът и средният ѝ пръст бяха леко бинтовани.

— Нищо особено — избъбри тя и пребледня, сетне се изчерви. — Писах писмо на татко и неволно капнах разтопен восък върху пръстите си.

— Трябваше веднага да ми кажете! Махнете бинта да погледна изгореното. Ще вземем мерки!

Младата девойка едва възпираше кипналия си яд; тя дръпна рязко бинта от пръстите. Максим вече подозираше какво ще види. Двата пръста от вътрешната страна бяха изгорени много особено, част от кожата бе почерняла, вместо да се зачерви. Максим доста време оглежда изгореното, Рене съвсем се притесни и дръпна ръката си.

— Нима толкова е опасно, докторе? — попита иронично тя. — Ще трябва ли да ми отрежете ръката?

— Наистина е дребна работа, госпожице. Ще помоля Женевиев да ви предаде един лек мехлем от аптечката и до утре няма да остане следа — промълви докторът равнодушно.

Щом се чуха тези успокоителни думи, сгърченото от яд и напрежение лице на Рене просветля и доби обичайния си израз.

— Благодаря, докторе — само рече тя и бързо излезе. — Какво става със сестра ми? — намеси се Жана. — Отдавна не бях я виждала такава. Стори ми се много ядосана.

— Сигурно се е притеснила — тези изгаряния не са опасни, но са доста болезнени. Бързо ще ѝ мине и ще се успокои — обърна се към нея Максим. — Драги графе — след минута рече той на Раул. — Женевиев ще ми трябва за около час. Моля ви, през това време не напускайте стаята на Жана и се погрижете нищо да не докосва устните ѝ, тя не бива да пие никакви течности, нито лекарства.

— Бъдете спокоен, докторе — отвърна Раул, — ще изпълня точно вашите изисквания.

Жана се унесе в спокоен, отморителен сън.

XIV

След като приготви нова доза от лекарството заедно с Женевиев, Максим се затвори в стаята си, взе късче червен восък и го доближи до запалената свещ. Стоически капна малко от него върху дланта си, след миг хладнокръвно свали застиналите капки.

Изгарянето нямаше нищо общо с петната, които беше забелязал върху пръстите на Рене. След това докторът огледа показалеца си, с който бе докоснал засъхналата капка върху нареза на млечката. Тъмното петно беше съвсем същото като ивиците, явно предизвикани по пръстите на девойката от пролятото лекарство за Жана.

— Този опит ме убеждава напълно — избъбри Максим на себе си. — Растителната отрова е оставила ясни следи... При това тя сама се издаде, като изпусна чашката. Рене трови сестра си! Защо мрази толкова силно клетото дете? Ще се побъркам!

Докторът седна в креслото и стисна главата си с длани. След малко обаче се овладя и излезе да потърси Женевиев, като я покани да дойде с него в стаята му.

— Женевиев — подхвана той, — вие свалихте завеса от очите ми... Искам да ви благодаря, мила приятелко, от сърце и душа!

— Заслугата ми не е особено голяма — промълви скромно Женевиев, — защото се досетих за престъплението, но съм безсилна да открия кой е престъпникът.

— Всичко вече е ясно, няма повече загадки — възрази Максим. — Престъпникът е... жена.

— Как е възможно? — възрази учудено Женевиев. — Никой освен мен и госпожица Рене... Възможно ли е госпожицата...? Не, не мога да си помисля дори!

Младият доктор помълча, сетне проговори бавно:

— Напълно е сигурно... Отровителката е нейната сестра...

Докторът ѝ разказа наблюденията си, посочи ѝ няколкото петна от горещ восък върху дланта си и потвърди, че съмнения няма.

— Убедихте ли се вече? — попита накрая той.

— Да вървим! — рече само Женевиев и се запъти към вратата.

— Чакайте, къде искате да идете? — спря я той.

— Как къде? Нима не знаете! Искам да отида при господаря! Да му викна: Ето коя е отровителката! Арестувайте я! Осъдете я! Отмъстете за мъките на милата ми господарка! Господин Максим, губим време, а отровата действа! Елате с мен!

Максим с голямо усилие успя да я заведе до креслото и отново я накара да седне.

— Женевиер — успокояващо ѝ заговори той, — моля ви още веднъж да ме послушате и да изпълнявате това, което ще ви кажа. Неминуемо ще трябва да разкрием престъплението пред граф дьо Горд, но ужасната истина ще му нанесе страшен удар. Стъписан от изненадата, той може да не повярва...

— Ще му посочите същите доказателства!

— Ех, струва ми се, че ще можем да го убедим само с разкритие, ясно като светкавица. Трябва да изчакаме подходящ случай. Рене се успокои и е сигурна, че не я подозираме. Трябва да ѝ заложим клопка... Освен това, за да спасим госпожа графинята, трябва да сме сигурни каква точно отрова е поемала, за да ѝ дадем съответната противоотрова.

— Но как ще узнаете това, господин докторе?

— Като заловим Рене на местопрестъплението. Имам един план, дано сполучи.

— В такъв случай ще ви слушам безпрекословно, господин Максим.

— Дръжте се както винаги, не променяйте отношението си към Рене. Постарайте се напълно да се владеете. Това е крайно необходимо! И не я изпускайте от очи. Аз, от своя страна, ще прекарам тази нощ в оранжерията. Може пък Рене да слезе за нова доза отрова!

XV

Същия ден Лазарин поседя няколко часа след обеду при Жана и привечер си тръгна, дълбоко покрусена и потисната, към замъка ла Тур дю Роа. Към тези печални мисли се присъединиха и грижите около собственото ѝ положение, които все повече изместваха тревогите за Жана: нали тя този ден като че беше по-спокойна.

Лазарин си мислеше, че може би в същия момент Марсел Ложие се настанява в странноприемницата „Белия кон“ и от утре ще се наложи да разговаря, да се занимава с него, при това да преодолява дълбокото си отвращение към него и да се преструва на влюбена. Несполуката на първия опит — дуела, — да се отърве от него я бе обезкуражила. Каквото и да предприемеше против този натрапник Марсел, все беше неуспешно. Излязъл невредим от този с толкова усилия организиран дуел, Марсел си бе останал все толкова деспотичен и настойчив при постигане на все същите цели — да се ожени за Лазарин. Като го бе извикала в провинцията, маркизата бе искала едно-единствено нещо — да попречи на сближаването между него и Тотор. Но колко безполезна и опасна се оказа тази стъпка! Хектор и Марсел си бяха станали симпатични, а пристигнал тук, при нея, Ложие щеше да се държи още по-тиранично и можеше да я компрометира с някоя безразсъдна стъпка...

Поне да имаше надежда някак да се отърве от него! Но не забелязваше подобна перспектива. Лазарин бе дълбоко възмутена от това положение на робиня спрямо властен господар.

— Блазе им на старите италиански благороднички — си рече тя. — Някога шепа злато е била достатъчна, за да намериш подходящ убиец и само да му посочиш тогава, от когото искаш да се освободиш.

През нощта почти не можа да спи, а с настъпването на утрото поиска да ѝ приготвят Нора, за да пояде из околността. Стегна се набързо и без дори да сложи троха в уста, яхна кобилата, повика един млад слуга и придружена от него, пое в тръс през гората.

Продължителната и изморителна езда я отдалечи доста от замъка; унесена в мисли, дори не бе обърнала внимание как бе

стигнала до непознати местности. Тя спря и повика с жест слугата, който я следваше на двайсетина крачки.

— Къде сме? — попита го тя.

— На осем километра от замъка, госпожо маркизо, но кръстосахме доста пътища и трябва да сме изминали най-малко двойно повече. Но оттук можем да се приберем за около час — приключи той.

— По кой път? — попита отново маркизата.

— По този, на който се намираме.

Лазарин пое напред, този път Нора се движеше ходом. След три четвърти час пред тях се показаха къщи и се провидя камбанария на черква. Тя отново повика слугата.

— Ла Тур дю Роа ли е пред нас? — обърна се към него тя.

— Да, госпожо.

Мисълта да мине покрай страноприемницата я ужаси.

— Няма ли обиколен път?

— Има, отбива се от този малко по-нататък, но е доста дълъг и ще загубим двойно повече време.

Без да каже нищо, Лазарин пое напред и не след дълго свърна по обиколния път до замъка. Недалеч от стената на парка, която го отделяше от вековната гора, маркизата забеляза някаква странна къща, която досега не бе виждала. Върху желязната врата бе закрепена табела: „Къщата се продава или се дава под наем. За справки се обръщайте тук.“

Лазарин отново махна на слугата си.

— Каква е тази къща?

— Неин собственик беше капитан Брешу, който се спомина наскоро и завеща сградата на свои роднини.

XVI

Докато маркизата разговаряше със слугата си, от къщата излезе жена, прекоси градинката и с реверанс заговори маркизата:

— Може би желаете да разгледате къщата, госпожо? Завеща ми я моят племенник господин Брешу, капитан в оставка. Чудесна е за извънградска вила! Моля, посетете я, за да се убедите колко е хубава и удобна! Семейството ми живее в Птивие, затова сме принудени да я продадем: не можем ние да я използваме.

Маркизата понечи да отмине с безразличие, но внезапно промени намерението си и за учудване на слугата му подаде поводите на Нора, слезе и последва непознатата жена.

— С удоволствие ще посетя вашето владение, госпожо — каза тя на жената в черно. — Къщата ми се струва доста оригинална.

Селянката се ободри и започна всякак да хвали двуетажната дървена постройка и градината около нея.

— Малкият парк е истинска английска градина — горделиво заяви тя, — правена е по плановете на най-добрия архитект от Орлеан. Погледнете само колко много са кайсиите в двора! А и близостта на гората предлага някои удобства. Моят племенник вечер улучваше по някой фазан, когато те долитаха обратно от полето в гората. Това не може да се нарече браконьерство, защото, докато летяха над неговата земя, те всъщност бяха негови...

Маркизата се усмихна на тази своеобразна логика, но не каза нищо и влезе след жената в самата къща. Долният етаж се състоеше само от едно помещение, разделено на кухня и трапезария. Подът беше настлан с тухли, на прозорците висяха памучни перденца. Евтини литографии красяха стените, мебелите бяха сведени до най-необходимото. До вратата към кухнята дървена стълба водеше за горния етаж. Под нея имаше килер с наредени дърва, различни сечива за градината и инструменти, необходими в домакинството. „Една искра е достатъчна, за да изгори тази къщурка като барут“ — си рече Лазарин.

— Погледнете само колко грижливо е подредено всичко — продължи настойчиво жената. — И мебелировката е много хубава! Елате горе да ви покажа спалнята и дневната — всичко е като у истински аристократ!

Двете стаички горе наистина бяха наредени по-претенциозно, но си личеше, че мебелите са работа на най-обикновен дърводелец, а тапетите се мъчеха да имитират копринена тапицерия.

След краткия оглед маркизата бързо заслиза надолу.

В замъка тя смени дрехите си, обядва набързо и се зае да преглежда вестниците, които, ако се съдеше по навъсеното ѝ лице, бяха пълни с неприятни новини.

Предишната вечер Марсел Ложие беше пристигнал в селото и отседнал отново в страноприемницата „Белия кон“. Няма защо да подчертаваме колко беше доволен съдържателят, като видя познатия художник. Нали този негов клиент плащаше винаги щедро и не се пазареше. Марсел не попита за нищо собственика, изпълнявайки изричното желание на Лазарин да не привлича вниманието върху отношенията им, макар че много му се искаше да узнае дали маркизата е в замъка си, или живее при сестра си в имението дьо Горд. „Тя пожела да дойда — си рече той — и сега трябва да се надявам и да я чакам. Днес вече е късно, но утре около обед ще трябва вече да съм при стария дъб, където тя сигурно ще дойде да ме види. Ще бъда съдържан, търпелив и спокоен...“

Като всеки страстно влюбен Марсел напразно убеждаваше себе си да проявява търпение и спокойствие...

На другия ден още от съмване го обзе трескаво нетърпение и напразно се повтаряше, че толкова рано няма какво да прави в гората, че маркизата може да се появи най-рано след дванайсет. И все пак, колкото и да се мъчеше да се владее, се озова при вековния дъб доста преди единайсет. Изправи статива и зачака. Стори му се, че след цяла вечност часовникът в селото удари дванайсет.

— Този часовник сигурно не е верен — си рече сам младият мъж и погледна своя. Джобният му часовник също показваше дванайсет. — Спрял е! — възкликна Марсел, но когато го доближи до ухото си, се убеди, че върви. В този миг си спомни, че бе изпитвал същото изгарящо нетърпение, когато бе очаквал маркизата вечер в каретата пред алея на парка Монсо.

— Какво същество е човекът! — избъбри той усмихнат. — Все му се струва, че светът ще се сгромоляса, понеже една млада жена била закъсняла някоя и друга минута!

Внезапно сърцето му примря.

Леки стъпки се дочуха, иззад храстите се появи стройната фигура на Лазарин.

XVII

Разтреперан от вълнение, Марсел се надигна от тревата, сетне понечи да се завтече срещу ѝ. Лазарин го възпря с жест.

Маркизата се приближаваше бавно към него с черна строга рокля. На главата си бе сложила дантелен испански шал, нещо като андалуска мантия, и той придаваше неповторима оригиналност на бледото ѝ лице. По раменете ѝ се беше пръснала къдравата ѝ буйна коса със златисточервените отблясъци.

На Марсел тя му се стори небивало прекрасна.

От време на време Лазарин поглеждаше назад, уж да освобождава дългата си рокля от околните клончета, но всъщност се оглеждаше дали някой не ги наблюдава. Най-сетне тя наближи Марсел, като в движение проговори:

— Продължете да рисувате или поне се преструвайте, че работите... Така ще разговаряме, та ако някой случайно ни е забелязал, което не е много за вярване, ще си помисли, че просто съм проявила любопитство, и така няма да се компрометирам.

— Ще ви послушам, разбира се — отвърна някогашният поручик. — Но, мила Лазарин, в Париж се държахте толкова свободно, а тук, в някакво си село, се страхувате от компрометиране!

— Трябва ли да ви обяснявам огромната разлика! — нервно отвърна маркизата. — В провинцията всичко се забелязва, всичко се коментира нашироко и предизвиква почуда, докато в Париж човек е анонимен сред огромната тълпа.

— Маркиза дьо ла Тур дю Роа навсякъде привлича вниманието — възрази Марсел. — Нали не сте забравили онова анонимно писмо, за което ми известихте? Значи и в Париж има кой да ви дебне и наблюдава.

— Моля ви, нима сте дошъл, за да спорите с мен? — нетърпеливо го прекъсна Лазарин.

— Естествено не! — разпалено отвърна младежът. — Пристигнах при вас, за да ви кажа колко много ви обичам и с надеждата да чуя, че и вие...

— Достатъчно, уверявам ви, че нито мястото, нито времето са подходящи за такива разговори! — припряно изрече маркизата с едва скривана ирония, която направи впечатление на Марсел, но той бе свикнал с твърде изменчивите настроения на маркизата.

— Кажете тогава, скъпа, кога, къде бихме могли да продължим разговора за нашите чувства, прекъснат толкова отдавна — примирително промълви младежът.

Лазарин бе застанала зад Марсел, който бе вперил очи в платното на статива, и затова младата жена можеше да даде воля на истинските си чувства. Тя презрително изкриви лице и вдигна рамене.

— Ще му дойде времето — само рече тя. — Сега само искам още веднъж да ви смърря заради този неуместен дуел.

— Уверявам ви, скъпа моя, че ако се бях постарал да го избягна, вие първа щяхте да ме презирате — толкова нагло се държа този млад принц.

— Значи смятате, че цялата вина е негова? Защо тогава сте хукнали да го посещавате (както узнах днес от писмото на татко)? На всичкото отгоре по такъв начин сте нарушили категоричното ми настояване да не се виждате с никого в Париж, преди да тръгнете насам.

— Чудя се как господин Лъору е могъл да узнае... Просто наминах в къщата на принца да оставя визитката си — жест на внимание и състрадание; той пожела да се види с мен. Можех ли да откажа на ранен човек? Никога! При това се оказа, че този принц Кастел Виван всъщност е доста приятен...

— Значи, за да ви стане симпатичен, човек трябва да ви извика на дуел — подигравателно рече Лазарин. — Ама че логика! Та защо бе толкова закопнял за вас този младеж?

— Уверявам ви, разговорът ни беше най-общ... Не съм споменавал вашето име.

— Но да оставим това — рече след минута мълчание Лазарин. — Вие сте наясно, че не мога да ви приемам в замъка, защото старият Доминик може да ви познае, нито пък да се явя при вас в „Белия кон“ — това би се превърнало в истинска сензация.

Марсел трепна. Четката му неволно остави грамадно зелено петно в центъра на картината.

— Вашето добро име е най-важното нещо за мен! — възкликна той. — Всички пречки ще паднат — станете моя жена! Тогава клеветниците ще замлъкнат веднъж завинаги...

Ако Марсел би могъл да види отвращението и студения гняв, изписани върху лицето на Лазарин в този миг, и най-упоритите му илюзии щяха да рухнат.

— Направо сте развили мания за женитба! — рече с пресилен смях маркизата. — Не е време сега да говорим за подобни неща. Но има друго средство да си помогнем. Върнете се сега в страноприемницата и повикайте някое момче, сетне го помолете да ви заведе до къщата на Брешу.

— Какво представлява тази къща?

— Много забавна постройка близо до замъка ла Тур дю Роа. Тя се дава под наем; поговорете с наследницата на Брешу и наемете къщата за три месеца. След това още довечера се преместете там. Помолете съдържателя на „Белия кон“ да ви праща в къщата закуски, обеди и вечери... А след това наминете при селския ковач и му поръчайте два ключа — единия за мен...

— Ще го използвате ли, мила?

— Глупав въпрос! Защо според вас бих ви го искала? От време на време през тъмните ноци, в потайна доба, ще идвам при вас...

— Ако изпълните обещанието си — промълви замаян от копнеж Марсел, — аз ще съм най-щастливият човек на света!

— Побързайте тогава!

— Още утре ще имате ключа, ненагледна Лазарин!

XVIII

Събитията се развиха точно така, както бе желала маркизата.

Марсел Ложие, зарадван от перспективата, която му разкриваше Лазарин, се върна в страноприемницата „Белия кон“ и потърси момче, което да го заведе в къщата на Брешу. Малката къщичка му се стори забавна както и на госпожа маркизата. Обширният креват в спалнята, снабден и с балдахин, му напомни за леглото в орлеанския замък на маркизата и го изпълни с щастливи надежди.

— Прекрасна къща — рече малко шеговито младият мъж, — но няма да я купя, а ще я наема.

Наследницата на капитан Брешу се съгласи с радост; споразумяха се за шейсет франка месечно, като младежът ѝ предплати за три месеца напред.

— Ще ви моля за още десет франка за съдините и за чаршафите — допълни само госпожата.

Марсел прие без възражения и жената застыга багажа си, след което бързо си тръгна.

Марсел видя пушката, окачена в трапезарията; тя беше в добро състояние, към нея имаше и всичко необходимо.

Съдържателят на страноприемницата, добрият господин Ришар, се завайка при съобщението, че младият художник го напуска.

— Все идвате с намерението да останете доста време, но почти веднага си тръгвате — оплака се той. — Така никога не ще можете истински да се убедите в нашето гостоприемство и да се насладите на нашата кухня.

— Що се отнася до хубавите ви ястия — усмихнат възрази Марсел, — смятам да не се лиша от тях. Ще ви моля да ми изпращате в къщата на Брешу, която наех за известно време, закуска, обед и вечеря по някой от вашите слуги. Много ще ви бъда признателен, ако не ми откажете.

— Не сте сполучили кой знае колко с избора! Там няма да ви бъде по-добре, отколкото при мен, но нали всички художници са

фантазъори! Защо да не ви пращам ястия, ама, нали знаете, претопленото ядене не е ядене, както е рекъл един велик готвач.

Новото жилище се стори доста унило на Марсел — може би му действаше потискащо усамотеното място. Привечер се вдигна вятър и младият мъж си помисли, че една най-обикновена буря току-виж съборила тази смешна колиба, направена сякаш от картон. Когато печалният вой на вятъра замлъкнеше за известно време, от близката гора се чуваше злокобният крясък на сова. Цялата обстановка никак не въздействаше ободряващо въпреки цялата закалка и смелост на някогашния офицер.

Сънят му беше много неспокоен, тревожен, измъчваха го мрачни предчувствия. Споходиха го тежки сънища, в които се виждаше ту под развалините на рухналата дървена къща, ту понесен заедно с нея от бурни вълни... Призори го споходи сън, в който видя Лазарин в прегръдките си. Гореща любов и надежда го окрили, заля го с почти непоносимо щастие... След миг обаче видя, че вместо стройното, гъвкаво тяло на своята любима в ръцете си държи... змия, която се изплъзна и се изгуби от очите му...

Зората пропъди мъчителните видения и Марсел се унесе в спокоен сън за около два часа.

Когато се събуди отпочинал, слънцето обливаше с лъчи стаята му през двата прозореца, като придаваше на псевдоготическите му мебели вид на театрални декори. Марсел се присмя на себе си и на нощните си тревоги; къщата вече ни най-малко не изглеждаше потискаща.

Към десет сутринта една от слугините в странноприемницата му донесе в кошница закуската и половин дузина бутилки туринско вино.

— Господарят ми заръча да ви предам, че за обед ще ви прати вино божоле — обясни тя, като разтоварваше кошницата.

Марсел закуси с удоволствие, беше му леко на сърцето. Може би Венера, звездата на щастливите влюбени, щеше да огрее за него следващата нощ. Към дванайсет вече се бе настанил край вековния дъб.

Не се наложи дълго да чака Лазарин. Тя дойде точно в дванайсет и разговорът им беше съвсем кратък.

— Сторихте ли, каквото ви казах? — попита Лазарин.

— Готово, преселих се още вчера.

— Хареса ли ви къщата?

— Навсякъде ми харесва, където мога да очаквам моята Лазарин... Ето ви и ключа. Ще го използвате ли тази нощ?

— Не мога да бъда сигурна, че ще дойда, защото след малко заминавам за замъка дьо Горд. Всичко зависи от здравето на сестра ми... Може да се наложи да пренощувам там. Тръгвам вече, каретата ме чака и сигурно се питат къде съм изчезнала.

— До скоро виждане, нали?

— Да, довиждане.

— Обичате ли ме?

— Защо в противен случай бих била при вас?

Марсел понечи да целуне ръката ѝ, но маркизата пусна получения ключ в джоба и след малко каретата изгромоля в посока на замъка дьо Горд.

XIX

В замъка дьо Горд Максим прекара цялата нощ в оранжерията, като ту задрямваше, ту се будеше в един от ъглите, свит под клоните и листата. Рене не се появи.

Женевиев бе останала в стаята на Жана, като също дебнеше всяка стъпка на Рене. И двамата не бяха забелязали нищо съмнително.

— Какво ще предприемете сега, господин Максим? — попита Женевиев.

— Нямам кой знае какви планове — отвърна докторът. — Помолих графа да ми даде каретата и ще отида до Орлеан за нови лекарства, които изписах от Париж, понеже са съвсем редки.

— Нима ще заминете, господин Максим! — извика преbledняла добрата жена.

— Само за няколко часа.

— Но ако Рене се реши да действа? Какво ще правя без вас?

— Преди да замина, ще дам лекарството на госпожа дьо Горд и тя ще го изпие пред мен... После ще кажа на графа във ваше присъствие, че до завръщането ми госпожа Жана не бива да пие абсолютно нищо. Затова ще спрете Рене с думите, че докторът е забранил да се дава на госпожата каквото и да било, а графът ще ви подкрепи.

— Дали ще ме послуша?... И кога най-сетне ще разобличим тази долна отровителка, господин Максим?

— Утре...

— Колко е далеч до утре! Правосъдието понякога закъснява...

Максим Жиро замина за Орлеан; вярната камериерка се настани до господарката си с намерение да не мръдне дори на крачка от нея до завръщането на доктора.

Рене почти не излизаше от стаята си, обзета от неясно безпокойство. Видя ѝ се странно, че докторът за пръв път от толкова месеци беше пожелал да опита лекарството; съмнително ѝ се стори, че толкова лесно повярва в причината за изгарянето на пръстите ѝ. „Едва ли знае нещо със сигурност — си мислеше Рене, — но може би

инстинктивно налучква истината, а това е вече опасно! Още първия ден, когато този доктор се появи, усетих, че може да се превърне в заплаха за мен. Какво да правя? Грешка ли някаква допуснах? Мисля, че бях много предпазлива. Досадно ще е да заседна на плитчина точно преди пристанището! Пожертвувах всичко в името на целта си, но май доста се забавих. Трябва да действам по-решително. Ако Жана умре тези дни, вече никой нищо не ще може да докаже! Ще действам смело!“

Същия ден Лазарин пристигна към два следобед. Стори й се, че Жана сякаш е по-добре, или поне не личеше положението й да се е влошило. Надеждата да види сестра си оздравяла отново се възроди у маркизата и тя, по време на вечерята, каза на Рене и Раул, че на другия ден може и да не дойде, тъй като не вижда пряка заплаха в състоянието на Жана.

Максим, който в Орлеан приготвяше твърде особени лекарства от сложни компоненти, изпратени от Париж, се завърна едва към среднощ. Женевиев излезе да го посрещне и двамата си размениха погледи; докторът се увери, че в негово отсъствие не беше се случило нищо особено. Двамата с Женевиев решиха да дежурят на смени цялата нощ до леглото на Жана, за да не допуснат никаква намеса на Рене.

Най-сетне звездите избледнях, светла ивица обagri от изток тъмното небе. Настъпваше денят, този трагичен ден, който трябваше да изправи лице срещу лице два безпощадни врага, единият от които се наричаше престъпление, а другият — безкористна преданост.

Към девет сутринта камериерът влезе при Раул и му извести, че доктор Максим Жиро желае да разговаря с него.

— Нека да влезе — веднага отговори граф дьо Горд. Скори при вида на лекаря, чието лице изглеждаше мрачно и съсредоточено, сякаш таеше някаква ужасна вест.

— Какво има, Боже мой! — извика графът. — Преди час ми се стори, че Жана е доста по-добре... Не съм ли сгрешил?

— Не — отговори Максим. — Колкото и да е опасно положението на госпожа Жана, през последните дни то не се влоши — напротив.

— Но защо тогава лицето ви е толкова мрачно, разстроено, защо ме плашите така? Щом не се отнася до графинята, никаква друга мъка

не може да ме обезпокои кой знае колко.

— Сигурен ли сте в това, господин графе? — попита медикът.

— Напълно — рече Раул, — щом не се отнася до Жана, всичко друго е безразлично за мен. Дори ей сега да влязат и да ми кажат, че съм напълно разорен — окото ми няма да мигне.

— Ех, да се отнасяше до разоряване — пророни тихо докторът.

— Плашите ме! Зная, че сте сериозен човек — какъвто и удар да ме очаква, вървете направо към целта!

— Добре тогава, наистина ще ви кажа за какво съм дошъл още сега, но първо трябва да се уверя, че сме сами.

Максим обиколи цялата стая, надникна зад завесите, прегледа нишите и заключи двете врати — за банята и за коридора. Това бавене трябваше да подготви графа да чуе наистина нещо ужасно и да го посрещне с цялото си мъжество.

След огледа докторът се приближи до Раул.

— Е? — подхвана нетърпеливо графът, — говорете, какво чакате?

— Преди всичко ми дайте дума, че ще останете спокоен, докато говоря.

— Разбира се!

— Чуйте тогава...

XX

— Дълго време, господин графе, приписвахме болестта на Жана на естествени причини. Сега обаче Бог допусна да узная истината... Господин графе, във вашия дом се извършва престъпление.

— Престъпление ли... — избъбри слисан графът.

— При това най-долно и подло престъпление. Госпожа дъо Горд е подложена на постоянно въздействие от отрова. Това продължава вече няколко месеца.

Графът направи категоричен жест.

— Не, не ви вярвам! — извика той. — Казаното от вас просто е невъзможно. Кой би имал причини да действа против Жана, тази кротка душа, която помага на всички? Кой в замъка би могъл да я намрази? Напротив — тя е заобиколена от любовта на крайно предани й хора. Просто подобно нещо не може да се случи.

Раул би говорил дълго в този дух и би изброявал домочадците си един по един, но Максим го прекъсна.

— Зная това — рече той. — Наистина дори не допускате коя е отровителката...

— Нима Женевиев? — извика Раул.

— Не — отвърна Максим. — Рене.

— Сестрата на Жана!

— Да, нейната сестра.

Граф дъо Горд седна като сразен, сетне скочи вбесен, впери гневен поглед в доктора и целият пламнал, изкрещя:

— Внимавайте какво говорите, докторе! Вие сте се побъркали! Имате късмет, че никой друг не ни чува! Подобно обвинение не може да се таксува като непредпазливост...

— А като гнусна клевета, ако нямах доказателства! — прекъсна го отново Максим. — Смятате ли, че не зная тези неща!

— Нима поддържате обвинението си?!

— Разбира се, до сетен дъх.

— И можете да го докажете?

— Уви, да.

И Максим подхвана разказа си бавно, подробно, със самообладание, каквото дори не бе очаквал от себе си. Очевидността не можеше да се оспори. Графът не възрази повече. Слушаше, оборил глава, навъсен като градоносен облак, очите му мятаха светкавици.

— Доказах ли ви твърдението си? — попита накрая Максим. — Успях ли да ви убедя?

Раул само кимна.

— Нейната сестра! — избъбри той като на себе си. — О, Боже! Но защо, защо е трвила Жана, която я обичаше... Жана, която с усмивка вземаше лекарството от ръцете й... Значи има хора, поковарни от хищните зверове! Целувката на Юда е жива! Какво наказание е достойно за такава постъпка? Ешафодът е милост!... Да вървим, докторе — рече най-сетне графът.

— Къде? — попита Максим.

— Ще арестувам отровителката и ще я предам на полицията.

— Не бързайте, моля ви, господин графе! Трябва да разберем най-напред коя отрова е използвала Рене напоследък — защото има резки върху няколко от растенията в оранжерията. Трябва тя самата да ни каже.

— Смятате ли, че ще можем да постигнем подобно нещо?

— Да. Чуйте моя план. И ви моля да го приемете, а след това заедно да го осъществим.

И Максим разказа накратко какво бе намислил.

XXI

Рене бавно се разхождаше по терасата пред входа в замъка сред статуите на богове и богини от гръцката митология. Трябваше внимателно да прецени и подготви всяка своя следваща стъпка, за да приключи с тази проточила се история, която можеше да прерасне в заплаха за нея. Девојката на моменти се спираше и устремяваше поглед в далечината.

По някое време до нея се приближи един от камериерите на графа и ѝ извести, че господин дьо Горд желае да я види. Веждите на Рене се свъсиха. „Какво ли иска от мен?“ — се попита тя. Няколко секунди трескаво се мъчи да намери отговора, но сетне махна с ръка и се запъти към апартаментите на Раул.

Рене влезе в приемната на Раул може би малко по-бледа от обичайното, но решителна и напълно овладяна. Присъствието на доктора я жегна малко, но тя възстанови хладнокръвното си държание. Кимна леко на Максим, към когото винаги се държеше пренебрежително, и подаде ръка на зет си:

— Здравейте, братко. Щом сте изпратили да ме повикат, явно се отнася до нещо спешно и важно, затова не се забавих никак.

Раул с усилие надви чувствата си и произнесе почти спокойно:

— Благодаря ви, сестро, разчитах на вашата отзивчивост. Кажете, добре ли се чувствате днес: май ми се струвате малко уморена?

— Да си призная, наистина съм изтощена, но съм напълно здрава.

— Да, ролята на болногледачка ви отне доста сили.

Рене му хвърли кратък подозрителен поглед, но само рече:

— Когато се отнася до Жана, милата ми сестра, готова съм да пожертвувам и живота си. Някоя жертва не е достатъчна... Но защо да говорим за мен! Сигурно по друга причина сте ме извикали?

— Наистина трябва да поговорим за Жана... Вероятно сте забелязали, че през последните дни състоянието ѝ се уравнило? Поне не се влошава... Болестта ѝ сякаш спря на едно място.

— И аз стигнах до този извод — отговори Рене. — Не виждам да е по-зле, но не смея да се надявам на подобрене...

— Защо? Надеждата е велико благо!

— Така е, но често подобно облекчение се оказва краткотрайно. Бива ли да възобновяваме надеждите си, когато може би сетне мъката ще ни връхлети с огромна сила! Помислете за това, братко.

Раул не издържа и закри лицето си с ръце. За да го избави от мъчителния разговор, Максим реши да го замести:

— Понеже се стремим да избегнем огромната мъка, за която споменахте, графът реши, и аз подкрепих това негово намерение, да опитаме една радикална мярка. Почти съм сигурен, че сега, когато зимата е близо, госпожа дьо Горд трябва да смени климата.

— Забравяте, господин докторе, че тази смяна е напълно невъзможна — възрази девойката.

— Защо смятате така? — попита Максим.

— Нима разчитате, че Жана ще издържи дори съвсем кратко пътуване? — възкликна Рене. — Преди да стигне на двайсет километра от замъка, клетата ми сестра ще издъхне!

— Позволявам си да не ви повярвам, госпожице. Графинята е толкова млада и на нейната възраст организмът има изненадващи резерви. Аз също ще ѝ давам лекарства, които да укрепят силите ѝ, да я мобилизират. В тази критична ситуация трябва да действаме решително. Да се борим с всички възможности!

— Значи — прекъсна го Рене — вие откарвате сестра ми другаде? И къде, ако може да попитам?

— В Ница.

— Кога?

— Не бива да губим време; ще отпътуваме още утре.

— Добре, не ще се наложи да ме чакате; ще си събера багажа дори по-бързо от вас.

Господин дьо Горд се намеси:

— Не е необходимо — гласът му прозвуча дрезгаво, непознато. — Само докторът и аз ще придружим графинята.

Лицето на Рене се сгърчи, те хвърли злобен поглед на зет си.

— Сигурно не ви разбрах добре... Нима искате да кажете, че ще заминете без мен?

— Моля да ме извините — промълви Раул, — но именно това исках да ви кажа.

— Как, ще ме отделите от Жана ли?

— Нямаме друг изход.

— Защо е тази жестокост? С какво съм заслужила подобно сурово отношение? Нима не се посветих изцяло на заболяването ѝ? Кой е направил повече от мен, дори и колкото мен?

— Наистина никой не стори това, което сторихте вие! — отвърна графът. — Точно затова не ви вземаме с нас. Милата ми съпруга е толкова зле... Бива ли да допуснем и вие да се разболеете, при това от преумора! Не, няма да позволя такова нещо, затова не настоявайте.

— Умолявам ви, братко...

— Безполезно е, не ме молете — спря я Раул.

— Ах, ще умра от мъка и тъга — извика Рене. — Какво ще правя тук съвсем сама?

— Нито ще останете сама, нито в дъо Горд. Пратих вече човек при Лазарин... Утре сутринта тя ще дойде да се сбогува с Жана и ще ви вземе със себе си в ла Тур дю Роа. Можете да останете при нея или да заминете за Париж при баща си; както виждате, не ви заплашва самота.

Рене притисна кърпичка до пламналите си от яд очи.

— Добре — пророни тя, — ще изпълня вашата воля, но знайте, че като ме разделяте от сестра ми, дълбоко ме огорчавате. О, Раул, никога не съм мислила, че сте способни на такава жестокост! — и девойката избухна в плач.

Докторът се намеси:

— Колкото и да ви е тежко, мила Рене, грижете се за нашата болна до заминаването ѝ. Налага се и аз да отскоча до Рансей, за да предупредя майка си. Ще дам на госпожа дъо Горд лекарството сега, а следващата доза ще помоля да ѝ дадете вие в три часа.

Рене наведе очи, за да скрие радостния им блясък, и отговори:

— Бъдете спокоен, докторе, ще изпълня заръката ви. Казахте — отново да вземе лекарство в три, нали?

— Да, госпожице, точно в три. Освен това ви моля да не казвате нищо на графинята за утрешното заминаване, за да не се вълнува отсега.

След мълчаливия обед, когато на трапезата седяха дъо Горд, Рене и докторът, Максим даде лекарство на Жана и се качи в каретата. Конете поеха в тръс.

На километър от замъка кочияшът спря. Докторът се върна в замъка, като незабелязано се промъкна през парка, а каретата продължи за близкото село Вертфейл.

XXII

На тръгване от замъка дъо Горд маркизата изобщо нямаше намерение същата вечер да посети за пръв път къщата на Брешу.

След девет същата вечер си поигра малко със сина си, даде го на дойката и се прибра в покоите си. Колкото повече обмисляше положението, в което се беше озовала, толкова по-мрачни ставаха нейните мисли. Марсел Ложие, пристигнал тук по нейно настояване, щеше да я очаква всеки ден — а нали тя бе имала за цел само да го отдалечи от принц дъо Кастел Виван! На всичкото отгоре смята, че тя го обича — и всеки на негово място би си мислел същото...

Ако не изпълни обещанието си, Марсел Ложие току-виж се явил в замъка; единственият начин да предотврати такава негова стъпка беше тя самата да го посети.

Какво ѝ оставаше?

Може би ще омиловичи Марсел Ложие, ще го убеди да постъпи великодушно към нея; от сърце ще го помоли да ѝ върне свободата — нали уж я обича!

Маркизата си рече:

— Няма по-ужасно нещо от неизвестността! Не мога вече да живея така. Тази нощ ще проверя дали моят мъчител е склонен да отстъпи, пък после ще видим. Иначе между нас ще пламне война, безпощадна война!

Какво ли не бих дала на тогова, който би ме избавил от него!

Лазарин вдигна косата си, прикрепи я с костенурков гребен и облече тъмна кашмирена рокля. Метна на главата си дантелена мантия, в единия си джоб пусна ключа от къщата на Брешу, в другия — малък дамски пистолет. Взе и кутия кибрит. Сигурна, че камериерката в съседната стая на същия коридор спи дълбоко, тя на пръсти се спусна долу и излезе незабелязана.

Лазарин бе смела жена и обичаше да изтъква, че не се страхува от нищо, но тъмнината, тайнствените шумове на гората я хвърлиха в смут, който тя едва смогваше да овладява. Втората половина от пътя мина на бегом, макар че едва различаваше тясната пътека пред себе си.

Когато наближи къщата на Брешу, забеляза слаба светлина в един от прозорците на втория етаж. „Чака ме“ — си рече тя. Ключалката я затрудни доста, защото не можеше изобщо да я види. Докато се мъчеше с ключа, Марсел се появи на прага — бе дочул слабото изтракване и бе отключил отвътре. След минута младата жена вече седеше задъхана на един от столовете, лицето ѝ гореше, тя нервно дръпна тъмния дантелен шал.

Дълбоко развълнуван, Марсел се приближи до нея и понечи да вземе ръцете ѝ, за да ги обсипе с горещи целувки. Лазарин се дръпна.

— Не мога ли дори да ви целуна ръка? — извика младият мъж. — Всеки ден хиляди непознати целуват ръка на дамите, това е най-обикновена любезност! За вас не съм непознат човек и да се надяваме, не съм ви безразличен...

Лазарин усети, че не бива да бъде толкова рязка.

— Прав сте, приятелю — примирително заяви тя, — но съм толкова изнервена! Графиня дьо Горд е много зле и нямаше да съм тук, ако имах душевните сили, за да присъствам на последните ѝ мигове живот... Моля ви, дръжте се с мен като приятел, като истински предан приятел... Разбирате ме и ми съчувствате, нали?

Надеждите на Марсел рухваха; но той трябваше да се подчини — тревогите и страданията на маркизата бяха крайно сериозни.

— Приемам всичко, каквото ми предложите — промълви той.

— Тогава — продължи Лазарин с меланхолична усмивка — да се възползуваме от вашето благоразумие и да поговорим сериозно. Ако има нещо в света, което не може да бъде подложено на съмнение, това е моята любов към вас. Да, приятелю, дала съм ви твърде сериозни доказателства за това. За жалост тежкото заболяване на сестра ми ме накара по друг начин да погледна на живота. Дългът не е празна дума... Тежко на тогава, който нарушава законите на Морала и не се разкайва! Е да, винаги съм знаела тези неща, но едва сега осъзнах дълбокото им значение, защото преди почти не съм мислила за тях.

— Какво искате да кажете — неволно възкликна младежът, — нима търсите отново разрив с мен?

— Боже милостиви! — отвърна маркизата. — Ни най-малко не търся такова нещо! Съвестта ми просто ми забранява да поддържам престъпна връзка, нищо повече... И аз се подчинявам на съвестта си с чувство за печален дълг, нищо повече.

— Нима можете да говорите за престъпна връзка? — изумен попита Марсел.

— Точно такава е тя.

— Но защо? Вие сте свободна като птица, аз също. Къде е пречката да бъдем заедно? Каква е вината ни?

Лазарин почувствува, че не е избрала верния път. Марсел продължи по-спокойно:

— Не мислете, че бих се заел да оспорвам новите ви възгледи. Вие имате право, почтената жена не бива да поддържа любовна връзка, за да не изгуби уважението на обществото, а вие сте почтена жена. Изходът от положението е съвсем ясен! Приемете предложението ми за брак, Лазарин, станете моя съпруга пред Бога и хората.

— Никога! — пророни маркизата, като нямаше повече сили да си криви душата.

Вместо очакваното раздражение Лазарин видя само тъжна усмивка върху лицето на някогашния хусар.

— Веднъж вече чух тази дума от вас — рече Марсел. — Но тогава имах вина и аз. Твърде рязко, дори грубо ви заявих, че не ще допусна да принадлежите на друг и поради правата, които съм придобил спрямо вас, ще ви се натрапя за съпруг. Действително думите ми бяха твърде остри, но въпреки това те бяха самата истина и нищо не се е променило оттогава... И никога няма да се промени.

Госпожа дьо ла Тур дю Роа потръпна. С каква наслада би убила този човек, който ѝ говореше подобни неща с невъзмутимо спокойствие!

— Аз нямам право — продължи Марсел — да се откажа от вас, защото ни съединява неразривна връзка: нашият син. Ето защо ще остана неумолим докрай! Детето ни има нужда от баща — и няма да расне сирак. Няма да изминат дори шест месеца, когато вие ще станете моя съпруга, Лазарин. Разбирам, че ви е трудно да се откажете от гръмката титла, да се превърнете в буржоазката госпожа Ложие, но ви обещавам да бъда най-нежният съпруг, да предоставя цялото си имущество, себе си, без никакви ограничения на вашите желания. Вие ще бъдете щастлива, повярвайте, моя Лазарин. Разбирате ли това, давате ли съгласието си?

— За какво ви е съгласието ми — бавно, сподавено произнесе Лазарин, — щом отново ми заявявате, че ще се разпореждате с мен,

независимо какво искам и какво — не.

— Такова щастие за мен ще бъде да чуя вашето „да“! Нима отново ми се сърдите? Може би ви оскърбявам, но това е от твърде силна любов! Отговорете ми, дайте ми съгласието си, любима!

— Ще ви отговоря по-късно... Трябва да помисля. Не ме търсете, утре сигурно ще остана да ноцувам в замъка дьо Горд. Скоро сама ще дойда при вас.

— Как! Нима си тръгвате! Нали току-що дойдохте...

Без да каже нищо, Лазарин стана от стола, наметна дантеления шал и заслиза по дървената стълба.

— Поне да ви изпратя до парка!

— Не е необходимо, останете тук.

Лазарин излезе и потъна в непрогледния горски мрак.

XXIII

На другата сутрин меката слънчева светлина пропъди нощните страхове и мрачното настроение на маркизата. Положението не ѝ се видя вече чак толкова безнадеждно. Защо да се отчайва? Нали може да замине внезапно от тук, да убеди Тотор и двамата да се венчаят някъде в чужбина! Стане ли веднъж принцеса дьо Кастел Виван, какво би могъл да ѝ стори този Марсел?

Нима ще я разобличи пред съпруга ѝ?

Както мразеше Марсел с цялата си душа, маркизата обаче неволно го уважаваше. Вярваше, че той никога няма да падне толкова низко, че да си позволи да направи донос. Освен това се надяваше да укрепи властта си върху Тотор и да го убеди, че всичко това са долни клевети...

Докато тя обядваше, Доминик внесе в трапезарията новите вестници и едно писмо — то се оказа от Хектор. Лазарин неволно се обезпокои и с треперещи ръце разчупи печата.

В писмото си Тотор разказваше, че пътуването на Марсел Ложие го е разтревожило и той възложил на свой предан слуга да узнае по някакъв начин закъде пътува някогашният поручик. Слугата разговарял с кочияша на Ложие и от него узнал, че той откарал господаря си на Орлеанската гара и че Ложие взел влака за Орлеан.

„Губя апетит, не мога да спя, губя дори ума си! — продължаваше Хектор. — За щастие раната ми е почти заздравяла и ви уверявам, че до ден-два ще потегля за Орлеан и ще бъда близо до вас. Веднага ще ви се обадя в замъка ла Тур дю Роа! Добре си спомням, че близо до вас има село с хотел, който се нарича «Белият кон»; той ще ме подслони толкова време, колкото бъде необходимо. Не ще допусна този тиранин отново да ви измъчва!“

Лазарин бе близо до отчаянието. Само това липсваше — Марсел и Хектор да се срещнат тук. „Ще се боря до пълна победа, няма връщане назад!“ — си рече упорито Лазарин и извика слугата. Нареди му веднага да бъде приготвена каретата за път.

— Трябва да пътувам до Орлеан — каза тя. Единствената ѝ цел беше да изпрати от там телеграма със следното съдържание: „*Останете в Париж. Пристигам. Лазарин*“.

Получателят беше принц дьо Кастел Виван.

Към шест вечерта младата жена се върна. Бе решила да пътува на другия ден; дойката и малкият Раул щяха да потеглят за Париж малко по-късно.

Вечерта ѝ се стори безкрайна. Малко преди полунощ, когато бе решила вече да си легне, мислите ѝ отново промениха посоката си. „Защо не се опитам още веднъж да поговоря с Марсел! Ще му кажа: не ви обичам повече, приятелю! Животът ми свас ще бъде за мен по-страшен от смъртта. Върнете ми свободата или ще се застрелям тук, пред очите ви! Тогава сигурно ще отстъпи...“

Само след половин час тя отново бе поела по тясната пътечка към къщата на Брешу.

Както и предишната вечер единият прозорец горе светеше колебливо. „Той не спи. Знае, че няма да дойда, но въпреки това ме чака! Ако това е любов, по-добре да ме хвърлят в тъмница!“

Външната врата се оказа отключена. Лазарин влезе и се огледа за свещ. Пламъкът доближи пръстите ѝ, тя хвърли клечката и драсна друга; пламтящата клечка попадна сред подпалки и дървесна кора. Лазарин не забеляза това, защото бе влязла в кухнята да намери лампа или свещ. Когато надникна към стълбата, в подножието ѝ вече димеше и пращеше доста голям огън. Госпожа дьо ла Тур дю Роа разбра цялата опасност за тази постройка от греди и дъски, затова понечи да извика:

— Пожар! Марсел! Спасявайте се! — но внезапна мисъл потисна порива ѝ.

— Не аз го премахвам, а съдбата — избъбри тя. — Нямам нищо общо със смъртта му, не съм вдигнала ръка срещу него.

Маркизата излезе безмълвна от пълната с пламъци и дим къща, затвори само вратата, без да вади ключа, и на трийсетина крачки се спря, погледна отново назад. Пламъците бяха обхванали вече цялата дървена постройка, стъклата пукаха, сухите греди и дъски пращяха. Чу

се адски трясък — и рухна островърхият покрив. След миг го последваха и стените... Дървената претенциозна къщурка се превърна в куп пламтящи главни.

Безспорно смъртта бе връхлетяла Марсел през първия, най-дълбок сън...

Лазарин пребледня, но мрачна радост озари лицето ѝ.

— Свободна съм! — си каза тя. — Най-сетне свободна!...

И се завтече бързо към своя замък.

XXIV

Женевиев очакваше доктора до задния вход. Той мина незабелязан през парка и се спря запъхтян пред камериерката. Те размениха само няколко думи:

— Нещо ново? — попита Максим.

— Нищо, господин докторе.

— Госпожа дьо Горд?

— Продължава да спи. Графът е при нея. Отровителката още не е излизала от стаята си.

— Идете да смените графа и го помолете да намине при мен. Внимавайте Рене да не дава никакво питие на Жана...

Женевиев направи категоричен жест. Максим продължи:

— Впрочем кажете на господин Раул, че ще го очаквам в неговия кабинет.

След половин час граф Раул влезе в кабинета си. Мъчително възмущение се четеше по лицето му.

— Запазете спокойствие, господин графе! — посрещна го още с влизането му Максим. — До два часа всичко ще се реши. Не се тревожете толкова, съдбата е на наша страна!

— Да, наистина ще успеем да разобличим Рене, вярвам в това; но дали ще можем да помогнем на обичната ми Жана?

— Да разчитаме на успех... Изписах от Париж всичко необходимо и под мое наблюдение в Орлеан бяха приготвени противоотрови против сока на всички растения, които според мен е използвала отровителката.

— Но организъмът на Жана е много отпаднал, силите му са толкова сериозно подкопани!

— За щастие сестрата на графинята е съвсем невежа в токсикологията. Много от тези отрови се неутрализират взаимно; до голяма степен смесването им, извършено от Рене, е работило за нашата кауза. Ако Рене беше използвала само една отрова през цялото време, графинята вече да не е сред нас...

Граф Раул стисна безмълвно ръцете на доктора, колеблива надежда озари лицето му.

— Сега се върнете отново при графинята — продължи Максим — и петнайсетина минути преди три излезте от там, както се разбрахме тази сутрин.

— Да, помня; ще кажа, че заминавам, и ще се върна чак за вечеря.

Жана спеше все така дълбоко и спокойно. В стаята ѝ бяха Женевиев и Рене. Камериерката бе седнала в една от прозоречните ниши и човек би си помислил, че дреме, но всъщност не сваляше очи от Рене. Девојката се бе отпуснала полуизлегната на малкото диванче до стената в долния край на леглото.

По някое време влезе граф Раул. Рене допря пръст до устните си:

— Тихо! Жана спи...

Графът кимна и само продума на младата девојка:

— Дойдох да ви предупредя, че ще трябва да изляза... Понеже утре ще пътуваме и дълго ще отсъствам, трябва да дам нарежданията си на фермите. Ще се върна чак за вечеря.

— Не се безпокойте за нищо. Точно в три ще дам лекарството на Жана. Дано отново заспи след това, защото ще ѝ трябват сили за утрешното доста тежко пътуване. Бог ми е свидетел, но много се безпокоя, че изморителният път...

В това време Жана се размърда и се събуди. Привдигна се на лакът, големите ѝ сини очи се устремиха с усмивка към нейните близки.

— Колко хубаво си поспях и какъв приятен сън ми се присъни!

— Какъв беше той, мое дете? — попита я зарадван Раул и я целуна по челото, като ѝ намести възглавницата.

— Сънувах, че съм оздравяла напълно, че е настъпила пролетта, небето е синьо и грее топло слънце. Вървахме под ръка двамата с теб, Раул. Ти ми каза: „Вярвай в мен, скъпа, аз ще те подкрепя“. Отговорих ти през смях: „Защо трябва да ме подкрепяш, драги Раул! Вече съм напълно здрава!“ И се завтекох през парка... Ти се затича след мен, като се смееше и шеговито ми се заканваше да ме хванеш... Колко щастлива бях! Прекрасен сън, нали, мили Раул? За съжаление, твърде далечен от реалността...

Жана обори глава, в очите ѝ блеснаха сълзи. Граф дьо Горд я притисна до сърцето си:

— Не губи надежда, мили моя! — След миг се обърна към Рене:
— Не забравяйте за лекарството.

И излезе. Часовникът показваше три без петнайсет.

XXV

Графът се върна в кабинета си. Там го очакваше Максим Жиро; дълго време двамата не продумаха. Доста след това Максим проговори:

— Да тръгваме вече...

Двамата на пръсти преминаха по коридора, влязоха в преддверието към покоите на Жана и Максим тихо откряна вратата. Болната бе останала сама. Голямата стрелка скоро щеше да спре на дванайсет и часовникът да удари три. Рене бе отишла за лекарството, Женевиер я беше последвала. Максим бързо се приближи до леглото на болната, която го посрещна с усмивка.

— Нали щяхте да идете до Рансей, докторе? — попита тя. Вместо отговор докторът извади от някаква кутийка батистена кърпичка и я доближи до лицето на Жана.

— Вдишайте това, моля ви — обърна се той към нея.

В стаята се усети миризма на хлороформ. След миг ръката на Жана се отпусна заедно с кърпичката. Тя отново заспа.

— Сега вече и гръм не може да я пробуди — рече Максим на графа. Раул неволно се разтревожи.

— Докторе, дано вашето средство не е опасно — подхвана той, но Максим само го дръпна зад вратата.

През това време Рене бе стигнала вече в домашната аптека на замъка и вдигна стъкленицата с лекарството. Отля от него дозата в малка стъклена чашка, сетне предпазливо се огледа и разкопча роклята си. Извади от пазвата си съвсем малко флаконче, в което някога се бе пазила английска сол. Изля цялото му съдържание в чашата с лекарството и избъбри на себе си:

— Трябва да се свърши с тази история! Жана ми отне всичко: съпруга, титлата, богатството... Сега аз просто си ги връщам.

През горната, остъклена част на вратата, внимателно я следеше погледът на Женевиер. Когато Рене приключи с манипулациите, камериерката успя да изтича и да влезе в съседна стая.

В замъка цареше дълбока тишина. Рене се качи горе, отвори вратата към спалнята на Жана... и нечии ръце ѝ препречиха пътя. Графът грабна чашката от ръцете ѝ, а докторът рече:

— Днес отровата е достатъчна, за да се свърши най-сетне с Жана, нали така?

Рене се олюля, но успя да се задържи на крака. Лицето ѝ мъчително пребледня. Тя обаче не беше от хората, които лесно се признават за победени. Явно двамата господа се досещаха за нещо, но какво знаеха със сигурност? Какво можеха да докажат? Веднага трябваше да разбере. Тя изгледа по ред графа, сетне доктора и изрече с дълбоко учудване и уверено:

— Дали не сънувам? Какво става тук?... Знаех, че не сте в замъка, а се оказва... Защо ми взехте чашката, господин Раул?

— Нима питате защо? — възкликна графът.

— Естествено! Как бих могла да зная...

— Аз ще ви отговоря — намеси се докторът. — Ще предадем съдържанието на тази чаша на специалисти, за да си изясним какво е то. Сигурни сме, че вие искахте да отровите сестра си.

— Как можяхте да произнесете такова нещо! — извика Рене, като се мъчеше да овладее вцепеняващия ужас, плъзнал се по тялото ѝ. — Възможно ли е да съм чула добре, възможно ли е да ме обвинявате в отровителство?

— Напълно ясно чухте думите ми, престъплението ви е разобличено. Имате ли куража да отхвърлите обвинението?

— Искате ли питане! — категорично заяви Рене. — Отхвърлям го с всичката си душа и сърце, отговарям с дълбоко презрение на недостойните хора, посмели да оскърбяват беззащитна жена!

— Значи сте невинна!

— Безусловно.

— Докажете думите си в такъв случай.

— По какъв начин?

— Изпийте лекарството в чашката.

Без да се поколебае, без дори да се замисли, Рене отговори:

— Готова съм!

Максим взе чашката от ръката на графа, подаде я на девойката и тя на един дъх изпи течността в нея, след което я строши на пода.

— Доволни ли сте? — попита сетне със странен, разтърсващ душата смях.

— Да — отговори докторът. — Да, вие понесохте заслуженото. Голямата доза отрова, която сте налили в лекарството, бързо ще действа върху организма ви, не свикнал с отровата. Не по-късно от час вие ще умрете! Ние няма да ви изпуснем от очи.

XXVI

При тези ужасни думи, всъщност произнесли присъдата ѝ, Рене се отдръпна неволно. Тя обаче бързо се овладя.

— Да вървим — протегна ръка към нея Максим.

— Къде ще ме водите?

— Във вашата стая.

— Не ми е необходима помощта ви — присмехулно произнесе Рене.

Тя с твърди стъпки се прибра в стаята си, обзаведена в стил Луи XV, отпусна се на един стол и се обърна към двамата мъже:

— Надявам се, че няма да останете тук.

— Уверявам ви, че няма да свалим поглед от вас — възрази ѝ студено докторът.

— В такъв случай се превръщате в тъмнични надзиратели на беззащитна жена, но явно това ви допада — с омраза и подигравка изрече Рене.

Възцари се мълчание. Рене седеше на стола, скръстила ръце на гърдите, с гордо вдигната глава; Раул и Максим бяха застанали до вратата. Така изминаха десетина минути.

— Надявам се, че се убедихте — това не беше отрова — обади се внезапно девойката. — В противен случай откога да съм издъхнала в жестоки мъки!

— Имайте търпение — отвърна само Максим.

Мълчанието се възобнови. След още пет-шест минути върху челото на Рене избиха едри капки пот, погледът ѝ стана измъчен, под очите ѝ се очертаха дълбоки кръгове. Устните ѝ се стегнаха и сякаш изтъняха. Рене с всички сили се бореше против мъчителната болка.

Какво обаче може да постигне дори най-силната воля, най-твърдото мъжество против изгарящата, разкъсваща отрова? Внезапна, ужасна конвулсия разтърси Рене. Клетницата отметна глава и нададе сподавен вик. Раул се извърна, Максим, който не желаше да проявява състрадание към тази, която не знаеше що е милост, попита мрачно:

— Ще отречете ли отново, че не страдате?

Рене само отвърна с презрителен жест.

Това обаче бе последната ѝ овладяна реакция. Жестоки гърчове закършиха тялото ѝ, сякаш огън изпепеляваше цялото ѝ същество — от стомаха до костите и нервите...

— Убийте ме! — изкрещя сред мъките Рене. — Убийте ме, моля ви в името на Жана... Не ме оставяйте да се мъча така!

— Вие молите за смърт в името на сестра си, която не пожалихте. Предлагам ви живот в нейно име.

Рене изгледа доктора като обезумяла.

— Живот ли? — рече само тя.

— Да... Назовете ми отровата, която сте давали през последните дни на госпожа дьо Горд, отровата, която днес трябваше да я довърши, но ето че убива вас. Тогава ще ви донеса противоотрова...

— И ако ви я назова, ще спасите ли Жана?

— Надявам се, с Божията помощ.

— В такъв случай нищо няма да ви кажа! Смъртта ще я отнесе. Ще умра напълно доволна. Нищо, че ще съм първата от двете; Жана няма да се забави много след мен на тази земя.

— Какво ви стори това кротко, добро дете, че го мразите толкова? — намеси се изумен графът.

— Аз трябваше да стана ваша жена... Тя ми отне сърцето, името ви. Отмъщавам си заради себе си! Затова сега ще мълча, няма да ви кажа коя е отровата — така ще бъде свършено с Жана.

Рене наистина смяташе, че ще може да издържи в мълчание. В този миг конвулсиите я сгърчиха с нова, непоносима сила, всяка фибра на тялото ѝ пламна в жестоки мъки.

— Спасете ме — се чу гаснещият ѝ глас, — спасете ме... ще кажа...

— Отровата?! — попита Максим.

— Сок от абисинската млечка.

— От колко време я давате?

— От петнайсет... дни...

Докторът бързо изхвърча от стаята, където престъпницата се гърчеше в ужасни мъки. Когато се върна, не позна Рене. Това вече бе същество без възраст, без предишните изящни черти на девойката. Максим държеше в ръка кристална чашка с жълтеникава течност, наподобяваща цвета на хереса.

— Изпийте това! — доближи той чашата до устните на Рене, вече свлякла се върху килима. — В него е животът ви.

Рене успя да вдигне глава, пое голяма глътка... но помощта беше закъсняла. Гърлото ѝ се бе стегнало и не пропускаше нито капка. Течността се изля навън върху разкошната рокля... Рене разбра, че всичко е свършено. Вече не можеше да говори, да стене, но още усещаше безумната болка и със страховит жест вдигна към небето юмруци в закана. Лицето ѝ се сгърчи в жестока омраза. Устните ѝ шепнеха мрачни проклетия, но не можеха да отронят нито звук. Тялото ѝ се вдигна, изопна се и се повали на гръб. Очите ѝ останаха отворени. Тръпките затихнаха.

— Наистина ли умря? — попита пряко сили Раул.

— Умря — пророни Максим. — Бог извърши своя съд. Ние ѝ простихме, но Бог — не.

— А сега — попита умолително графът — ще спасите ли Жана? Ще я спасите, нали? Обещайте ми...

— Животът на госпожа Жана е в Божиите ръце — отговори Максим. — Сега вече имаме надежда.

XXVII

Отровителката понесе справедливото си наказание.

Смъртта ѝ обаче поставяше граф дьо Горд в доста сложно положение. Преди всичко трябваше да скрият от Жана гибелта на сестра ѝ, за да я избавят от вълнението, което може да влоши нейното състояние. Освен това полицията безспорно щеше да се интересува от внезапната смърт на здравата деветнайсетгодишна девойка. Графът и докторът се заеха да обсъждат положението.

Влезе Женевиер. Тя сепнато погледна покойницата, но като узна какво се беше случило, само рече:

— Който вади меч, от меч умира — така се казва в Светото писание.

Двамата с Максим с усилие преместиха умрялата върху леглото. Женевиер обаче категорично отказа да положи разпятието върху гърдите ѝ.

Тримата присъстващи в стаята на Рене потиснати замълчаха. След малко Женевиер попита:

— Какво да кажа на хората в замъка?

— Нито дума за сега. Ще заключим тази стая, да не влезе случайно някой.

След малко се пробуди и Жана. До леглото си видя граф Раул и Женевиер.

— Отново съм заспала! — рече учудено тя. — Нали трябваше в три да взема лекарство?

— Не искахме да те будим — отвърна графът. — Докторът ей сега ще ти донесе ново, което е приготвил в аптеката.

— Ами Рене къде е?

— Внезапно вдигна температура — каза Раул. — Може да се е простудила, но се страхувам да не е шарка — из околността тук-там се появиха заболявания, а болестта е доста опасна. Наложил се да легне и докторът настоя известно време да не излиза от стаята си.

— Дано не е нещо сериозно — рече Жана. — Шарката понякога е смъртоносна!

— Едва ли и този път — помъчи се да я успокои графът. Жана повярва и на другия ден никак не се учуди, когато ѝ казаха, че заболяването на Рене наистина се оказало шарка.

Същата сутрин графът нареди да му оседлят коня и само за около час пристигна в Орлеан. Там остави коня си в конюшната на хотела и побърза да навести орлеанския прокурор, но не в съда, а в жилището му.

Прокурорът бе високообразован млад мъж, състудент на Раул от университета.

— Какво ви води в това ранно утро при мен, приятелю? — разтревожен попита прокурорът, като стисна ръката на графа. — Дано не се е случило нещо неприятно!

— Идвам при вас не толкова като при прокурор, колкото като при свой приятел — отговори граф дьо Горд — и ви моля да спасите доброто име на две семейства.

— Значи се отнася до нещо много сериозно?

— За крайно важно... за престъпление.

— Внимавайте! — отвърна младият прокурор. — Нищо на света, дори приятелството, не може да спре работата на правосъдието.

— Божият съд вече се състоя... Вчера убиецът умря — промълви Раул.

Прокурорът впери пронизателен поглед в Раул и след минута каза:

— Говорете, приятелю, слушам ви, и ако е възможно да ви бъде полезен, можете да разчитате на мен.

Граф дьо Горд разкри пред своя състудент всичките подробности на драмата, разиграла се в Дома му. Прокурорът не скри дълбокото си възмущение и истинска почуда. Когато графът замлъкна, той каза:

— Добре сторихте, че дойдохте при мен. Искам да ви успокоя — върнете се в замъка; чудесно ви познавам и вярвам на всяка ваша дума. Прав сте, че Върховният съдник на делата ни се е намесил, и вече няма място за човешкото правосъдие в тази семейна драма. Няма да възбуждаме следствие. Пръснете вест за естествения край на вашата балдъза — например от внезапна болест. Никой от полицейските и съдебните власти няма да изрази съмнение. Надявам се да спасите графинята, на която с такова удоволствие съм гостувал неведнъж. Предайте ѝ моите сърдечни благопожелания.

Раул от сърце благодари на приятеля си и вече по-спокоен си тръгна към къщи. Сега го тревожеше само мисълта за Лазарин — ако пристигнеше днес и попиташе за Рене, какво щеше да ѝ отговори? Нима и на нея трябваше да обясни това, което бе разказал на прокурора?

За щастие тревогата му се оказа напразна. Към дванайсет слуга от замъка ла Тур дю Роа донесе писмо от маркизата, в което се казваше, че внезапно възникнали причини я принуждават да замине веднага за Париж и че тя моли всеки ден да ѝ съобщават какво е състоянието на Жана.

Раул си отдъхна.

Женевиев каза на слугите, че госпожица Рене неочаквано се разболяла от шарка, че е доста зле и докторът се мъчи с всички сили да я спаси.

На другата сутрин никой не се учуди, като узна за смъртта на девойката. Всички се мъчеха само да скрият вестта от графинята, за да не я разтревожат.

Женевиев сама се погрижи за тялото на покойницата. Погребението премина съвсем тихо и скромно. Присъстваха само господарите и слугите от замъка дьо Горд. Никой от прислугата не обичаше Рене и дори не си даде труда да се престори на тъжен.

Само Жана не знаеше нищо и все питаше за здравето на болната си сестра.

XXVIII

Лазарин наистина замина за Париж още на другия ден след пожара. Съвестта не ѝ даваше мира; напразно се мъчеше да се успокоява с аргумента, че пожарът е станал случайно, че просто клечката се е оказала не загаснала. Веднага пред нея заставаше въпросът: защо не бе извикала на Марсел да бяга? Защо не беше го събудила? Всъщност беше извършила убийство и нищо не можеше да я оправдае. Заминаването ѝ беше бягство, тя се надяваше, че далеч от трагичното място по-бързо ще успее да изличи от съзнанието си ужасната картина на пожара.

Още с пристигането си прати бележка до Хектор; на другия ден той вече бе при нея в два след обед. Някогашният художник попита за причината на толкова бързото ѝ завръщане и сърцето му таеше надежда, в която не смееше да повярва.

— Нямах сили да остана толкова далеч от вас, драги Хектор — усмихната отвърна Лазарин. — Затова се завърнах при първа възможност.

— Не чухте ли там нещо за своя преследвач? — тревожно попита малко по-късно принцът.

— Нито веднъж, нито дума за него! — отвърна маркизата. — Възможно е да е останал в Орлеан и да е подготвял някакви свои кроежи, но в близкото село едва ли се е появявал.

Разговорът премина към по-сериозни неща; двамата решиха да дадат обява за годеща си и Хектор настоя час по-скоро да се оженят.

— Немислимо! — възрази Лазарин. — За сватбата трябва да се направят куп приготовления, ще хвъркнат много пари!

— Моля ви, вземете от моите, колкото пожелаете — ѝ рече Хектор, — щастие ще бъде за мен да ви доставя възможния за Париж разкош!

— На драго сърце — засмяна отвърна Лазарин.

След малко обясни на Хектор, че още се чувствува уморена от пътуването, и го помоли да я остави сама, за да си почине. Младежът

си издействува разрешение да я навестява всеки следобед и радостен си тръгна.

На другия ден Лазарин получи писмото на граф дьо Горд, с което той ѝ съобщаваше за внезапната смърт на Рене и освен това, че Жана е по-добре и се надяват постепенно здравето ѝ да се възстанови. Лазарин остана като гръмната от тази изненадваща смърт и потъна в мисли за човешката суета, толкова жалка пред лицето на съдбата. Пророни няколко сълзи, облече траур по сестра си — и напълно я забрави.

Изминаха около две седмици. Всеки ден принцът пращаше на Лазарин най-разкошния букет, който можеше да се поръча в цветарските магазини. Вестниците оживено коментираха предстоящата сватба на тези двама представители на висшето общество и на най-богатите хора в Париж.

Този ден Хектор бе у Лазарин, когато часовникът удари четири. Вратата на гостната се отвори и се показа лакеят, без да са го викали. Лазарин понечи да му направи бележка, но в това време лакеят произнесе:

— Господин Марсел Ложие!

Лазарин неволно скочи изумена; Хектор, който не разбираше нищо, си рече: „Дързостта на този хусар надминава всичко! Но защо Лазарин се уплаши толкова, нали съм до нея?!“

Марсел влезе съвсем спокоен и се поклони иронично:

— Виждам, че призракът на покойния ви познат доста ви стресна, госпожо маркизо. Искам да ви успокоя, че въпреки всичко умрелият се чувствува доста добре, макар и не по ваша вина...

Хектор се надигна на стола, засука мустак и внушително произнесе:

— Ще ми обясните ли, господине, с какво право...

Марсел го прекъсна:

— Тъкмо това ми е намерението — да ви обясня каква е истината за мен и за тази дама. Уверявам ви, няма да съжалявате за изгубеното време. Между мен и маркизата има неприключени сметки и сега ще ги завършим във ваше присъствие. Тъкмо затова съм дошъл и съм избрал времето, когато бях сигурен, че ще ви заваря тук.

Лазарин с усилие си възвърна самообладанието и рече на принца:

— Хектор, знаете, че този човек е мой враг, и знаете, че иска да ме погуби. Ако ме обичате, накарайте го да млъкне!

Доскорошният художник понечи да се намеси, но Марсел го възпря с жест.

— Този път всичките ви действия няма да дадат резултат. Ще замлъкна, само ако слугите ме изхвърлят оттук, но предупреждавам: ако постъпите така, утре всички вестници ще публикуват моя разказ.

Маркизата извика:

— Ако сте джентълмен, млъкнете, не казвайте нищо!

— Не бих се намесил в намеренията ви, маркизо, да се омъжите за принц дьо Кастел Виван, ако съвестта ми на честен човек не ме принуждаваше да разкрия пред този мил младеж, че се кани да се ожени за жена, която няма нищо против да опече познатите си.

Хектор скочи блед и възмутен:

— Мъж, който като вас оскърбява беззащитна жена, е подлец! След петнайсет дни маркиза дьо ла Тур дю Роа ще стане принцеса дьо Кастел Виван; нейното добро име е въпрос на моя чест! Вие ще ми платите за всички клевети!

— На драго сърце ще се бия с вас, докато единият от нас загине; уверявам ви обаче, че когато ме изслушате, ще се откажете от мисълта за дуел... но ако и след това желаете да се бием — аз съм на вашите услуги. Заявявам, че маркизата искаше смъртта ми и подпали къщата, в която бях отседнал...

И Марсел разказа всичко случило се след заминаването му от Париж за ла Тур дю Роа.

— През втората нощ не очаквах маркизата — тя самата ми каза, че ще ношува в замъка дьо Горд. Понеже нервите ми бяха доста опънати, не ме хващаше сън и затова грабнах пушката, която висеше в кухнята, и се запътих из гората, за да застрелям поне някоя от досадните ми кукумявки. По някое време тръгнах да се връщам и поразен видях силна светлина през прозорците на долния етаж. В същия миг забелязах и маркизата да върви по пътеката към своя замък; след миг тя се затича напред. Явно бе сметнала, че се е отървала завинаги от омразния си поклонник.

Нямаше как да угася пожара; отидох да пренощувам в селската страноприемница и на другия ден заминах за Париж, без да известя маркизата. Искях да разбера причината, поради която бе избрала този

жесток начин за разправа с мен. И скоро от вестниците узнах, че двамата сте сгодени, че предстои в най-скоро време да се венчаете. Сега вече ми беше ясно всичко: и необяснимият дуел, и силното желание на маркизата да се отърве от мен... Какво ще кажете, Лазарин, нима отново ви клеветя?

— Не съм искала къщата да пламне! Пожарът бе случаен! Вие ме преследвахте безпощадно и сега нямате право да ме обвинявате. Вие ме докарахте до отчаяние и затова не се опитах да ви спася. Вярвайте, Хектор, този човек непрестанно ме заплашваше и не виждах как мога най-сетне да се отърва от него. В името на нашата любов, Хектор — не съм искала да убивам своя мъчител!

— Вие говорите за любов! — недоумяващо вдигна рамене Марсел. — Във вашето сърце има място само за любовта към парите, към тяхната сила и мощ. Безсмислено е повече да говорим и ако съвестта и на двама ви спи, живейте спокойно. Сбогом, госпожо. Принце, ще си тръгнете ли с мен, или ще останете тук?

Хектор се колебаеше. Тази толкова желана женитба с маркизата го привличаше силно; обаче не бе за пренебрегване и мисълта, че би се свързал с жена, която лесно би посегнала на живота му.

Когато годеникът открие недостатъци в любимата, се запитва: дали ще е добре, ако се ожения? И в деветдесет на сто от случаите разваля сватбата.

Хектор също взе такова решение, макар че сърцето му мъчително се свиваше. Той се обърна към Марсел:

— По дяволите! Вие сте се спасили, но аз никак не бих желал да си правят опити с мен, които могат да завършат със смъртта ми. Достатъчен ми беше и дуелът. Остава само да поднеса почитанията си и да си тръгна.

Хектор отпрати дълбок поклон на маркизата и двамата с Марсел излязоха.

Лазарин остана като вцепенена. Първото ѝ смайване се смени от бурен гняв, който обаче скоро премина.

— Колко жестоко ме осъдиха и двамата — си рече тя, — а уж бяха влюбени в мен! Интересували са се само от своите желания... Много им здраве! Млада съм, хубава съм — с красота като моята, с богатството, което притежавам — поклонници, колкото искаш! Слава

Богу, че поне никой не пострада в тази история, в която палачите бяха и жертви...

На другия ден узна, че Хектор е заминал за Монако.

XXIX

Зимата си отиде. Жана оздравяваше бавно, но все пак силите ѝ забележимо се възстановяваха.

Часовникът в замъка дьо Горд удари два. Меко пролетно слънце огряваше зелената трева на моравата пред сградата, пъпките на дърветата всеки миг щяха да се разпукнат и да се покажат свежите връхчета на младите листенца.

Жана седеше в гостната на партера, прозорците към градината бяха разтворени. Вазите бяха пълни с първите пролетни цветя.

Въпреки свежата и радостна природа лицето на Жана бе тъжно: само преди седмица ѝ бяха съобщили за смъртта на Рене и сега тя горчиво оплакваше сестра си, която смяташе за най-преданото същество на света.

Доктор Максим се бе завърнал вече в Рансей, тъй като според него в замъка не се нуждаеха повече от услугите му. Напразно графът го увещава да вземе поне някаква сума за лечението на Жана; докторът категорично отговори:

— Достатъчно възнаграждение ми е радостта, господин графе, че успяхме да спасим госпожа Жана! Доволен съм, че се ползвам от вашето уважение и благодарност, която тъй горещо ми изразявате. За мен това е голяма отплата!

Женевиев също отказа да вземе пари, тя само рече:

— Вие толкова много сторихте за мен и за клетите ми деца, господин графе! Имам само едно желание, което се надявам да не отхвърлите: да остана до края на живота си до моята мила господарка.

— Вие сте член на семейството ни, Женевиев — отвърна графът. — Ще дам образование на двете ви момчета и се надявам, че никога няма да се разделим!

Ведрата, слънчева пролет озаряваше с мир и спокойствие изстрадалите души в дома на дьо Горд...

Издание:

Ксавие Дьо Монтепен. Силата на парите

ИК „Земя“, 1993

ISBN 954-8345-01-3

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.